

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (राज्य ग्रिड संहिता) विनियम, २०२०

विद्युत अधिनियम २००३

क्रमांक (मविनिआ/लीगल/-३१९) - विद्युत अधिनियम, २००३ (२००३ चा ३६) च्या कलम ८६ (१)(एच) सह कलम १८१ च्या उप-कलम (२)च्या खंड (झेडपी) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (मविनिआ) खालीलप्रमाणे विनियम करित आहे:-

प्रस्तावना

विद्युत अधिनियम, २००३ च्या कलम ८६(१)(एच) नुसार राज्य विद्युत नियामक आयोगास, केंद्रीय विद्युत नियामक आयोगाने (सीईआरसी) विद्युत अधिनियम, २००३ च्या कलम ७९(१) अंतर्गत विनिर्दिष्ट केलेल्या ग्रिड संहितेशी सुसंगत अशी राज्य विद्युत ग्रिड संहिता विनिर्दिष्ट करणे आवश्यक आहे.

वीज निर्मिती आणि पुरवठ्यामध्ये निकोप स्पर्धा वाढीस लागावी तसेच पश्चिम विभागीय ग्रिड यंत्रणा आणि राष्ट्रीय ग्रिडचा एकात्मिक भाग असलेल्या राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेचे नियोजन, विकास, संचलन आणि देखभाल जास्तीत जास्त कार्यक्षमतेने, विश्वासाहतेने आणि किफायतीशीर पध्दतीने करण्यासाठी राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या राज्य एन्टीटी आणि उपयोगकर्त्यांनी अनुसरावयाचे नियम, मार्गदर्शक तत्वे आणि मानके आखून देणे, हे महाराष्ट्र विद्युत ग्रिड संहिता (एमइजीसी) २०२० उद्दिष्ट आहे.

हे विनियम महाराष्ट्र विद्युत ग्रिड संहिता (एमइजीसी) २०२० या नावाने देखील ओळखले जातील आणि यामध्ये खालील भाग असतील :-

भाग ए : सर्वसाधारण - या भागात विनियमांची व्याप्ती व ते कोणाला लागू असतील याची व एमइजीसीच्या अंमलबजावणीसाठी स्थापन केलेल्या ग्रिड समन्वय समिती (जीसीसी) आणि संबंधीत समित्या याबाबतची माहिती विनिर्दिष्ट करण्यात आली आहे;

भाग बी : नियोजन संहिता - या संहितेमध्ये राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेचे नियोजन व विकास करण्यासाठी वापरावयाची तत्वे, कार्यपध्दती व निकष विनिर्दिष्ट करण्यात आले आहेत;

भाग सी : जोडणी संहिता - या संहितेमध्ये राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडलेल्या किंवा जोडणीसाठी इच्छुक असणाऱ्या पारिषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्त्यांनी पालन करावयाची किमान तांत्रिक व रचनेबाबतचे निकष विनिर्दिष्ट करण्यात आली आहे;

भाग डी : संचलन संहिता - या संहितेमध्ये साधारण व असाधारण परिस्थितीत राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेची सुरक्षितता आणि वीज पुरवठ्याचा दर्जा व संचलनाची आवश्यक सुरक्षितता राखण्यासाठी राज्य भार प्रेषण केंद्राने (एसएलडीसी) राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेचे संचलन करण्यासंबंधीच्या व उपयोगकर्ते आणि पारिषण परवानाधारकांनी त्यांच्या सुविधांचे संचलन करण्यासंबंधीच्या अटी विनिर्दिष्ट करण्यात आल्या आहेत;

भाग इ: काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) व प्रेषण संहिता - या संहितेमध्ये महाराष्ट्र राज्यात डे अहेड आणि इन्ट्रा-डे संचलना दरम्यानच्या काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण आणि भार निर्मिती समतोलाशी संबंधीत तरतुदी विनिर्दिष्ट करण्यात आल्या आहेत;

भाग एफ: संपर्क संहिता - या संहितेमध्ये राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या उपयोगकर्त्यांच्या संपर्काच्या आवश्यकतांबाबतच्या तरतुदी विनिर्दिष्ट केल्या आहेत. यामध्ये संपर्क प्रस्थापित करताना द्यावयाची माहिती, संपर्काच्या सीमा, संपर्क उपकरणांची चाचणी आणि परिक्षण, दोषांची माहिती देणे आणि संपर्क यंत्रणेची उपलब्धता यासंबंधात उपयोगकर्त्यांची भूमिका आणि जबाबदारी या बाबी देखील निश्चित केल्या आहेत.

भाग जी : संरक्षण संहिता - या संहितेमध्येदोष किंवा ग्रिडमधील अन्य कोणत्याही बिघाडापासून राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा आणि उपयोगकर्त्यांच्या यंत्रणा सुरक्षित ठेवण्यासाठीच्या संरक्षणविषयक आवश्यकतांच्या तरतुदी विनिर्दिष्ट करते.

भाग एच : मीटरींग संहिता - या संहितेमध्ये जी<>टी, टी<>डी, आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणा<>राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा<>अति-उच्च दाब (इएचव्ही), नूतनशील ऊर्जा<>राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा यांच्या इंटरफेसच्या ठिकाणी द्यावयाच्या इंटरफेस मीटर्ससाठी मीटरींग व्यवस्था विनिर्दिष्ट करते. यामध्ये राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमधील मीटरींगसाठीच्या आवश्यकता आणि कार्यपध्दती देखील नमूद करण्यात आली आहे.

भाग आय: संकीर्ण - या भागात महाराष्ट्र विद्युत ग्रिड संहितेचे अनुपालन आणि माहितीचे आदान-प्रदान, दुरुस्ती करण्याचे अधिकार, अडचणी दूर करण्याचे अधिकार आणि वाद निवारण इ. आणि अन्य संकीर्ण तरतुदी यासारख्या बाबी विनिर्दिष्ट करण्यात आल्या आहेत.

१. संक्षिप्त शीर्षक, व्याप्ती आणि प्रारंभ

- १.१ या विनियमांना “महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (राज्य ग्रिड संहिता) विनियम, २०२०” (येथून पुढे त्याचा उल्लेख एमइजीसी, २०२० असा करण्यात येईल) .
- १.२ हे विनियम संबंध महाराष्ट्र राज्यास लागू राहतील.
- १.३ एमइजीसी, २०२० मधील तरतुदी सर्व राज्य संस्था/व्यक्ती (एन्टीटी)/उपयोगकर्त्यांना, विशिष्ट संहिता/विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेले नसल्यास, लागू राहतील.
- १.४ हे विनियम शासकीय राजपत्रातील त्यांच्या प्रसिध्दीच्या दिनांकापासून अंमलात येतील आणि त्यामध्ये आयोगाकडून सुधारणा, बदल, फेरफार किंवा फेरबदल करण्यात येत नाहीत तोपर्यंत अंमलात राहतील.

परंतु असे की, मविनिआ डीएसएम विनियमांमधील वाणिज्यिक व्यवस्थेच्या अंमलबजावणीसाठी आयोगाने स्वतंत्रपणे अधिसूचित केलेल्या दिनांकापासून तफावतीच्या हिशोबपूर्तीच्या कार्यपध्दतीची चौकट आणि खरेदीदार-निहाय काल व परिमाण निर्धारणासाठी (शेड्युलिंग) विकेंद्रीत मेरिट ऑर्डरच्या तयारी संबंधातील तरतुदी अंमलात येतील.

परंतु आणखी असेकी, वर उल्लेख केलेल्या अशा दिनांकाच्या अधिसूचनेपर्यंत आयोगाने सन २००६ च्या प्रकरण क्र. ४२ मधील आदेशांतर्गत (एबीटी आदेश) मान्यता दिलेल्या अंतिम संतुलन आणि हिशोबपूर्तीच्या कार्यपध्दतीच्या (एफबीएसएम) तरतुदी, त्यासंबंधात वेळोवेळी केलेल्या सुधारणांसह लागू राहतील. डीएसएम चौकटीच्या वाणिज्यिक अंमलबजावणीच्या दिनांकाच्या अधिसूचनेपर्यंत एबीटी आदेशातील तरतुदी आणि त्यातील संबंधित सुधारणांसह एमइजीसी, २०२० मधील उचित तरतुदी वाचण्यात याव्यात.

१.५ विनियमांतील विशिष्ट खंडांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या तरतुदी जसे की, स्पिनिंग रिझर्व्हेचे नियोजन (विनियम १४.४.१), मेरिट ऑर्डर डिस्पॅचची तत्त्वे (विनियम ३३.१३), किमान तांत्रिक निर्धारणाच्या तरतुदी आणि त्याच्या कॉम्पनसेशनची अंमलबजावणी (विनियम ३४.७), रिअॅक्टिव्ह पॉवर व्यवस्थापन चौकट (विनियम ३७.१६), अंमलात येण्याचा दिनांक या एमइजीसी, २०२० मधील संबंधित विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार राहिल.

१.६ हे विनियम महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (राज्य ग्रिड संहिता) विनियम, २००६ आणि त्याखाली तयार केलेली कार्यपध्दती अधिक्रमित करतील. (येथून पुढे त्याचा उल्लेख एमइजीसी, २००६ असा करण्यात येईल) .

परंतु असे की, हे विनियम अधिक्रमित झाले तरी, एमइजीसी, २००६ ची कार्यपध्दती, संहिता, कार्यप्रणाली निर्देश किंवा तरतुदीच्या अनुषंगाने करण्यात आलेली कोणतीही कृती किंवा करण्यात आलेली कोणतीही कार्यवाही एमइजीसी, २०२० मधील तरतुदींशी विसंगत किंवा विरुद्ध नसतील अशा मर्यादेपर्यंत एमइजीसी, २०२० मधील तरतुदीनुसार करण्यात आल्याचे मानण्यात येईल.

परंतु आणखी असे की, एमइजीसी, २०२० मध्ये कोणतीही तरतूद किंवा अट नसेल परंतु आयइजीसी मध्ये समाविष्ट असेल, तर आयइजीसीमधील अशी तरतूद वेळोवेळी सुधारणा केल्यानुसार लागू राहिल.

२. व्याख्या

२.१ या विनियमांत संदर्भानुसार वेगळा अर्थ अपेक्षित नसेल तर:

- १) **“अधिस्वीकृत परिक्षण प्रयोगशाळा”** म्हणजे राष्ट्रीय परिक्षण आणि अंशशोधन प्रयोगशाळा अधिस्वीकृती मंडळाने (एनएबीएल) अधिस्वीकृती दिलेली परिक्षण प्रयोगशाळा.
- २) **“अधिनियम”** म्हणजे विद्युत अधिनियम २००३ (२००३ चा ३६) त्यात करण्यात आलेल्या सुधारणांसह ;
- ३) **“अॅक्टिव्ह एनर्जी”** म्हणजे वॉट-तास किंवा त्याच्या पटीत येणाऱ्या एककामध्ये, अॅक्टिव्ह एनर्जीच्या बेरजेच्या स्वरूपात, मोजलेली नियत कालांतरादरम्यान पुरविलेली किंवा वापरलेली वीज. एक किलोवॉट-तास (kWh) म्हणजे एक युनिट.
- ४) **“अॅक्टिव्ह पॉवर”** म्हणजे विद्युत पॉवर रुट मिन स्केवर ऑफ व्होल्टेज (rms), रुट मिन स्केवर ऑफ करंट आणि व्होल्टेज (rms) आणि करंटमधील कोनाचा कोटीज्या (कोसाइन) यांचा वॉट किंवा वॉटच्या पटीतील गुणाकार.

- ५) **“समुचित भार प्रेषण केंद्र”** म्हणजे राष्ट्रीय भार प्रेषण केंद्र (एनएलडीसी) किंवा प्रादेशिक भार प्रेषण केंद्र (आरएलडीसी) किंवा राज्य भार प्रेषण केंद्र (एसएलडीसी) ज्यामध्ये एसएलडीसीशी जोडलेल्या क्षेत्र भार प्रेषण केंद्राचा (एएलडीसी), जसे असेल तसे, समावेश असेल.
- ६) **“समुचित पारेषण कंपनी”** म्हणजे केंद्रीय पारेषण कंपनी (सीटीयु) किंवा राज्य पारेषण कंपनी (एसटीयु), जसे असेल तसे.
- ७) **“क्षेत्र भार प्रेषण केंद्र (एएलडीसी)”** म्हणजे महाराष्ट्र राज्य भार प्रेषण केंद्र (एमएसएलडीसी) किंवा राज्य पारेषण कंपनी (एसटीयु) किंवा पारेषण परवानाधारकाने राज्यातील विशिष्ट भागात भार प्रेषण आणि नियंत्रण करण्यासाठी स्थापित केलेली भार प्रेषण केंद्रे, जी एसएलडीसीला माहिती कळवतील;
- ८) **“प्राधिकरण”** म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ७० अंतर्गत गठीत केलेले केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण,
- ९) **“स्वयंचलित मीटर वाचन यंत्रणा (एएमआर)”** म्हणजे प्रत्येक मीटर/ठिकाणापासून मध्यवर्ती ठिकाणच्या मीटर डेटा ऑक्विझिशन सेंटरपर्यंत (एमएडीएस) माहितीचे संकलन स्वयंचलितरित्या करण्याची योजना होय.
- १०) **“स्वयंचलित निर्मिती नियंत्रण (एजीसी)”** म्हणजे अशी यंत्रणा जी विजेच्या आदानप्रदानाचे निर्धारण तसेच फ्रीक्वेन्सीच्या प्रतिसादाचा हिस्सा सुस्थितीत राखण्यासाठी नियंत्रण क्षेत्रातील वीजनिर्मितीचे आपोआप समायोजन करते.
- ११) **“स्वयंचलित व्होल्टेज नियंत्रक (एव्हीआर)”** म्हणजे वीज निर्मिती करणाऱ्या संचाच्या (युनिट), जनरेटर टर्मिनल्सवर मोजल्या जाणाऱ्या, व्होल्टेजवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी सतत चालू असणारी स्वयंचलित उत्तेजक (एक्सायटेशन) नियंत्रण यंत्रणा;
- १२) **“उपलब्धता”**- औष्णिक विद्युत निर्मिती केंद्राच्या संबंधी कोणत्याही कालावधीकरिता उपलब्धता म्हणजे त्या कालावधीतील सर्व दिवसांकरिता एसएलडीसीने प्रमाणित केल्यानुसार दैनंदिन सरासरी घोषित क्षमतांची सरासरी जी, विद्युत निर्मिती केंद्र/संचाच्या स्थापित क्षमतेमधून, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ, बहु-वर्षीय वीज दर विनियमांत विनिर्दिष्ट केल्यानुसार, मेगावॅटमधील प्रमाणकानुसार (normative) सहाय्यकारी वापर वजा केल्यावर येणाऱ्या वजाबाकीच्या टक्केवारीत, व्यक्त करण्यात येईल व तिची परिगणना खालील सूत्रानुसार करण्यात येईल:-

$$\text{उपलब्धता \% (\%)} = 100 \times \sum_{i=1}^N \frac{DC_i}{[N \times IC \times (100 - AVX_n)]}$$

जेथे - N = दिलेल्या कालावधीतील काल-गटांची संख्या

DC = अशा कालावधीतील i^{th} काल-गटासाठी मेगावॅटमधील सरासरी घोषित क्षमता

IC = विद्युत निर्मिती केंद्र/संचाची मेगावॅटमधील स्थापित क्षमता

AUX = मेगावॉटमधील प्रमाणानुसार सहाय्यकारी वापर, जो एकूण वीज निर्मितीच्या टक्केवारीत व्यक्त करण्यात येतो:

आणि

“उपलब्धता”- जल-विद्युत निर्मिती केंद्राच्या संबंधी कोणत्याही कालावधीकरिता उपलब्धता म्हणजे त्या कालावधीतील सर्व दिवसांकरिता एमएसएलडीसीने प्रमाणित केल्यानुसार दैनंदिन सरासरी घोषित क्षमतांची सरासरी जी, विद्युत निर्मिती केंद्र/संचाच्या स्थापित क्षमतेमधून, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ, बहु-वर्षीय वीज दर विनियमांत विनिर्दिष्ट केल्यानुसार, मेगावॉटमधील प्रमाणकानुसार (normative) सहाय्यकारी वापर वजा केल्यावर येणाऱ्या वजाबाकीच्या टक्केवारीत, व्यक्त करण्यात येईल व तिची परिगणना खालील सूत्रानुसार करण्यात येईल:

महिन्यामध्ये टक्केवारीत साध्य केलेला संयत्र उपलब्धता घटकाची परिगणना खालील सूत्रानुसार करण्यात येईल:

$$PAFM (\%) = 100 \times \frac{\sum_{i=1}^N DC_i}{[N \times IC \times (100 - AUX_n)]} \%$$

AUX = टक्केवारीतील प्रमाणकानुसार सहाय्यकारी वापर.

DC = i^{th} दिवसासाठी एक्स-बस मेगावॉटमधील सरासरी घोषित क्षमता, जी केंद्र, दिवस संपल्यानंतर एसएलडीसीने प्रमाणित केल्यानुसार किमान तीन तासांसाठी पाठवू शकेल.

IC = संपूर्ण विद्युत निर्मिती केंद्राची मेगावॉटमधील स्थापित क्षमता

N = महिन्यातील दिवसांची संख्या

- १३) “उपलब्ध हस्तांतरण क्षमता (एटीसी)” म्हणजे पारेषण जाळ्याची सुरक्षितता विचारात घेऊन, विशिष्ट दिशेने वाणिज्यिक व्यवहारांचे (दीर्घ-कालिन मुक्त प्रवेश, मध्यम-कालिन मुक्त प्रवेश आणि अल्प-कालिन मुक्त प्रवेश) काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) करण्यासाठी उपलब्ध असलेली पारेषण यंत्रणेच्या आंतर-नियंत्रण क्षेत्राची हस्तांतरण क्षमता होय. गणितीय दृष्टीने, एटीसी म्हणजे एकूण हस्तांतरण क्षमता वजा पारेषण विश्वासाहता मार्जिन;
- १४) “द्विपक्षीय व्यवहार” म्हणजे विनिर्दिष्टीत खरेदीदार आणि विनिर्दिष्टीत विक्रेता यांच्यामध्ये थेट किंवा वीज व्यापार परवानाधारकाच्या माध्यमातून किंवा निनावी बोलीच्या माध्यमातून पॉवर एक्सचेंजच्या मार्फत महिन्यातील कोणत्याही कालावधीत विजेचा निश्चित किंवा बदलत्या परिमाणासाठी (मेगावॉट) अंतःक्षेपण करण्याच्या विशिष्ट ठिकाणापासून वीज खेचणीच्या (ड्रॉअल) विशिष्ट ठिकाणापर्यंत विजेच्या देवाणघेवाणीचा (मेगावॉट-तास (एमडब्ल्युएच)) व्यवहार;
- १५) “ब्लॉक स्टार्ट कार्यपध्दती” म्हणजे राज्यात थोडा वेळ किंवा पूर्ण वेळ बंद पडलेल्या ग्रिडला त्याची क्षमता परत प्राप्त करून देण्यासाठी अनुसरण्यात येणारी आवश्यक कार्यपध्दती;

- १६) **“ठोक ग्राहक”** म्हणजे जोडणीयतेच्या संबंधात, असा ग्राहक जो राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेतून वीज पुरवठा प्राप्त करतो किंवा करू इच्छितो;
- १७) **“खरेदीदार”** म्हणजे वितरण परवानाधारक, मानीव वितरण परवानाधारक किंवा मुक्त प्रवेश ग्राहकासह अशी व्यक्ती, जी अल्प-कालिन मुक्त प्रवेश, मध्यम-कालिन मुक्त प्रवेश आणि दीर्घ-कालिन मुक्त प्रवेशासाठी लागू असलेल्या विनियमांनुसार नियोजित केलेल्या व्यवहाराच्या माध्यमातून विजेची खरेदी करते;
- १८) **“क्षमता घटक”** म्हणजे पवन/सौर निर्मितीच्या बाबतीत क्षमता घटक म्हणजे ग्रीडवर ज्या एकत्रीकरण ठिकाणी प्रत्येक व्यक्तिगत पवन संयंत्र/सौर पॅनेल जोडलेले असेल त्या प्रत्येक व्यक्तिगत पवन संयंत्र/सौर पॅनेलच्या क्षमतेची एकत्रीकरण ठिकाणी उपलब्ध असलेली एकत्रित कमाल निर्मिती;
- १९) **“स्व-वापरासाठी वीज निर्मिती करणारे (कॅप्टिव्ह) विद्युत निर्मिती संयंत्र (सीपीपी)”** म्हणजे कोणत्याही व्यक्तीने प्रामुख्याने स्व-वापरासाठी विजेची निर्मिती करण्यासाठी स्थापित केलेले संयंत्र होय आणि त्यामध्ये कोणतीही सहकारी संस्था किंवा व्यक्तीच्या गटाने अशा सहकारी संस्था किंवा असोसिएशनच्या सदस्यांच्या वापरासाठी प्रामुख्याने विजेची निर्मिती करण्यासाठी स्थापित केलेल्या विद्युत संयंत्राचा समावेश असेल.
- २०) **“केंद्रीय निर्मिती केंद्र”** म्हणजे केंद्र सरकारच्या मालकीच्या किंवा त्यांच्याकडून नियंत्रित केल्या जाणाऱ्या कंपन्यांचे निर्मिती केंद्र;
- २१) **“चेक मीटर”** म्हणजे करंट ट्रान्सफॉर्मर (सीटी) आणि व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर (व्हीटी)च्या ज्या कोअरला मुख्य मीटर जोडलेले असेल त्याच कोअरला जोडलेले एक मीटर आणि ज्याचा उपयोग मुख्य मीटर बंद पडल्यास विजेचा हिशोब ठेवण्यासाठी आणि देयक तयार करण्यासाठी करण्यात येईल;
- २२) **“सामुदायिक व्यवहार”** म्हणजे खरेदीदार व विक्रेते यांनी स्पर्धात्मक बोलीच्या माध्यमातून निनावी, एकाच वेळी पॉवर एक्स्चेंजमध्ये केलेल्या व्यवहारांचा संच;
- २३) **“आयोग”** म्हणजे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग;
- २४) **“अतिभार (कन्जेशन)”** म्हणजे अशी परिस्थिती ज्यामध्ये पारेषण क्षमतेची मागणी ही उपलब्ध पारेषण क्षमतेपेक्षा (एटीसी) जास्त असेल;
- २५) **“जोडणी करार”** म्हणजे एसटीयु/एसटीयु व्यतिरिक्त राज्यांतर्गत पारेषण परवानाधारक आणि पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्त्यासह अन्य कोणत्याही व्यक्तीमध्ये राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी द्यावयाच्या जोडणीबाबतच्या आणि किंवा तिच्या वापराबाबतच्या अटी ठरवून देणारा करार;
- २६) **“जोडणी ठिकाण”** म्हणजे असे ठिकाण जेथे संयंत्र आणि/किंवा उपकरण पारेषण/ वितरण यंत्रणेशी जोडलेले असते;
- २७) **“जोडणीयता”** म्हणजे स्व-वापरासाठीचा निर्मिती संयंत्र उपयोगकर्ता किंवा राज्यांतर्गत पारेषण परवानाधारकासह निर्मिती केंद्राकरीता राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेला जोडून घेण्याची स्थिती;

- २८) **“करेक्ट मीटर”** म्हणजे मीटर, ज्यामध्ये या विनियमांच्या मिटरिंग संहितेनुसार किमान वैशिष्ट्ये, अचूकता वर्ग आणि तपशील यांचा समावेश असेल.
- २९) **“माहिती संपादन यंत्रणा (डीएस)”** म्हणजे असे उपकरण ज्यामध्ये रिले/उपकरणे ज्यावेळी कार्यरत होतात त्या वेळेनुसार होणाऱ्या घटनाक्रमांची तसेच पूर्वी निवडलेल्या यंत्रणा मापदंडांच्या मापनाची नोंद ठेवली जाते.
- ३०) **“मानीव वितरण परवानाधारक”** म्हणजे अधिसूचनेमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या पुरवठा क्षेत्रामध्ये ग्राहकांना विजेचा पुरवठा करण्यासाठी विद्युत वितरण यंत्रणेचे कार्यान्वयन आणि देखभाल करण्यासाठी उचित नियामक आयोगाकडून अधिसूचनेच्या आधारे अधिनियमाच्या कलम १३ किंवा कलम १४ अंतर्गत प्राधिकृत करण्यात आलेली व्यक्ती;
- ३१) **“मागणी”** म्हणजे एमव्हीएमधील पॉवरची, मेगावॉटमधील अॅक्टिव्ह पॉवरची आणि एमव्हीएआरमधील रिअॅक्टिव्ह पॉवरची, अन्यथा नमूद केलेली नसल्यास, मागणी;
- ३२) **“प्रेषण शेड्यूल”** म्हणजे निर्मिती केंद्राची एक्स-पॉवर प्लान्ट निव्वळ मेगावॉट आणि मेगावॉट तासमधील वीजनिर्मिती, जी ग्रीडला पाठविण्यासाठी वेळोवेळी निर्धारित करण्यात येते;
- ३३) **“डीएलएमएस”** - डिव्हाईस लॅग्वेज मेसेज स्पेसिफिकेशन- संरचित प्रतिमा अनुसरण आणि मीटरच्या माहितीच्या आदानप्रदानासाठी सुविधा पुरविणे. विजेची गरज असणाऱ्या कोणत्याही स्वरूपाच्या विजेच्या मापनासाठी दूरस्थ मीटर वाचन, दूरस्थ नियंत्रण आणि मूल्य वर्धित सेवा यासारखे उपयोजन.
- ३४) **“डिऍफ / डिटी रिले”** म्हणजे असा रिले जो यंत्रणेच्या फ्रिक्वन्सीमध्ये बदल होण्याचा दर (वेळेच्या संदर्भात) जेव्हा विहित मर्यादेच्या वर जातो तेव्हा कार्यरत होतो व भार नियमन सुरू करतो;
- ३५) **“वितरण परवाना”** म्हणजे विजेचे वितरण करण्यासाठी अधिनियमाच्या कलम १४ अंतर्गत मंजूर करण्यात आलेला परवाना.
- ३६) **“डिस्टर्बन्स रेकॉर्डर (डीआर)”** म्हणजे असे उपकरण ज्यात एखाद्या घटनेच्या कालावधीत वीज यंत्रणेत अडथळे निर्माण करणाऱ्या परिमाणांपैकी पूर्वी निवडलेल्या घटकांमध्ये होणाऱ्या बदलाची नोंद डिजिटल आणि ऑनलॉगमध्ये केली जाते;
- ३७) **“एनर्जी अकाउन्टींग मीटर्स”** म्हणजे विशिष्ट कालावधीमध्ये विजेचा वापर आणि हानि निश्चित करण्यासाठी पुढील विश्लेषण करण्याकरिता विद्युत यंत्रणेच्या वेगवेगळ्या विभागांमध्ये विजेचा हिशोब ठेवण्यासाठी वापरण्यात येणारे मीटर्स.
- ३८) **“घटना”** म्हणजे एखादी घटना ज्यात राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमध्ये अघोषित किंवा नियोजित नसलेल्या घटना ज्यामध्ये दोष, प्रसंग व बिघाड यांचाही समावेश असतो;
- ३९) **“घटना खाते-नोंदी ठेवणारी सुविधा”** म्हणजे असे उपकरण ज्यात रिले/अन्य उपकरणे ज्यावेळी कार्यरत होतात त्या वेळेनुसार होणाऱ्या घटनाक्रमांची नोंद ठेवली जाते;
- ४०) **“एक्स-पॉवर प्लान्ट”** म्हणजे सहाय्यकारी वीज वापर आणि पारेषण हानि वजा केल्यानंतर निर्मिती केंद्राची मेगावॉट/मेगावॉट अवरमधील निव्वळ वीजनिर्मिती;
- ४१) **“अति उच्च दाब (इएचटी)”** म्हणजे ३३ किलोव्होल्ट (केव्ही) वरील सर्व व्होल्टेजेस;

- ४२) **“दोष शोधक”** म्हणजे वाहिनीत किती अंतरावर दोष निर्माण झाला असू शकेल ते अंतर मोजण्यासाठी /दाखविण्यासाठी पारेषण वाहिनीच्या शेवटी लावण्यात येणारे उपकरण;
- ४३) **“फ्लेक्सिबल अल्टरनेटींग करंट ट्रान्समिशन (एफएसीटी)”** म्हणजे विद्युत इलेक्ट्रॉनिक्सवर आधारित यंत्रणा आणि अन्य स्थिर उपकरण, जे नियंत्रण क्षमतेत वाढ करण्यासाठी आणि वीज हस्तांतरण क्षमता वाढविण्यासाठी, एक किंवा अधिक एसी पारेषण यंत्रणा परिमाणांचे नियंत्रण करते;
- ४४) **“दैवी आपत्तीची घटना”** दैवी आपत्तीची घटना म्हणजे, कोणतीही घटना जी त्या व्यक्तीच्या नियंत्रणाखाली नसते आणि ज्याची पूर्वकल्पना ते करू शकत नाही किंवा वाजवी दक्षता घेऊनही ज्याची पूर्वकल्पना त्यांना येऊ शकत नाही किंवा जी टाळता येणे शक्य होत नाही आणि ज्याचा परिणाम मोठ्या प्रमाणावर व्यक्तीच्या कामगिरीवर होतो, जसे की, परंतु त्यापुरतेच मर्यादित न राहता:
- एक) दैवी प्रकोप, नैसर्गिक आपत्ती, पूर, दुष्काळ, भूकंप आणि साथीचे रोग यासह परंतु त्यापुरतेच मर्यादित नाहीत;
- दोन) देशांतर्गत किंवा परकीय सरकारची कोणतीही कृती, घोषित किंवा अघोषित युद्ध, शत्रुत्व, प्राथमिकता, पृथकता, प्रतिबंध यासह परंतु त्यापुरतेच मर्यादित नाहीत;
- तीन) दंगल किंवा नागरी अशांतता;
- चार) व्यक्तीच्या सहभागाचा संबंध नसताना ग्रिड बंद पडणे;
- ४५) **“सक्तीचे बंद”** म्हणजे निर्मिती संच किंवा पारेषण सुविधा दोष किंवा अन्य कारणामुळे बंद ठेवणे, जे अनियोजित असते;
- ४६) **“गेमिंग”** या विनियमांच्या संबंधात ‘गेमिंग’ म्हणजे तफावतीसाठी शुल्काच्या माध्यमातून अनुचित वाणिज्यिक लाभ घेण्यासाठी, कोणत्याही विक्रेत्याने घोषित क्षमतेची हेतूपूरस्सर केलेली चुकीची घोषणा किंवा कोणत्याही खरेदीदाराने वीज-खेचणीच्या वेळापत्रकाची हेतूपूरस्सर केलेली चुकीची घोषणा होय;
- ४७) **“गव्हर्नर ड्रुप”** म्हणजे निर्मिती संचाच्या गव्हर्नर संचलना संबंधात, यंत्रणेच्या फ्रिक्वेन्सीच्या टक्केवारीतील घट, ज्यामुळे निर्मिती संचाला निर्बंधित/मुक्त गव्हर्नर संचलना अंतर्गत त्याच्या वीज निर्मितीमध्ये शून्य ते पूर्ण भारापर्यंत बदल करावे लागतात;
- ४८) **“उच्च दाब किंवा (एचटी)”** म्हणजे, ६५० व्होल्टवरील व त्यासह आणि ३३ किलोव्होल्टपर्यंत आणि त्यासह सर्व व्होल्टेजस्;
- ४९) **“स्वतंत्र वीज निर्माते (आयपीपी)”** म्हणजे केंद्र/राज्य सरकारच्या मालकीची/नियंत्रणामध्ये नसलेली किंवा स्व-वापरासाठीचे वीज निर्मिती संयंत्र नसलेली (कॅप्टिव्ह) निर्मिती कंपनी;
- ५०) **“भारतीय विद्युत ग्रिड संहिता”(किंवा “आयड्जीसी”)** म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ७९च्या उप-कलम (१)(एच) अंतर्गत, वेळोवेळी सुधारणा केलेली, केंद्रीय विद्युत नियामक आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेली ग्रिड संहिता होय;

- ५१) **“स्थापित क्षमता”** म्हणजे आयोगाने वेळोवेळी मान्यता दिल्यानुसार विद्युत निर्मिती केंद्राच्या सर्व संचांच्या नामपट्टीवर नमूद करण्यात आलेल्या क्षमतांची बेरीज किंवा विद्युत निर्मिती केंद्राची क्षमता (जिची जनरेटर टर्मिनल्समध्ये दखल घेतली जाते);
- ५२) **“इन्स्ट्रुमेन्ट ट्रान्सफॉर्मर”** म्हणजे करंट ट्रान्सफॉर्मर (सीटी), व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर (व्हीटी) आणि कॅपॅसिटर व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर (सीव्हीटी).
- ५३) **“आंतर राज्य पारेषण यंत्रणा (आयएसटीएस)”** म्हणजे -
- १) एका राज्याच्या क्षेत्रातून दुस-या राज्याच्या क्षेत्रामध्ये मुख्य पारेषण वाहिन्यांद्वारे विजेचे वहन करणारी कोणतीही यंत्रणा.
  - २) राज्यांतर्गत तसेच दोन राज्यांमध्ये येणा-या राज्यातील संपूर्ण प्रदेशात विजेचे वहन करणे, जे विजेच्या अशा आंतर-राज्य पारेषणाला आनुषंगिक असते.
  - ३) सीटीयुने उभारलेल्या, त्याच्या मालकीच्या, कार्यान्वयन, देखभाल किंवा नियंत्रण केलेल्या यंत्रणेवर राज्याच्या सीमेअंतर्गत विजेचे पारेषण करणे.
- ५४) **“इंटरफेस मीटर”** म्हणजे आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणा किंवा राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेल्या निर्मिती कंपनी, परवानाधारक आणि ग्राहकांच्या विजेचा हिशोब ठेवण्यासाठी आणि देयक तयार करण्यासाठी वापरण्यात येणारा मीटर आणि ज्यास समुचित आयोगाकडून मुक्त प्रवेशाची परवानगी देण्यात आली आहे.
- ५५) **“आंतर-राज्य निर्मिती केंद्र”** म्हणजे केंद्रीय क्षेत्र/अन्य निर्मिती केंद्र ज्यामध्ये दोन किंवा दोनपेक्षा अधिक राज्यांचा सहभाग असतो आणि ज्याच्या काल व परिमाण निर्धारणामध्ये (शेड्युलिंग) आरएलडीसीकडून समन्वय राखावयाचा आहे.
- ५६) **“राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्र”** म्हणजे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले निर्मिती केंद्र ज्याचे काल व परिमाण निर्धारणामध्ये (शेड्युलिंग) एमएसएलडीसीकडून समन्वयत राखावयाचा आहे.
- ५७) **“राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा”** म्हणजे राज्याच्या क्षेत्रामध्ये पारेषण वाहिन्यांद्वारे विजेचे वहन करणारी कोणतीही यंत्रणा आणि त्यामध्ये आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणा वगळून राज्यातील पारेषण परवानाधारकांच्या सर्व पारेषण वाहिन्या, उप-केंद्रे आणि संलग्न उपकरणे यांचा समावेश असतो;
- ५८) **“परवानाधारक”** म्हणजे अधिनियमाच्या कलम १४ अंतर्गत ज्यास परवाना किंवा मानीव परवाना मंजूर करण्यात आलेला आहे अशी व्यक्ती.
- ५९) **“भार”** म्हणजे विद्युत कंपनी/राज्य एन्टीटी/विद्युत मांडणी यांनी वापरलेले MW/MWh/MVAR/MVARh.
- ६०) **“लघु दाब (एलटी)”** म्हणजे, प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेल्या विनियमांमध्ये “उच्च” किंवा “अति उच्च” म्हणून व्याख्या करण्यात आलेल्या आणि अधिनियमाच्या कलम १८५ च्या उप-कलम (२) खंड (सी)ला अनुसरून विनिर्दिष्ट करण्यात येतील अशा दाबाच्या तत्सम वर्गवारीतील दाबांव्यतिरिक्त, किंवा प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार इतर सर्व दाब ;

- ६१) **“महाराष्ट्र राज्य भार प्रेषण केंद्र (एमएसएलडीसी किंवा एसएलडीसी)”** म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ३१ च्या उप-कलम (१) अंतर्गत स्थापन करण्यात आलेले केंद्र;
- ६२) **“मुख्य मीटर”** म्हणजे विजेचे हिशोब ठेवण्यासाठी आणि देयक तयार करण्यासाठी मुख्यत्वे वापरण्यात येणारा मीटर होय.
- ६३) **“निर्मिती क्षमतेचे कमाल प्रमाण (एमसीआर)”** म्हणजे प्रमाणित मापदंडाने वीज निर्मात्याद्वारा हमी दिलेली जनरेटर टर्मिनलच्या ठिकाणची मेगावॉटमधील कमाल सातत्यपूर्ण वीज निर्मिती होय;
- ६४) **“मीटर डेटा प्रोसेसिंग (एमडीपी)”** म्हणजे एसएलडीसी येथे एएमआरमधून प्राप्त झालेल्या माहिती/आकडेवारीची (डेटा) वैधता, संस्करण आणि एकत्रित अहवाल तयार करणे होय.
- ६५) **“मविनिआ डीएसएम विनियम”** म्हणजे महाराष्ट्र राज्यासाठी आयोगाकडून अधिसूचित करण्यात आलेले महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (तफावतीच्या हिशोबपूर्तीची कार्यपध्दती आणि संबंधित बाबी) विनियम, २०१९ आणि त्यामध्ये करण्यात आलेल्या सुधारणा.
- ६६) **“मविनिआ पूर्वानुमान आणि काल व परिमाण निर्धारण विनियम”** म्हणजे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (सौर आणि पवन ऊर्जा निर्मितीकरिता पूर्वानुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि तफावतीची हिशोबपूर्ती) विनियम, २०१८ आणि त्यामध्ये करण्यात आलेल्या सुधारणा.
- ६७) **“मीटर”** म्हणजे विजेच्या वापराचे मापन करण्यासाठी, दर्शविण्यासाठी आणि नोंद करण्यासाठी किंवा विद्युत यंत्रणेच्या संबंधात अन्य कोणत्याही परिमाणासाठी सुयोग्य असे उपकरण होय.
- ६८) **“मीटरिंग यंत्रणा”** म्हणजे विजेच्या वापराचे मापन करण्यासाठी, दर्शविण्यासाठी आणि नोंद करण्यासाठी किंवा विद्युत यंत्रणेच्या संबंधात अन्य कोणत्याही परिमाणासाठी यंत्रणा आणि यामध्ये मीटर, सीटी, व्हीटी, सीव्हीटी, लीड केबल्स इ. जे अशा प्रयोजनासाठी लागू होईल त्याचा समावेश असेल.
- ६९) **“एमओडी तत्त्व”** म्हणजे या विनियमांमध्ये आणि तफावतीच्या हिशोबपूर्तीची कार्यपध्दती विनियमांमध्ये आयोगाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार आणि वेळोवेळी सुधारणा केल्याप्रमाणे ‘कमी खर्चाची वीज प्रथम खरेदी करण्यासंबंधीच्या’ (मेरीट ऑर्डर डिस्पॅच) मार्गदर्शक सूचना आणि त्यामध्ये करण्यात आलेल्या सुधारणा होय.
- ७०) **“मुक्त प्रवेश”** म्हणजे समुचित आयोगाच्या विनियमांनुसार पारेषण वाहिन्या किंवा वितरण यंत्रणा किंवा अशा वाहिन्या किंवा यंत्रणेच्या संलग्न सुविधांच्या वापरासाठी परवानाधारक किंवा ग्राहक किंवा वीजनिर्मिती करीत असलेल्या व्यक्तिकडून केलेली भेदभावरहित तरतूद,
- ७१) **“संचलन”** म्हणजे यंत्रणेच्या संचलनाशी संबंधित निर्धारित किंवा नियोजित कार्यवाही;
- ७२) **“पॉवर एक्सचेंज”** म्हणजे केंद्रीय विद्युत नियामक आयोगाच्या पूर्वमान्यतेने स्थापित केलेले पॉवर एक्सचेंज,

- ७३) **“पॉवर फॅक्टर”** म्हणजे एसी विद्युत सर्कीटमध्ये व्होल्टेज आणि करंट व्हेक्टर्स यामधील विद्युत कोनाचा कोटीज्या (कोसाईन).
- ७४) **“अर्हताप्राप्त समन्वय अभिकरण (क्युसीए)”** म्हणजे संयुक्त उप-केंद्राशी जोडलेल्या पवन किंवा सौर ऊर्जा निर्मात्यांनी किंवा उप-केंद्राशी थेट जोडलेल्या व्यक्तिगत निर्मात्याने, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (सौर आणि पवन ऊर्जा निर्मितीकरिता पूर्वानुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि तफावतीची हिशोबपूर्ती) विनियम, २०१८ मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली कार्ये आणि जबाबदाऱ्या पार पाडण्यासाठी नियुक्त केलेले अभिकरण;
- ७५) **“रिअॅक्टिव्ह एनर्जी”** म्हणजे कालावधी व रिअॅक्टिव्ह पॉवर यांच्या बेरजेच्या स्वरूपात आणि व्होल्ट-एम्पिअर तास रिअॅक्टिव्ह (व्हीएआर तास)च्या एककामध्ये किंवा त्याच्या पटीत मोजलेली एनर्जी.
- ७६) **“रिअॅक्टिव्ह पॉवर”** म्हणजे रुट मिन स्केवर ऑफ व्होल्टेज, रुट मिन स्केवर ऑफ करंट आणि व्होल्टेज आणि करंटमधील साइन कोन यांचा व्होल्टेज-एम्पिअरच्या पटीतील गुणाकार.
- ७७) **“रेफरन्स फ्रिक्वेन्सी”** म्हणजे डीएसएम परिगणनेसाठी रेफरन्स फ्रिक्वेन्सी म्हणजे विशिष्ट काल गटासाठी प्रादेशिक तफावत हिशोबपूर्ती कार्यपध्दतीसाठी डब्ल्युआरएलडीसीने नोंद केल्याप्रमाणे आणि डब्ल्युआरपीसीने वापर केल्याप्रमाणे फ्रिक्वेन्सी.
- ७८) **“प्रादेशिक ग्रिड”** म्हणजे आंतर राज्य पारिषण यंत्रणा, आंतर राज्य निर्मिती यंत्रणा आणि राज्यांतर्गत यंत्रणेचा समावेश असलेल्या संबंधित विभागाच्या विद्युत जाळ्याशी जोडलेले संपूर्णपणे तालबध्द संकलन (सिन्क्रोनाइस) असलेले ग्रिड,
- ७९) **“प्रादेशिक भार प्रेषण केंद्र (आरएलडीसी)”** आरएलडीसी म्हणजे अधिनियमाच्या कलम २७ च्या उप-कलम (१) अंतर्गत स्थापित करण्यात आलेले केंद्र.
- ८०) **“प्रादेशिक वीज समिती (आरपीसी)”** म्हणजे विद्युत यंत्रणेचे एकात्मिक संचलन सुकर होण्यासाठी विनिर्दिष्टीत विभागासाठी केंद्र सरकारच्या ठरावाद्वारे स्थापित झालेली समिती.
- ८१) **“स्रोतांची पर्याप्तता”** म्हणजे सर्व निश्चित भाराची गरज भागविण्यासाठी पुरेशी वीजनिर्मिती करण्याची विद्युत यंत्रणेची सक्षमता.
- ८२) **“निर्धारित वीज खेचणे”** कोणत्याही वेळेत किंवा काल-गट किंवा कोणत्याही कालावधीसाठी निर्धारित वीज खेचणे म्हणजे संबंधित भार प्रेषण केंद्राने खरेदीदाराला मेगावॉट किंवा मेगावॉट तासमध्ये वीज खेचणी करण्याचे दिलेले निर्धारण;
- ८३) **“निर्धारित वीजनिर्मिती”**, कोणत्याही वेळेत किंवा काल-गट किंवा कोणत्याही कालावधीसाठी निर्धारित वीजनिर्मिती म्हणजे संबंधित भार प्रेषण केंद्राने दिलेले मेगावॉट किंवा मेगावॉट तास एक्स-बस मध्ये वीजनिर्मिती करण्याचे दिलेले निर्धारण;
- ८४) **“विक्रेता”** म्हणजे अल्प-कालिन मुक्त प्रवेश, मध्यम-कालिन मुक्त प्रवेश आणि दीर्घ-कालिन मुक्त प्रवेशासाठी लागू असलेल्या विनियमानुसार निर्धारित केलेल्या व्यवहाराच्या माध्यमातून विजेचा पुरवठा करणारी व्यक्ती, ज्यामध्ये निर्मिती केंद्रे किंवा निर्मिती केंद्रांच्या संचाचा देखील समावेश असेल;

- ८५) **“हिस्सा”** म्हणजे भारत सरकारने अधिसूचित केल्यानुसार किंवा कराराद्वारे मान्य केल्यानुसार, जसे असेल तसे, आणि दीर्घ कालिन/मध्यम कालिन प्रवेशांच्या माध्यमातून अंमलबजावणी केल्यानुसार आंतर राज्य निर्मिती केंद्र/राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रामधील लाभधारकाचा हिस्सा.
- ८६) **“सौर/पवन विद्युत पार्कचे विकास (एसपीपीडी)”** म्हणजे सौर किंवा पवन निर्माता विकासकांच्या वतीने पार्कच्या जागेत पुलिंग केंद्रासह पारेषण यंत्रणा विकसित करणारी राज्य एन्टीटी.
- ८७) **“विशेष उर्जा मीटर्स”** म्हणजे असे मीटर्स, ज्यांची अचूकता ०.२ एस पेक्षा कमी नसून त्यामध्ये खालील क्षमता असते:
१. पंधरा मिनिटांच्या कालांतराने, आणि पाच मिनिटांच्या कालांतराने अॅक्टीव्ह एनर्जीच्या वेळेतील फरकाच्या मापनाची आणि रिअॅक्टीव्ह एनर्जीच्या व्होल्टेजमधील फरकाच्या मापनाची नोंद करणे.
  २. १५ मिनिट किंवा ५ मिनिटांच्या कालांतरासाठी, लागू असेल त्याप्रमाणे, संरूपण. एसटीयुच्या केवळ अधिकृत प्रतिनिधीकडून मीटरचे संरूपण/प्रोग्रामिंग करण्यात येईल.
  ३. ५ मिनिटांच्या कालांतरासाठी पंधरा दिवसांपेक्षा कमी नसणाऱ्या आणि १५ मिनिटांच्या कालांतरासाठी ४५ दिवसांपेक्षा कमी नसणाऱ्या मापनाची साठवणूक करणे.
  ४. विजेच्या व्यवहारांच्या संतुलन आणि हिशोबपूर्तीसाठी राज्य भार प्रेषण केंद्राला आवश्यक असणाऱ्या कालांतराने अशा मापनाची माहिती पुरवणे.
  ५. डीएलएमएस प्रोटोकॉलशी अनुरूप, संप्रेषणक्षम असावा आणि जीपीएस (स्थानिक जीपीएस/सीडीसीएस जीपीएस) सिग्नलशी वेळेचे संकलन करण्याची क्षमता असावी.
- ८८) **“स्पिनिंग रिझर्व्ह”** म्हणजे अशी क्षमता जी निर्मिती केंद्र किंवा त्याच्या संचांचे ग्रिडशी तालबद्ध संकलन करते आणि जी यंत्रणा संचलकाच्या निर्देशानुसार सक्रीय होऊ शकते आणि अॅक्टीव्ह पॉवरमध्ये बदल घडवू शकते.
- ८९) **“मानके”** म्हणजे अन्य कोणत्याही मानकांचा विशेषत्वाने उल्लेख केलेला नसल्यास, या विनियमांमध्ये मीटर बसविण्यासाठीची आणि संचलनासाठीची मानके.
- ९०) **“स्टॅण्डबाय मीटर”** म्हणजे मुख्य मीटर आणि चेक मीटरसाठी वापरण्यात आलेल्या मीटर व्यतिरिक्त, सीटी आणि व्हीटी किंवा सीव्हीटीशी जोडलेले मीटर आणि मुख्य मीटर आणि चेक मीटर या दोन्ही मीटरमध्ये बिघाड झाल्यास विजेच्या हिशोबासाठी आणि देयक तयार करण्यासाठी हे मीटर वापरण्यात येतात.
- ९१) **“राज्य तफावत पुल अकारुन्ट”** म्हणजे पवन आणि/किंवा सौर उर्जा निर्मात्यांसह खरेदीदार आणि विक्रेत्यांच्या विजेच्या तफावतीचे राज्य अकारुन्ट ज्यामध्ये आय-व्यय यांचा समावेश असेल;
- ९२) **“राज्य संस्था/व्यक्ति (राज्य एन्टीटी)”** म्हणजे अशी व्यक्ती जी राज्य भार प्रेषण केंद्राच्या नियंत्रण क्षेत्रामध्ये आहे आणि ज्याच्या ऊर्जेचे मापन व हिशोब ठेवण्याचे काम राज्य स्तरावर करण्यात येते;

- ९३) **“राज्य वीजनिर्मिती केंद्रे”** म्हणजे राज्याच्या मालकीच्या वीजनिर्मिती कंपनीची वीजनिर्मिती केंद्रे, जसे की, महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी लिमिटेड.
- ९४) **“राज्य ग्रिड”** म्हणजे राज्यातील ग्रिडशी तालबद्धरित्या संकलित केलेली आंतर-समन्वयित जनित्रे, भार केंद्रे आणि राज्यांतर्गत पारेषण वाहिन्या.
- ९५) **“राज्य परिघ”** म्हणजे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा समाविष्ट असलेला राज्य भार प्रेषण केंद्राच्या संचलनात्मक पर्यवेक्षणाखाली आणि नियंत्रण क्षेत्राच्या अखत्यारीत असलेला विद्युत यंत्रणेचा परिघ आणि त्याचे घटक.
- ९६) **“राज्य नूतनशील उर्जा तफावत पूल अकाऊन्ट”** म्हणजे पवन किंवा सौर उर्जा निर्मात्यांच्या विजेच्या तफावतीचे राज्य अकाऊन्ट ज्यामध्ये आय-व्यय यांचा समावेश असेल;
- ९७) **“स्टॅटिक व्हीएआर कॉम्पेन्सेटर (एसव्हीआर)”** म्हणजे रिअॅक्टिव्ह पॉवरच्या निर्मिती किंवा अॅबसॉर्ब करण्यासाठीची विद्युत सुविधा.
- ९८) **“उप-भार प्रेषण केंद्र”** म्हणजे राज्य ग्रिडवर देखरेख व नियंत्रण ठेवण्यासाठी अंबाझरी (पूर्व महाराष्ट्र) येथे स्थापन करण्यात आलेली राज्य भार प्रेषण केंद्राची कार्यालये आणि संलग्न सुविधा आणि त्यात राज्य भार प्रेषण केंद्र भविष्यात स्थापन करील अशी कोणतीही कार्यालये आणि संलग्न सुविधांचा समावेश होईल;
- ९९) **“पुरवठादार”** म्हणजे निर्मिती कंपनी किंवा परवानाधारक ज्यांच्या वीज यंत्रणेतून दुसऱ्या निर्मिती कंपनी किंवा परवानाधारक किंवा ग्राहकाच्या विद्युत यंत्रणेत वीज प्रवाहित होते.
- १००) **“किमान तांत्रिक”** म्हणजे राज्य ग्रिड संहितेतील तरतुदीनुसार, औष्णिक निर्मिती केंद्राच्या संचाच्या संबंधात संचलन प्रमाणकानुसार सहाय्यकारी उर्जा वापर अधिक सहाय्यकारी उर्जा वापर कॉम्पनसेशन वजा करून निर्मिती केंद्राच्या बारवर संचाच्या निर्मिती क्षमतेच्या कमाल प्रमाण (एमसीआर) किंवा एमसीआर लोडींग किंवा स्थापित क्षमतेच्या ५५ टक्के संचलन.
- १०१) **“काल-गट”** म्हणजे रात्री ००.०० वाजता प्रथम सुरु होणारा वेळेचा प्रत्येकी १५ मिनिटांचा कालावधी किंवा केंद्रीय आयोग आणि राज्य आयोग अधिसूचित करील असा अन्य कोणताही अल्प कालावधी, ज्यामध्ये विशेष ऊर्जा मीटर्सद्वारा विनिर्दिष्ट करण्यात आलेले विद्युत मापदंड आणि परिमाण यांची नोंद करण्यात येते.
- १०२) **“टाईम ऑफ डे (टीओडी) मीटर”** म्हणजे दिवसाच्या विशिष्ट कालावधीत विजेच्या वापराची नोंद करण्यासाठी आणि दर्शविण्यासाठी सुयोग्य मीटर.
- १०३) **“एकूण हस्तांतरण क्षमता (टीटीसी)”** म्हणजे विवक्षित संचलन स्थितीत राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेकडून खात्रीशीररित्या हस्तांतरित करण्यात येऊ शकेल येईल अशी विद्युत क्षमता होय.
- १०४) **“वीज व्यापारी”** म्हणजे अशी व्यक्ती ज्याला विजेचा व्यापार करण्यासाठी परवाना मंजूर करण्यात येतो.
- १०५) **“पारेषण परवाना”** म्हणजे विजेचे पारेषण करण्यासाठी अधिनियमाच्या कलम १४ अंतर्गत मंजूर करण्यात आलेला परवाना.

- १०६) “पारेषण मुक्त प्रवेश उपयोगकर्ता” म्हणजे अशी व्यक्ती ज्याला ठोक वीज पारेषण कराराच्या (बीपीटीए) अनुषंगाने राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेत प्रवेश मिळण्यासाठी पारेषण क्षमता हक्काचे वाटप करण्यात आलेले आहे.
- १०७) “पारेषण विश्वासार्हता मार्जिन (टीआरएम)” म्हणजे यंत्रणेमध्ये अनिश्चितता उद्भवल्यास वाजवी कक्षेत आंतर-जोडणी असलेले पारेषण जाळे सुरक्षित राहण्याच्या खात्रीसाठी एकूण हस्तांतरण क्षमतेमध्ये (टीटीसी) राखण्यात आलेली मार्जिन.
- १०८) “अंडर फ्रिक्वन्सी रिले (युएफआर)” म्हणजे एक रिले जो यंत्रणेची फ्रिक्वन्सी जेव्हा विहित मर्यादेच्या खाली जाते तेव्हा कार्यरत होतो आणि भार नियमन सुरु करतो.
- १०९) “उपयोगकर्ता किंवा राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा उपयोगकर्ता ” म्हणजे व्यक्ती, जसे की, राज्यातील निर्मिती केंद्रांसह राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले स्व-वापरसाठीचे वीज निर्माते, नूतनशील उर्जा निर्माते किंवा वितरण परवानाधारक किंवा ग्राहक.
- २.२ वर नमूद केलेल्या व्यतिरिक्त आणि विरुद्ध नसेल तर या विनियमांत वापरलेले आणि व्याख्या न केलेले शब्द व उक्ती, परंतु, अधिनियमांमध्ये किंवा सीईआरसी (भारतीय विद्युत ग्रिड संहिता) विनियम, केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाच्या विनियमांमध्ये किंवा या आयोगाच्या अन्य कोणत्याही विनियमांमध्ये ज्यांची व्याख्या करण्यात आलेली आहे त्यांचा अर्थ, त्यांना अनुक्रमे अधिनियमात किंवा आयईजीसी किंवा अन्य कोणत्याही विनियमांमध्ये, जसे असेल तसे, देण्यात आलेल्या अर्थानुसार राहिल. आयईजीसी ग्रिड मानके आणि राज्य ग्रिड संहिता या दोहोंमध्ये कोणतीही विसंगती निर्माण झाल्यास आयईजीसी ग्रिड मानकांच्या तरतुदी राज्यात त्या लागू होण्याच्या मर्यादेपर्यंत प्रचलित राहतील.
- या विनियमांच्या मराठी अनुवादातील व इंग्रजी विनियमांमधील कोणत्याही शब्दांचा/मजकुराचा अर्थ निश्चित करताना कोणताही वाद उद्भवल्यास आणि/किंवा कोणतीही विसंगती आढळल्यास मूळ इंग्रजीतील विनियम ग्राह्य धरण्यात येतील.

भाग ए: सर्वसाधारण

३. उद्दिष्ट

३.१ राज्य ग्रीड संहिता, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या/किंवा तिचा वापर करीत असलेल्या सर्व पारेषण कंपन्यांना लागू असलेल्या तांत्रिक आणि वाणिज्यिक विनियमांचा एकत्रित संच असून, ही संहिता राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे वेगवेगळे उपयोगकर्ते, राज्य भार प्रेषण केंद्र (एसएलडीसी) तसेच प्रादेशिक भार प्रेषण केंद्र (आरएलडीसी) यांच्यातील संबंधांचे नियमन करते. या विनियमांचे उद्दिष्ट खालीलप्रमाणे:

ए) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या कोणत्याही प्रस्तावित विकासामध्ये सर्व उपयोगकर्ते, एसटीयु/एसएलडीसी आणि सीटीयु/आरएलडीसी, एनएलडीसी, आरपीसी आणि सीईए यांच्यातील समन्वयास चालना देण्यासाठी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा, आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणा, एसएलडीसी तसेच आरएलडीसी आणि एनएलडीसीचे विविध उपयोगकर्ते

यांच्यामधील संबंधांची व्याख्या करणाऱ्या तत्वांचे आणि कार्यपध्दतीचे दस्ताऐवजीकरण करणे.

- बी) ग्रिडचे इष्टतम कार्यान्वयन/संचलन सुकर करणे, ग्रिडमधील निर्मिती आणि पारेषण सुविधांच्या समन्वयित आणि इष्टतम देखभालीचे नियोजन सुकर करणे आणि राज्य ग्रिडचा किफायतशीर व खात्रीशीर विकास आणि नियोजन सुकर करणे.
- सी) उपयोगकर्त्यांना परवान्याच्या जबाबदारीची पूर्तता करण्यासाठी इष्टतम आरेखन आणि कार्यान्वयनाचे निकष विनिर्दिष्ट करून सहाय्य करणे आणि यंत्रणेची स्वीकारार्ह गुणवत्ता राखण्यात येण्याची खातरजमा करणे.
- डी) सर्व उपलब्ध स्रोतांचा आणि पारेषणातील अडचणींचा तसेच सिंचनाच्या गरजेचा विचार करून समन्वयित वीज निर्मिती आणि पारेषणातील आऊटेजच्या योजनांचे व्यवस्थापन करणे. सुरक्षिततेच्या मर्यादेमध्ये यंत्रणेचे संचलन करण्यासाठी विजेची शिल्लक किंवा तूट, असल्यास, कमी करणे.
- इ) मविनिआ (तफावतीच्या हिशोबपूर्तीची कार्यपध्दती आणि संबंधित बाबी) विनियम, २०१९ आणि या विनियमांतील तरतुदी, जसे की, घोषित क्षमता (डीसी) सिध्द करून दाखवणे, वाणिज्यिक तत्वावर कामकाज सुरु झाल्याचा दिनांक (सीओडी) घोषित करण्याची पध्दती, रिअॅक्टिव्ह पॉवरची मूल्यनिर्धारण पध्दती आणि सुधारित किमान तांत्रिक मानकांची अंमलबजावणी, यांच्या धर्तीवर विविध कार्यपध्दती/तंत्रपध्दती विशद करणे आणि त्यांची व्याख्या करणे.
- एफ) सर्व माहिती स्पष्ट आणि सातत्यपूर्णरित्या मिळण्यासाठीच्या तंत्राची तरतूद करून सहकार्यात सुधारणा करणे आणि एसटीयु, एसएलडीसी, पारेषण परवानाधारक आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे उपयोगकर्ते यांच्यामध्ये दृढ संपर्क यंत्रणा स्थापित करणे.
- जी) सौर आणि पवन निर्मात्यांनी केलेल्या वीज निर्मितीचे अनुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि तफावत हिशोबपूर्तीच्या माध्यमातून राज्य ग्रिड संहितेमध्ये अभिप्रेत असलेले ग्रिडचे स्थैर्य आणि सुरक्षितता राखताना सौर आणि पवन ऊर्जा निर्मिती केंद्रांचे मोठ्या प्रमाणावर ग्रिडशी एकात्मीकरण सुलभ करणे.
- एच) वेळोवेळी सुधारित केलेले मविनिआ (बहु-वर्षीय वीज दर) विनियम, आणि आयइजीसी, २०१० च्या धर्तीवर राज्यातील रिअॅक्टिव्ह ऊर्जा आकारांचे लेखे ठेवणे आणि हिशोबपूर्तीसाठी पध्दती ठरवून देणे.

४. विनियमांची व्याप्ती आणि लागू असण्याची मर्यादा

४.१ हे विनियम खालील संस्था /व्यक्तींना लागू असतील:

- (ए) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले राज्यातील सर्व वीजनिर्माते;
- (बी) राज्य पारेषण कंपनीसह राज्यातील पारेषण परवानाधारक;
- (सी) महाराष्ट्रातील राज्य भार प्रेषण केंद्र;

- (डी) मानीव वितरण परवानाधारक, भारतीय रेल्वेसह वितरण परवानाधारक;
- (इ) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले मुक्त प्रवेश ग्राहक, अति-उच्च दाब ग्राहक; आणि
- (एफ) सर्व नूतनशील उर्जा प्रकल्प, सौर/पवन उर्जा पार्क्स आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले पार्क विकासक;

परंतु असे की, आयोग स्वतःहून किंवा पारेषण परवानाधारकाने किंवा उपयोगकर्त्याने सादर केलेल्या अर्जाच्या आधारे कोणत्याही पारेषण परवानाधारकास किंवा उपयोगकर्त्यास एमइजीसीची अंमलबजावणी करण्याच्या किंवा तिचे अनुपालन करण्याच्या जबाबदारीतून, निर्देशात नमूद केलेल्या मर्यादेपर्यंत, मोकळे करण्यात आल्याचे निर्देश देऊ शकेल.

४.२ या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या दिनांकाच्या दिवशी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा भाग असलेला पारेषण परवानाधारक आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडणी(ण्या) असलेला उपयोगकर्ता यांना या विनियमांखालील पुढील आवश्यक बाबींची पूर्तता करण्यासाठी जास्तीत जास्त एक वर्षाचा कालावधी देण्यात येईल-

- ए) केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाच्या (सीइए) मीटर संहिता आणि एमइजीसीच्या मीटर संहितेनुसार, मीटर बसविणे आणि प्रचालन करणे.
- बी) विनियम २१ नुसार जोडणी करार करणे;
- सी) विनियम २३.३ नुसार संरक्षण यंत्रणांची तरतूद करणे;
- डी) विनियम २४ नुसार संपर्क सुविधांची तरतूद करणे;
- इ) विनियम २५ नुसार यंत्रणेतील नोंद करणाऱ्या उपकरणांची तरतूद करणे
- एफ) विनियम ३०.३ नुसार जनरेटर्सच्या फ्री गर्डनर मोडचे संचलन.

४.३ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले आणि तिचा वापर करीत असलेले सर्व उपयोगकर्ते एमइजीसीच्या तरतुदींचे पालन करतील.

५. ग्रिड समन्वय समिती (जीसीसी)

५.१ या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून दोन महिन्यांच्या आत राज्य पारेषण कंपनीकडून ग्रिड समन्वय समितीचे पुनर्गठन करण्यात येईल.

परंतु असे की, एसटीयु एसएलडीसीशी सल्लामसलत करून या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून एक महिन्यांच्या आत जीसीसीच्या कामकाजाचे नियम तयार करील.

परंतु आणखी असे की, एमइजीसी, २००६ अंतर्गत गठीत झालेली जीसीसी या विनियमांतर्गत नवीन जीसीसी गठीत होईपर्यंत कार्यरत राहील.

५.२ या विनियमांतर्गत एमइजीसीची अंमलबजावणी करण्यासाठी ग्रिड समन्वय समिती शिखर संस्था असेल आणि या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या विविध कामकाजांमध्ये समन्वय राखण्यासाठी या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार कार्यकारी समित्या गठीत करील.

५.३ ग्रिड समन्वय समिती खालील बाबींसाठी जबाबदार राहिल -

- ए) या विनियमांची तसेच या विनियमांतर्गत विकसित करण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीची अंमलबजावणी करण्यास मदत करणे;
- बी) हे विनियम तसेच या विनियमांतर्गत विकसित करण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीची अंमलबजावणी करताना उद्भवणारे प्रश्नांचे मूल्यमापन करणे आणि ते सोडविण्यासाठी सुधारात्मक उपाययोजनांची शिफारस करणे;
- परंतु असे की, जीसीसी हितसंबंधितांशी सल्लामसलत करून योग्य ती कार्यपध्दती, संचलन संहिता, नियमपुस्तिका आणि मार्गदर्शक तत्त्वे तयार करील किंवा या विनियमांखालील कार्यपध्दती / मार्गदर्शक तत्त्वे / नियमपुस्तिका / संहितेमध्ये सुधारणा करील आणि आयोगाला सादर करील.
- सी) या विनियमांतील तरतुदीनुसार एमइजीसीचे पुनर्विलोकन करणे आणि आवश्यकता असल्यास आयोगाकडे सुधारणा प्रस्तावित करील.
- डी) आयोगाकडून वेळोवेळी निर्देशित करण्यात येतील अशा अन्य बाबी.

५.४ ग्रिड समन्वय समितीचे (जीसीसी) गठन:

५.४.१ जीसीसीमध्ये कोअर गट आणि ग्रिड समन्वय परिषद यांचा समावेश असेल.

५.४.२ कोअर गटामध्ये खालील सदस्यांचा समावेश असेल-

- (ए) संचालक, राज्य पारिषण कंपनी (एसटीयु) – जीसीसीचे अध्यक्ष;
- (बी) राज्याच्या मालकीच्या निर्मिती कंपनीचा प्रतिनिधी - सदस्य;
- (सी) राज्यातील राज्याच्या-मालकीच्या वितरण परवानेधारकांचा प्रतिनिधी - सदस्य;
- (डी) राज्यातील राज्याच्या-मालकीच्या पारिषण परवानेधारकांचा प्रतिनिधी - सदस्य;
- (इ) पश्चिम विभागीय वीज समितीचा प्रतिनिधी - सदस्य;
- (एफ) महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरणाचा प्रतिनिधी - सदस्य
- (जी) कार्यकारी संचालक/मुख्य अभियंता, एसएलडीसी - सदस्य निमंत्रक;

५.४.३ खालील संस्था/कंपन्या (एन्टीटी) ग्रिड समन्वय परिषदेचे सदस्य असतील.-

- १) ग्रिड समन्वय समितीच्या कोअर गटाचे सर्व सदस्य;
- २) पश्चिम विभागीय भार प्रेषण केंद्राचा प्रतिनिधी;
- ३) मुंबई/मुंबई महानगर प्रदेश क्षेत्रातील प्रत्येक वितरण परवानाधारकाचे प्रतिनिधी;
- ४) राज्यातील भारतीय रेल्वेचा प्रतिनिधी;

- ५) मुंबईतील पारेषण परवानाधारकांसह राज्यातील खाजगी पारेषण परवानाधारकांचा प्रतिनिधी, खंड ५.४.५ मधील अटींच्या अधीन राहून;
- ६) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले राज्यातील स्वतंत्र वीज निर्माते आणि स्व-वापरासाठीच्या वीज निर्मात्यांसह खासगी मालकी असलेल्या निर्मिती कंपन्यांचा प्रतिनिधी, खंड ५.४.५ मधील अटींच्या अधीन राहून;
- ७) मानीव वितरण परवानाधारकांचा प्रतिनिधी, खंड ५.४.५ मधील अटींच्या अधीन राहून;
- ८) राज्यातील नूतनशील उर्जा निर्मात्यांचा प्रतिनिधी; पवन, सौर, लघु जल-विद्युत (एसएचपी), बायोमास निर्मिती आणि उसाच्या चिपाड्यांवर आधारित सह-वीजनिर्माता, ५.४.५ मधील अटींच्या अधीन राहून.

५.४.४ वरील विनियम ५.४.२ आणि ५.४.३ मध्ये उल्लेख केलेल्या सदस्यांचे नामनिर्देशन त्यांच्या संबंधित संस्थांकडून करण्यात येईल आणि ते अनुक्रमे जीसीसीचा कोअर गट आणि जीसीसीच्या ग्रिड समन्वय परीषदेचा भाग असतील. कोअर गटाचे सदस्य जीसीसीच्या ग्रिड समन्वय परीषदेचा देखील भाग असतील.

परंतु आणखी असे की, प्रत्येक संस्थेने नामनिर्देशित केलेले सदस्य हे त्या संस्थेमध्ये वरिष्ठ पद धारण करणारे असतील आणि त्यांच्या संस्थेचे प्रतिनिधीत्व करण्यासाठी यथोचित प्राधिकृत करण्यात येतील.

५.४.५ वरील विनियम ५.४.३ च्या (५) ते (८) मधील सदस्यांच्या प्रतिनिधींची निवड करताना खालील तत्त्व अनुसरण्यात येईल:

- १) खाजगी पारेषण परवानाधारकांचे प्रतिनिधी - मागील आर्थिक वर्षामध्ये सर्कीट-किमी मध्ये सर्वात जास्त पारेषण जाळे असलेले दोन खाजगी पारेषण परवानाधारक.
- २) राज्यातील स्वतंत्र वीज निर्माते (आयपीपी) आणि स्व-वापरासाठीचे वीज निर्मात्यांसह (सीपीपी) खासगी मालकी असलेल्या निर्मिती कंपन्यांचे प्रतिनिधी -५०० मेगावॉट आणि त्यापेक्षा जास्त स्वतःची स्थापित क्षमता असलेले सर्व आयपीपी/सीपीपी निर्माते (नूतनशील उर्जा स्थापित क्षमता पोर्टफोलिओ वगळून).
- ३) मानीव वितरण परवानाधारकांचे प्रतिनिधी – मागील आर्थिक वर्षात सर्वात जास्त एकाच वेळी सर्वोच्च वीज मागणी नसणा-या (एनसीपीडी) परवानाधारकांचा एक प्रतिनिधी.
- ४) राज्यातील नूतनशील उर्जा निर्मात्यांचे प्रतिनिधी –
  - ए. राज्यात स्वतःची सर्वोच्च स्थापित क्षमता असलेला पवन उर्जा निर्माता
  - बी. राज्यात स्वतःची सर्वोच्च स्थापित क्षमता असलेला सौर उर्जा निर्माता
  - सी. राज्यात स्वतःची सर्वोच्च स्थापित क्षमता असलेला लघु जल-विद्युत (एसएचपी) उर्जा निर्माता
  - डी. राज्यात स्वतःची सर्वोच्च स्थापित क्षमता असलेला बायोमास वीज निर्माता

इ. राज्यात स्वतःची सर्वोच्च स्थापित क्षमता असलेला उसाच्या चिपाडयावर आधारित सह-निर्माता

परंतु असे की, नूतनशील उर्जा निर्मात्याकरिता एमएसपीजीसीएलचे नामनिर्देशन विचारात घेतले जाणार नाही.

५.४.६ त्याशिवाय, जीसीसीचा कोअर गट विशिष्ट बैठकीसाठी प्रकरण-निहाय तत्त्वावर शैक्षणिक किंवा संशोधन संस्थांमधील हितसंबंधित, तज्ज्ञ, व्यावसायिकांना विशेष निमंत्रित म्हणून बोलावू शकेल.

५.५ जीसीसीचे कामकाज आणि बैठका:

ए) जीसीसीच्या कोअर गटाची तीन महिन्यांतून किमान एकदा बैठक होईल आणि जेव्हा आवश्यकता असेल तेव्हा अन्य सदस्यांना विशेष निमंत्रित म्हणून बोलावेल.

बी) ग्रिड समन्वय परिषदेची सर्वसाधारण बैठक वर्षातून किमान एकदा पार पडेल आणि जीसीसीच्या परिषदेच्या सर्व सदस्यांना या बैठकीला बोलावण्यात येईल.

सी) जीसीसीचे निमंत्रक जीसीसीमधील सर्व सदस्यांची नावे आणि पदनामे त्यांच्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करील.

डी) जीसीसीची विषयपत्रिका बैठकीच्या आधी आगाऊ वितरीत करण्यात येईल.

इ) बैठकीचे इतिवृत्त एसटीयुच्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करण्यात येईल.

एफ) एसएलडीसी बैठक झाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत जीसीसीच्या बैठकीचा अहवाल आयोगास सादर करील.

६. ग्रिड संहितेचे पुनर्विलोकन

६.१ ग्रिड समन्वय समितीकडून महाराष्ट्र विद्युत ग्रिड संहितेच्या अंमलबजावणीचे पुनर्विलोकन, प्रत्येक बारा (१२) महिन्यांतून किमान एकदा किंवा जेव्हा आवश्यक असेल तेव्हा करण्यात येईल.

६.२ एमइजीसीमध्ये सुधारणांची मागणी करणाऱ्या राज्य एन्टीटी/उपयोगकर्ते जीसीसीच्या निमंत्रकांकडे लेखी निवेदने पाठवतील व त्याची प्रत आयोगाला पाठवतील. जीसीसी प्रस्तावित बदल/सुधारणांची तसेच समितीच्या सर्व सदस्यांनी दिलेल्या लेखी अभिप्रायांची तपासणी करील आणि विनंतीबाबत निर्णय घेईल.

६.३ असा आढावा पूर्ण झाल्यानंतर, जीसीसी एसटीयुला अहवाल पाठविले, ज्यात खालील बाबी असतील:

(ए) आढाव्याचे निष्कर्ष; आणि

(बी) एमइजीसीमध्ये करावयाच्या कोणत्याही प्रस्तावित सुधारणा, ज्या जीसीसीला उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी आवश्यक वाटतील.

(सी) सदस्य/उपयोगकर्त्यांनी सादर केलेली लेखी अभिवेदने आणि हरकती.

(डी) जीसीसीचे सर्व अहवाल, शिफारशी आणि मिनिट्स एसएलडीसी आणि एसटीयुकडून त्यांच्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करण्यात येतील.

६.४ जीसीसीने समर्थन आणि संबंधित दस्तऐवजांसह अहवाल सादर केल्यापासून १५ दिवसांच्या आत, एसटीयु विनियम ६.२ मध्ये संदर्भ केलेला आढावा अहवाल सुधारणांसाठीच्या त्यांच्या शिफारशीसह, असल्यास, आयोगाला पाठवेल.

६.५ आयोग जीसीसीच्या शिफारशी विचारात घेऊन निर्देशांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या पध्दतीने तरतुदींच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक सुधारणा निर्देश/कार्यात्मक निर्देश निर्गमित करील आणि उपयोगकर्ते अशा कोणत्याही निर्देशांचे पालन करतील.

७. जीसीसी अंतर्गत कार्यात्मक समित्या/उप-समित्या

७.१ हे विनियम अधिसूचित झाल्यानंतर होणाऱ्या लगोलगच्या बैठकीमध्ये जीसीसी आपल्या मार्गदर्शनाखाली एमइजीसीच्या अंमलबजावणीसाठी खालील कार्यात्मक समित्या गठीत करील:

ए) **महाराष्ट्र पारिषण समिती (एमटीसी):** ही समिती मुंबई क्षेत्रासह महाराष्ट्र राज्यातील पारिषण प्रकल्प वेळेत पूर्ण होण्याकरिता नियोजन आणि संनियंत्रण करण्यासाठी जबाबदार राहिल. जीसीसीने संदर्भित केल्यास, ही समिती राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या जोडणीयतेशी संबंधित प्रश्न देखील सोडविल.

बी) **संचलन समन्वय समिती (ओसीसी):** ही समिती एमइजीसी मधील संचलन संहिता आणि काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) संहितेच्या तरतुदींच्या अंमलबजावणीसाठी जबाबदार राहिल.

सी) **संरक्षण समन्वय समिती (पीसीसी):** ही समिती राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या संरक्षण समन्वयासाठी आणि पश्चिम विभागीय भार प्रेषण केंद्राशी आवश्यकतेनुसार समन्वय साधण्यासाठी जबाबदार राहिल.

डी) **मीटर आणि संपर्क समन्वय समिती (एमसीसीसी):** ही समिती मीटर संहिता आणि संपर्क संहितेमधील तरतुदींची आणि अन्य कोणत्याही संबंधित बाबींची अंमलबजावणी करण्यासाठी जबाबदार राहिल.

परंतु असे की, जीसीसी एमइजीसीच्या अंमलबजावणीसाठी योग्य वाटेल अशी अन्य कार्यात्मक समिती किंवा उप-समित्या तयार करील.

७.२ राज्यातील नूतनशील ऊर्जा निर्मात्यांसह वितरण परवानाधारक आणि निर्मिती कंपन्यांना पुरेसे प्रतिनिधीत्व मिळेल याची काळजी घेऊन जीसीसीकडून कार्यात्मक समित्यांचे सदस्य नामनिर्देशित करण्यात येतील. कार्यात्मक समित्यांचे अध्यक्ष आणि निमंत्रक कामाच्या स्वरूपानुसार एसटीयु किंवा एसएलडीसीमधील असतील.

७.३ महाराष्ट्र पारेषण समिती (एमटीसी)

७.३.१ प्रत्येक सहा महिन्यांतून किमान एकदा एमटीसीची बैठक पार पडेल आणि त्यामध्ये नियोजन संहिता आणि जोडणी संहितेमधील सर्व तांत्रिक आणि संचलनात्मक बाबींवर विचारविमर्ष करण्यात येईल आणि जीसीसीला त्यांच्या सूचना/शिफारशी पाठविण्यात येतील. एमटीसी योजना वेळेत पूर्ण होण्याबाबत आणि त्याच्याशी संबंधित प्रश्नांवर देखील विचारविमर्ष करील आणि राज्यातील पारेषणाशी संबंधित प्रकल्पांच्या कार्यवाहीचे संनियंत्रण करील आणि जीसीसीला त्यांच्या सूचना/शिफारशी पाठविल.

७.३.२ एमटीसी खालील कार्ये पार पाडील:

ए) पारेषण यंत्रणेच्या पुरेशा नियोजनाच्या खात्रीसाठी यंत्रणेच्या नियोजनात समन्वय साधणे, निर्धारण आणि आकस्मिक योजनेची देखभाल करणे.

बी) एमइजीसी/आयइजीसी मधील जोडणीच्या अटीचे पालन होण्याकरिता, आंतरजोडणी केलेल्या विद्यमान उपकरणांमध्ये बदल, वाढ करण्यासाठी, आवश्यकता असल्यास, आढावा घेणे.

सी) उपयोगकर्त्यांनी केलेले भार अंदाज (दीर्घ-कालिन) आणि पध्दती आणि गृहितके यांचा आढावा घेणे.

डी) नियोजन अभ्यासाच्या आधारावर निवड करण्यात आलेल्या प्रस्तावांचा आढावा घेणे आणि अंतिम निर्णय घेणे.

इ) नियोजनाशी संबंधित वेगवेगळ्या कामांच्या कार्यवाहीवर आणि साध्य केलेल्या उद्दिष्टांवर सहामाही तत्त्वावर अहवाल तयार करून जीसीसीला सादर करणे.

एफ) प्रकल्प खर्च इष्टतम राखण्यासाठी वीज दरावर आधारित स्पर्धात्मक बोली अंतर्गत (टीबीसीबी) अंमलबजावणी करावयाच्या प्रकल्पांचा अभ्यास करणे आणि सूचना देणे.

जी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या बळकटीकरणासाठी आणि जीसीसीने निर्देशित केल्यानुसार अन्य कोणत्याही कार्यासाठी एचव्हीडीसी, एचटीएलएस, जीआयएस, मोनोपोल्स इ. पारेषण यंत्रणेमधील नवीन तंत्रज्ञानाचा अभ्यास करणे आणि ते प्रस्तावित करणे.

एच) पारेषणाशी संबंधित कार्यान्वित असलेल्या प्रकल्पांचे संनियंत्रण करणे आणि विलंबाच्या कारणांचे, असल्यास, त्यांच्या निराकरणाच्या प्रस्तावासह विश्लेषण करणे.

आय) जीसीसीने निर्देशित केलेले अन्य कोणतेही कार्य.

७.३.३ एमटीसी पारेषण परवानाधारकांनी तयार केलेल्या पारेषण यंत्रणेच्या वाढीच्या प्रस्तावांची छाननी देखील करील आणि नवीन उप-केंद्रे किंवा नवीन पारेषण वाहिनीची वाढ किंवा विद्यमान उप-केंद्र किंवा पारेषण वाहिनीच्या क्षमतेमध्ये वाढ करण्यासाठी जीसीसीकडे आपल्या शिफारशी पाठविल, ज्या एसटीयु पुढील नियोजनासाठी विचारात घेईल.

७.४ संचलन समन्वय समिती (ओसीसी):

७.४.१ ओसीसीची बैठक प्रत्येक सहा महिन्यांतून किमान एकदा पार पडेल आणि त्यामध्ये यंत्रणा संचलन, भार प्रेषणाच्या सर्व तांत्रिक बाबींमध्ये समन्वय करण्यात येईल आणि जीसीसीला शिफारशी पाठविण्यात येतील.

७.४.२ संचलन समन्वय समिती खालील कार्ये पार पाडेल:

- ए) ग्रिडमधील अडथळे आणि यंत्रणा पूर्वस्थितीत आणण्याच्या कार्यपध्दतीचा आढावा घेणे आणि विश्लेषण करणे.
- बी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेसाठी रिअॅक्टिव्ह कॉम्पनसेशन कार्यपध्दतीचा आढावा घेणे.
- सी) राज्य पारेषण कंपनीच्या नियोजित आऊटेज योजनेचा आढावा घेणे आणि अंतिम करणे.
- डी) भारात कपात करण्याच्या कार्यपध्दतीचा आढावा घेणे.
- इ) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेतील डिस्टर्बन्स रेकॉर्डर, इव्हेंट लॉगर्स, अंडर फ्रिक्वेन्सी रिलेज् (युएफआर), डीएफ/डीटी रिलेज् इ. च्या अधिष्ठापनेचा आढावा घेणे.
- एफ) राज्यातील निर्मिती केंद्रांसाठी गव्हर्नर मोडच्या संचलनाच्या अंमलबजावणीचा आढावा घेणे आणि अभ्यास करणे.
- जी) नूतनशील उर्जेच्या कपातीचा आढावा घेणे आणि ती टाळण्याच्या/कमी करण्याच्या साधनांची चौकट आखणे.
- एच) एसएलडीसीने सूचित केलेल्या पारेषणातील अडथळ्यांच्या प्रकरणांचा आढावा घेणे आणि शिफारशीच्या सूचना देणे. आणि
- आय) जीसीसीने निर्देशित केलेले अन्य कोणतेही कार्य.

७.५ संरक्षण समन्वय समिती (पीसीसी):

७.५.१ पीसीसीची बैठक प्रत्येक सहा महिन्यांतून किमान एकदा पार पडेल आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे उपयोगकर्ते संरक्षण संहितेमधील त्यांच्या जाबाबदाऱ्या पार पाडत असल्याची खात्री करण्यासाठी संरक्षण संहितेच्या अंमलबजावणीसंबंधात समन्वय साधेल.

७.५.२ पीसीसी खालील कार्ये पार पाडेल:

- ए) संरक्षण संहितेमधील संरक्षण नियमपुस्तिका तयार करण्यात एसटीयुला सहाय्य करणे.
- बी) संरक्षण संहितेच्या पालनाची खात्री करणे.
- सी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या उपयोगकर्त्यांच्या यंत्रणेसाठी किमान संरक्षण आवश्यकता विनिर्दिष्ट करणे.

- डी) विविध संरक्षण सेटींग्ज्, चाचणी पध्दती आणि नियतकालिकतेवर विचारविमर्ष करणे आणि निर्णय घेणे.
- इ) संरक्षण योजना आणि आवश्यक स्वीचगियर उपकरणे अद्ययावत करण्याबाबतच्या आवश्यकतेचा आढावा घेणे.
- एफ) ग्रिडमधील मोठ्या अडथळ्यांच्या प्रकरणी संरक्षण यंत्रणेच्या अपयशाचे विश्लेषण करणे आणि बदल आणि फेरफारांची सूचना देणे.
- जी) संरक्षण संहितेत सुधारणा करण्यासाठीच्या उपयोगकर्त्यांच्या सूचनांचा आढावा घेणे, आणि
- एच) जीसीसीने निर्देशित केलेले अन्य कोणतेही कार्य.

७.६ मीटर आणि संपर्क समन्वय संहिता (एमसीसीसी) :

- ७.६.१ राज्य पारेषण कंपनी मीटरींग संहितेमधील संबंधित बंधने पार पाडणा-या राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या प्रत्येक घटक/उपयोगकर्त्यासह महाराष्ट्रातील राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेकरिता मीटरींग संहितेचे व्यवस्थापन करण्यासाठी आणि सेवा देण्यासाठी_जबाबदार राहिल.
- ७.६.२ एमसीसीसीमध्ये खालील सदस्यांचा समावेश असेल:
  - ए) अध्यक्ष - एसटीयु, जे महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी लि.चे संचालक (संचलन) असतील,
  - बी) सदस्य (सचिव) – एसटीयु, जे महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी लि.चे मुख्य अभियंता सदस्य असतील,
  - सी) कार्यकारी संचालक/मुख्य अभियंता, राज्य भार प्रेषण केंद्र,
  - डी) कमाल निर्मिती क्षमता असलेल्या निर्मिती कंपनी/स्वतंत्र वीज निर्मात्यांचं पाच प्रतिनिधी,
  - इ) राज्यातील प्रत्येक पारेषण परवानाधारकाचा एक प्रतिनिधी,
  - एफ) राज्यातील प्रत्येक वितरण परवानाधारकाचा एक प्रतिनिधी,
  - जी) कमाल उर्जा निर्मिती क्षमता असलेल्या सौर उर्जा निर्मात्यांचे तीन प्रतिनिधी,
  - एच) कमाल उर्जा निर्मिती क्षमता असलेल्या पवन उर्जा निर्मात्यांचे तीन प्रतिनिधी,
  - आय) कमाल उर्जा निर्मिती क्षमता असलेल्या उसाच्या चिपाड्यावर आधारित सह-निर्मात्यांचे तीन प्रतिनिधी,
  - जे) कमाल उर्जा निर्मिती क्षमता असलेल्या जल-विद्युत निर्मात्यांचे दोन प्रतिनिधी,

७.६.३ एमसीसीसीची बैठक प्रत्येक सहा महिन्यांतून किमान एकदा पार पाडेल आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे उपयोगकर्ते संरक्षण संहितेमधील त्यांच्या जबाबदाऱ्या पार पाडत असल्याची खात्री करण्यासाठी मीटर संहितेच्या अंमलबजावणीसंबंधात समन्वय साधेल.

७.६.४ एमसीसीसी खालील कार्ये पार पाडेल:

- ए) मीटर संहितेच्या पालनाची खात्री करणे.
- बी) एमइजीसीच्या जोडपत्र -१ मध्ये विहित केलेल्या किमान वैशिष्ट्यांपासून विद्यमान (सीटी) आणि पीटी/सीव्हीटीने घेतलेल्या फारकतींचा आढावा घेणे आणि एमइजीसीच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या आत ते अद्ययावत/प्रतिस्थापित करणे.
- सी) डीएसएम लेखे व ऊर्जा लेख्यांकरिता मीटरच्या मीटरिंग संबंधातील वेगवेगळे प्रश्न आणि मीटरिंगच्या अपयशावर चर्चा करणे.
- डी) मीटरमधील दोष, माहिती गहाळ होणे इ. साठी वापरण्यात येणा-या मूल्यांकन पध्दतीच्या अचूकतेचा आणि कार्यक्षमतेचा आढावा घेणे.
- इ) एएमआर/एमआरआयच्या संपर्क यंत्रणांच्या संबंधातील प्रश्नांवर चर्चा करणे आणि निर्णय घेणे.
- एफ) मीटरिंग संहितेच्या अन्वयार्थ आणि अंमलबजावणीबाबत मार्गदर्शन करणे,
- जी) मीटरिंग व्यवस्था आणि मीटरिंग संहितेचा आढावा घेणे आणि सुधारणा प्रस्तावित करणे, आणि
- एच) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेसाठीच्या मीटरिंग संहितेमधील बदलांच्या शिफारशी, बदलांसाठीची कारणे आणि हरकतीसह, लागू असल्यास, प्रसिध्द करणे,
- आय) सर्व वीज खेचणीच्या आणि अंतःक्षेपणाच्या बिंदूंवर SCADA च्या दृश्यमानतेचा (व्हिसिबिलिटी) नियत कालांतराने आढावा घेणे.
- जे) जीसीसीने निर्देशित केलेले अन्य कोणतेही कार्य.

८. **एमइजीसीच्या अंतर्गत येणाऱ्या वेगवेगळ्या एन्टीटीची भूमिका:**

८.१ **राज्य पारेषण कंपनीची भूमिका**

८.१.१ अधिनियमाच्या कलम ३९(२) नुसार राज्य पारेषण कंपनीची भूमिका खालीलप्रमाणे आहे:

- ए) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या माध्यमातून विजेचे पारेषण करणे.
- बी) राज्यांतर्गत पारेषणेच्या संबंधातील योजना आणि समन्वयाची सर्व कार्ये खालील संस्थांसोबत पार पाडणे:
  - एक) केंद्रीय पारेषण कंपनी (सीटीयु)

- दोन) राज्य सरकार
- तीन) निर्मिती कंपनी
- चार) प्रादेशिक वीज समिती (आरपीसी)
- पाच) केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण (सीइए) किंवा प्राधिकरण
- सहा) पारिषण परवानाधारक.
- सात) राज्य शासनाने याकरिता अधिसूचित केलेली अन्य कोणतीही व्यक्ती.
- सी) निर्मिती केंद्र ते भार केंद्रांपर्यंत विजच्या सुव्यवस्थित वहनासाठी कार्यक्षम, समन्वयित आणि किफायतशीर राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या विकासाची खात्री करणे.
- डी) पारिषण यंत्रणेच्या वापरासाठी खालील प्रमाणे भेदभावरहित मुक्त प्रवेश देणे –
- एक) पारिषण आकार अदा केल्यानंतर कोणत्याही परवानाधारक किंवा निर्मिती कंपनीला, किंवा
- दोन) अधिनियमाच्या कलम ४२ च्या उप-कलम (२) खाली राज्य आयोगाकडून जेव्हा कोणत्याही ग्राहकास असा मुक्त प्रवेश देण्यात येईल तेव्हा, राज्य आयोगाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार पारिषण आकार आणि त्यावरील अधिभार अदा केल्यावर त्या ग्राहकास.
- इ) एसटीयु, राज्यातील महितीच्या संपर्काकरिता नियोजन, समन्वय आणि विश्वासार्ह संपर्क यंत्रणेच्या विकासासाठी तसेच एसएलडीसी आणि त्याखालील एएलडीसी/उप-एलडीसीमधील उचित संरक्षण मार्गासह राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रे आणि एसटीयु उपकेंद्रांना लागू असलेल्या मुख्य आणि बँकअपकरिता, जबाबदार राहिल.
- एफ) एसटीयु उचित नोड्सवर राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या संपर्क प्रणालीशी एकात्मता साधण्यासाठी सर्वात नजिकच्या आंतर राज्य पारिषण यंत्रणेच्या वाईडबॅण्ड संपर्क नोड्सपर्यंत पुरेशा राखीव क्षमतेच्या (रिडन्डन्ट) संपर्क प्रणालीचे देखील नियोजन करील.
- जी) एसटीयु सीटीयु, राज्य शासन, राज्यातील निर्मिती कंपनी, पारिषण आणि वितरण परवानाधारकांशी सल्लामसलत करून राज्याच्या मुख्य संपर्क प्रणालीच्या संबंधातील नियोजनाचे सर्व कार्य पार पाडील.
- एच) एसटीयु ग्रिड व्यवस्थापनासाठी सर्व उपयोगकर्त्यांना त्याच्या वाईडबॅण्ड जाळ्यात प्रवेश देईल.
- आय) एसटीयु संपर्क प्रणालीच्या एकात्मिकरणासाठी संबंधित ठिकाणी नियंत्रण केंद्रांना आवश्यक सहकार्य देईल.

८.१.२ राज्य शासनाकडून कोणत्याही शासकीय कंपनीस किंवा अन्य कोणत्याही प्राधिकरण किंवा महामंडळास अधिसूचित करण्यात येत नाही तोपर्यंत राज्य पारेषण कंपनी राज्य भार प्रेषण केंद्र म्हणून कार्य करील.

८.२ राज्य भार प्रेषण केंद्राची भूमिका

८.२.१ राज्य भार प्रेषण केंद्र राज्यातील विद्युत यंत्रणेच्या एकात्मिक संचलनाच्या खात्रीसाठी शिखर संस्था असेल. अधिनियमाच्या कलम ३२ नुसार एसएलडीसीची कार्ये खालीलप्रमाणे :

ए) या विनियमांतील तरतुदी, मविनिआ डीएसएम विनियम, आणि त्या राज्यात कार्यरत असलेल्या परवानाधारक किंवा निर्मिती कंपन्यांमध्ये झालेल्या करारातील तरतुदींनुसार राज्यातील विजेचे इष्टतम काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण करण्यास जबाबदार असणे.

बी) ग्रिडच्या संचलनाचे संनियंत्रण करणे.

सी) राज्य ग्रिडमधून पारेषित होणाऱ्या विजेच्या परिमाणाचे लेखे ठेवणे.

डी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेवर पर्यवेक्षण आणि नियंत्रण ठेवणे. आणि

इ) राज्य ग्रिडच्या सुरक्षित आणि किफायतशीर संचलनाच्या माध्यमातून ग्रिडच्या नियंत्रणासाठी रियल-टाईम संचलन करण्यास आणि राज्यातील विजेचे प्रेषण करण्यास जबाबदार असणे.

८.२.२ अधिनियमाच्या कलम ३३ नुसार, एसएलडीसी राज्यातील एकात्मिक ग्रिड संचलनाच्या खात्रीसाठी आणि विद्युत यंत्रणेच्या संचलनात अत्युच्चम किफायतशीरता आणि कार्यक्षमता साध्य करण्यासाठी आवश्यक असलेले निर्देश देईल आणि पर्यवेक्षण व नियंत्रण करील. विद्युत यंत्रणेच्या संचलनाशी जोडलेला प्रत्येक परवानाधारक, निर्मिती कंपनी, निर्मिती केंद्र, उप-केंद्र आणि अन्य कोणतीही व्यक्ती एसएलडीसीने अधिनियमाच्या कलम ३३च्या उप-कलम (१) अंतर्गत निर्गमित केलेल्या आदेशांचे पालन करील. एसएलडीसी आरएलडीसीच्या निर्देशांचे पालन करील.

८.२.३ राज्य विद्युत कंपनी (युटीलिटी) किंवा राज्यांतर्गत एन्टीटी एक विक्रेता किंवा खरेदीदार म्हणून आंतर-राज्य द्वि-पक्षीय आणि सामुहिक अल्प-कालिन मुक्त प्रवेश व्यवहार करित असल्यास त्या प्रकरणी, एसएलडीसी, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ (पारेषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ नुसार सहमती किंवा ना हरकत किंवा पूर्व स्थायी मंजूरी, जसे असेल तसे, प्रदान करील.

८.२.४ एसएलडीसी आयोगाच्या संबंधित विनियमांतील तरतुदींनुसार प्रमाणपत्रे जसे की, विक्रेत्यांची उपलब्धता प्रमाणपत्र निर्गमित करील किंवा आयोग वेळोवेळी निर्देशित करील त्याप्रमाणे अन्य कोणतीही प्रमाणपत्रे निर्गमित करील.

८.२.५ एसएलडीसी विद्युत यंत्रणेच्या संनियत्रण, पर्यवेक्षण आणि नियंत्रणासाठी एसएलडीसीच्या बाजूकडील राज्यांतर्गत जाळ्यातील संपर्क प्रणालीच्या एकात्मिककरणाकरिता नोडल एजन्सी राहिल.

८.२.६ जीसीसीसोबत सल्लामसलत करुन स्वतंत्रपणे अधिसूचित केलेल्या दिनांकापासून, एसएलडीसी इंटरफेस बिंदूंचा समावेश करुन रियल टाइममध्ये पुरेशा माहितीच्या उपलब्धतेच्या खात्रीसाठी स्काडाच्या उपलब्धतेचा दैनिक अहवाल त्यांच्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करील आणि त्रुटी असलेली इंटरफेस ठिकाणे प्रसिध्द करील.

८.२.७ एसएलडीसी सीटीयु आणि एसटीयुला संचलनात्मक माहितीचे आदान-प्रदान करील.

८.३ पारेषण परवानाधारकांची भूमिका

पारेषण परवानाधारक कार्यक्षम, समन्वयित आणि किफायतशीर राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा किंवा आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणा, जसे असेल तसे, उभारेल, राखेल आणि चालविल आणि अधिनियमाच्या कलम ४० आणि या विनियमांनुसार नेमून दिलेली अन्य कार्ये पार पाडील.

८.४ वितरण परवानाधारकाची भूमिका

वितरण परवानाधारक अधिनियमाच्या कलम ४२ मध्ये नमूद केलेली कार्ये पार पाडील, जसे की, त्याच्या पुरवठा क्षेत्रात कार्यक्षम, समन्वयित आणि किफायतशीर वितरण यंत्रणा विकसित आणि देखभाल करणे, तसेच वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ मुक्त प्रवेश विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार त्याच्या वितरण यंत्रणेत भेदभावरहित मुक्त प्रवेश देणे.

परंतु असे की, वितरण परवानाधारक विहित मर्यादेत व्होल्टेज आणि पॉवर फॅक्टर राखण्यासाठी ३३ केव्ही उपकेंद्रे, ११ केव्ही वाहिन्यांच्या वितरण पातळीवर पुरेसे रिअॅक्टिव्ह पॉवर कॉम्पनसेशन देण्यासाठी आणि देखभालीसाठी जबाबदार राहिल.

परंतु आणखी असे की, वितरण परवानाधारक असे रिअॅक्टिव्ह कॉम्पनसेशन सेवेत राहिल याची खात्री करील.

८.५ उपयोगकर्त्यांची भूमिका

नूतनशील उर्जा निर्मात्यांसह उपयोगकर्ते संबधित नियंत्रण केंद्राशी विनाव्यत्यय संपर्काकरिता उचित इंटरफेसह अनुरूप उपकरणाची स्वखर्चाने तरतूद करण्यासाठी जबाबदार राहतील आणि एनएलडीसी/आरएलडीसी/एसटीयुने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार माहितीच्या संपर्कासाठी एसटीयुने पुरविलेल्या संपर्क प्रणालीशी यशस्वी एकात्मता साधण्यासाठी जबाबदार राहतील. उपयोगकर्ते त्यांच्या केंद्रांपासून संबंधित नियंत्रण केंद्रांशी संपर्क साधण्याची आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी सर्वात नजिकच्या वाइडबॅण्ड नोड्सशी संपर्क प्रस्थापित करण्याकरिता उपलब्ध पायाभूत सुविधांचा उपयोग करील. उपयोगकर्ते त्यांच्या मालकीच्या संपर्क उपकरणांचा विस्तार/अद्ययावतीकरण तसेच संचलन आणि देखभालीसाठी देखील जबाबदार राहिल.

वीजनिर्मात्याची भूमिका: राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेला आणि/किंवा निर्मिती केलेल्या विजेच्या वहनासाठी तिचा उपयोग करित असलेला वीजनिर्माता वीज निर्यातीसाठी त्याने विविध पक्षकारांशी केलेल्या करारांच्या माहितीसह व्यक्तिगत निर्मिती केंद्राच्या निर्धारणाची माहिती एसटीयु आणि एसएलडीसीला कळविल. निर्माता एमइजीसीच्या संबंधित तरतुदींचे अनुसरण करील आणि यंत्रणेचे रियल टाईम संचलन आणि नियंत्रण आणि वीजनिर्मितीचे काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) करण्यासाठी एसएलडीसीला सहाय्य करील.

नूतनशील उर्जा निर्माता/नूतनशील उर्जा विकासकाची भूमिका: राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेला आणि/किंवा निर्मिती केलेल्या विजेच्या वहनासाठी तिचा उपयोग करित असलेला नूतनशील उर्जा निर्माता/नूतनशील उर्जा विकासक (थेट किंवा पुलिंग केंद्राच्या माध्यमातून) त्याने विविध पक्षकारांशी केलेल्या करारांच्या माहितीसह त्याच्या पुलिंग केंद्र स्तरावरील निर्धारणाची माहिती एसटीयु आणि एसएलडीसीला कळविल. निर्माता एमइजीसी, मविनिआ शेड्युलिंग आणि प्रेषण विनियम, मविनिआ डीएसएम विनियमांतील संबंधित तरतुदींचे अनुसरण करील आणि यंत्रणेचे रियल टाईम संचलन आणि नियंत्रण आणि वीजनिर्मितीचे काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) करण्यासाठी एसएलडीसीला सहाय्य करील. पार्कच्या जागेत पुलिंग केंद्रासह पारेषण यंत्रणा देखील ते विकसित करतील.

८.६ अर्हताप्राप्त समन्वय अभिकरण (क्युसीए) ची भूमिका

क्युसीए राज्य एन्टीटी म्हणून मानण्यात येईल आणि क्युसीएच्या अधिकार, कार्ये आणि क्युसीएच्या भूमिकेचे नियमन, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ (सौर आणि पवन ऊर्जा निर्मितीकरिता पूर्वानुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि तफावतीची हिशोबपूर्ती) विनियम, २०१८ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या तरतुदींनुसार आणि त्याखाली तयार केलेल्या पूर्वानुमान आणि शेड्युलिंगच्या कार्यपध्दतीनुसार, करण्यात येईल.

भाग बी : नियोजन संहिता

९. प्रस्तावना

- ९.१ अधिनियमाच्या कलम ३९(२)(बी) नुसार, राज्य पारेषण कंपनी, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी संबंधित नियोजन आणि समन्वयाची सर्व कार्ये सीटीयु, राज्य शासन, निर्मिती केंद्र, विभागीय आणि राज्य वीज समिती, सीइए, परवानाधारक आणि राज्य शासनाने या संबंधात अधिसूचित केलेल्या अन्य कोणत्याही व्यक्ती सोबत पार पाडेल.
- ९.२ अधिनियमाच्या कलम ३९(२)(डी) नुसार, राज्य पारेषण कंपनी त्यांच्या पारेषण यंत्रणेच्या वापरासाठी, इतर बाबींबरोबरच, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ (पारेषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ च्या तरतुदींनुसार भेदभावरहित मुक्त प्रवेश देईल.

- ९.३ अधिनियमाच्या कलम ४० नुसार, पारेषण परवानाधारक त्यांच्या पारेषण यंत्रणेच्या वापरासाठी, इतर बाबींबरोबरच, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ (पारेषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ च्या तरतुदीनुसार भेदभावरहित मुक्त प्रवेश देईल.
- ९.४ एसटीयु केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाच्या राष्ट्रीय वीज धोरणाच्या धर्तीवर राज्यांतर्गत पारेषण वाहिन्यांचे नियोजन करण्यासाठी जबाबदार राहिल आणि राष्ट्रीय वीज धोरणात वेळोवेळी झालेल्या सुधारणांशी सातत्य राखण्यासाठी तिच्या नियोजनाचा आढावा घेईल.

१०. उद्दिष्ट :

१०.१ नियोजन संहितेची उद्दिष्टे खालीलप्रमाणे :

- ए) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा आणि आंतर-राज्य वाहिन्यांचे नियोजन आणि विकासासाठी एसटीयुने स्वीकारावयाची तत्त्वे, कार्यपध्दती, तांत्रिक आणि आरेखनाचे निकष विनिर्दिष्ट करणे.
- बी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या कोणत्याही प्रस्तावित विकासामध्ये सर्व उपयोगकर्ते, एसटीयु/एसएलडीसी आणि सीटीयु/आरएलडीसी, एनएलडीसी, डब्ल्युआरएलडीसी, डब्ल्युआरपीसी आणि सीइए यांच्यात समन्वय साधण्यास चालना देणे.
- सी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या नियोजन आणि विकासामध्ये सर्व उपयोगकर्ते, एसटीयु/एसएलडीसी आणि सीटीयु/आरएलडीसी, आरपीसी/एसपीसी, एनएलडीसी आणि सीइए यांच्यामध्ये कार्यपध्दती आणि माहितीची देवाणघेवाण करणे.
- डी) एसटीयुकडून वेगवेगळ्या परिस्थितीत भविष्यातील स्वतःच्या मागणीच्या (अल्प, मध्यम आणि दीर्घ-कालिन) स्वरूपाचे संभाव्य मूल्यांकन.
- इ) भारतीय संभाव्य घट आणि सीइएने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे ऊर्जा निर्मिती न झाल्यास ते विचारात घेऊन निर्मिती स्रोतांची पर्याप्तता.
- एफ) ग्रिडचे स्थैर्य राखण्यासाठी पुरेशी राखीव निर्मिती आणि मागणी प्रतिसाद.
- जी) चालू राहिलीच पाहिजे अशा म्हणजेच मस्ट रन निर्मितीसह वेगवेगळी मागणी आणि वीज निर्मितीच्या परिस्थितीत, कमीत कमी खर्चात इष्टतम भार प्रेषण विचारात घेऊन यंत्रणा अभ्यासाच्या माध्यमातून पारेषण स्रोतांच्या पर्याप्ततेचे प्रमाणीकरण.
- एच) एसटीयुकडून संपूर्ण ग्रिडसाठी आणि प्रत्येक फ्लो गेट पलिकडे करावयाच्या पुरेशा विजेच्या हस्तांतरण क्षमतेचे प्रमाणीकरण.
- आय) आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणा आणि एसटीयु इंटरफेसवर विजेची आयात आणि निर्यात करण्याची क्षमता.

११. निर्मिती स्रोतांचे नियोजन

एक) प्रत्येक वितरण परवानाधारक, पुढील वर्षीच्या १ एप्रिलपासून सुरु होणाऱ्या त्यापुढील पाच वर्षांसाठी आयोगाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार, प्रत्यक्ष स्रोतांच्या पर्याप्ततेची खात्री करील. राउंड द क्लॉक (आरटीसी), विजेच्या सर्वोच्च मागणी असतानाच्या (पिक) आणि मागणी नसतानाच्या (ऑफ पिक) कालावधीसाठी उपलब्ध असलेल्या अल्प-कालिन, मध्यम कालिन आणि दीर्घ कालिन क्षमतेचा वापर करुन स्रोतांची पर्याप्तता भागविता येऊ शकेल. संलग्न क्षमतेसह अशा स्रोतांची यादी असलेले पर्याप्तता विवरणपत्र प्रत्येक वर्षीच्या ३१ डिसेंबर पर्यंत एसटीयुला सादर करण्यात येईल आणि त्यांच्या संकेत-स्थळावर जनतेला उपलब्ध करण्यात येईल. पर्याप्तता वितरणपत्र तयार करताना भार शिफ्ट, आंतर-वितरण कंपनी बँकींग आणि साठवणूक या बाबी देखील विचारात घेण्यात याव्यात. पर्याप्तता विवरणपत्र पाच वर्षांच्या कालावधीत प्रत्येक वर्षी सुधारीत करण्यात यावयास हवे आणि पर्याप्तता विवरणपत्राच्या पूर्ततेसंबंधात मासिक अहवाल एसटीयुला सादर करावा.

दोन) वितरण परवानाधारकाच्या निर्मिती स्रोतांच्या योजनेच्या आधारावर, एसटीयु एसएलडीसीशी सल्लामसलत करुन राज्याकरिता पुढील पाच वर्षांसाठी एकात्मिक स्रोत योजना विकसित करील. एकात्मिक स्रोत योजना विकसित करताना, एसटीयु उचित विद्युत यंत्रणा मॉडेलिंग टूल्सचा वापर करील आणि ग्रिडच्या संचलनाच्या दृष्टीने खालील बाबी विचारात घेईल:

ए) निर्मितीतील लवचिकता, वीजनिर्मितीच्या वेगात वाढ आणि घट करण्याची किमान पातळी आणि चालू-बंद,

बी) ऊर्जा साठवणूक यंत्रणेची आवश्यकता आणि मागणी प्रतिसाद उपाययोजना

सी) राखीव निर्मितीची आवश्यकता,

डी) ग्रिडच्या स्थैर्यासाठी यंत्रणेचे जडत्व,

इ) इंधनाची सुरक्षितता.

तीन) एसटीयु, आयइजीसी अंतर्गत विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या आवश्यकतांच्या धर्तीवर, राज्यासाठीच्या अशा एकात्मिक स्रोताची योजना सीटीयुला सादर करील.

१२. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे नियोजन

१२.१ राज्य पारेषण कंपनी, पारेषण यंत्रणा आराखडा तयार करण्याच्या प्रयोजनासाठी, खालील बाबींचाही विचार करेल-

(ए) अधिनियमाच्या कलम ७३ खालील खंड (ए) मधील तरतुदी अंतर्गत पारेषण यंत्रणेसाठी प्राधिकरणाने तयार केलेले आराखडे;

(बी) प्राधिकरणाचा भारतातील विद्युत सर्वेक्षणाबाबतचा अहवाल;

- (सी) सीइए (ग्रिडची मानके) विनियम, २०१०, वेळोवेळी सुधारणा केल्यानुसार.
- डी) सीइआरसी (आयइजीसी) ने विनिर्दिष्ट केलेल्या ग्रिड संहितेच्या तरतुदीतर्गत सीटीयुने तयार केलेला पारेषण आराखडा.
- इ) एनएलडीसी/आरएलडीसी/एसएलडीसी यांनी संचलनात्मक माहितीसाठी सूचना.
- एफ) प्राधिकरणाने निर्गमित केलेले पारेषण योजनेचे निकष आणि मार्गदर्शक तत्त्वे.
- जी) प्रादेशिक वीज समितीच्या शिफारशी/माहिती, असल्यास.
- एच) आयोगाचे निर्देश/सूचना.
- आय) सीइआरसी (आंतर-राज्य पारेषणात जोडणीयतेची मंजूरी, दीर्घ-कालिन प्रवेश आणि मध्यम-कालिन मुक्त प्रवेश आणि संबंधित बाबी) विनियम.
- जे) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या विकासाशी संबंधित असलेले राष्ट्रीय विद्युत धोरणावरील अहवाल;
- के) नवीन आणि नवीकरणीय ऊर्जा स्रोत मंत्रालय (एमएनआरइ), भारत सरकार यांनी निर्गमित केलेल्या नूतनशील ऊर्जा क्षमतेच्या वाढीच्या योजना/धोरण आणि महाराष्ट्र शासनाच्या धोरणानुसार राज्याचा लक्ष्यांक आणि आयोगाने अधिसूचित केलेले आरपीओ लक्ष्यांक .
- एल) एमएमआरडीए, मुंबई महानगरपालिका इ. सारख्या प्राधिकरणांनी आगामी विशेष प्रकल्पांसाठी अंदाजित केलेल्या भाराप्रमाणे आयोगाकडून सूचित करण्यात आलेली अन्य कोणतीही माहिती/ समिती अभ्यास अहवाल/माहिती स्रोत.
- एम) एकाच क्षेत्रात एकापेक्षा अधिक पारेषण परवानाधारक कार्यरत असल्यास, कामांची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा खर्च इष्टतम राखण्यासाठी एसटीयु प्रत्येक पारेषण पारवानाधारकाचा आराखडा विचारात घेईल.

१२.२ **पारेषण यंत्रणेची वाढ:** एसटीयु, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा विस्तार किंवा अद्ययावत स्वरूपातील वाढीचे नियोजन करताना खालील बाबी विचारात घेईल:

- ए) नवीन आणि नव्याने येणारे तंत्रज्ञान,
- बी) खर्च-लाभ विश्लेषण
- सी) जुनी/अकार्यक्षम निर्मिती केंद्रे बंद होण्याची शक्यता
- डी) नूतनशील उर्जा क्षमतेतील वाढ,
- इ) नूतनशील उर्जा खरेदीचे बंधन,
- एफ) ब्लॅक स्टार्ट/स्टार्ट-अप पुरवठ्याच्या दृष्टीकोनातून यंत्रणेची पर्याप्तता
- जी) रिअॅक्टिव्ह पॉवरची आवश्यकता

एच) विद्युत बाजारपेठ, प्रादेशिक आंतरजोडणी किंवा महाराष्ट्र शासनाचे अन्य कोणतेही धोरणात्मक पुढाकार यांचा यथोचित विचार करून कार्यक्षम आणि किफायतशीर यंत्रणेच्या खात्रीसाठी स्रोतांचा इष्टतम वापर.

आय) प्रणालीपासून तसेच लेखा पुस्तकांतून लुप्तप्राय/अनावश्यक नेटवर्क काढून टाकणे.

१२.३ एसटीयु राज्यांतर्गत पारेषण योजना तयार करण्यासाठी हितसंबंधितांकडून आवश्यक माहिती गोळा करण्याकरिता नमुना प्रत देईल.

१२.४ पुरवठा क्षेत्रातील भाराचा अंदाज देण्याची प्राथमिक जबाबदारी त्या पुरवठा क्षेत्रातील वितरण परवानाधारकांची राहिल. वितरण परवानाधारक पुढील १० वर्षातील प्रत्येक वर्षासाठी त्यांच्या क्षेत्रातील सर्वोच्च मागणीच्या काळातील विजेची मागणी (पीक डिमांड) आणि ऊर्जा अंदाज (त्यांच्या वितरण क्षेत्रातील मुक्त प्रवेश, स्व-वापरासाठीचे वीजनिर्माते, ऊर्जेच्या कार्यक्षम वापरासाठीच्या उपाययोजना आणि स्थानिक वीजनिर्मितीच्या आवश्यकतेचे उचित निर्धारण करून) तयार करील आणि दरवर्षी ३१ जानेवारीपर्यंत ही माहिती एसटीयुला सादर करील. हे अंदाज वितरण परवानाधारकाचा संचलन विभाग सेवा क्षेत्राचा मूलभूत एकक म्हणून विचारात घेईल आणि एसटीयुकडे नियोजनासाठी सादर करण्यात येतील.

१२.५ भारतीय रेल्वेसह वितरण परवानाधारक, विजेच्या निष्कासनाच्या योजना/यंत्रणा बळकटीकरणाच्या योजनांच्या प्रयोजनासाठी, त्यांच्या वीज प्राप्तीच्या योजनांचा आणि ज्या निर्मिती संयंत्रांबरोबर त्यांचे दीर्घ-कालिन/मध्यम-कालिन/स्टॅण्ड-बाय वीज खरेदी करार (पीपीए) झालेले आहेत त्या भविष्यातील निर्मिती संयंत्रांच्या, विद्यमान निर्मिती संयंत्रांच्या निर्धारणाच्या अंमलबजावणीचा सविस्तर तपशील एसटीयुला देईल.

१२.६ एसटीयु राज्यातील सर्व वितरण परवानाधारकांच्या भारांच्या अंदाजाचे एकत्रीकरण करील आणि राज्याचे एकूण भार अंदाज तयार करील, जो राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या विस्तारासाठीच्या नियोजनाचा आधार राहिल.

१२.७ एसटीयु भारतीय रेल्वेसह वीजनिर्माते, एसएलडीसी, पारेषण परवानाधारक आणि वितरण परवानाधारक यासारख्या हितसंबंधितांशी सल्लामसलत करील आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या उपयोगकर्त्यांकडून निर्मिती/यंत्रणेतील वाढ आणि भाराचा दीर्घ-कालिन अंदाज आणि मुक्त प्रवेशासाठीच्या सर्व अर्जांसह, त्यास आवश्यक असलेली माहिती मागविल.

परंतु असे की, नवीन उप-केंद्रांची योजना आखताना, एसटीयु भविष्यात विस्तारणाऱ्या अंतर्गामी आणि बहिर्गामी बेजसाठी अतिरिक्त जागेची आवश्यकता देखील विचारात घेईल. टीएसयुकडून बेजचा सहा महिन्यात निश्चित वापर करण्याची मागणी असल्याशिवाय कोणत्याही अधिक बेजची उभारणी करण्यात येऊ नये.

परंतु आणखी असे की, एसटीयु एकात्मिक स्रोत योजनेचे (आयआरपी) प्रारूप आणि व्यापक पारेषण योजना स्वतःच्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करील आणि हितसंबंधितांकडून अभिप्राय मागविल.

१२.८ एसटीयु उपयोगकर्ते आणि अंतर्गत स्रोतांकडून प्राप्त झालेल्या माहितीच्या आधारावर खालीलप्रमाणे पारेषण यंत्रणा आराखडा तयार करील.

ए) अल्प मुदतीचा कालावधी, म्हणजेच, ३ वर्षांपर्यंत.

बी) मध्यम मुदतीचा कालावधी, म्हणजेच, ५ वर्षांपर्यंत आणि

सी) दीर्घ मुदतीचा कालावधी, म्हणजेच, १० वर्षांपर्यंत.

१२.९ एसटीयुने तयार केलेल्या पारेषण यंत्रणा आराखड्यामध्ये खालील विभागांचा समावेश असेल:

ए) पारेषण आराखड्याच्या कार्यकारी सारांशामध्ये विद्यमान आणि प्रस्तावित अति-उच्च दाब उप-केंद्रांचे ठिकाण, जोडणाऱ्या वाहिन्या, सध्या व्यापलेल्या सविस्तर तपशीलासह प्रत्येक व्होल्टेजच्या पातळीवरील बेजची संख्या आणि भविष्यातील विस्तारासाठीची उपलब्धता यांची स्पष्ट माहिती दर्शविण्यात येईल.

बी) **वीजनिर्मितीच्या निष्कासनाचे नियोजन:** या विभागात नूतनशील ऊर्जा निर्मात्यांसह राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेत जोडण्यात यावयाच्या आगामी निर्मिती क्षमतांमधून विजेचे निष्कासन करण्याचे लक्ष्य राहिल.

सी) **भाराच्या अंदाजाचे नियोजन:** या विभागात मानीव वितरण परवानाधारकांसह वितरण परवानाधारक आणि अन्य उपयोगकर्त्यांकडून येणा-या वाढत्या मागणीची गरज भागविण्यासाठी पारेषण नियोजनावर विचारविमर्ष करण्यात येईल.

डी) **आंतरजोडणी नियोजन:** या विभागात विजेच्या निष्कासनासाठीचे जाळे आणि भाराचा अंदाज यांच्यामधील आंतरजोडणीसाठी पारेषणाच्या नियोजनावर विचारविमर्ष करण्यात येईल, आणि

इ) **आंतर-राज्य पारेषण जोडणी नियोजन:** या विभागात राज्याकडून आंतर-राज्य पारेषणाच्या माध्यमातून शेजारील राज्ये किंवा प्रदेशांमधून विजेचे निष्कासन करण्यासाठीच्या पारेषणाच्या नियोजनावर विचारविमर्ष करण्यात येईल.

परंतु असे की, एसटीयु सर्व उपयोगकर्त्यांच्या लाभाकरिता राज्यांतर्गत पारेषण योजना आणि यंत्रणा बळकटीकरणाच्या योजनांसाठी त्यास योग्य वाटेल अशा अन्य कोणत्याही विभागाची भर घालू शकेल.

परंतु आणखी असे की, पारेषण यंत्रणा आराखड्यात विद्युत रोहित्र, आयसीटी, कॅपसिटर्स, रिअॅक्टर्स, स्टॅटिक व्हीएआर कॉम्पनसेटर्स आणि फ्लेक्सिबल अल्टरनेटिंग करंट ट्रान्समिशन सिस्टम्स (एफएसीटीएस), उप-केंद्र आणि वाहिन्यांमध्ये सुधारणा, उप-केंद्रांतील महत्वाच्या उपकरणांची प्रतिस्थापना आणि उप-केंद्रांच्या वाहिन्यांचा विस्तार आणि वाहिन्या इ. सारख्या उपकरणांच्या वाढीच्या संबंधातील योजना देखील समाविष्ट करील.

१२.१० एसटीयु पारेषण परवानाधारक आणि एमटीसी यांच्याशी सल्लामसलत करून प्रत्यक्ष भांडवलीकरण, नियोजित भांडवलीकरणापासून घेण्यात आलेल्या फारकतीची कारणे

असलेला भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल, सहामाही तत्त्वावर, म्हणजेच प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या १५ ऑक्टोबर आणि १५ एप्रिल रोजी, आयोगास सादर करील.

१२.११ एसटीयु, हंगामी आणि दिवसाच्या वेळेत बदलणारी मागणी विचारात घेऊन, वीज भाराचा अंदाज करण्यासाठी आणि वीज निर्मितीच्या परिस्थितीत सुधारणा करण्यासाठी दरवर्षी व्यापक पारेषण आराखडा अद्ययावत करील. हा व्यापक आराखडा तयार करताना, नूतनशील ऊर्जा स्रोतापासून विजेचे निष्कासन करण्यासाठीची पारेषणाची आवश्यकता, मुक्त प्रवेशासाठी आवश्यक असणारी पारेषण यंत्रणा आणि या विनियमांतर्गत तयार करण्यात आलेल्या विविध कार्यात्मक समित्यांच्या शिफारशी/सूचना देखील विचारात घेण्यात येतील. हा व्यापक आराखडा आयोगाच्या माहितीसाठी सादर करण्यात येईल.

१२.१२ एसटीयु, मुख्य पारेषण यंत्रणा ज्या वर्षी प्रसिध्द करण्यात येईल त्या वर्षीच्या लगोलग पुढील आर्थिक वर्षापासून, या मुख्य पारेषण यंत्रणेच्या निवडीसाठी पुढील पाच वर्षांच्या संबंधात वार्षिक नियोजन प्रक्रिया पार पाडेल.

१२.१३ एसटीयु पारेषण यंत्रणेसाठीची गुंतवणूक योजना आयोगाच्या मंजूरीकरिता सादर करील. एसटीयु/पारेषण परवानाधारक, अधिनियमाच्या कलम ६४ च्या उप-कलम(१) अंतर्गत मंजूरीसाठी अर्ज सादर करताना, निश्चित केलेल्या राज्यांतर्गत पारेषण योजना आणि पारेषण यंत्रणा आराखड्यामध्ये प्रस्तुत केलेल्या यंत्रणा बळकटीकरणाच्या योजनांच्या आधारावर गुंतवणूक योजना सादर करील.

परंतु असे की, एसटीयुकडून दरवर्षी खालीलप्रमाणे पारेषण यंत्रणा आराखडा अद्ययावत करण्यात येईल-

एक) अल्प कालिन योजना - वार्षिक

दोन) मध्यम कालिन योजना - द्वैवार्षिक (दोन वर्षांतून एकदा)

तीन) दीर्घ कालिन योजना - द्वैवार्षिक (दोन वर्षांतून एकदा)

परंतु आणखी असे की, पारेषण यंत्रणा आराखडा या विनियमांच्या विनियम १२.१४ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या पध्दतीने दरवर्षी ३१ डिसेंबरपर्यंत प्रसिध्द करण्यात येईल आणि तो ज्या वर्षी प्रसिध्द करण्यात आला त्या वर्षीच्या लगोलगच्या आर्थिक वर्षापासून पाच वर्षांच्या कालावधीसाठीचा आराखडा त्यामध्ये समाविष्ट असेल.

परंतु आणखी असे की, भाराच्या अंदाजामधील आणि निर्मिती क्षमतेतील वाढीच्या सुधारणा सामावून घेण्यासाठी पारेषण आराखडा अद्ययावत करण्यात येईल.

१२.१४ एसटीयु आपल्या संकेत-स्थळावर राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेसाठी पारेषण यंत्रणा आराखडा प्रसिध्द करील आणि कोणत्याही व्यक्तीने विनंती केल्यास वाजवी किमतीत या आराखड्याची प्रत उपलब्ध करून देईल.

१२.१५ या विनियमांनुसार पारेषण यंत्रणा नियोजनाच्या अभ्यासासाठी करण्यात आलेल्या खर्चास अधिनियमाच्या कलम ६२ च्या उप-कलम(१)च्या खंड (बी) अंतर्गत एसटीयुच्या आकारांच्या निश्चितीकरणामध्ये परवानगी देण्यात येईल.

१३. नियोजनाचे निकष

१३.१ तांत्रिक नियोजनाचे निकष:

१३.१.१ एसटीयु आणि उपयोगकर्त्यांचा मागील अनुभव, राज्य शासनाची वेगवेगळी अभिकरणे इ. च्या भविष्यातील योजना विचारात घेऊन, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे नियोजन ज्या सुरक्षिततेच्या तत्त्वावर करण्यात आले आहे त्यावर नियोजनाचे निकष आधारित असतील. पारेषण नियोजनाची तत्त्वे राष्ट्रीय वीज धोरण त्यामधील सुधारणांसह, आणि प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेल्या अन्य मार्गदर्शक सूचनांनुसार, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या, असतील.

परंतु असे की, एसटीयु, पारेषण यंत्रणा आराखडा विकसित करताना भार प्रवाह, अल्पकालिक स्थिरता आणि व्होल्टेज स्थिरतेचा अभ्यास, यासह परंतु त्यापुरतेच मर्यादित न राहता, उचित यंत्रणा अभ्यास करील.

१३.२ वित्तीय नियोजनाचे निकष:

१३.२.१ नवीन पारेषण यंत्रणा घटकाची (पारेषण वाहिनी किंवा उप केंद्र) भर घालून पारेषण यंत्रणा योजना विकसित करताना किंवा विद्यमान पारेषण वाहिनीच्या क्षमतेत वाढ किंवा रोहित्र किंवा बेजमध्ये भर घालताना, एसटीयु वाणिज्यिक दृष्टीकोन आणि पारेषण यंत्रणेच्या घटकातील भर/वाढीमुळे होणा-या खर्चाच्या परिणामांचा उचित विचार करील. या प्रयोजनासाठी, एसटीयु खाली दिलेली वाणिज्यिक तत्त्वे आणि मापदंडांचे, परंतु त्यापुरतेच मर्यादित नाही, मार्गदर्शन घेईल.

(ए) पारेषण यंत्रणेच्या घटकाची विद्यमान क्षमता आणि नियोजित क्षमता वाढीचा इष्टतम वापर,

(बी) पारेषण यंत्रणेच्या गुंतवणुकीवरील एकंदरीत परतावा वाढण्यासाठी पारेषण यंत्रणेचा किफायतशीर आणि कार्यक्षम विकास,

(सी) पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्त्यांकडून खर्चाच्या वसुलीतील यथायोग्यता आणि वाजवीपणा.

(डी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा घटकांच्या तुलनेत आंतर-राज्य/आंतर-प्रादेशिक पारेषण यंत्रणेच्या संदर्भात मुख्यत्वे पारेषण यंत्रणा घटकाचा समन्वयित विकास.

१३.२.२ वरील वित्तीय निकषांच्या कार्यान्वयनासाठी, एसटीयु वेगवेगळ्या पारेषण यंत्रणा घटकांसाठी (एचव्हीडीसी, ७६५ केव्ही, ४०० केव्ही, २२० केव्ही, १३२ केव्ही आणि त्यापेक्षा कमी) परिमंडल-निहाय पारेषण क्षमता वापराचा निर्देशांक तसेच व्होल्टेजमधील फरकाचा निर्देशांक विकसित करील आणि आपल्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करील.

परंतु असे की, जीसीसी परिमंडल-निहाय पारेषण क्षमता वापराच्या निर्देशांकाच्या आणि व्होल्टेजमधील फरकाच्या निर्देशांकाच्या परिगणनेसाठी कार्यपध्दती तयार करील, संबंधित माहिती (डेटा) एकत्र करील आणि या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत त्यांच्या संकेत-स्थळावर संबंधित माहितीसह अशी कार्यपध्दती प्रसिध्द करील.

परंतु आणखी असे की, जीसीसी एचव्हीडीसी, ७६५ केव्ही आणि ४०० केव्ही पारेषण यंत्रणा घटकांसाठी अशा पारेषण क्षमता वापराचा निर्देशांक आणि व्होल्टेजमधील फरकाचा निर्देशांक या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत त्यांच्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करील.

१३.२.३ १०० कोटीपेक्षा जास्त किंवा आयोगाने वेळोवेळी ठरवून दिलेल्या मर्यादेपेक्षा जास्त असलेल्या भांडवली खर्चाच्या नवीन पारेषण यंत्रणांच्या समावेशपूर्वी पारेषण यंत्रणेच्या नियोजनाचा एक भाग म्हणून, एसटीयु उपयोगकर्ता/विनंतीकर्त्याच्या गरजेचे मूल्यांकन करील (पारेषण घटकासह किंवा त्याशिवाय, मागितलेल्या इष्टतम क्षमतेचा विचार करुन, किंवा वैकल्पिक तंत्रज्ञानाच्या पर्यायाचे मूल्यांकन, विलंबावधीचा विचार किंवा प्राथमिकतेचा विचार करुन इ.) आणि ती भागविण्याचे वैकल्पिक पर्याय सादर करील आणि त्यानुसार विविध प्रकरणांचे विश्लेषण करील आणि संपूर्ण पारेषण यंत्रणेच्या गुंतवणुकीवरील एकूण परतावा वाढविण्यासाठी पारेषण यंत्रणेच्या घटकाच्या किफायतशीर आणि कार्यक्षम विकासाच्या खात्रीसाठी तो उपयोगकर्ता/मागणीकर्त्यासमोर मांडेल.

१३.२.४ कोणत्याही नवीन पारेषण यंत्रणेच्या घटकाचा समावेश करण्यापूर्वी किंवा विद्यमान पारेषण यंत्रणेच्या घटकाच्या क्षमतेत वाढ करण्यापूर्वी, पारेषण यंत्रणेच्या नियोजनाचा एक भाग म्हणून, एसटीयु संबंधित पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्त्याकडून (प्रचलित किंमत चौकटीच्या अधीन राहून) न्याय्य आणि वाजवी खर्च वसुल करण्याचा उचित विचार करील आणि अशा नवीन पारेषण यंत्रणा घटकाच्या भर/वाढीमुळे आणि अशा घटकांच्या क्षमतेच्या वापर नियोजनाप्रमाणे झाला नाही तर पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्त्यांवर येणा-या आनुषंगिक खर्चाची वसुली अधोरेखित करील. या प्रयोजनासाठी, एसटीयु असे पारेषण यंत्रणा घटक समाविष्ट करण्यापूर्वी आणि पारेषण यंत्रणा योजना आणि वार्षिक आवर्ती योजना अंतिम करण्यापूर्वी, (जीसीसी/एमटीसी)च्या माध्यमातून पारेषण यंत्रणा घटकाच्या भर/वाढीसाठीच्या पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्त्यांच्या मतांवर स्पष्टपणे विचारविमर्श करील, अधोरेखित करील, आणि त्यांची नोंद ठेवील.

१३.२.५ एसटीयु पारेषण यंत्रणेच्या घटकांच्या समन्वयित विकासाची खातरजमा करण्यासाठी, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या नियोजित क्षमता भर/वाढीच्या तुलनेत आंतर-राज्य आणि आंतर-प्रादेशिक पारेषण यंत्रणेची प्रगती आणि वापर यांचे नियमित मूल्यांकन करील. विकास/प्रगती यांच्या नियतकालिक आढाव्यामुळे एसटीयुला राष्ट्रीय/प्रादेशिक पारेषण नियोजन समितीच्या बैठकीमध्ये सहभागी होणे सुकर होईल आणि राज्याचा दृष्टीकोन मांडण्यास आणि वेळेत हस्तक्षेपाच्या माध्यमातून उप-इष्टतम विकास/वापर टाळणे शक्य

होईल अशा त्रुटी अधोरेखित करणे सुलभ होईल. राज्यांतर्गत पारेषण योजना, ज्या नियोजनाच्या दृष्टीने महत्वाच्या आहेत किंवा ज्या आंतर-राज्य/आंतर प्रादेशिक स्वरूपाच्या आहेत अशा वाहिन्याच्या खर्चाच्या वसुलीसाठी त्या आंतर राज्य पारेषण जाळ्यामध्ये अंतर्भूत करण्यासाठी पाठपुरावा करणे आवश्यक आहे.

१३.२.६ एसटीयु या विनियमांच्या अधिसूचनेपासून तीन महिन्यांच्या आत नियोजन संहितेच्या कार्यान्वयनासाठी मार्गदर्शक पुस्तिका तयार करील, ज्यामध्ये वित्तीय योजनेचे निकष आणि तांत्रिक योजनेचे निकष, उपयोगकर्ते/विनंतीकर्त्यांकडून हवी असणारी माहिती, सुयोग्य अर्ज/नमुने आणि परिमंडल-निहाय पारेषण वापर निर्देशांक आणि व्होल्टेजमधील फरकाचा निर्देशांक यांचे नियतकालिक अहवाल/प्रकाशन, याबाबतच्या अंमलबजावणीसाठीची सविस्तर कार्यपध्दती समाविष्ट असेल.

१३.३ इएचव्ही उप-केंद्राच्या नियोजनाचे निकष

१३.३.१ एसटीयु दोषांची पातळी विचारात घेउन, विद्यमान तसेच नवीन अति उच्च दाब उपकेंद्रातील शॉर्ट सर्किट पातळीचे मूल्यमापन करण्यासाठी समरूप (symmetrical) आणि अ-समरूप (asymmetrical) दोषांकरिता आवश्यकतेनुसार शॉर्ट सर्किट अभ्यास आणि व्होल्टेज स्थिरता अभ्यास करील.

१३.३.२ एसटीयु जेथे आरेखित मर्यादा ओलांडण्याची शक्यता असेल तेथे विद्यमान शॉर्ट सर्किट पातळी मर्यादित ठेवण्यासाठी बस स्प्लिटिंग, सिरीज रिअॅक्टर किंवा अन्य कोणतेही वाणिज्यिकरित्या उपलब्ध होणारे तंत्रज्ञान यासारख्या उपाययोजना करील.

१३.३.३ कोणत्याही नवीन उप-केंद्र बसवरील कमाल शॉर्ट सर्किट पातळी त्या उप-केंद्राच्या प्रमाणित शॉर्ट सर्किट क्षमतेच्या ८० टक्क्यांपेक्षा जास्त असणार नाही. वेगवेगळ्या व्होल्टेजवरील स्विचगियरची प्रमाणित (रेटेड) ब्रेकिंग करंट क्षमता खालीलप्रमाणे विचारात घेण्यात येईल:-

व्होल्टेजची पातळी	प्रमाणित ब्रेकिंग क्षमता
१३२ केव्ही	२५ केए/३१.५ केए
२२० केव्ही	३१.५ केए/४० केए
४०० केव्ही	५० केए/६३ केए
७६५ केव्ही	४० केए/५० केए

परंतु असे की, वेगवेगळ्या उप-केंद्राच्या उपकरणांची प्रमाणित क्षमता अशा प्रकारे राहिल की ते जोडण्यात आलेल्या पारेषण वाहिन्यांच्या भाराची मर्यादा ओलांडणार नाही.

१३.३.४ इएचव्ही उप-केंद्राचे नियोजन करताना, एसटीयु प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट/अधिसूचित केलेली तांत्रिक मानके आणि पारेषण नियोजन निकष विचारात घेईल.

१३.३.५ एसटीयु नवीन उप-केंद्रे किंवा नवीन पारेषण वाहिनी किंवा विद्यमान उप-केंद्राच्या क्षमतेत वाढ किंवा पारेषण वाहिनीत भर घालण्यासाठी नियोजन करताना या विनियमांच्या विनियम ७.३.३च्या तरतुदीनुसार जीसीसी/एमटीसीच्या शिफारशी/ सूचना विचारात घेईल.

१३.३.६ विद्यमान उप-केंद्राची क्षमता खालील तक्त्यातील स्तंभ (बी) मध्ये देण्यात आलेल्या मर्यादेपर्यंत पोहोचल्यावर उप-केंद्राच्या रोहित्राच्या क्षमतेमध्ये वाढ करण्याऐवजी नवीन उप-केंद्र उभारणीच्या शक्यता एसटीयुने पडताळून पाहावी. कोणत्याही एका उप-केंद्राची वेगवेगळ्या व्होल्टेज पातळीवरील स्थापित क्षमता खालील तक्त्यातील स्तंभ (सी) मध्ये देण्यात आलेल्या मर्यादेपेक्षा सामान्यतः जास्त असता कामा नये:

व्होल्टेजची पातळी	रोहित्राची क्षमता	
(ए)	विद्यमान क्षमता (बी)	कमाल क्षमता (सी)
७६५ केव्ही	६,००० एमव्हीए	९,००० एमव्हीए
४०० केव्ही	१,२६० एमव्हीए	२,००० एमव्हीए
२२० केव्ही	३२० एमव्हीए	५०० एमव्हीए
१३२ केव्ही	१५० एमव्हीए	२५० एमव्हीए

१३.३.७ आंतर-जोडणी असलेल्या रोहित्रांच्या आकारमान आणि संख्येचे अशा तऱ्हेने नियोजन करण्यात येईल की कोणत्याही एका रोहित्राचे काम बंद ठेवल्यास (आउटेज) आंतर-जोडणी असलेल्या रोहित्रांवर किंवा अंतर्निहित रोहित्रांवर जास्त भार येणार नाही.

१३.३.८ स्टक ब्रेकर स्थिती २२० केव्ही यंत्रणेसाठी चारपेक्षा जास्त फिडरच्या आणि ४०० केव्ही व ७६५ केव्ही यंत्रणेसाठी दोनपेक्षा जास्त फिडरच्या व्यत्ययास कारणीभूत होणार नाही.

१३.३.९ एआयएस, जीआयएस आणि निर्मिती स्विचयार्डसाठी देखील खालील बस स्विचिंग योजना स्वीकारता येऊ शकेल.

ए) २२० केव्ही पातळी – ‘वन अॅण्ड हाफ ब्रेकर’ किंवा ‘डबल मेन अॅण्ड ट्रान्सफर’ योजना एका विभागात कमाल आठ (८) फिडर्ससह,

बी) ४०० केव्ही आणि ७६५ केव्ही पातळी – ‘वन अॅण्ड हाफ ब्रेकर’ योजना किंवा डबल बस योजना अनुक्रमे एआयएस आणि जीआयएस उपकेंद्रांसाठी.

सी) निर्मितीशी संलग्न असलेले २२० केव्ही स्विचयार्ड : ‘डबल मेन अॅण्ड ट्रान्सफर’

डी) २२० केव्ही स्विचयार्ड आठ फिडर्सपेक्षा जास्त : ‘डबल मेन अॅण्ड ट्रान्सफर’ योजना किंवा ‘वन अॅण्ड हाफ ब्रेकर’ आणि

इ) २२० केव्ही स्विचयार्ड आठ फिडर्सपर्यंत आणि त्यासह : ‘वन मेन अॅण्ड ट्रान्सफर’ योजना

१३.४ पवन आणि सौर प्रकल्पांसाठी नियोजनाचे अतिरिक्त निकष

१३.४.१ जेथे उपलब्ध असेल तेथे, पवन आणि सौर उर्जा जनरेटरच्या क्षमता घटकाच्या प्रत्यक्ष माहितीचा वापर नियोजनासाठी करण्यात यावा. माहिती उपलब्ध नसल्यास प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेल्या खालील घटकांचा वापर करून क्षमता घटकाची परिगणना करण्यात येईल:

व्होल्टेजची सरासरी पातळी	पातळी/१३२ केव्ही पवन किंवा सौर	व्यक्तिगत २२० केव्ही	४०० केव्ही	राज्य (संपूर्ण)
क्षमता घटक (%)	८०%	७५%	७०%	६०%

१३.४.२ पवन आणि सौर प्रकल्पांच्या राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी त्वरित जोडणीयतेसाठी 'एन-१' निकष लागू करण्यात येणार नाहीत, म्हणजेच, ग्रिडशी प्रकल्प जोडणारी वाहिनी.

१३.४.३ पवन ऊर्जा प्रकल्पातून होणारी ऊर्जा निर्मिती वाऱ्याच्या गतीवरच केवळ शक्य असल्यामुळे, पवन संयंत्र/फार्म पासून सर्वात नजिक असणाऱ्या ग्रिडच्या ठिकाणाशी जोडणाऱ्या वाहिनीच्या औष्णिक विद्युत वाहिनी भाराच्या मर्यादेचे निर्धारण प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेली वाऱ्याची गती विचारात घेऊन करण्यात येईल.

१३.४.४ पवन आणि सौर प्रकल्प, पुरेसे रिअॅक्टिव्ह कॉम्पनसेशन देऊन, त्यांच्या ग्रिड आंतर-जोडणीच्या ठिकाणी प्रेषणाच्या सर्व स्थितीत विनियम ३७.१० मध्ये उल्लेख केलेला पॉवर फॅक्टर राखतील आणि यंत्रणा अभ्यासासाठी हा पॉवर फॅक्टर गृहित धरण्यात येईल.

१३.५ एचव्हीडीसी पारेषण यंत्रणेसाठी नियोजनाचे अतिरिक्त निकष

१३.५.१ दूर अंतरावरून (७०० किमी. पेक्षा जास्त) ठोक विजेचे (२००० मेगावॉट पेक्षा जास्त) पारेषण करण्यासाठी किंवा विशिष्ट तांत्रिक बाबी विचारात घेऊन/क्षेत्र-विशिष्ट आवश्यकतांच्या सविस्तर अभ्यासाच्या आधारावर एचव्हीडीसी बायपोलचा पर्याय विचारात घेण्यात येईल. एसी पारेषण जाळ्याचे नियंत्रण करण्यासाठी आणि त्यास पूरक ठरण्यासाठी, भारी विद्युत प्रवाह (५००० मेगावॉटपेक्षा जास्त) वाहून नेणाऱ्या एसी वाहिन्या असलेल्या पारेषण मार्गिकेमध्ये देखील एचव्हीडीसी पारेषण विचारात घेण्यात येईल.

परंतु असे की, व्होल्टेज सोर्स कन्व्हर्टर (व्हीएससी) वर आधारीत एचव्हीडीसी आणि तत्सम एचव्हीडीसी तंत्रज्ञानाच्या अंमलबजावणीस वरील तरतुदीमुळे प्रतिबंध होणार नाही.

१३.५.२ एचव्हीडीसी बायपोल वरील विद्युत प्रवाहाशी कोणत्याही कन्व्हर्टर केंद्रावरील एमव्हीए मधील दोष पातळीचे गुणोत्तर (पारंपरिक करंट सोर्स प्रकारासाठी), कोणत्याही भार-निर्मिती परिस्थितीत आणि आकस्मिक स्थितीत ३.० पेक्षा कमी असणार नाही.

परंतु असे की, जेथे बहुविध एचव्हीडीसी बायपोल्स वीज पुरवठा करीत असतील (मल्टी इन फिड) तेव्हा कम्प्युटेशन फेल्युअर टाळण्यासाठी नियोजनाच्या टप्प्यावर उचित अभ्यास करण्यात येईल.

१३.६ वेगवेगळ्या प्रकारच्या लाइन कॉन्फ्युगुरेशन्ससाठी कमाल अनुज्ञेय लाईनलोडींग वापरलेल्या वेगवेगळ्या प्रकारच्या कण्डक्टर्सकरिता, प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे थर्मल लोडींग लिमिट्स राहिल.

१३.७ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा, एक सर्वसाधारण नियम म्हणून, खालील प्रकारच्या आकस्मिक बंदच्या (आउटेज) घटना घडल्यास त्या परिस्थितीत टिकून आणि सुरक्षित राहण्यास सक्षम असेल:

ए) स्टेडी स्टेट ऑपरेशनच्या काळात भारात कपात न करता किंवा विद्युत निर्मितीचे फेरनिर्धारण न करता:

- (१) १०० kV / ११० kV १३२ kV D/C वाहिनीमधील आउटेज किंवा,
- (२) २२० kV D/C वाहिनीमधील आउटेज किंवा,
- (३) ४०० kV S/C वाहिनीमधील आउटेज किंवा,
- (४) ४०० kV S/C सिंगल सर्कीट वाहिनीमधील आउटेज फिक्स्ड सिरीज कॅपॅसिटरसह किंवा,
- (५) आंतरजोडणी असलेल्या एका रोहित्रामधील आउटेज किंवा,
- (६) एचव्हीडीसी बाय-पोल वाहिनीच्या एका खांब्यामधील आउटेज किंवा
- (७) ७६५ kV S/C वाहिनीमधील आउटेज.

स्टेडी स्टेट ऑपरेशनच्या काळात भारात कपात न करता परंतु विद्युत निर्मितीचे फेरनिर्धारण करून :

- (१) ४०० kV S/C वाहिनीमधील आउटेजथायरिस्टर कंट्रोल्ड सिरीज कॅपॅसिटर (टीसीएससी)सह, किंवा
- (२) ४०० kV D/C वाहिनीमधील आउटेज , किंवा
- (३) एचव्हीडीसी बायपोल वाहिनीच्या दोन्ही खांब्यांमधील आउटेज किंवा एचव्हीडीसी बॅक टू बॅक केंद्राच्या दोन्ही खांब्यांमधील आउटेज. किंवा
- (४) ७६५ kV S/C वाहिनीमधील आउटेज सिरीज कॉम्पनसेशनसह.

परंतु असे की, या परिस्थितीत वरील आकस्मिक आउटेजचा विचार, त्याच उप-केंद्रातील नव्हे तर इतर ठिकाणची अन्य २२० kV D/C वाहिनी किंवा ४००kV S/C वाहिनी अशी आकस्मिकता उद्भवण्यापूर्वी (नियोजित बंद – प्लान आउटेज) बंद पडली आहे असे समजून, करण्यात येईल.

१३.८ सर्व वीज निर्मिती संच त्यांच्या निर्धारित रिअॅक्टिव्ह क्षमतेनुसार कार्यरत आहेत आणि नेटवर्कचे व्होल्टेज विनिर्दिष्टीत व्होल्टेजच्या मर्यादेत आहे, असे नियोजन अभ्यासात गृहित धरण्यात येईल.

१३.९ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा, सर्वात मोठा सिंगल इन-फीड बंद पडल्याने होणारी हानी, ग्रिडच्या स्थैर्याला धक्का न लागू देता सहन करेल.

१३.१० वरील विनियम १३.७ मध्ये व्याख्या केलेल्या कोणत्याही एका घटनेमुळे खालील बाबी घडणार नाहीत-

(ए) विद्युत पुरवठा खंडीत होणे;

(बी) विहित मर्यादेच्या खाली किंवा वर फ्रिक्वेन्सी असाताना यंत्रणा जास्त वेळ चालू राहणे;

(सी) स्विकारता येणार नाही असे उच्च किंवा कमी व्होल्टेज;

(डी) यंत्रणेतील अस्थिरता;

(इ) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या भागांवर स्विकारता अतिरिक्त भार.

१३.११ सर्व उप-केंद्रांमध्ये (६६ kV / ११० kV / १३२ kV आणि वरील) एचडीव्हीसी वगळता, उप-केंद्राची आवश्यक निश्चित क्षमता राखण्यासाठी रोहित्र/आयसीटी यांचे आकारमान आणि संख्या यांचे अशा तऱ्हेने नियोजन करण्यात येईल की कोणत्याही एका रोहित्र/आयसीटीमधील आऊटेटजमुळे उर्वरित रोहित्रे/आयसीटीवर ज्यादा भार येणार नाही. एचडीव्हीसी उप-केंद्रात, किमान एक तरी, जादा कन्व्हर्टर /इन्व्हर्टर ट्रान्सफॉर्मर कोणत्याही वेळी वापराकरिता तयार ठेवण्यात येईल.

परंतु असे की, ग्रामीण क्षेत्रात शक्य असेल तर प्रकल्पाचा खर्च इष्टतम ठेवण्यासाठी दोन इएचव्ही उप-केंद्रांना ११/२२/३३ केव्ही जाळ्याच्या माध्यमातून पुरेशी अतिरिक्त क्षमता (रिडंडन्सी) वाटून घेता येईल.

परंतु असे की, विद्यमान २२० केव्ही/१३२केव्ही डबल सर्कीट सोर्स वाहिनीवर किंवा सोर्स उपकेंद्रावर अति भार (ओव्हरलोड) नसेल तर अशी डबल सर्कीट वाहिनी एन-१ आकस्मिक स्थितीच्या पूर्ततेसाठी म्हणून मानण्यात येईल. अशा प्रकरणी एन-१ आकस्मिक स्थितीच्या पूर्तते अंतर्गत २२० केव्ही/१३२ केव्ही उप केंद्रांपर्यंत दुसरी सिंगल सर्कीट/डबल सर्कीट वाहिनी उभारण्याची गरज राहणार नाही.

परंतु आणखी असे की, पारेषण परवानाधारक खालील परिस्थितीत नवीन उप-केंद्र किंवा विद्यमान उप-केंद्रामध्ये भर घालण्याचे प्रस्तावित करू शकतील:

ए) शहरी क्षेत्रात, विद्यमान रोहित्रांवर त्यांच्या स्थापित क्षमतेच्या ७० टक्क्यांपेक्षा जास्त भार असेल तर.

बी) ग्रामीण क्षेत्रात, विद्यमान रोहित्रांवर त्यांच्या स्थापित क्षमतेच्या ८० टक्क्यांपेक्षा जास्त भार असेल तर.

राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेत भर घालण्याच्या किंवा विस्ताराच्या प्रत्येक योजनेस योग्य कारणाची आवश्यकता राहिल आणि योग्य ती शहानिशा करून एसटीयुकडून शिफारस

करण्यात येईल. योजना कार्यक्षमपणे, परिणामकारकरित्या आणि वेळेत अंमलात आणण्याची जबाबदारी संबंधित पारेषण परवानाधारकावर राहिल.

परंतु असे की, मत्ता वापराविना पडून राहणे टाळण्यासाठी उपकेंद्रातून/पारेषण वाहिन्यांमधून पुरवठा करण्यात यावयाच्या भाराच्या अंदाजानुसार उपकेंद्राची स्थापित क्षमता, पारेषण वाहिन्या आणि वेगवेगळ्या व्होल्टेजच्या पातळीचे आउटलेट्स टप्प्याटप्प्याने उभारण्यात यावेत.

स्पष्टीकरण:- विनियम १३.११ च्या प्रयोजनाकरिता, 'निश्चित क्षमता' म्हणजे, कोणताही एक ट्रान्सफॉर्मर/आयसीटी बंद (आउटेज) झाल्यास, उप-केंद्रात उपलब्ध असलेल्या विजेच्या किमान रुपांतरणाची क्षमता.

१३.१२ एसटीयु, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या रिअॅक्टिव्ह पॉवर कॉम्पेन्सेशनसाठीच्या नियोजनाचा अभ्यास, निर्मात्याकडून देय असलेल्या रिअॅक्टिव्ह पॉवर कॉम्पेन्सेशनसह, करील.

१३.१३ पारेषण योजनेची अंमलबजावणी

१३.१३.१ एसटीयुने तयार केलेल्या पारेषण आराखडयामध्ये उल्लेखलेल्या कालमर्यादेनुसार योजनांची अंमलबजावणी होईल याची खात्री करण्यासाठी एसटीयु प्रयत्नशील राहिल. जीसीसीच्या मार्गदर्शनाखाली गठीत झालेल्या एमटीसीकडून पारेषण प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीवर काटेकोर संनियंत्रण ठेवण्यात येईल.

१३.१३.२ एमटीसी/जीसीसीच्या बैठकांमध्ये, आवश्यकतेनुसार, अंमलबजावणीशी संबंधित बाबींवर चर्चा करण्यात येईल. एमटीसी/जीसीसी देखील प्रकल्प वेळेत पूर्ण होण्यासाठी वेगवेगळ्या आवश्यक त्या मंजुऱ्या मिळण्याच्या प्रगतीवर लक्ष ठेवतील. एमटीसी/जीसीसी प्रकल्प वेळेत पूर्ण होण्यासाठी त्यांच्या शिफारशी देखील करील.

१३.१३.३ एमटीसी आणि संबंधित पारेषण परवानाधारक, मत्ता अडकून पडणे टाळण्यासाठी, उप-केंद्र आणि पारेषण वाहिन्यांची कामे एकाच वेळी होतील याची खातरजमा करतील.

१३.१३.४ एमटीसी, एसटीयुच्या पारेषण आराखडयाच्या संदर्भात राज्यात चालू असलेल्या पारेषण प्रकल्पांच्या स्थितीचा तिमाही अहवाल, जीसीसीच्या माध्यमातून आयोगास सादर करील.

१४ नियोजनासाठी माहिती

१४.१ पारेषण परवानेधारक व उपयोगकर्ता, पारेषण आराखडा विकसित करण्यासाठी राज्य पारेषण कंपनीला खालील प्रकारची आकडेवारी पुरविल:-

(ए) नियोजनाबाबतची प्रमाण माहिती/आकडेवारी;

(बी) नियोजनाबाबतची सविस्तर माहिती/आकडेवारी.

१४.२ नियोजनाबाबतची प्रमाण माहिती/आकडेवारी

१४.२.१ उपयोगकर्ता / पारेषण परवानाधारकांच्या प्रकल्प योजनांमुळे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेवर होणा-या परिणामाची राज्य पारेषण कंपनीला तपासणी करण्यासाठी सर्वसाधारणपणे पुरेशा

असणा-या अपेक्षित सविस्तर आकडेवारीचा समावेश नियोजनाबाबतच्या प्रमाण आकडेवारीमध्ये असेल.

१४.२.२ पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्ता एसटीयुने दिलेल्या प्रमाण नमुन्यामध्ये खालील माहिती वेळोवेळी एसटीयुला देतील:-

(ए) प्रकल्प नियोजनाबाबतची प्राथमिक आकडेवारी;

(बी) प्रकल्प नियोजनाबाबतची पूर्व-निश्चित केलेली आकडेवारी; आणि

(सी) नियोजनाबाबतची संबद्ध आकडेवारी.

परंतु असे की, पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्ता यांना पुरेसा अवधी देऊन, सदर नमुन्यांमध्ये वरील माहिती सादर करण्यासाठी, एसटीयु एक तारीख ठरवून देईल.

परंतु असे की, एसटीयु वर उल्लेखलेली आकडेवारी देण्यासाठी, हे विनियम अधिसूचित केल्यापासून एक महिन्याच्या आत, प्रमाण नमुने तयार करील व ते स्वतःच्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध करून देईल.

परंतु असेही की, आयझीसीच्या तरतुदीनुसार, एसटीयु वर उल्लेखलेली आकडेवारी सादर करण्यासाठी तयार केलेल्या नमुन्यांचा विचार करेल.

१४.३ नियोजनाबाबतची सविस्तर माहिती/आकडेवारी

१४.३.१ उपयोगकर्ता पारेषण परवानाधारकांच्या प्रकल्प योजनांचा राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेवर होणा-या परिणामाची तपासणी करण्यासाठी एसटीयुला सर्वसाधारणपणे अपेक्षित नसलेल्या अतिरिक्त, अधिक सविस्तर आकडेवारीचा, नियोजनाबाबतच्या सविस्तर आकडेवारीमध्ये, समावेश असेल.

१४.३.२ एसटीयुकडून जेव्हा विनंती करण्यात येईल तेव्हा, उपयोगकर्ता पारेषण परवानाधारक नियोजनाबाबतची सविस्तर आकडेवारी देईल.

१४.४ स्पिनिंग रिझर्व्ह नियोजन

१४.४.१ एसएलडीसीने विद्युत निर्मितीच्या भारातील डे-अहेड समतोल आणि इन्ट्रा-डे ऑपरेशनच्या प्रयोजनासाठी यंत्रणेतील सर्वोच्च मागणीच्या ३ टक्क्यांच्या सममूल्य किंवा आयोगाने स्वतंत्रपणे आदेश किंवा कार्यप्रणाली निर्देशांच्या माध्यमातून विनिर्दिष्ट केलेल्या अन्य टक्केवारी इतकी पुरेशी स्पिनिंग रिझर्व्ह मार्जिन राखली जाण्याबाबत खात्री करण्याची आवश्यकता राहिल. वि-केंद्रीत एमओडी तत्वांनुसार निर्मात्यांच्या डे-अहेड निर्धारणाच्या तयारीसाठी, एसएलडीसी विनिर्दिष्टीत निर्मात्यांच्या स्थापित क्षमतेच्या ३ टक्क्यांपर्यंत किंवा ग्रिडच्या आवश्यकतेनुसार वीज निर्मितीचा वेग वाढविण्याचे (रॅम्प अप) व्यवस्थापन करण्यासाठी आयोगाकडून स्वतंत्र आदेश किंवा कार्यप्रणाली निर्देशांच्या माध्यमातून ठरवून द्यावयाच्या अशा अन्य टक्क्यांपर्यंत स्पिनिंग रिझर्व्ह मार्जिन राखेल.

परंतु असे की, स्पिनिंग रिझर्व्हीची आवश्यकता एसएलडीसी आणि जीसीसीसोबत सल्लामसलत करुन स्वतंत्रपणे अधिसूचित करावयाच्या दिनांकापासून कार्यान्वित करण्यात येईल.

१४.४.२ डे-अहेड निर्धारणादरम्यान, एसएलडीसी स्थापित क्षमतेच्या ३ टक्क्यांपर्यंत किंवा आयोगाने स्वतंत्र आदेश किंवा कार्यप्रणाली निर्देशाद्वारे विनिर्दिष्ट करावयाच्या अन्य टक्केवारीनुसार स्पिनिंग रिझर्व्ही मार्जिन राखण्यास परवानगी दिल्यानंतर, अशा विनिर्दिष्टीत निर्मात्यांना प्रेषणाच्या निर्धारणाचे लक्ष्य देईल.

परंतु असे की, दीर्घ-कालिन/मध्यम-कालिन वीज खरेदी करार/व्यवस्थेअंतर्गत जल-विद्युत निर्मिती केंद्रे असलेले (लघु जल-विद्युत केंद्रे वगळून) वितरण परवानाधारक एसएलडीसीसोबत विचारविनिमय करुन अशा जल-विद्युत निर्मितीमधून स्पिनिंग रिझर्व्ही मार्जिन प्रदान करु शकतील.

१४.४.३ वितरण परवानाधारक परस्परांमध्ये मान्य असलेल्या अटींवर स्पिनिंग रिझर्व्ही स्त्रोत सामायिकपणे वापरु शकतील.

१४.४.४ एसएलडीसी स्पिनिंग रिझर्व्ही मार्जिनशी संबंधित तरतुदी कार्यान्वित करण्याची सविस्तर कार्यपध्दती तयार करील आणि एमइजीसी लागू होण्याच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत हितसंबंधितांशी सल्लामसलत केल्यावर आयोगासमोर सादर करील.

भाग-सी : जोडणी संहिता

१५. प्रस्तावना

१५.१ ही संहिता किमान तांत्रिक आणि आरेखन निकष विनिर्दिष्ट करते ज्यांचे पालन राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले किंवा जोडणी मागणारे पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्त्यांकडून करण्यात येईल. या संहितेने कार्यपध्दती देखील आखून दिलेली असून ज्यांचे पालन एसटीयु, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले किंवा जोडणी मागणारे पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्त्यांकडून करण्यात येईल. ही संहिता सीइए (ग्रिडच्या जोडणीयतेची तांत्रिक मानके) विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेले किमान तांत्रिक आणि आरेखन निकष आणि वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ (पारेषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ चे पालन करील.

१६. उद्दिष्ट

या संहितेची उद्दिष्टे खालीलप्रमाणे आहेत:

- ए) ग्रिडच्या एकात्मिक सुरक्षित आणि विश्वासाई संचलनाची खात्री करणे.
- बी) सर्व उपयोगकर्त्यांना भेदभावरहित वागणूक देणे.

- सी) कोणतीही नवीन किंवा सुधारित जोडणी, जेव्हा देण्यात येईल तेव्हा राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी तिच्या जोडणीयतेमुळे त्यावर अस्वीकारार्ह परिणाम होता कामा नये किंवा जोडलेला अन्य कोणताही उपयोगकर्ता किंवा एसटीयुच्या यंत्रणेवर त्याचा अस्वीकारार्ह परिणाम होता कामा नये.
- डी) इष्टतम आरेखन आणि कार्यात्मक निकष विनिर्दिष्ट करून, यंत्रणेत स्वीकारार्ह गुणवत्ता राखली जाईल याच्या सुनिश्चिततेसाठी परवान्याच्या जबाबदाऱ्यांचे पालन करण्यासाठी उपयोगकर्त्यांना सहाय्य करणे.
- इ) ग्रिडशी जोडणी मागणाऱ्या कोणत्याही उपयोगकर्त्यास राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडणीयता घेण्याच्या कार्यपध्दतीविषयी आणि राज्यांतर्गत पारिषण जाळ्याशी जोडणी घेण्यासाठी उपयोगकर्त्यास करावयाच्या मानकांच्या पूर्ततेविषयी माहिती देणे.

१७. जोडणीची मानके

- १७.१ एसटीयु, राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडलेले आणि जोडणी मागणारे पारिषण परवानाधारक आणि अन्य उपयोगकर्ते, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या, सीइए (ग्रिडशी जोडणीयतेची तांत्रिक मानके) विनियम, २००७, सीइए (विद्युत संयंत्रे आणि वाहिन्यांच्या बांधकामासाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०१०, मविनिआ (पारिषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ आणि मविनिआ (वितरण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ चे पालन करतील.

१८. सुरक्षा मानके

- १८.१ विद्युत संयंत्रे व विद्युत वाहिन्यांच्या बांधकामासाठी, चालविण्यासाठी व देखभाल करण्यासाठी लागू असलेली सुरक्षा मानके, अधिनियमाच्या कलम ७३(सी) खाली प्राधिकरणाने अधिसूचित केलेल्या मानकांनुसार असतील.
- १८.२ त्याशिवाय, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या, सीइए (ग्रिडशी जोडणीयतेची तांत्रिक मानके) विनियम, २००७, सीइए (इलेक्ट्रिकल आणि विद्युत वाहिन्यांचे बांधकाम, कार्यान्वयन आणि देखभाल करण्यासाठी सुरक्षिततेची आवश्यकता) विनियम, २०११, सीइए (इलेक्ट्रिकल संयंत्रे आणि विद्युत वाहिन्यांच्या बांधकामासाठी तांत्रिक मानके), विनियम, २०१०, सीइए (सुरक्षितता आणि वीज पुरवठ्याच्या संबंधातील उपाययोजना), विनियम, २०१०, मविनिआ (पारिषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ आणि मविनिआ (वितरण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ या विनियमांनुसार एसटीयु आणि संबंधित उपयोगकर्ते सुरक्षिततेसाठी जबाबदार राहतील.

१९. जोडणीसाठी अर्ज

- १९.१ एसटीयुने विनिर्दिष्ट केलेल्या अर्जाच्या प्रमाण नमुन्यानुसार, पारिषण परवानाधारक / उपयोगकर्ता राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडणीसाठी आणि / किंवा तिचा वापर करण्यासाठी नवीन व्यवस्था स्थापन करण्याकरिता किंवा अस्तित्वांत असलेल्या व्यवस्थेत फेरबदल करण्याकरिता एसटीयुकडे अर्ज सादर करील.

परंतु असे की, ठोक ग्राहक त्यांच्या क्षेत्रातील संबंधित वितरण परवानाधारकाकडे जोडणीसाठी अर्ज सादर करतील.

१९.२ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडणीयतेसाठीचे अर्ज स्वीकारण्यासाठी आणि त्यावरील कार्यवाहीसाठी एसटीयु नोडल एजन्सी राहिल.

१९.३ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेत जोडणी घेण्यासाठीच्या अर्ज करणाऱ्या उपयोगकर्त्यास, या विनियमांव्यतिरिक्त, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या, मविनिआ (पारेषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या जोडणीसाठीच्या आवश्यकता देखील लागू राहतील.

१९.४ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडणीच्या अर्जांमध्ये खालील बाबींचा समावेश असेल:-

(ए) प्रस्तावित जोडणी आणि किंवा फेरबदलाबाबतचे प्रयोजन, पारेषण परवानाधारक ज्याच्या यंत्रणेशी जोडणी प्रस्तावित करण्यात येत आहे, जे उपकरण जोडण्यात येणार आहे किंवा यापूर्वीच जोडण्यात आलेल्या उपकरणात करावयाच्या फेर-बदलाचा तपशील आणि प्रस्तावित जोडणीचे लाभधारक यांची माहिती नमूद करणारा अहवाल;

(बी) बांधकामाचे वेळापत्रक आणि काम पूर्ण करण्यासाठीची लक्ष्यांकित तारीख ;

(सी) वेळोवेळी सुधारणा करण्यात येणा-या, सीइए (ग्रिडशी जोडणीयतेची तांत्रिक मानके) विनियम, २००७, सीइए (इलेक्ट्रिकल संयंत्रे आणि विद्युत वाहिन्यांचे बांधकाम, कार्यान्वयन आणि देखभाल करण्यासाठी सुरक्षिततेची आवश्यकता) विनियम, २०११, सीइए (विद्युत संयंत्रे आणि विद्युत वाहिन्यांच्या बांधकामासाठी तांत्रिक मानके), विनियम, २०१० आणि अधिनियमाच्या अनुषंगाने प्राधिकरणाच्या अन्य संबंधित मानकांचे पालन करण्यात येईल याबाबत पारेषण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्त्याने दिलेली हमी.

(डी) एसटीयुने विनिर्दिष्ट केलेल्या अर्जाच्या कार्यवाहीसाठी आवश्यक मानलेला अन्य कोणताही तपशील.

१९.५ राज्य पारेषण कंपनी ज्याच्या यंत्रणेशी जोडणी मागण्यात आली आहे त्या पारेषण परवानाधारकास, राज्य भार प्रेषण केंद्रास आणि ज्यांच्या पारेषण यंत्रणेवर अशा अर्जामुळे परिणाम होण्याची शक्यता आहे अशा राज्यातील अन्य सर्व पारेषण परवानेधारकांस या अर्जाची एक प्रत पाठवेल.

१९.६ राज्य पारेषण कंपनी किंवा पारेषण परवानाधारक ज्यांच्या यंत्रणेत जोडणी मागण्यात आली आहे ते नवीन जोडणी देण्यापूर्वी आवश्यक असेल त्यानुसार विद्युत यंत्रणेचा अभ्यास करतील.

१९.७ एसटीयु खात्री करील की,

ए) सर्व उपयोगकर्ते किंवा संभाव्य उपयोगकर्त्यांना समानतेची वागणूक देण्यात येईल.

- बी) कोणतीही नवीन किंवा सुधारित जोडणी दिल्यामुळे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेवर कोणताही प्रतिकूल परिणाम होणार नाही अथवा नवीन किंवा सुधारित जोडणीवर राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडणीयतेमुळे प्रतिकूल परिणाम होणार नाही.
- सी) ज्या ठिकाणी जोडणी देण्यात येईल त्या ठिकाणच्या उपकरणांची मालकी आणि जबाबदारी, प्रत्येक जोडणीच्या साईट रिस्पॉन्सिबिलिटी शेड्युलमध्ये (एसआरएस) स्पष्टपणे विनिर्दिष्ट करण्यात येईल.
- डी) या विनियमांतील तरतुदींची पूर्तता करण्याआधी कोणत्याही उपयोगकर्त्याला राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या जाळ्याशी जोडणी देण्यात येणार नाही.
- १९.८ राज्य पारेषण कंपनी, अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर आणि वरील विनियम १९.५ मध्ये उल्लेखलेल्या हितसंबंधितांकडून प्राप्त झालेल्या सर्व सूचना आणि अभिप्रायांवर विचार केल्यानंतर, तीस (३०) दिवसांच्या आत-
- (ए) राज्य पारेषण कंपनी, ती विहित करेल अशा बदलांसह किंवा अटींसह, अर्ज स्वीकारेल;
- (बी) या विनियमांतील तरतुदींना अनुसरून अर्ज नसल्यास, त्याबाबतची कारणे लेखी नोंदवून, अर्ज नाकारेल.
- १९.९ विनियम १९.८ मधील उप-कलम (ए) नुसार जर अर्ज स्वीकारण्यात आला असेल तर, राज्य पारेषण कंपनी अर्जदारास अधिकृत देकार कळवेल;
- परंतु असे की, राज्य पारेषण कंपनी देकाराची एक प्रत संबंधित पारेषण परवानाधारकास पाठवेल.
- १९.१० एसटीयुला वाजवी मानल्या गेलेल्या अन्य कारणांव्यतिरिक्त खालील कारणांसाठी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडणीसाठीचा अर्ज नाकारण्याचा हक्क राहिल-
- ए) प्रस्तावित जोडणीने परवान्याच्या कोणत्याही तरतुदींचा किंवा एमइजीसीच्या कोणत्याही तरतुदींचा किंवा आइजीसीच्या तरतुदींचा किंवा एसटीयु बांधिल असलेल्या कोणत्याही निकष किंवा संविदा किंवा करारनामा किंवा विनियमांचा भंग होण्याची शक्यता असेल तर,
- बी) अर्जात नमूद केलेले प्रस्तावित काम परवान्याच्या कक्षेत येत नसेल किंवा एमइजीसीच्या कोणत्याही तरतुदींशी किंवा एसटीयु बांधिल असलेल्या कोणत्याही निकष किंवा संविदा किंवा करारनामा किंवा विनियमांशी सुसंगत नसेल तर,
- सी) अर्जदार एमइजीसीच्या अटींशी, जेथवर त्या लागू असतील, बांधील राहण्याची हमी देत नसेल तर,
- डी) जर अर्जदार या विभागानुसार पुष्टी आणि हमीपत्र देण्यात अपयशी ठरला तर.

- १९.११ प्राधिकरणाने अधिसूचित केलेल्या मानकांनुसार आणि राज्य पारेषण कंपनीने स्वीकारलेल्या प्रचलित मार्गदर्शक तत्वांनुसार, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी ज्या व्होल्टेज-पातळीवर जोडणी द्यावयाची आहे त्या व्होल्टेज पातळीचे नियमन करण्यात येईल.
- १९.१२ अर्जदार आणि संबंधित पारेषण परवानाधारक, ज्याच्या यंत्रणेत जोडणी मागण्यात आली आहे, अर्जदाराने देकार स्वीकारल्यानंतर जोडणी करारास अंतिम स्वरूप देतील. जोडणी कराराची एक प्रत एसटीयु आणि एसएलडीसी यांना देण्यात येईल.
- १९.१३ संबंधित पारेषण परवानाधारक / उपयोगकर्त्याने आवश्यक असलेल्या अटीची पूर्तता केल्यानंतर, राज्य पारेषण कंपनी संबंधित पारेषण परवानाधारक /उपयोगकर्त्याला तो राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडला जाऊ शकेल, असे सूचित करील.

२० मीटरिंग व्यवस्था

- २०.१ मीटरिंग व्यवस्थेकरिता, अति-उच्च दाब उप-केंद्रे आणि वितरण उप-केंद्रांशी ३३ केव्ही बसवर जोडलेल्या उपयोगकर्त्यांसह राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा वापर करणारे मुक्त प्रवेश उपयोगकर्ते, परवानाधारक, निर्मात्यांवर मीटरिंग संहितेमधील तरतुदी आणि प्राधिकरणाने अधिसूचित केलेले विनियम बंधनकारक राहतील.

२१ जोडणी करार

- २१.१ एसटीयु हे विनियम अधिसूचित झाल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत या विनियमांतील तरतुदी समाविष्ट करून जोडणी कराराच्या नमुन्यात सुधारणा करील आणि स्वतःच्या संकेत-स्थळावर जोडणी कराराचा नमुना उपलब्ध करील.
- २१.२ जोडणी करारांतील अटी व शर्तीमध्ये, उपयोगकर्ता किंवा पारेषण परवानाधारक यांना राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडणी देण्यासंदर्भात, उचित अशा खालील बाबींचाही समावेश करण्यात येईल :-
- (ए) दोन्ही पक्षकार एमइजीसी, आयइजी आणि प्राधिकरणाने अधिसूचित केलेल्या ग्रिडशी जोडणीयतेच्या मानकांशी संबंधित अन्य सर्व विनियमांचे पालन करतील याबाबतची अट;
- (बी) जोडणी, तांत्रिक आवश्यक बाबी, मीटरिंग आणि वाणिज्यिक व्यवस्था याबाबतचा तपशील;
- (सी) यंत्रणा अधिक बळकट किंवा विस्तारित करण्याकरिता, संपर्क सुविधा इ. करिता, लागणा-या कोणत्याही भांडवली खर्चाचा तपशील व त्याची संबंधित व्यक्ती /संस्थांमध्ये होणारी विभागणी;
- (डी) आवश्यक मजबुतीकरण किंवा यंत्रणेच्या विस्तारासाठी केलेल्या खर्चाची जबाबदारी.
- (इ) जोडणी आकार, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या आकारांतील हिस्सा अदा करण्यासाठीची आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या आकारांतील हिस्सा देण्याच्या प्रभावी दिनांकासाठीची कार्यपध्दती.

- (एफ) जोडणी द्यावयाच्या विद्युत यंत्रणेचा सिंगल लाईन डायग्राम.
- (जी) साईट रिस्पॉन्सिबिलिटी शेड्युल;
- (एच) संरक्षण यंत्रणा;
- (आय) यंत्रणेतील नोंदी करणारी उपकरणे;
- (जे) माहिती आणि संपर्क सुविधा;
- (के) जोडणीच्या ठिकाणी प्रवेश, आणि
- (एल) राज्य पारेषण कंपनीला किंवा आयोगास उचित वाटणारी कोणतीही अन्य माहिती.

परंतु असे की, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्त्यांने वरीलप्रमाणे करार स्वाक्षांकित केल्याशिवाय, एसटीयु जोडणीयतेची/काम सुरु करण्याची परवानगी, असल्यास, देणार नाही.

२२ ग्रिड परिमाणांतील बदल

२२.१ सर्वसाधारण

राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेकडून जी संयंत्र व उपकरणे सेवा घेणार असतील किंवा सेवा देणार असतील त्यांची रचना किंवा बांधकाम अशा रितीने केली जाईल की, यंत्रणेच्या फ्रिक्वेन्सी आणि व्होल्टेजच्या मूळ मूल्यात तत्क्षणीय बदल घडून आल्यास त्याचा परिणाम न होता ती संयंत्र व उपकरणे समाधानकारकरित्या चालू राहतील आणि असे संयंत्र व उपकरणे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेवर कोणताही विपरित परिणाम करणार नाहीत याची काळजी पारेषण परवानेधारक आणि उपयोगकर्ता घेतील.

२२.२ फ्रिक्वेन्सीतील बदल

यंत्रणेची प्रमाणित फ्रिक्वेन्सी ५०.० Hz राहिल आणि संचलन फ्रिक्वेन्सी सामान्यतः आयड्जीसीसी आणि उचित प्राधिकरणाने वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केलेल्या अन्य कोणत्याही विनियमांच्या अनुरूप मर्यादेमध्ये ठेवण्यात येईल.

२२.३ व्होल्टेजमधील बदल

वेळोवेळी सुधारणा केल्यानुसार, प्राधिकरणाने विहित केलेल्या आणि सीइआरसीने विनिर्दिष्ट केलेल्या विनियम/मानकांतील व्होल्टेज मर्यादेपेक्षा व्होल्टेजमधील बदल जास्त नसतील.

२२.४ ग्रिडच्या मापदंडांतील तफावतीचे संनियंत्रण आणि सूचना देणे

पारेषण परवानाधारक जोडणीच्या बिंदूवर व्होल्टेजमधील फरकाच्या निर्देशांकाचे संनियंत्रण करील आणि महिना-निहाय नोंद ठेवील आणि पुढील जीसीसी बैठकीदरम्यान मागील सहा महिन्यांच्या कामगिरीचा अहवाल सादर करील. जीसीसी सामान्य मर्यादेपासून झालेल्या महत्वाच्या फरकाच्या कारणांचा आढावा घेईल आणि विचारविमर्श करील आणि सुधारणा करण्यासाठी सुधारात्मक कार्यवाहीची सूचना देईल. एसटीयु जीसीसीसोबत सल्लामसलत करून राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेत समाविष्ट असलेल्या जोडणी बिंदूवरील व्होल्टेजमधील

फरकाच्या निर्देशांकांचे परिमाण, संनियंत्रण आणि सूचनेसाठीची सविस्तर कार्यपध्दती तयार करील. एसटीयु असा अहवाल आपल्या संकेत-स्थळावर वेळोवेळी प्रदर्शित करील.

२३. जोडणीच्या ठिकाणी असलेली उपकरणे

२३.१ उप-केंद्रातील उपकरणे

२३.१.१ सर्व अति उच्च दाब (EHV) उप-केंद्रातील उपकरणे ही भारतीय मानक केंद्र / आंतरराष्ट्रीय इलेक्ट्रो तांत्रिक आयोग / प्रचलित प्रथा संहिता यांच्या प्रमाणे असतील.

२३.१.२ आंतरराष्ट्रीय इलेक्ट्रो तांत्रिक आयोग किंवा भारतीय मानक केंद्राच्या मानकांनुसार दर्जाची खात्री देण्यासाठी, सर्व उपकरणांची रचना, उत्पादन, चाचणी आवश्यक असणाऱ्या मानकांनुसार घेऊन ती त्यानुसार प्रमाणित करण्यात येतील.

२३.१.३ विशिष्ट जोडणी करारात राज्य पारेषण कंपनीने दिलेल्या सल्ल्यानुसार उपयोगकर्ता आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा यांच्यातील प्रत्येक जोडणी (LILLO जोडणी बिंदूसह), योग्य सर्किट ब्रेकरद्वारा (अॅटलिस्ट कॅपेबल ऑफ इन्टरप्टिंग शॉर्ट सर्किट करंट) जोडणीच्या बिंदूवर नियंत्रित करण्यात येईल.

२३.२ दोष निवारण कालावधी

२३.२.१ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेल्या उपयोगकर्त्याच्या उपकरणात थ्री-फेज दोष (बस-बार्सच्या जवळचा) आणि उपयोगकर्त्याच्या उपकरणाशी जोडलेल्या राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेत थ्री-फेज दोष (बस-बार्सच्या जवळचा) असल्यास, तसेच जेव्हा सर्व उपकरणे व्यवस्थितपणे काम करीत असतील तेव्हा, प्राथमिक संरक्षण योजनांकरिता त्यासाठीचा दोष निवारण कालावधी, हा खालीलपेक्षा जास्त नसेल:-

(ए) १०० मिली सेकंद्स ८०० kV क्लास आणि ४०० kV करिता

(बी) १६० मिली सेकंद्स २२० kV आणि १३२ kV / ११० kV करिता

२३.२.२ वरील दोष निवारण कालावधीत दोष निवारण करणे शक्य व्हावे यासाठी पुरविण्यात आलेल्या प्राथमिक संरक्षण यंत्रणेत बिघाड झाल्यास आवश्यक असलेल्या अलगतेसाठी / संरक्षणासाठी, बॅक अप प्रोटेक्शन पुरविण्यात येईल. जर विद्युत निर्मिती संच थेट राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडण्यात आलेला असेल तर तो, सहाय्यक संरक्षण यंत्रणेकडून राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेवरील दोष निवारण होईपर्यंत, तग धरून राहण्याइतक्या क्षमतेचा, राहिल.

२३.३ संरक्षण यंत्रणा

२३.३.१ सर्व पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्ता, अशा संरक्षण यंत्रणा उपलब्ध करतील की ज्यामुळे विहित करण्यात आलेल्या दोष निवारण कालावधीत, खात्रीपूर्वक, निवडीने व शीघ्रगतीने, सदोष उपकरणांना अलग करता येईल आणि इतर उपकरणांचे, अंतर्गत व बाह्य अशा सर्व प्रकारच्या दोषांपासून, रक्षण करणे शक्य होईल.

परंतु असे की, सर्व उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारक प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार आणि संरक्षण संहिता आणि जोडणी कराराच्या तरतुदीनुसार संरक्षण यंत्रणा उपलब्ध करतील.

२३.३.२ राज्य पातळीवर रिले सेटींगचा समन्वय एसटीयु आणि डब्ल्युआरएलडीसी / डब्ल्युआरपीसी सोबत समन्वय साधून करण्यात येईल.

२३.३.३ सर्व २२० केव्ही आणि त्यावरील केंद्रांकडे डब्ल्युआरपीसी/एसटीयु च्या विभागीय पीएससीसीकडून शिफारस करण्यात आलेले बस बार प्रोटेक्शन स्कीम, ओव्हर फ्लक्स, कमी व्होल्टेज, जास्त व्होल्टेज रिले आणि अन्य संरक्षण असेल.

२३.३.४ उपयोगकर्ते डीएफ/डीटी रिले इ., युएफआरवरील रिअॅक्टिव्ह कॉम्पनसेशन सारखी संरक्षण उपकरणे बसविण्याची आणि ती कार्यरत असण्यासंबंधात एसएलडीसीला माहिती देतील.

२३.४ राज्य निर्मिती केंद्रे (एसजीएस)

२३.४.१ एसटीयुशी विशेषत्वाने मान्य केलेले नसेल तर, निर्मिती केंद्राशी आंतर-जोडणी बिंदू या विनियमांच्या मीटरिंग संहितेमध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे राहिल.

२३.४.२ राज्य निर्मिती केंद्रे एसटीयुशी मान्य केलेल्या व्होल्टेज पातळीवर राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडण्यात येतील.

२३.४.३ एसजीएस त्यांच्या अखत्यारीतील त्यांच्या मालकीची सर्व टर्मिनल्स, संपर्क यंत्रणा, मीटरिंग आणि संरक्षण उपकरणे चालविल आणि त्यांची देखभाल करील. बहिर्गामी फिडर गॅण्ट्री नंतरच्या संपर्क उपकरणांसह सर्व विद्युत उपकरणे एसटीयु/पारेषण परवानाधारकाच्या मालकीची असतील, त्यांच्याकडून चालविण्यात व देखभाल करण्यात येतील.

२३.४.४ निर्मिती केंद्र आणि एसटीयु/पारेषण परवानाधारक यांच्यामधील मीटरिंग व्यवस्था वेळोवेळी सुधारणा करण्यात येणाऱ्या या विनियमांच्या मीटरिंग संहितेनुसार राहिल.

२३.४.५ ५० मेगावॉट वरील सर्व जल-विद्युत केंद्रे, ५० मेगावॉट वरील कम्बाइन सायकल गॅस टर्बाइन (सीसीजीटी) आणि ५० मेगावॉट वरील द्रव इंधन केंद्रांकडे अनिवार्यपणे ब्लॅक स्टार्ट सुविधा असेल. २२० केव्ही आणि त्यावरील सर्व केंद्रांकडे यंत्रणेशी तालबध्द संकलन करण्याची (सिन्क्रोनायझिंग) सुविधा असेल.

२३.५ वितरण परवानाधारक

२३.५.१ एसटीयुशी मान्य केलेल्या व्होल्टेज पातळीवर वितरण परवानाधारक राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडण्यात येतील.

२३.५.२ वितरण परवानाधारकाशी विशेषत्वाने मान्य केलेले नसेल तर, एसटीयुचा आंतर-जोडणी बिंदू, पारेषण परवानाधारकाच्या उप-केंद्रापासूनच्या, वितरण परवानाधारक किंवा इएचव्ही ग्राहकांच्या, जसे असेल तसे, फिडर्सची आउटगोईंग गॅण्ट्री हा असेल.

२३.५.३ वितरण परवानाधारक आणि एसटीयु/पारेषण परवानाधारक यांच्यामधील मीटरिंग व्यवस्था वेळोवेळी सुधारणा करण्यात येणाऱ्या मीटरिंग संहितेनुसार राहिल.

२३.६ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले आयपीपी, सीपीपी, मुक्त प्रवेश ग्राहक आणि अन्य ग्राहक

२३.६.१ आयपीपी, सीपीपी, मुक्त प्रवेश ग्राहक आणि अन्य ग्राहक एसटीयुशी मान्य केलेल्या व्होल्टेज पातळीवर राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडण्यात येतील.

२३.६.२ एसटीयुशी विशेषत्वाने मान्य केलेले नसेल तर, निर्मिती केंद्राचा आंतर-जोडणी बिंदू या विनियमांच्या मीटरिंग संहितेमध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे राहिल.

२३.६.३ वितरण परवानाधारक आणि एसटीयु/पारेषण परवानाधारक यांच्यामधील मीटरिंग व्यवस्था वेळोवेळी सुधारणा करण्यात येणाऱ्या मीटरिंग संहितेनुसार राहिल.

२३.७ आंतर-राज्य पारेषण व्यवस्था

२३.७.१ सीइआरसी (भारतीय विद्युत ग्रिड संहिता) विनियम, २०१० च्या तरतुदीनुसार, आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणेशी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या जोडणीसाठी सुरक्षा आणि मीटरिंग व्यवस्था राहिल.

२४. माहिती आणि संपर्क सुविधा

२४.१ सर्व उपयोगकर्ते साधारण व असाधारण परिस्थितीत राज्य ग्रिडशी आवश्यक संपर्क आणि माहितीचे आदान-प्रदान आणि राज्य ग्रिडवर पर्यवेक्षण/नियंत्रण ठेवणे सुकर व्हावे म्हणून स्व-खर्चाने अखंडीत आणि कार्यक्षम अशी संभाषण व माहिती संपर्क यंत्रणा पुरवतील.

परंतु असे की, माहिती सुविधा योग्य रितीने स्थापित, सुरु आणि कार्यान्वित होत नाहीत तोपर्यंत, उपयोगकर्त्यास ग्रिडशी तालबद्ध संकलन (सिन्क्रोनाइझ) करण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही.

२४.२ सर्व उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानाधारक एसटीयुच्या समन्वयाने जोडणी करारात विनिर्दिष्ट करण्यात आल्यानुसार त्यांच्या संबंधित ठिकाणी आवश्यक त्या सुविधा स्वतःच्या खर्चाने पुरवतील.

परंतु असे की, आयोगाने या विनियमांच्या संपर्क संहितेमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार तसेच इंटरफेस आवश्यकतेसाठीच्या एसएलडीसीच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार, आणि अन्य लागू असलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वे/तपशीलवार वैशिष्ट्यांनुसार, संपर्क आणि माहितीच्या आदान-प्रदानासाठी उपकरणे/साधने पुरविण्यात येतील.

२४.३ सर्व उपयोगकर्ते टेलीमीटर पॉवर सिस्टम पॅरामीटरला, एसएलडीसीने उपलब्ध केलेल्या इंटरफेस आवश्यकता आणि अन्य मार्गदर्शक तत्त्वांच्या धर्तीवर, पॉवर फ्लो, व्होल्टेज आणि स्विचेस/रोहित्र टॅप्सची स्थिती इ. सारख्या प्रणाली पुरवतील. जोडणी करारात एसटीयुने

विनिर्दिष्ट केल्यानुसार, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेवरील उचित माहिती संकलन बिंदूपर्यंत माहितीचा प्रवाह सुलभ करण्यासाठी, संबंधित उपयोगकर्त्याकडून स्व-खर्चाने संलग्न संपर्क प्रणाली देखील स्थापित करण्यात येईल.

जर उपयोगकर्त्याने आवश्यक ती संपर्क सुविधा पुरविली नाही तर एसटीयु अंतिम जोडणीयतेस परवानगी देणार नाही.

२५. यंत्रणेतील नोंद करणारी उपकरणे

२५.१ यंत्रणेच्या गतिमान कामगिरीच्या नोंदी ठेवण्यासाठी, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेत प्रत्येक निर्मिती केंद्र/उप-केंद्र/एसएलडीसी/एएलडीसी मधील माहिती प्राप्त करून घेण्याची यंत्रणा (डिस्टर्बन्स रेकॉर्डर / घटना खाते-नोंदी ठेवणारे उपकरण /दोष शोधक (वेळेशी ताळमेळ घालणाऱ्या उपकरणासह)/ध्वनीची नोंद करणारे यंत्र/ अन्य कोणतेही असे उपकरण पुरविण्यात येईल आणि कार्यरत स्थितीत ठेवण्यात येईल.

परंतु असे की, अशा सर्व ठिकाणांचे, एसएलडीसीच्या ठिकाणी स्थित असलेल्या मीटर डाटा अॅक्विझिशन सिस्टम्सशी (एमडीएएस) वेळेशी ताळमेळ घालण्यासाठी तालबद्ध संकलन (सिन्क्रोनाइझ्ड) करण्यात येईल आणि एसटीयुकडून अशा ठिकाणांची नियतकालिक पडताळणी आणि प्रमाणीकरणाची प्रक्रिया विकसित आणि संनियंत्रित करण्याची खातरजमा करण्यात येईल.

२५.२ सर्व उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारक जोडणी करारात विहित करण्यात आल्याप्रमाणे, पूर्वी मान्य केलेल्या वेळापत्रकानुसार, सर्व आवश्यक नोंदी करणारी उपकरणे उपलब्ध करून देतील.

२६ संचलन सुरक्षेची जबाबदारी

२६.१ जागेविषयक जबाबदाऱ्यांची अनुसूची (एसआरएस)

२६.१.१ पारेषण परवानेधारक आणि उपयोगकर्ते प्रत्येक जोडणीच्या ठिकाणाच्या सुरक्षिततेकरिता एसआरएसमध्ये दर्शविल्याप्रमाणे जबाबदार राहतील.

२६.१.२ प्रकल्प किंवा जोडणी कार्यान्वित करण्यापूर्वी, संबंधित पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्ता प्रत्येकाची मालकी तसेच सुरक्षाविषयक जबाबदाऱ्या स्पष्ट करणाऱ्या जागेविषयक जबाबदाऱ्यांची अनुसूची तयार करतील.

२६.१.३ प्रत्येक जोडणीसाठी एसआरएस तयार करण्यात येईल. जोडणीच्या ठिकाणी, जेथे पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्ते या दोन्ही संस्थांची उपकरणे असतात, अशा ठिकाणी उपयोगकर्ते पारेषण परवानाधारकास आवश्यक माहिती पुरविल आणि पारेषण परवानाधारक एसआरएस तयार करील. निर्मिती केंद्राच्या ठिकाणी, पारेषण परवानाधारक निर्मिती कंपनीला माहिती देईल व निर्मिती केंद्र एसआरएस तयार करील. एसआरएसचा नमुना जोडपत्र-२ मध्ये देण्यात आला आहे.

२६.१.४ जोडणी करारास अनुसरून संबधित पारेषण परवानाधारक/निर्मिती कंपन्यांकडून एसआरएस विकसित करण्यात येईल आणि जोडणीच्या ठिकाणी स्थापित करण्यात आलेल्या प्रत्येक संयंत्र व उपकरणांच्या खालील बाबींची माहिती त्यात देण्यात येईल:-

(ए) संयंत्र/उपकरणांची मालकी;

(बी) संयंत्र/उपकरणांवरील नियंत्रणाची जबाबदारी;

(सी) संयंत्र/उपकरणांच्या संचलनाची जबाबदारी;

(डी) संयंत्र/उपकरणांच्या देखभालीची जबाबदारी; आणि

(इ) जोडणीच्या ठिकाणी असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीच्या सुरक्षेसंबंधीच्या सर्व बाबींची जबाबदारी.

२६.१.५ एसआरएस तयार करताना अनुसरावयाचे नमुने, तत्त्वे व मूलभूत कार्यपध्दती राज्य पारेषण कंपनीकडून, या विनियमांच्या अधिसूचनेपासून दोन (२) महिन्यांच्या आत, अद्ययावत करण्यात येतील आणि प्रत्येक उपयोगकर्ता आणि पारेषण परवानाधारकाला, त्यांची पूर्तता करण्यासाठी, देण्यात येतील.

परंतु असे की, या विनियमांतर्गत एसटीयुकडून एसआरएस तयार करताना अनुसरावयाचे नमुने, तत्त्वे व मूलभूत कार्यपध्दती अद्ययावत करण्यात येत नाही तोपर्यंत एसआरएस तयार करताना जोडपत्र – २ मध्ये देण्यात आलेल्या तत्त्वे व मूलभूत कार्यपध्दतीचे अनुसरण चालू राहिल.

परंतु असे की, जोपर्यंत एसआरएस तयार करण्यात येत नाही आणि सर्व संबंधित पक्षकारांकडून स्वाक्षांकित करण्यात येत नाही तोपर्यंत कोणतीही जोडणी देण्यात येणार नाही.

२६.२ जोडणीच्या जागेत प्रवेश

२६.२.१ जोडणीची जागा ज्यांच्या मालकीची आहे ते पारेषण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्ता, ज्याचे उपकरण बसवावयाचे प्रस्तावित करण्यात आले आहे / बसवले आहे अशा दुसऱ्या पारेषण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्त्याला उपकरण बसविण्यासाठी, चालविण्यासाठी, देखभालीसाठी इ. त्यांच्या जागेत योग्य प्रवेश देईल व इतर आवश्यक सुविधा पुरविल.

२६.२.२ पारेषण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्ता जोडणीच्या जागेतील त्यांचे हक्क सुरक्षित ठेवत असतानाच, संबधित पारेषण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्त्यास अनिवार्य असलेला प्रवेश उपलब्ध करून देता यावा म्हणून, पारेषण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्त्यांमध्ये लेखी कार्यपध्दती व करार विकसित करण्यात येईल.

भाग-डी संचलन संहिता

२७ संचलनाची तत्त्वे

- २७.१ राज्यातील भौगोलिक क्षेत्रात पसरलेल्या संपूर्ण जाळ्याच्या संचलनाची किफायतशीरता आणि विश्वासाहता वाढविणे हे राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या एकात्मिक संचलनाचे प्राथमिक उद्दिष्ट आहे. राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या समाधानकारक आणि विश्वासाह संचलनासाठी उपयोगकर्ते सर्व काळ परस्परांस सहकार्य करतील आणि चांगल्या संस्थात्मक प्रथांचा अवलंब करतील.
- २७.२ सर्व उपयोगकर्ते एकात्मिक संचलनाचे कमाल लाभ प्राप्त करण्यासाठी आणि जबाबदारीच्या समान वाटपासाठी या संचलन संहितेचे पालन करतील.
- २७.३ राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडलेले सर्व परवानाधारक, निर्मिती कंपन्या आणि अन्य उपयोगकर्ते एकात्मिक ग्रिड संचलनाच्या खात्रीसाठी आणि राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या संचलनात कमाल किफायतशीरता आणि कार्यक्षमता साध्य करण्यासाठी एसएलडीसीने निर्गमित केलेल्या निर्देशांचे पालन करतील.

२८ संचलनाच्या अटी

- २८.१ एसएलडीसी राज्यांतर्गत पारिषण व्यवस्थेच्या एकूण संचलनावर देखरेख ठेवेल.
- २८.२ एसएलडीसी ओसीसीच्या समन्वयाने राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या व्यवस्थापनासाठी संचलन कार्यपध्दती विकसित करून कागदपत्रे तयार करेल आणि सविस्तर संचलन कार्यपध्दतीची देखभाल करील. या संचलनाच्या कार्यपध्दतीमध्ये खालील बाबींचा समावेश असेल:-

- (ए) ब्लॉक स्टार्ट कार्यपध्दती;
- (बी) ग्रिडमधील अंशतः बिघाडात यंत्रणा पूर्वस्थितीत आणण्याची कार्यपध्दती.
- (सी) भारतातील कपातीची कार्यपध्दती;
- (डी) नूतनशील ऊर्जेत कपात करण्याची कार्यपध्दती.
- (इ) आयलॅंडिंग कार्यपध्दती; आणि
- (एफ) एसएलडीसीला उचित वाटेल अशी अन्य कोणतीही कार्यपध्दती;

परंतु असे की, अशी कार्यपध्दती उपयोगकर्ते, परवानाधारक, नूतनशील ऊर्जा विकासक आणि पश्चिम विभागीय भार प्रेषण केंद्राशी सल्लामसलत करून या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत विकसित करण्यात येईल.

परंतु आणखी असेही की, अशा कार्यपध्दतीची प्रत, ग्रिड समन्वय समितीशी विचारविनिमय केल्यानंतर, सर्व उपयोगकर्त्यांना देण्यात येईल. तसेच त्याची प्रत एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करण्यात येईल आणि आयोगास माहितीसाठी सादर करण्यात येईल.

२८.३ क्षेत्र/उप-भार प्रेषण केंद्रे, निर्मिती केंद्रे, १३२ kV आणि वरील उप-केंद्रे आणि पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्त्यांच्या अन्य कोणत्याही नियंत्रण केंद्रांसह एसएलडीसीच्या नियंत्रण कक्षात अर्हताप्राप्त आणि पुरेसे प्रशिक्षण घेतलेल्या कर्मचा-यांकडून चोवीस तास सुव्यवस्था राखण्यात येईल.

परंतु असे की, भारतीय रेल्वेसह वितरण परवानाधारकांची नियंत्रण केंद्रे (ज्यांची नोंदीत सर्वोच्च मागणी १०० मेगावॉट पेक्षा जास्त असते) मागणीचे अंदाज नोंदवणे, भार व्यवस्थापन आणि वीज व्यवस्थापन आणि निर्धारणात रियल-टाईम सुधारणा करणे, मागणीत घट करणे इ. कार्ये करतील. नियंत्रण केंद्रे नियमितपणे एसएलडीसीच्या संपर्कात असतील आणि एसएलडीसीकडून प्राप्त झालेल्या सूचनांनुसार काम करतील. वितरण परवानाधारक इण्ट्रा-डे संचलनादरम्यान वीज खेचणीच्या निर्धारणात सुधारणा करण्याचा निर्णय घेणे सुकर होण्यासाठी त्यांच्या परवाना क्षेत्रातील १०० केडब्ल्युवरील छपरावरील सौर पीव्ही यंत्रणांसह स्थानिक वीज निर्मितीची ऑनलाईन देखरेख आणि संनियंत्रण यंत्रणा देखील विकसित करील.

२९. यंत्रणेच्या सुरक्षेच्या बाबी

२९.१ सर्व उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारक आपआपल्या विद्युत यंत्रणा आणि विद्युत केंद्रांचे परस्परांशी तालबध्द संकलन (सिन्क्रोनायझेशन) करण्यासाठी सदैव प्रयत्नशील राहतील की ज्यायोगे राज्यातील संबंध यंत्रणा ही एक तालबध्द संकलित यंत्रणा (सिन्क्रोनाइझ्ड) म्हणून कार्यरत राहिल.

२९.२ सर्व स्वचिंंग कामकाज, हस्तचलित किंवा यंत्रचलित, खालील मार्गदर्शक तत्वांच्या आधारावर चालेल:

ए) वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आलेले, सीइआरसी (भारतीय विद्युत ग्रिड संहिता) विनियम, २०१०

बी) एसएलडीसीने निर्गमित केलेल्या सूचना/मार्गदर्शक तत्त्वे,

सी) आयोगाचे निर्देश, आणि

डी) जीसीसीने दिलेले निर्णय/शिफारशी.

२९.३ खालील बाबी वगळता, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा कोणताही भाग राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेपासून मुद्दाम अलग करण्यात येणार नाही:-

(ए) आणीबाणीच्या परिस्थितीत, आणि जेव्हा अशा अलगततेमुळे संबंध ग्रिडचे कामकाज ठप्प होणे टाळता येणार असेल अशा परिस्थितीत आणि /किंवा जेव्हा वीज पुरवठा लवकर पूर्ववत करणे शक्य होणार असेल तेव्हा;

(बी) जेव्हा किंमती उपकरणास गंभीर धोका होण्याची वेळ जवळ येऊन ठेपली असेल व अशा अलगततेमुळे तो टाळता येणे शक्य होणार असेल तेव्हा;

(सी) जेव्हा अशा अलगतविषयी राज्य भार प्रेषण केंद्राकडून विशेषत्वाने सूचित करण्यात आले असेल तेव्हा.

(डी) एसएलडीसीने मान्यता दिल्यानुसार कमी फ्रिक्वेन्सी/आयलॅण्डींग स्थितीतील संचलन. आणि

(इ) मानव आणि/किंवा प्राण्यांच्या सुरक्षितेसाठी.

२९.४ जेव्हा परिस्थिती अनुकूल होईल तेव्हा लगेच राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे संपूर्ण तालबद्ध संकलन पूर्ववत करण्यात येईल. डब्ल्युआरएलडीसीने स्वतंत्रपणे तयार आलेल्या संचलन कार्यपध्दतीनुसार, एसएलडीसी डब्ल्युआरएलडीसीच्या समन्वयाने यंत्रणेचे तालबद्ध संकलन पूर्वस्थितीत आणण्यात येत असण्याच्या कार्यपध्दतीचे पर्यवेक्षण करील.

२९.५ एसएलडीसीने विशेषत्वाने सूचित केले असल्याशिवाय किंवा एसएलडीसीची विनिर्दिष्ट आणि पूर्व-परवानगी घेतली असल्याशिवाय, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा कोणताही महत्वाचा भाग उघडता येणार नाही किंवा यंत्रणेपासून अलग करता येणार नाही. ग्रिडमधील असे महत्वाचे भाग, ज्यांना वरील अटी लागू असतील त्यांची यादी एसएलडीसी पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्ता यांच्याशी सल्लामसलत करून तयार करेल व ती एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध असेल.

परंतु असे की, जर आणीबाणीच्या परिस्थितीत राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा महत्वाचा भाग उघडावा/यंत्रणेतून अलग करावा लागला तर, अशी घटना घडल्यानंतर, जेवढे शक्य होईल तितक्या लवकर, एसएलडीसीला कळविण्यात येईल.

परंतु आणखी असे की, एसएलडीसीने सूचित न केलेला किंवा परवानगी न दिलेला आणीबाणीच्या स्थितीत घेण्यात आलेला निर्णय जीसीसीच्या त्यानंतरच्या बैठकीमध्ये दुरुस्तीसाठी ठेवण्यात येईल.

२९.६ वरील विनियम २९.३ मध्ये उल्लेखल्यानुसार राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा कोणताही भाग आपोआप बंद पडल्यास किंवा बंद केल्यास, संबंधित पारेषण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्ता राज्य भार प्रेषण केंद्रास, एका काल-गटाच्या आत, तसे नेमके कळवेल. त्याचे तोपर्यंत निश्चित केलेले कारण, आणि स्थिती पूर्ववत करण्यासाठी लागणारा संभाव्य कालावधी देखील कळविण्यात येईल. बंद पडलेले भाग शक्य तितक्या लवकर पूर्ववत करण्यासाठी सर्व वाजवी प्रयत्न करण्यात येतील.

परंतु असे की, यंत्रणा कोलमडण्याचा आणि पूर्ववत होण्याचा घटनाक्रम समाविष्ट असलेली डिस्टर्बन्स रेकॉर्डर, सिक्वेन्शिअल इव्हेंट लॉगर आऊटपुट इ. कडून प्राप्त झालेली माहिती/आकडेवारी किंवा मागितलेली अन्य कोणतीही माहिती विश्लेषणाच्या प्रयोजनासाठी एसएलडीसीकडे पाठविण्यात येईल.

परंतु आणखी असे की, अशी माहिती/आकडेवारी, ग्रिडमधील बिघाडादरम्यान शीघ्र गतीने घटनोत्तर विश्लेषण करण्यासाठी योग्य त्या संपर्क माध्यमाद्वारे, थेट एसएलडीसीला उपलब्ध करून देता येऊ शकेल.

- २९.७ सर्व उपयोगकर्ते, एसटीयु आणि एसएलडीसी त्यांच्या संबंधित वीज यंत्रणांच्या भागांची देखभाल प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेल्या ग्रिडच्या मानकांमधील तरतुदीनुसार करतील. कोणत्याही उपयोगकर्त्याने/एसटीयुने वीज यंत्रणेचे भाग दीर्घकाळ बंद ठेवण्यामुळे जर ग्रिडच्या किंवा ग्रिडच्या उप-इष्टतम संचलनास धोका पोहोचत असेल किंवा धोका पोहोचण्याची शक्यता असेल तर अशा घटनांवर एसएलडीसीकडून नियमितपणे संनियंत्रण ठेवण्यात येईल. एसएलडीसी अशा तऱ्हेच्या बंदबाबत जीसीसीला कळविल. जीसीसी त्याबाबत कृती योजना सूचविल आणि विनिर्दिष्टीत कालावधीत असे भाग पूर्वस्थितीत आणण्याच्या सूचना देईल.
- २९.८ पश्चिम विभागीय भार प्रेषण केंद्र, उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारक यांच्याशी समन्वय साधून राज्य भार प्रेषण केंद्र, वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आलेल्या सीइआरसी (आयड्जिजीसी) विनियम, २०१० मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या फ्रिक्वन्सी ४९.९० ते ५०.०५ Hz या टप्प्यामध्ये ठेवण्यासाठी शक्य असतील ते सर्व प्रयत्न करील.
- २९.९ जीसीसीच्या निर्देशानुसार, उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारक, जेथे शक्य असेल तेथे, आपआपल्या यंत्रणांमध्ये स्वयंचलित अंडर-फ्रिक्वन्सी आणि डीएफ /डीटी रिलेवर आधारित भारात घट करण्याची / आयलॅडिंगची योजना पुरवतील, ज्यामुळे फ्रिक्वन्सीतील घसरण व परिणामी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे कोलमडणे /विघटन होणे थांबविता येईल आणि कोणत्याही आकस्मिक परिस्थितीत निर्मिती संचांचे एकामागून एक बंद पडणे टाळण्याकरिता त्याचा परिणामकारकरित्या वापर होत असल्याची खात्री करतील.
- २९.१० उपयोगकर्ते आणि पारेषण यंत्रणा परवानेधारक, विनियम २९.९ मध्ये उल्लेखलेल्या अंडर-फ्रिक्वन्सी आणि डीएफ /डीटी रिलेवर आधारित भार कमी करण्याच्या /आयलॅडिंगच्या योजना नेहमी कार्यरत राहतील, याची खात्री करतील.
- परंतु असे की, टोकाच्या आकस्मिक प्रसंगी, राज्य भार प्रेषण केंद्राच्या पूर्व मान्यतेने, रिलेज यंत्रणेपासून तात्पुरते बाहेर ठेवता येऊ शकतील.
- २९.११ एसटीयु अंडर-फ्रिक्वन्सी रिलेजची नियतकालिक तपासणी करेल व एसएलडीसीला अहवाल पाठवेल. राज्य भार प्रेषण केंद्र अंडर-फ्रिक्वन्सी रिले आणि किंवा डीएफ /डीटी रिले संचलनाचा अभिलेख ठेवेल.
- परंतु असे की, एसएलडीसी, अंडर फ्रिक्वन्सी रिले आणि/किंवा डीएफ/डीटी रिलेजच्या संचलनातून विद्युत भारात आवश्यक असलेला दिलासा मिळविण्यासाठी, उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानाधारकांना करणे आवश्यक असलेल्या कृतीचा निर्णय घेईल आणि त्यांस कळविल.
- परंतु असेही की, एसएलडीसी विद्युत भारातील अपेक्षित दिलासा आणि रियल-टाईम यंत्रणा संचलनातून भारात मिळालेला प्रत्यक्ष दिलासा यांची तुलनात्मक माहिती ठेवेल.
- २९.१२ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा तिच्या मर्यादेत कार्यरत राहण्यासाठी आणि महत्वाच्या मार्गिकेचे व्होल्टेज एकाएकी खाली येणे, एकामागून एक बंद होणे आणि बिघाड होणे यासारख्या

परिस्थितीपासून संरक्षण करण्यासाठी, उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारक, जीसीसीने अंतिम स्वरूप दिल्यानुसार विद्युत यंत्रणेमध्ये (इंटर-ट्रिपिंग व रन-बॅकसह) संरक्षक योजना निवडणे, बसविणे व सुरु करण्याच्या कामास चालना देतील.

परंतु असे की, अशा योजना नेहमी कार्यरत ठेवण्यात येतील. जर अशी कोणतीही योजना सेवेतून काढून घ्यायची असेल तर, सदर योजना सेवेतून काढण्याची कारणे आणि सेवा बंद ठेवण्याचा अंदाजित कालावधी नमूद करून, एसएलडीसीची पूर्व-परवानगी घ्यावी लागेल.

परंतु असे की, संचलन समन्वय समिती (ओसीसी) आणि सुरक्षा समन्वय समिती (पीसीसी) यांच्याशी विचारविनिमय केल्यानंतर, एसटीयु अशा योजना तयार करील.

२९.१३ एसएलडीसी, सीइए (ग्रिडची मानके) विनियम, २०१० नुसार आणि विनियम ४३ च्या आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी सुधारणा केल्याप्रमाणे, ग्रिडचे संचलन अंशतः/पूर्णतः कोलमडण्यातून पूर्व-स्थितीत येण्यासाठीची कार्यपध्दती विकसित करील. सातत्यपूर्ण, खात्रीशीर आणि त्वरित पूर्व-स्थितीत येण्यासाठी या कार्यपध्दतीचे अनुसरण सर्व उपयोगकर्ते, एसटीयु आणि एसएलडीसीकडून करण्यात येईल.

२९.१४ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेची विश्वासाहता व सुरक्षा राखण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या डेटा /माहितीचे आदान-प्रदान सुनिश्चित करण्याकरिता, प्रत्येक उपयोगकर्ता आणि पारेषण परवानाधारक अंतर्गत संपर्कासाठी व राज्य भार प्रेषण केंद्र, इतर उपयोगकर्ते आणि इतर पारेषण परवानेधारक यांच्याशी संपर्कासाठी एक पुरेशी व खात्रीशीर संपर्क सुविधा उपलब्ध करून देतील. जेथे शक्य असेल तेथे, महत्वाच्या मार्गावर, उदा. उपयोगकर्ते ते वितरण परवानाधारक/संबंधित एन्टीटी ते एसएलडीसी, संपर्क चालू रहावा म्हणून पुरेशी अतिरिक्त असलेली (रिडंडन्सी) व्यवस्था आणि पर्यायी व्यवस्था कार्यरत ठेवण्यात येईल.

२९.१५ ग्रिडमध्ये निर्माण होणाऱ्या कोणत्याही अडथळ्याचे /घटनेचे विश्लेषण करण्याच्या प्रयोजनार्थ सर्व उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारक, मागितलेली माहिती /आकडेवारी, डिस्टर्बन्स रेकॉर्डर / सिक्वेन्शिअल इव्हेंट रेकॉर्डरसह, राज्य भार प्रेषण केंद्राला २४ तासांच्या आत पाठवतील. राज्य किंवा प्रादेशिक ग्रिडची विश्वासाहता आणि सुरक्षा राखण्यासाठी व घटनेच्या विश्लेषणासाठी एसएलडीसी आणि /किंवा डब्ल्युआरएलडीसीला आवश्यक असणारी कोणतीही माहिती /आकडेवारी देण्यास कोणताही उपयोगकर्ता किंवा पारेषण परवानाधारक अडथळा निर्माण करणार नाही.

३०. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या निर्मात्यांचे संचलन

३०.१ विद्युत निर्मिती संच, उत्पादकाने विहित केलेल्या रचनेच्या मर्यादेच्या अधीन राहून, यंत्रणेच्या निर्धारित फिक्वन्सी व व्होल्टेजने सतत आपला नेहमीचा प्रमाणित ॲक्टिव्ह आणि / किंवा रिॲक्टिव्ह वीज पुरवठा करण्यास समर्थ असेल.

३०.२ जोडणी करारात नमूद केल्याप्रमाणे आणि/किंवा प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार, विद्युत निर्मिती संचाला स्वयंचलित व्होल्टेज रेग्युलेटर (एव्हीआर) , संरक्षक उपकरणे व सुरक्षा उपकरणे पुरविण्यात येतील.

३०.३ सर्व २०० मेगावॉट आणि त्यावरील कोळसा/लिग्नाईटवर आधारित औष्णिक निर्मिती संचांचे, ५० मेगावॉट पेक्षा जास्त गॅस टर्बाइन क्षमता असलेल्या ओपन सायकल गॅस टर्बाइन/कम्बाइन सायकल निर्मिती केंद्रांचे आणि २५ मेगावॉट पेक्षा जास्त क्षमता असलेल्या सर्व जल-विद्युत संचांचे, जे ग्रिडशी सिन्क्रोनाइज्ड करण्यात आले आहेत, त्यांचे मालक कोणीही असले तरी, खालील तरतुदीनुसार त्यांचे गव्हर्नर्स सर्व काळ कार्यरत असतील:

गव्हर्नरचे काम

ए) खालील औष्णिक आणि जल-विद्युत निर्मिती केंद्रे मुक्त गव्हर्नर पध्दतीच्या संचलना (एफजीएमओ) अंतर्गत चालविण्यात येतील:

- १) २०० मेगावॉट आणि त्यावरील कोळसा/लिग्नाईट वर आधारित औष्णिक निर्मिती संच,
- २) ५० मेगावॉट पेक्षा जास्त गॅस टर्बाइन क्षमता असलेली ओपन सायकल गॅस टर्बाइन/ कम्बाइन सायकल निर्मिती केंद्रे,
- ३) २५ मेगावॉट पेक्षा जास्त क्षमता असलेले सर्व जल-विद्युत संच.

परंतु असे की, हे विनियम अधिसूचित झाल्याच्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या आत, नियंत्रित गव्हर्नर पध्दतीने संचलना (आरजीएमओ) अंतर्गत सध्या कार्यान्वित असणारी जनित्रे, एफजीएमओ पध्दतीने कार्यान्वित करण्यात येतील.

परंतु आणखी असे की, ५० मेगावॉट पेक्षा जास्त आकारमानाचे निर्मिती केंद्र सामान्य स्थितीत गव्हर्नरशिवाय कार्यान्वित करण्याची आवश्यकता असल्यास, एसएलडीसीला त्यासाठीचे कारण आणि अशा संचलनाच्या कालावधीविषयी ताबडतोब कळविण्यात येईल.

३०.४ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेली सर्व निर्मिती केंद्रे वरील विनियम ३०.३(ए) नुसार संचलनाच्या गव्हर्नर पध्दतीच्या पालनासंबंधातील फ्रिक्वेन्सी प्रतिसाद वैशिष्ट्यबाबतचे (एफआरसी) त्यांचे स्व-प्रमाणपत्र एसएलडीसीला महिना-निहाय तत्वावर सादर करतील.

३०.५ भार लिमिटेड, स्वयंचलित टर्बाइन रन-अप यंत्रणा, टर्बाइन पर्यवेक्षण नियंत्रण, समन्वयित नियंत्रण यंत्रणा इ. सह/मध्ये उपलब्ध असलेल्या सुविधांचा वापर कोणत्याही पध्दतीने गव्हर्नरचे सामान्य काम रोखण्यासाठी करण्यात येणार नाही आणि डेड बॅण्ड्स आणि/किंवा वेळेचा विलंब हेतूपुरस्सर करण्यात येणार नाही.

परंतु असे की, एसएलडीसीने निवडलेल्या स्वतंत्र अभिकरणाकडून, त्रयस्थ पक्षकाराकडून नियमित कालांतराने, दोन वर्षांतून एकदा, नियतकालिक चाचणी करण्यात यावयास हवी. अशा चाचणीचा खर्च एसएलडीसी निर्मात्यांकडून वसूल करील. एसएलडीसीला आवश्यकता वाटल्यास, दोन वर्षांतून एकापेक्षा अधिक वेळा चाचणी आयोजित करण्यात येऊ शकेल.

३०.६ निर्मिती क्षमतेच्या कमाल प्रमाणाच्या (एमसीआर) १०० टक्के किंवा त्यापर्यंतच्या क्षमतेवर कार्यरत असलेले सर्व २०० मेगावॉट आणि त्यावरील कोळसा/लिग्नाईट वर आधारित

औष्णिक निर्मिती संच, ५० मेगावॉट पेक्षा जास्त गॅस टर्बाइन क्षमता असलेली ओपन सायकल गॅस टर्बाइन/कम्बाइन सायकल निर्मिती केंद्रे आणि २५ मेगावॉट पेक्षा जास्त क्षमता असलेले सर्व जल-विद्युत संच, जेव्हा फ्रिक्वन्सी अचानक खाली जाईल तेव्हा, विजेचे उत्पादन अनुक्रमे त्यांच्या निर्मिती क्षमतेच्या कमाल प्रमाणाच्या १०५% (कोळसा), १०५% (ओजीटी/सीसीजीटी) आणि ११०% (जल)ने तत्क्षणी वाढवू शकण्यास (कोणत्याही प्रकारे प्रतिबंधित करण्यात येणार नाही) समर्थ असतील. वरीलप्रमाणे निर्मितीमध्ये वाढ झाल्यानंतर, जर वाढीव वीज उत्पादनाची पातळी राखणे शक्य नसेल तर, निर्मिती संच प्रति मिनिट १% ने वीज उत्पादन पूर्वीच्या वीज निर्मितीच्या पातळीवर आणेल. जो निर्मिती संच वरील आवश्यकतांची पूर्तता करीत नाही त्यास एसएलडीसीची परवानगी मिळाल्यानंतरच केवळ कार्यान्वित (राज्य ग्रिडशी सिन्क्रोनाइज्ड) करण्यात येईल.

३०.७ प्राथमिक प्रतिसादाची खात्री करण्याच्या प्रयोजनासाठी, एसएलडीसी निर्मिती केंद्रे किंवा त्यांच्या संचांचे निर्धारण या विनियमांच्या विनियम १४.४ मध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार करील. निर्मिती केंद्रे, पूर्ण भार किंवा अंशतः भार क्षमतेने चालू असली किंवा नसली तरी, संचाच्या संचलनामध्ये व्हॉल्टेज वाईड ओपन (व्हीडब्ल्युओ) चा अवलंब करणार नाही आणि प्राथमिक प्रतिसाद म्हणून गर्हर्नर अॅक्शनसाठी मार्जिन उपलब्ध असल्याची खात्री करील. वायू/द्रव इंधनावर आधारित संचांच्या बाबतीत, निर्मिती केंद्र किंवा त्यांच्या संचांची स्थापित क्षमता ज्या सभोवतालच्या जागेच्या स्थितीच्या तुलनेत सभोवताली असलेले प्रचलित तापमान आणि दाबाच्या स्थितीवर विनिर्दिष्ट करण्यात आली आहे त्याचा उचित विचार करुन, एसएलडीसीकडून निर्धारणासाठी स्थापित क्षमतेमध्ये योग्य ते समायोजन करण्यात येईल.

परंतु असे की, उच्च प्रवाहाच्या कालावधीत पाण्याची गळती टाळण्याच्या उद्देशाने जल-विद्युत केंद्रांच्या काल व परिमाण निर्धारणात (शेड्युलिंग) घट करण्यात येणार नाही.

परंतु आणखी असे की, आयोग जेव्हा संलग्न सेवांना सुरुवात करील तेव्हा त्याच्या निर्धारणासाठी एसएलडीसीकडून व्हीडब्ल्युओ मार्जिनचा वापर करण्यात येणार नाही.

३०.८ गर्हर्नर सेटिंग बदलण्याकरिता शिफारस करण्यात आलेला नियंत्रण दर, म्हणजेच सर्व विद्युत निर्मिती संचांकरिता (वीजनिर्मितीच्या पातळीवर) वीज निर्मिती वाढविण्याचा किंवा कमी करण्यासाठीचे पुरवणी नियंत्रण, त्यांचा प्रकार व आकार कोणताही असला तरी, प्रति मिनिट एक १% किंवा उत्पादकाच्या मर्यादेप्रमाणे असेल.

३०.९ आणीबाणीच्या परिस्थितीत किंवा किंमती उपकरणाला होऊ घातलेले नुकसान टाळण्यासाठीच्या व्यतिरिक्त, कोणताही उपयोगकर्ता राज्य भार प्रेषण केंद्रास पूर्वी कळविल्याशिवाय आणि त्याची संमती घेतल्याशिवाय, त्याच्या विद्युत निर्मिती संचातील वीज उत्पादन राज्य भार प्रेषण केंद्राने घालून दिलेल्या मर्यादेपेक्षा अकस्मात कमी करणार नाही. तसेच, कोणताही उपयोगकर्ता, राज्य भार प्रेषण केंद्रास पूर्वी कळविल्याशिवाय आणि त्याची संमती घेतल्याशिवाय, त्याच्या भारात राज्य भार प्रेषण केंद्राने घालून दिलेल्या मर्यादेपेक्षा अकस्मात बदल होऊ देणार नाही. सर्व उपयोगकर्ते अकस्मात नाकारलेल्या भारामुळे आणि व्होल्टेजमधील असंतुलनाच्या कमाल अनुज्ञेय मूल्यांमुळे झालेले तात्पुरते

ज्यादा व्होल्टेज, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या आयडजीसी किंवा प्राधिकरणांतर्गत विनिर्दिष्ट केलेल्या मर्यादेत राहिल याची काळजी घेतील.

३०.१० जोडणी करारात नमूद केल्याप्रमाणे, सर्व विद्युत निर्मिती संचांना, स्वयंचलित व्होल्टेज रेग्युलेटर (एव्हीआर), संरक्षक उपकरणे व सुरक्षा उपकरणे, पुरविण्यात येतील. सर्व विद्युत निर्मिती संचांचे एव्हीआर, उचित सेटिंगसह, सामान्यपणे कार्यरत असतील.

परंतु असे की, जर स्वयंचलित व्होल्टेज रेग्युलेटर्स (एव्हीआर) कार्यरत नसताना, ५० मेगावॉटवरील क्षमतेचे विद्युत निर्मिती संच चालवण्याची आवश्यकता असेल तर त्याचे कारण व कालावधी ताबडतोब राज्य भार प्रेषण केंद्रास कळविण्यात येईल व संच चालविण्याची परवानगी घेण्यात येईल.

३०.११ राज्य पारेषण कंपनीने वेळोवेळी दिलेल्या निर्देशानुसार, विद्युत निर्मिती संचाचे मालक विद्युत निर्मिती संचाच्या स्वयंचलित व्होल्टेज रेग्युलेटर्समध्ये विद्युत यंत्रणा स्टॅबिलायझर्स, जर तरतूद केली असेल तर, योग्यरित्या जुळवून घेतील. राज्य पारेषण कंपनीला विद्युत यंत्रणा स्टॅबिलायझरची तपासणी करण्यास व तसेच, जेथे आवश्यकता वाटेल तेथे, आणखी जुळवून घेण्याची परवानगी असेल.

३०.१२ ग्रिडशी जोडलेली सर्व निर्मिती केंद्रे निर्मिती संचाची विद्युत निर्मिती बॅकिंग डाऊन/निर्मितीचा वेग कमी करण्यासाठी /बंद ठेवण्यासाठी एसएलडीसीच्या सूचनांचे पालन करतील. एसएलडीसी मानीव निर्मितीच्या परिगणनेच्या प्रयोजनासाठी, आवश्यकता असल्यास, विद्युत निर्मिती बॅकिंग डाऊन/निर्मितीचा वेग कमी करण्यासाठी/बंद ठेवण्याच्या कालावधीसाठीचे प्रमाणपत्र देईल.

३०.१३ एसएलडीसी उपलब्ध असलेल्या सौर, पवन आणि सौर-पवन हायब्रिड वीज आणि अन्य नूतनशील उर्जेच्या निष्कासनासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न करील आणि त्यांची हाताळणी मविनिआ नूतनशील उर्जा वीज दर विनियमांमधील तरतुदीनुसार चालू राहिलेच पाहिजेत म्हणजे मस्ट-रन केंद्र म्हणून करील. तथापि, ग्रिडची सुरक्षितता धोक्यात आल्यास त्याचा विचार करून एसएलडीसी सौर/पवन निर्मात्यांना विद्युत निर्मिती कमी (बॅक डाऊन) करण्याची सूचना करील आणि सौर/पवन निर्माते त्याचे पालन करतील. त्यासाठी, एसएलडीसीला माहितीचे हस्तांतरण करण्यासाठी डाटा अॅक्विझिशन यंत्रणा पुरविण्यात येईल.

ए) एसएलडीसी ग्रिडची सुरक्षितता धोक्यात आल्यास पवन ऊर्जा फार्मला त्याच्या व्हीएआर वीज खेचणी/अंतःक्षेपणात कपात करण्याचे निर्देश देईल.

बी) पवन ऊर्जा निर्मिती सुरु करताना, पवन ऊर्जा निर्माता रिअॅक्टिव्ह विजेच्या खेचणीचा (इण्डक्शन निर्मितीच्या बाबतीत इनरश करंट) ग्रिडच्या कामगिरीवर विपरित परिणाम होणार नाही याची काळजी घेईल.

३०.१४ पम्पड स्टोअरेज जल-विद्युत केंद्रांनी एसएलडीसीच्या सूचनांनुसार पम्पिंग मोडवर कार्यान्वित राहणे आवश्यक राहिल.

३१. वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याच्या दिनांकाची घोषणा (सीओडी)

३१.१ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेली राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रे आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा कोणताही भाग वाणिज्यिक कामकाजास सुरुवात झाल्याच्या दिनांकाची घोषणा करण्यासाठी खालील कार्यपध्दतीचे अनुसरण करील.

३१.२ राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांच्या वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याच्या दिनांकाची घोषणा

३१.२.१ राज्यांतर्गत औष्णिक विद्युत निर्मिती केंद्रांच्या संचाच्या बाबतीत, वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याचा दिनांक म्हणजे निर्मिती कंपनीने, निर्देशित इंधनावर संचाच्या वीज निर्मिती क्षमतेचे कमाल प्रमाण (एम सी आर) किंवा स्थापित क्षमता (आय सी) किंवा नामपट्टीवर नमूद केलेली क्षमता यशस्वी कसोटी चाचणीद्वारे (ट्रायल रन) सिद्ध केल्यानंतर आणि एसएलडीसीकडून संमती मिळाल्यानंतर, घोषित केलेला दिनांक आणि संपूर्ण निर्मिती केंद्राच्या बाबतीत, निर्मिती केंद्राच्या शेवटच्या निर्मिती संचाचे वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु होण्याचा दिनांक;

परंतु असे की:

ए) जेव्हा लाभधारक/विक्रेत्यांना निर्मिती केंद्राकडून वीज खरेदी करण्यासाठी करारबध्द करण्यात आलेले असते तेव्हा, निर्मिती कंपनीकडून लाभाधारक/ विक्रेते आणि एसएलडीसीला सात दिवसांपेक्षा कमी अवधी नसणारी पूर्व-सूचना दिल्यानंतर कसोटी चाचणी किंवा नंतरच्या प्रत्येक कसोटी चाचणीस प्रारंभ होईल;

बी) जेव्हा लाभधारक/विक्रेत्यांना निर्मिती केंद्राकडून वीज खरेदी करण्यासाठी करारबध्द करण्यात आलेले नसते तेव्हा, निर्मिती कंपनीकडून एसएलडीसीला सात दिवसांपेक्षा कमी अवधी नसणारी पूर्व-सूचना दिल्यानंतर कसोटी चाचणी किंवा नंतरच्या प्रत्येक कसोटी चाचणीस प्रारंभ होईल;

सी) राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांचे निर्मिती कंपनी असे प्रमाणित करील की:

१) निर्मिती कंपनी, सीइए (विद्युत संयंत्रे आणि वाहिन्यांच्या बांधकामासाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०१० आणि भारतीय विद्युत ग्रिड संहितेमधील तांत्रिक मानकांच्या संबंधातील आवश्यकता आणि तरतुदीची, लागू असल्याप्रमाणे, पूर्तता करत आहेत.

२) मुख्य संयंत्र उपकरणे आणि सहाय्यकारी यंत्रणा, बॅलन्स ऑफ प्लान्टसह जसे की, इंधन तेल यंत्रणा, कोळसा हाताळणी संयंत्र, डीएम संयंत्र, पूर्व-प्रक्रिया संयंत्र, अग्निशमन यंत्रणा, राखेची विल्हेवाट लावणारी यंत्रणा आणि अन्य कोणताही जागेची विशिष्ट यंत्रणा यांची उभारणी करण्यात आली आहे आणि निर्मिती केंद्राचा संच स्थिर तत्त्वावर पूर्ण भाराने काम करण्यास सक्षम आहे.

३) संच पूर्ण भाराने कार्यरत होण्यासाठी तातडीचा पुरवठा आणि सर्व आवश्यक इन्स्ट्रुमेंटेशन, नियंत्रण आणि सुरक्षा यंत्रणा आणि स्वयंचलित लुप्स यांसह स्थायी विद्युत पुरवठा यंत्रणा कार्यरत आहे.

डी) वरील खंड (३) अंतर्गत आवश्यक असलेल्या प्रमाणपत्रावर निर्मिती कंपनीचे संचालक/ज्येष्ठ अधिकारी स्वाक्षरी करतील आणि त्याची प्रत वाणिज्यिक तत्वावर कामकाज सुरु झाल्याचा दिनांक घोषित करण्याआधी एसएलडीसीला सादर करण्यात येईल. निर्मिती कंपनी वरील खंड (३) मध्ये आवश्यक असलेल्या प्रमाणपत्रास संचालकांच्या मंडळाची संमती संचाचे वाणिज्यिक तत्वावर कामकाज सुरु झाल्याच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत सादर करील.

इ) या विनियमांच्या विनियम ३१.२.३ नुसार कसोटी चाचणी घेण्यात येईल.

एफ) कसोटी चाचणीच्या कालावधी दरम्यानचा सरासरी भार एमसीआर किंवा स्थापित क्षमता किंवा नामपट्टीवर नमूद केलेल्या क्षमतेपेक्षा कमी नसेल या अटीवर, व्यत्यय आणि अंशतः भाराचा कालावधी वगळून परंतु संबधित वाढलेल्या कालावधीसह, अंशतः भाराने कामकाजास परवानगी देता येईल.

जी) कसोटी चाचणीच्या आधारे जेव्हा निर्मिती केंद्राचा संच एमसीआर किंवा स्थापित क्षमता किंवा नामपट्टीवर नमूद केलेल्या क्षमतेच्या संबंधात संचाची क्षमता सिध्द करण्यात अपयशी होतो तेव्हा, निर्मिती कंपनीजवळ क्षमता कमी करण्याचा किंवा पुन्हा कसोटी चाचणी देण्याचा पर्याय राहिल. जेव्हा निर्मिती कंपनी संचाची क्षमता कमी करण्याचा निर्णय घेईल तेव्हा अशा प्रकरणी सिध्द करण्याची क्षमता कमी केलेल्या क्षमतेच्या १०५ टक्क्यांपेक्षा जास्त किंवा त्याच्या सममूल्य राहिल.

एच) एसएलडीसी, कसोटी चाचणीच्या आधारावरील निर्मितीची माहिती प्राप्त झाल्यापासून सात दिवसांच्या आत, निर्मिती कंपनीने सीओडी घोषित करण्यासाठीच्या तिच्या संमती किंवा हरकतीबाबत, असल्यास, निर्मिती कंपनीला कळविल.

आय) एसएलडीसीला जर कसोटी चाचणीमध्ये कोणतीही त्रुटी आढळली तर, कसोटी चाचणीच्या आधारावरील निर्मितीची माहिती प्राप्त झाल्यापासून सात दिवसांच्या आत, त्याबाबत निर्मिती कंपनीला कळविण्यात येईल

जे) सीओडी घोषित केल्यानंतर ००:०० तासांपासून निर्मिती केंद्रे किंवा त्याच्या संचाच्या विजेच्या काल व परिमाण निर्धारणाला (शेड्युलिंग) प्रारंभ होईल;

३१.२.२ पम्ड स्टोअरेज जल विद्युत निर्मिती केंद्रासह, जल-विद्युत निर्मिती केंद्राच्या निर्मिती संचाच्या बाबतीत सीओडी म्हणजे, निर्मिती केंद्राच्या स्थापित क्षमतेशी अनुरूप सर्वोच्च क्षमता यशस्वी कसोटी चाचणीद्वारे सिद्ध केल्यानंतर आणि एसएलडीसीकडून संमती मिळाल्यानंतर, निर्मिती कंपनीने घोषित केलेला दिनांक आणि संपूर्ण निर्मिती केंद्राच्या संबंधात, निर्मिती केंद्राच्या शेवटच्या निर्मिती संचाचे वाणिज्यिक तत्वावर कामकाज सुरु होण्याचा दिनांक;

परंतु असे की:

- ए) जेव्हा लाभधारकांना निर्मिती केंद्राकडून वीज खरेदी करण्यासाठी करारबद्ध करण्यात आलेले असते तेव्हा, निर्मिती कंपनीकडून लाभधारक आणि एसएलडीसीला सात दिवसांपेक्षा कमी अवधी नसणारी पूर्व-सूचना दिल्यानंतर कसोटी चाचणी किंवा दुसऱ्यांदाच्या प्रत्येक कसोटी चाचणीस प्रारंभ होईल;
- बी) जेव्हा लाभधारक/विक्रेत्यांना निर्मिती केंद्राकडून वीज खरेदी करण्यासाठी करारबद्ध करण्यात आलेले नसते तेव्हा, निर्मिती कंपनीकडून लाभधारक/विक्रेते आणि एसएलडीसीला सात दिवसांपेक्षा कमी अवधी नसणारी पूर्व-सूचना दिल्यानंतर कसोटी चाचणी किंवा दुसऱ्यांदाच्या प्रत्येक कसोटी चाचणीस प्रारंभ होईल;
- सी) निर्मिती कंपनी असे प्रमाणित करील की:
- १) निर्मिती केंद्र किंवा त्याचा संच, सीइए (विद्युत संयंत्रे आणि वाहिन्यांच्या बांधकामासाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०१० आणि भारतीय विद्युत ग्रिड संहितेमधील तांत्रिक मानकांच्या संबंधित आवश्यकता आणि तरतुदींची, लागू असल्याप्रमाणे, पूर्तता करील.
  - २) मुख्य संयंत्र उपकरणे आणि सहाय्यकारी यंत्रणा, जलनिःस्सारण यंत्रणा, प्राथमिक आणि माध्यमिक कुलिंग यंत्रणा, एलपी आणि एचपी वायु संप्रेषक, अग्निशमन यंत्रणा यांची उभारणी करण्यात आली आहे आणि स्थिर तत्त्वावर पूर्ण भारताने काम करण्यास सक्षम आहे.
  - ३) संच तातडीचा पुरवठ्यासह स्थायी विद्युत पुरवठा यंत्रणा आणि सर्व आवश्यक इन्स्ट्रुमेंटेशन, नियंत्रण आणि सुरक्षा यंत्रणा आणि पूर्ण भारताने कार्यरत होण्यासाठीचे स्वयंचलित लुप्स यांसह कार्यरत आहे.
- डी) वरील खंड (३) अंतर्गत आवश्यक असलेल्या प्रमाणपत्रावर निर्मिती कंपनीचे संचालक/ज्येष्ठ अधिकारी स्वाक्षरी करतील आणि त्याची प्रत वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याचा दिनांक घोषित करण्याआधी एसएलडीसीला सादर करण्यात येईल. निर्मिती कंपनी, वरील खंड (३) मध्ये आवश्यक असलेल्या प्रमाणपत्रास संचालकांच्या मंडळाची संमती, संचाचे वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत सादर करील.
- इ) या विनियमांच्या विनियम ३१.२.३ नुसार कसोटी चाचणी घेण्यात येईल.
- एफ) कसोटी चाचणीच्या आधारे जेव्हा निर्मिती केंद्राचा संच एमसीआर किंवा स्थापित क्षमता किंवा नामपट्टीवर नमूद केलेल्या क्षमतेच्या संबंधात संचाची क्षमता सिध्द करण्यात अपयशी होतो तेव्हा, निर्मिती कंपनीजवळ क्षमता कमी करण्याचा किंवा पुन्हा कसोटी चाचणी देण्याचा पर्याय राहिल. जेव्हा निर्मिती कंपनी संचाची क्षमता कमी करण्याचा निर्णय घेईल तेव्हा अशा प्रकरणी सिध्द करण्याची क्षमता कमी केलेल्या क्षमतेच्या ११० टक्क्यांपेक्षा जास्त किंवा त्याच्या सममूल्य राहिल.

जी) जर जलाशय किंवा जलसाठ्याच्या पद्धतीवर चालणाऱ्या जल विद्युत निर्मिती केंद्राला स्थापित क्षमतेची अनुरूप पिकिंग क्षमता सिद्ध करणे पाण्याच्या अपुऱ्या साठ्यामुळे किंवा जलाशयाच्या पातळीमुळे शक्य झाले नाही तर, निर्मिती केंद्राच्या शेवटच्या संचाचा वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याचा दिनांक हा संपूर्ण निर्मिती केंद्राच्या वाणिज्यिक कामकाज सुरु झाल्याचा दिनांक म्हणून विचारात घेण्यात येईल आणि जेव्हा जलसाठ्याची/ जलाशयाची अशी पातळी साध्य करण्यात येईल तेव्हा अशा जल-विद्युत निर्मिती केंद्राला, निर्मिती केंद्राच्या किंवा त्याच्या संचाच्या, जसे असेल तसे, स्थापित क्षमतेची अनुरूप पिकिंग क्षमता असल्याचे सिद्ध करून दाखविणे, बंधनकारक राहिल;

एच) जर नदीच्या पाण्यावर चालणारे जल-विद्युत निर्मिती केंद्र किंवा त्याच्या निर्मिती संचाचे वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज, पाण्याचा पुरवठा कमी असतानाच्या कालावधीत, जेव्हा अशी पिकिंग क्षमता सिद्ध करण्यासाठी पाण्याचा पुरवठा पुरेसा नसतो अशा कालावधीत सुरु झाल्याचे घोषित करण्यात आले तर, जेव्हा पाणी पुरवठा पुरेसा उपलब्ध होईल तेव्हा असे जल-विद्युत निर्मिती केंद्र किंवा निर्मिती संचाला, स्थापित क्षमते इतकी पीकिंग क्षमता असल्याचे सिद्ध करून दाखवणे बंधनकारक राहिल. पिकिंग क्षमता सिद्ध करण्यात अपयश आले तर, संचाची क्षमता वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याच्या दिनांकापासून सिद्ध केलेल्या क्षमतेइतकी कमी करण्यात येईल.

आय) एसएलडीसीला जर कसोटी चाचणीमध्ये कोणतीही त्रुटी आढळली तर कसोटी चाचणीच्या आधारावरील निर्मितीची माहिती प्राप्त झाल्यापासून सात दिवसांच्या आत त्याबाबत निर्मिती कंपनीला कळविले.

जे) सीओडी घोषित केल्यानंतर ०००० तासांपासून शेड्युलिंगला प्रारंभ होईल;

३१.२.३ औष्णिक निर्मिती केंद्र किंवा त्याच्या संचाच्या संबंधात कसोटी चाचणी किंवा कसोटी संचलन म्हणजे सतत ७२ तासांच्या कालावधीसाठी निर्देशित इंधनावर निर्मिती केंद्र किंवा त्याच्या संचाने एमएसीआर किंवा स्थापित क्षमता किंवा नामपट्टीवर नमूद केलेली क्षमता यशस्वी चाचणी द्वारे सिद्ध करणे होय आणि जल-विद्युत निर्मिती केंद्र किंवा त्याच्या संचाच्या संबंधात १२ तासांच्या सतत कालावधीसाठी कमाल क्षमता किंवा स्थापित क्षमता किंवा नामपट्टीवर नमूद केलेली क्षमता यशस्वी चाचणी द्वारे सिद्ध करणे होय:

परंतु असे की:

ए) अल्प व्यत्यय, चार तासांच्या संचयी अवधीसाठी, चाचणीच्या कालावधीतील संबंधित वाढीसह, अनुज्ञेय असतील. चार तासांपेक्षा जास्त संचयी व्यत्यय आल्यास कसोटी संचलन किंवा कसोटी चाचणी पुन्हा द्यावी लागेल.

बी) कसोटी चाचणीच्या कालावधीदरम्यान सरासरी भार, एमसीआर किंवा स्थापित क्षमता किंवा नामपट्टीवर नमूद केलेल्या क्षमतेपेक्षा कमी नसेल तर, व्यत्यय आणि अंशतः

भाराचा कालावधी वगळून, परंतु संबंधित वाढलेल्या कालावधीसह, अंशतः भाराने कामकाजास परवानगी देण्यात येईल.

सी) जेव्हा लाभधारक निर्मिती केंद्राकडून वीज खरेदी करण्यासाठी करारबद्ध करण्यात आलेले असतात तेव्हा, निर्मिती कंपनीकडून लाभधारक आणि एसएलडीसीला सात दिवसांपेक्षा कमी अवधी नसणारी पूर्व-सूचना दिल्यानंतर कसोटी चाचणी किंवा नंतरच्या प्रत्येक कसोटी चाचणीस प्रारंभ होईल;

डी) औष्णिक आणि जल-विद्युत निर्मिती केंद्रांचे संच देखील एमसीआर किंवा स्थापित क्षमता किंवा नामपट्टीवर नमूद केलेल्या क्षमतेच्या १०५ टक्के किंवा ११० टक्क्यांपर्यंत, जसे असेल तसे, भार वाढविण्याची क्षमता सिध्द करतील.

३१.३ नूतनशील उर्जा निर्मात्यांच्या वाणिज्यिक तत्त्वावर काम करण्याच्या दिनांकासाठी, अधिनियमाच्या कलम ६३ खालील स्पर्धात्मक बोलीसाठीची मार्गदर्शक तत्त्वे/आरएफपीच्या तरतुदी लागू राहतील आणि अधिनियमाच्या कलम ६२ खालील नूतनशील उर्जा निर्मात्यांना मविनिआ नूतनशील उर्जा वीज दर विनियमांतील तरतुदी लागू राहतील.

३१.४ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाजास सुरुवात झाल्याचा दिनांक घोषित करणे.

३१.४.१ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या बाबतीत, वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाजास सुरुवात झाल्याचा दिनांक म्हणजे वीज पाठविण्याच्या ठिकाणापासून वीज प्राप्तीच्या ठिकाणापर्यंत विजेचे पारेषण करण्याची आणि संपर्काकरिता संकेत (सिग्नल) पाठविण्याची चाचणी यशस्वी झाल्यानंतर, पारेषण यंत्रणेचा भाग नियमित सेवारत असल्याचे पारेषण परवानाधारकाने ००:०० तासापासून घोषित केलेला दिनांक;

परंतु असे की,

ए) स्पर्धात्मक बोलीवर आधारित पारेषण दराच्या (टीसीबीसी) माध्यमातून कार्यान्वयन होणाऱ्या राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या बाबतीत, पारेषण परवानाधारक पारेषण सेवा कराराच्या तरतुदीनुसार राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याचा दिनांक घोषित करील.

बी) जेव्हा पारेषण वाहिनी किंवा उप-केंद्र, विशिष्ट निर्मिती केंद्रांपासून विजेचे निष्कासन करण्यासाठी समर्पित करण्यात येते आणि समर्पित पारेषण वाहिनी स्पर्धात्मक बोलीवर आधारित दराव्यतिरिक्त कार्यान्वित करण्यात येत असते तेव्हा, संबंधित निर्मिती कंपनी आणि पारेषण परवानाधारक एकाच वेळी व्यवहार्य असेल तेथवर निर्मिती केंद्र आणि पारेषण यंत्रणा कार्यान्वित करण्याचा प्रयत्न करतील आणि त्याची उचित अंमलबजावणी कराराच्या माध्यमातून होईल याची खात्री करतील. जर निर्मात्याला समर्पित असलेली पारेषण वाहिनी किंवा उप-केंद्र स्पर्धात्मक बोलीवर आधारित दराने कार्यान्वित करण्यात येत असेल तर पारेषण वाहिनी/उप-केंद्र आणि निर्मिती केंद्रे एकाच वेळी कार्यान्वित करण्यावर उचित प्राधिकरणाकडून संनियंत्रण करण्यात येईल.

सी) जेव्हा पारेषण परवानाधारकाकडून कार्यान्वित केलेल्या पारेषण यंत्रणेला अन्य पारेषण परवानाधारकाने कार्यान्वित केलेल्या पारेषण यंत्रणेशी जोडावयाची आवश्यकता असेल आणि दोन्ही पारेषण यंत्रणा स्पर्धात्मक बोलीवर आधारित दरा व्यतिरिक्त अन्य पध्दतीने कार्यान्वित करण्यात येत असतील तर, पारेषण परवानेधारक त्यांची पारेषण यंत्रणा शक्यतो अन्य परवानाधारकाच्या पारेषण यंत्रणेसोबत कार्यान्वित करण्याचा प्रयत्न करील आणि त्याची उचित अंमलबजावणी कराराच्या माध्यमातून होईल याची खात्री करतील. जेव्हा कोणतीही एक किंवा दोन्ही पारेषण यंत्रणा स्पर्धात्मक बोलीवर आधारित दराने (टीबीसीबी) कार्यान्वित करण्यात येत असतील तर त्याच्या अंमलबजावणीच्या प्रगतीचे संनियंत्रण, स्पर्धात्मक बोलीवर आधारित दराच्या मार्गदर्शक तत्त्वांच्या तरतुदीनुसार किंवा उचित प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेल्या अशा अन्य दस्तावेजानुसार, उचित प्राधिकरणाकडून करण्यात येईल.

डी) जर पारेषण यंत्रणा किंवा तिच्या भागास, पारेषण परवानाधारक किंवा तिचा पुरवठादार किंवा तिचा कंत्राटदार यांच्याशी संबंधित नसलेल्या कारणांसाठी नाही तर संबंधित निर्मिती केंद्राच्या उभारणीसाठी झालेला विलंब किंवा अन्य पारेषण परवानाधारकाच्या अपस्ट्रिम आणि डाऊनस्ट्रिम पारेषण यंत्रणांच्या उभारणीत किंवा वितरण परवानाधारकाच्या डाऊनस्ट्रिम वितरण यंत्रणांच्या उभारणीत झालेला विलंब या कारणांसाठी, नियोजित सीओडी दिवशी किंवा त्याआधी नियमित सेवेपासून प्रतिबंधित करण्यात येत असेल तर, पारेषण परवानाधारक अशा पारेषण यंत्रणेच्या किंवा तिच्या भागाच्या वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु होण्याच्या दिनांकास परवानगी मिळविण्यासाठी उचित अर्जासह आयोगाकडे संपर्क साधेल.

परंतु असे की, पारेषण परवानाधारक पारेषण यंत्रणा कार्यान्वित करताना मत्ता वापराविना राहणे टाळण्यासाठी निर्मात्याच्या बांधकामाच्या वेळापत्रकाशी किंवा डाऊनस्ट्रिम जाळयाशी जुळवण्याचा, जसे असेल तसे, प्रयत्न करील.

परंतु आणखी असे की, विद्यमान पारेषण परवानाधारकाच्या बाबतीत, अशी विनंती बहु-वर्षीय वीज दर विनियमांच्या तरतुदीतर्गत दाखल करता येईल.

इ) पारेषण सेवा करारानुसार सीओडी साध्य करणे पूर्व-आवश्यकता असलेल्या सर्व भागांनी सीओडी साध्य केल्यानंतरच केवळ त्या भागाने सीओडी साध्य केल्याचे घोषित करण्यात येईल. सीओडीची पूर्व-आवश्यकता असलेला भाग कार्यान्वित करण्यापूर्वी जर एखादा भाग कार्यान्वित करण्याची आवश्यकता असेल तर, असे कार्यान्वित करणे वीज यंत्रणेच्या हिताचे असल्याची एसटीयुने पुष्टी दिल्यानंतर तसे करण्यात येईल.

एफ) पारेषण परवानाधारक कंपनीच्या संचालक/ज्येष्ठ अधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र सादर करील की, पारेषण वाहिनी, उप-केंद्र आणि संपर्क यंत्रणा एमइजीसीच्या संबंधित तरतुदी आणि प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेल्या अन्य मानकांशी सुसंगत आहेत आणि त्यांच्या पूर्ण क्षमतेने कार्य करण्यास सक्षम आहेत.

- ३१.४.२ पारेषण यंत्रणा किंवा तिच्या भागाच्या संबंधात कसोटी चाचणी आणि संचलन कसोटी म्हणजे पारेषण यंत्रणा किंवा तिचा भाग २४ तास सातत्यपूर्ण प्रवाहाने यशस्वीरित्या प्रभारित असणे, आणि वीज पाठविण्याच्या ठिकाणापासून वीज प्राप्तीच्या ठिकाणापर्यंत संपर्कासाठीचे सिग्नल आणि आवश्यक ती मिटरिंग यंत्रणा, टेलिमेट्री आणि संरक्षण यंत्रणा सेवेत असण्यासह त्यासंबंधातील एसएलडीसीने प्रमाणपत्र जोडलेले असणे होय.
- ३१.४.३ संपर्क यंत्रणा किंवा तिच्या भागाच्या संबंधात वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याचा दिनांक म्हणजे एसएलडीने प्रमाणित केल्यानुसार संबंधित नियंत्रण केंद्राला ध्वनी आणि माहिती हस्तांतरित करण्यासह जागेच्या स्वीकृतीची चाचणी पूर्ण झाल्यानंतर ००.०० तासांपासून संपर्क यंत्रणा किंवा तिचा भाग सेवेत आल्याच्या दिनांकाची पारेषण परवानाधारकाने केलेली घोषणा होय.
- ३१.४.४ वाणिज्यिक तत्त्वावर कामकाज सुरु झाल्याच्या दिनांकाबाबत कोणताही वाद निर्माण झाल्यास, एसएलडीसीच्या प्रमाणपत्रास प्राधान्य देण्यात येईल.
- परंतु असे की, या विनियमांमध्ये संचलन कसोटी आणि वाणिज्यिक तत्त्वावरील कामकाज यांच्या तरतुदी तसेच मविनिआ (बहु-वर्षीय वीज दर) विनियम, २०१९ मधील तरतुदीसंबंधात किंवा त्यानंतरच्या कोणत्याही कायद्यासंबंधात विसंगती निर्माण झाल्यास, या विनियमांतील तरतुदींना प्राधान्य देण्यात येईल.

३२. राज्यांतील निर्मिती संचांच्या घोषित क्षमतेचे (डीसी) प्रात्यक्षिक

- ३२.१ एसएलडीसी खालील परिस्थितीत राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या निर्मिती केंद्र/संचांना (नूतनशील उर्जा निर्माते वगळून) निर्मिती संचांच्या त्या दिवसाच्या किंवा विशिष्ट काल-गटासाठीच्या कमाल घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यास सांगू शकेल:
- ३२.१.१ कमाल मागणी असणाऱ्या तासांदरम्यान कोणत्याही निर्मात्याने केलेली त्याच्या विशिष्ट संचासाठीची घोषित क्षमता कमाल मागणी नसणाऱ्या तासांपेक्षा कमी असल्यास.
- ३२.१.२ वर्षभरात कमी मागणी असणाऱ्या कालावधी दरम्यान विशिष्ट निर्मिती संचाची घोषित क्षमता वर्षभरात उच्च मागणी असणाऱ्या कालावधीतील विजेच्या घोषित क्षमतेपेक्षा जास्त असल्यास.
- ३२.१.३ वीज निर्मात्याने विशिष्ट निर्मिती संचासाठी दिवसाच्या वेगवेगळ्या काल-गटा दरम्यान विजेच्या किमान आणि कमाल घोषित क्षमतेमध्ये केलेली तफावत करारबद्ध क्षमतेच्या ३० टक्क्यांपेक्षा जास्त असेल तर.
- ३२.१.४ करारबद्ध केलेल्या वितरण परवानाधारकाने विनंती केली तर.
- ३२.१.५ एसएलडीसी स्वेच्छेने रॅण्डम बेसिसवर कोणत्याही वेळी, जे प्रत्येक तिमाहीतून एकापेक्षा अधिक वेळा नसेल.

(स्पष्टीकरण – या विनियमांच्या प्रयोजनासाठी, दिवसा दरम्यान सर्वोच्च मागणी असणाऱ्या (पिक) आणि सर्वोच्च मागणी नसणाऱ्या (ऑफ पिक) कालावधीतील तासांची संख्या अनुक्रमे

चार आणि वीस अशी असेल. पिक आणि ऑफ पिक कालावधीतील तास एसएलडीसीकडून एक आठवडा आधी घोषित करण्यात येतील. राज्यातील विजेच्या जास्त मागणीचा हंगाम (लगोलगचा किंवा अन्य कसाही तीन महिन्यांचा कालावधी) आणि विजेच्या कमी मागणीचा हंगाम (लगोलगचा किंवा अन्य कसाही उर्वरित नऊ महिन्यांचा कालावधी) एसएलडीसीकडून किमान सहा महिने आधी घोषित करण्यात येईल.

परंतु असे की, एसएलडीसी, संबंधित हितसंबंधितांचे अभिप्राय विचारात घेऊन, सर्वोच्च मागणीचे तास आणि विजेच्या जास्त मागणीचा हंगाम अशा रितीने घोषित करील की जेणेकरून राज्यातील विजेच्या सर्वोच्च मागणीचे तास आणि जास्त मागणीचा हंगाम यांचा मेळ घातला जाईल.

३२.२ निर्मिती संचाच्या डीसीच्या प्रात्यक्षिकासाठीची सविस्तर कार्यपध्दती या विनियमांच्या जोडपत्र – ३ मध्ये देण्यात आली आहे.

३२.३ जर निर्मात्याचा संच वर विनिर्दिष्ट केलेल्या परिस्थितीत वीज निर्मितीचा वेग वाढवू शकला नाही तर अशा घटना निर्मात्याच्या चुकीच्या घोषणा म्हणून विचारात घेण्यात येतील आणि प्रचलित बहु-वर्षीय वीज दर विनियमांमधील तरतुदीनुसार दंड आकारण्यात येईल. ज्या निर्मिती संचांचे वीज दर अधिनियमाच्या कलम ६२ अंतर्गत आयोगाकडून निश्चित करण्यात येतात अशा निर्मिती संचांसाठी प्रचलित बहु-वर्षीय वीज विनियमांनुसार दंड आकारण्यात येईल आणि अधिनियमाच्या कलम ६३ खाली वीज खरेदी करार केलेल्या निर्मिती संचांवर वीज खरेदी करारातील तरतुदीनुसार किंवा खालील अटीनुसार, यापैकी जे जास्त असेल, दंड आकारण्यात येईल.

ए) निर्मिती कंपनी घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यात अपयशी ठरली तर, निर्मिती कंपनीला देय असलेल्या वार्षिक स्थिर आकारांमध्ये दंडात्मक कारवाई म्हणून कपात करण्यात येईल.

बी) दिवसाच्या कोणत्याही कालावधीत/गटासाठी पहिल्या चुकीच्या घोषणेसाठी दंडाचे आकार दोन दिवसांच्या स्थिर आकारांइतके असतील.

सी) दुस-या चुकीच्या घोषणेसाठी दंड चार दिवसांच्या स्थिर आकारांच्या सममूल्य राहिल आणि वर्षातील त्यानंतरच्या चुकीच्या घोषणेसाठी दंड भूमितीय श्रेणीने गुणित करण्यात येईल.

३२.४ घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यात अपयशी झालेल्या निर्मात्यांना सविस्तर कार्यपध्दतीनुसार एसएलडीसीला आणि संबंधित लाभधारकाला किमान १० काल गट आधी पूर्व-विनंती करून, प्रात्यक्षिक दाखविण्यात अयशस्वी झालेल्या घोषित क्षमतेचे फेर-प्रात्यक्षिक दाखवावे लागेल. घोषित क्षमतेच्या फेर-प्रात्यक्षिकासाठी झालेला खर्च अशा निर्मात्याला सहन करावा लागेल.

परंतु असे की, अशा निर्मात्याला त्याच दिवशी घोषित क्षमतेचे पुन्हा प्रात्यक्षिक दाखविण्याची विनंती करण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही.

परंतु आणखी असे की, एसएलडीसी अशा निर्मात्याने चाचणी दरम्यान दाखविलेल्या प्रत्यक्ष निर्मिती इतकी, त्या दिवसाच्या उर्वरित काल-गटासाठी किंवा निर्माता फेर-प्रात्यक्षिकाच्या वेळी चाचणी दरम्यान दाखविलेल्या प्रत्यक्ष निर्मितीपेक्षा जास्त घोषित क्षमता सिध्द करीत नाही तोपर्यंत, घोषित क्षमतेवर मर्यादा ठेवेल.

३२.५ एसएलडीसी जोडपत्र – ६ मध्ये देण्यात आलेल्या नमुन्यात अशा चुकीच्या घोषणांच्या घटनांचा अहवाल तयार करील आणि आपल्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करील. एसएलडीसी निर्मिती संचाशी वीज खरेदी करार असलेल्या संबंधित वितरण परवानाधारकाला महिना-निहाय तत्वावर प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेस अहवाल पाठविल.

३३. राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडलेल्या राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांच्या संचलनासाठी मेरिट ऑर्डर डिस्पॅचची तत्त्वे

३३.१ एसएलडीसी तिच्या नियंत्रण क्षेत्रातील खरेदीदार आणि विक्रेत्यांच्या काल व परिमाण निर्धारणात (शेड्युलिंग) समन्वय साधण्यासाठी जबाबदार राहिल. एसएलडीसी, या विनियमांमध्ये आणि किमान खर्च प्रेषण तत्त्वामध्ये विनिर्दिष्ट केलेली तत्त्वे विचारात घेऊन प्रत्येक महिन्यासाठी डे-अहेड शेड्युलिंगसाठी मेरिट ऑर्डर स्टॅकची (एमओडी) तयारी करण्यासाठी देखील जबाबदार राहिल.

३३.२ एक महिन्याच्या कालावधीसाठी कार्यान्वित राहणारा एमओडी स्टॅक तयार करण्यासाठी, आयोगाकडून ज्यांचे वीज दर निश्चित करण्यात येतो असा विक्रेता आणि ज्या विक्रेत्याचा वीज दर आयोगाने स्वीकृत करील असा विक्रेता, पुढील मासिक कालावधीसाठी, ज्याकरिता एमओडी तयार करण्यात यावयाचा आहे, संच-निहाय अस्थिर आकार किंवा उर्जा आकार सादर करताना खाली घटक विचारात घेईल:

ए) वीज दर आदेश/वीज खरेदी करारानुसार अस्थिर आकार/उर्जा आकार, मागील महिना किंवा अलीकडच्या महिन्या दरम्यान, लागू असेल त्याप्रमाणे, आकारण्यात आलेल्या एफएसएसह,

बी) मान्यता दिलेल्या कायद्यातील बदलांसाठीच्या मागणीचा परिणाम,

परंतु असे की, विक्रेता प्रत्येक महिन्याच्या (एन महिना) ८ तारखेपर्यंत ज्या खरेदीदारांशी त्याचा वीज खरेदी करार झाला आहे त्याच्याकडे या विनियमांच्या जोडपत्र – ८ मध्ये जोडण्यात आलेल्या नमुना-५ एस मध्ये ते सादर करील.

परंतु आणखी असे की, आयोगाने मान्यता दिलेले/स्वीकारण्यात आलेले अस्थिर आकार आणि मागील महिन्यातील (एन-१) महिना) एफएसए देयक किंवा मागील महिन्यातील (एन-१) एफएसए देयक उपलब्ध नसल्यास, अलीकडच्या महिन्यातील एफएसए देयक आणि आयोगाने आधीच मान्यता दिलेल्या कायद्यातील बदलांसाठीचा परिणाम सुध्दा विक्रेता विचारात घेईल.

परंतु आणखी असे की, विक्रेता अस्थिर आकार/उर्जा आकारांवरील दोन्ही घटकांचा परिणाम स्वतंत्रपणे विचारात घेईल आणि खालील पुष्टयर्थ तपशीलासह खरेदीदाराला सादर करील:

- ए) मागील महिन्यासाठीच्या (एन-१) महिन्याकरिता इंधन अधिभारासह वीज दर आदेशानुसार मान्यता दिलेले अस्थिर आकार किंवा मागील (एन-१) महिन्यासाठी वीज खरेदी करारानुसार लागू असलेला उर्जा आकार.
- बी) इंधनाचा पोहोचवणीसह खर्च/(एन-१) महिन्यासाठीची देयके.
- सी) (एन-१) महिन्यासाठीचे पुरवणी देयक,
- डी) एन महिन्यासाठीच्या अस्थिर आकारांच्या परिगणनेसाठी विचारात घेतलेल्या सर्व परिगणना आणि पुष्टयर्थ कागदपत्रे.
- इ) विद्यमान एफएसी मार्गदर्शक तत्वांच्या धर्तीवर अन्य पुष्टयर्थ कागदपत्रे.

३३.३ खरेदीदार, विक्रेत्याने सादर केलेल्या अस्थिर आकार/उर्जा आकारांची छाननी करील. खरेदीदार आवश्यकता भासल्यास अतिरिक्त पुष्टयर्थ माहितीची विनंती करील. सविस्तर छाननीनंतर, खरेदीदार त्याच्या संमतीसह एमओडी स्टॅकच्या प्रयोजनासाठी खालील तपशील एसएलडीसीला सादर करील:

ए) वीज दर आदेश/वीज खरेदी करारानुसार अस्थिर आकार/उर्जा आकार, मागील महिन्यात किंवा अलीकडच्या महिन्या दरम्यान, लागू असेल त्याप्रमाणे, आकारण्यात आलेल्या एफएसए सह,

बी) मान्यता दिलेल्या कायद्यातील बदलांसाठीच्या मागणीचा परिणाम,

३३.४ खरेदीदार, एमओडी स्टॅकच्या तयारीसाठी, एसएलडीसीला प्रत्येक महिन्याच्या (एन महिना) १३ तारखेपर्यंत छाननी केलेले अस्थिर आकार/उर्जा आकार, वीज खरेदी करार करण्यात आलेल्या विक्रेत्याला कळवून, या विनियमांच्या जोडपत्र – ८.१ मध्ये जोडण्यात आलेल्या नमुना-५ बी मध्ये सादर करील.

३३.५ केंद्रीय क्षेत्रातील निर्मिती केंद्रांसाठी (सीएसजीएस), एमओडी प्रयोजनासाठीचा अस्थिर आकार हा लगोलगच्या आधीच्या (एन-१) महिन्यातील राज्याच्या सीमेवरील लॅण्डेड अस्थिर आकार असेल, ज्यामध्ये सीटीयुची विजेच्या अंतःक्षेपणामधील हानि, वीज खेचणीतील हानि आणि विजेची निर्यात करण्यात येणाऱ्या राज्यातील विजेचे उपकर यांचा समावेश असेल.

३३.६ एकच भाग वीज दर असलेल्या राज्यांतर्गत मुक्त प्रवेश व्यवहारांसाठी, एमओडी प्रयोजनाकरिता एकूण वीज दर अस्थिर आकार म्हणून विचारात घेण्यात येतील.

३३.७ एमओडी प्रयोजनासाठी अस्थिर आकार तीन दशांश स्थळांपर्यंत देण्यात येतील.

३३.८ एसएलडीसी प्रत्येक महिन्याच्या १५ तारखेला (एन महिना) एमओडी स्टॅक तयार करील आणि तो एन महिन्याच्या १६ तारखेपासून त्यापुढील महिन्याच्या १५ तारखेपर्यंत (म्हणजेच (एन+१) महिना), त्यामध्ये एसएलडीसीकडून सुधारणा करण्यात येत नाही तोपर्यंत, लागू

राहिल. एसएलडीसी, प्रत्येक महिन्याच्या (एन महिना) १५ तारखेला १५.०० तासांपर्यंत, या विनियमांच्या जोडपत्र-८.१ आणि जोडपत्र -८.२ मध्ये जोडण्यात आलेल्या अनुक्रमे नमुना-५ बी आणि नमुना-६ बी मध्ये मासिक एमओडी स्टॉक आपल्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करील.

३३.९ प्रत्येक महिन्याच्या १५ तारखेस प्रदर्शित करण्यात आलेल्या एमओडी स्टॉकमध्ये एमएसएलडीसीकडून खालील परिस्थितीमध्ये सुधारणा करण्यात येईल:

ए) एमओडी संचलनाच्या कालावधीमध्ये नवीन व्यवस्था/द्विपक्षीय करार/अल्प-कालिन करारा अंतर्गत निर्मिती संचाकडून वीज पुरवठ्यास प्रारंभ,

बी) आयोगाने राज्य निर्मिती केंद्रांसाठी किंवा केंद्रीय आयोगाने केंद्रीय निर्मिती केंद्रांसाठी निर्गमित केलेल्या वीज दर आदेशामुळे एमओडी स्टॉक तयार करण्यासाठीच्या अस्थिर आकारांचे पुनरीक्षण,

सी) आयोगाने मान्यता दिल्यानुसार वीज खरेदी करारावर कायद्यातील बदलाचा परिणाम.

३३.१० मान्यता न दिलेल्या कायद्यातील बदल्यासाठीच्या दाव्या प्रकरणी, विक्रेता/निर्मिती कंपनी संबंधित खरेदीदार/वितरण परवानाधारकांना कळवून पहिली घटना घडल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्यांपेक्षा जास्त नसणा-या वाजवी कालावधीत मान्यता न दिलेल्या कायद्यातील बदलासाठीचा दावा मेरिट ऑर्डर स्टॉकमध्ये समाविष्ट करण्याच्या प्रयोजनासाठी आयोगासमोर याचिका दाखल करील, तसे न झाल्यास, आयोग, विक्रेता/निर्मिती कंपनीच्या कायद्यातील बदलाच्या दाव्याच्या मुख्य भागासाठीच्या किंवा त्याच्या कॅरिंग कॉस्टच्या किंवा दोन्हीच्या दाव्यास मान्यता देताना याबाबत उचित निर्णय घेऊ शकेल.

३३.११ खरेदीदार/वितरण परवानाधारक अशा याचिकेवर वेळेत, परंतु याचिका दाखल केल्यापासून जास्तीत जास्त १५ दिवसांच्या आत, याचिका उचित नियामक प्रक्रियेद्वारे त्वरित निकालात काढणे सुलभ होण्यासाठी, त्यांचे म्हणणे मांडतील.

परंतु असे की, आयोगाने मान्यता दिल्यावर (जर मान्यता दिल्यास), विक्रेता/निर्मिती कंपनी एमओडी स्टॉक तयार करण्याच्या प्रयोजनासाठी, आयोगाने मान्यता दिलेल्या दिनांकापासून प्राधान्याने सात दिवसांच्या आत किंवा एमओडी ऑपरेशनच्या पुढील महिन्याच्या कालावधीपासून, यापैकी जे आधी असेल ते, विक्रेता/खरेदीदार एमओडी स्टॉकमधील सुधारणा समाविष्ट करण्यासाठी प्रयत्न करतील या अटीच्या अधीन राहून, घटक (बी) [म्हणजेच मान्यता दिलेल्या कायद्यातील बदलाचा परिणाम] चा भाग म्हणून विचारात घेईल.

परंतु आणखी असे की, वैधानिक कर, शुल्क, लेव्ही, उपकरामुळे यापूर्वीच मान्यता दिलेल्या कायद्यातील बदलाच्या दरात आणखी झालेल्या तफावतीसाठीचा दावा, कोणत्याही पक्षाने (विक्रेता/खरेदीदार) विवाद उपस्थित न केल्यास, आयोगाकडून त्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे असे मानण्यात येईल. असा मानीव मान्यता असलेला घटक (बी) [म्हणजेच मान्यता दिलेल्या कायद्यातील बदलाचा परिणाम] चा भाग म्हणून मेरिट ऑर्डर स्टॉकच्या

तयारीच्या आणि विक्रेता/निर्मात्यांना प्रदान करण्याच्या प्रयोजनासाठी विचारात घेण्यात येईल.

परंतु आणखी असेही की, खरेदीदार/वितरण परवानाधारक दक्ष राहतील आणि एसएलडीसीला लेखी कळवतील जेणेकरून अशी मानीव मान्यता दिली असलेला दावा मेरिट ऑर्डर स्टॅकच्या तयारीच्या आणि विक्रेता/निर्मात्यांना प्रदान करण्याच्या प्रयोजनासाठी समाविष्ट करता येईल.

३३.१२ खरेदीदाराच्या वीज खरेदी खर्चाच्या अचूक समायोजनाच्या वेळी, आयोग खरेदीदाराने केलेल्या वीज प्राप्तीमधील एकूण कार्यक्षमतेची खातरजमा करण्यासाठी खरेदीदाराकडून एमओडी तत्त्वाचा करण्यात आलेला अवलंब विचारात घेईल. अचूक समायोजनाच्या प्रक्रियेदरम्यान, खरेदीदार एमइजीसी, २०२० च्या विनियम ३३.११ च्या दुस-या परंतुकामध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार कायद्यातील बदलास दिलेल्या मानीव मान्यतेच्या पुष्ट्यर्थ संबंधित कागदपत्रे देखील सादर करील.

३३.१३ विनियम ३३ मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली मेरिट ऑर्डर स्टॅकच्या तयारीची प्रक्रिया, एफबीएसएम अंतर्गत कार्यान्वयन नियमन तत्त्वे आणि वाणिज्यिक हिशोबपूर्ती कार्यपध्दतीच्या अधीन राहून, एफबीएसएम अंतर्गत एमओडी स्टॅक तयार करण्यासाठी देखील लागू राहिल.

परंतु असे की, या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या एमओडी स्टॅकच्या तयारीच्या तत्त्वांच्या अंमलबजावणीसाठी सर्व हितसंबंधितांना या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून किमान एक महिन्याचा संक्रमण कालावधी देण्यात येईल. आयोग या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार मेरिट ऑर्डर स्टॅकसाठीच्या तत्त्वांच्या कार्यान्वयनाची तारीख स्वतंत्रपणे अधिसूचित करील.

३४. राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडलेल्या राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राच्या संचलनासाठी किमान तांत्रिक निर्धारण

३४.१ राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राच्या संच किंवा संचांच्या संबंधात संचलनासाठी निर्मिती क्षमतेचे कमाल प्रमाण (एमसीआर) लोर्डिंगच्या किंवा स्थापित क्षमतेच्या ५५ टक्के राहिल.

परंतु असे की, वरील तरतुदीपासून घेतलेली फारकत, आयोगाकडून प्रकरण-निहाय तत्त्वावर, पुष्ट्यर्थ कागदपत्रांसह निर्मिती संयंत्राच्या ओरीजनल इक्विपमेंट मॅन्युफॅक्चररच्या ओईएम प्रमाणपत्राच्या अधीन राहून, विचारात घेण्यात येईल.

३४.२ ग्रिडच्या सुरक्षिततेसाठी किंवा विक्रेत्यांनी दिलेल्या कमी निर्धारणामुळे, राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांना त्यांचे संच किमान तांत्रिक निर्धारणावर किंवा त्यापेक्षा जास्त निर्धारणावर परंतु प्रमाणकानुसार संयंत्र उपलब्धता घटकापेक्षा कमी पातळीवर चालविण्याबाबत एसएलडीसीकडून निर्देश देण्यात येऊ शकतील.

परंतु असे की, बहुविध खरेदीदारांना विजेचा पुरवठा करणा-या निर्मात्यांसाठी कॉम्पनसेशची परिगणना, हे विनियम आणि त्यांच्या जोडपत्र - ४ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या समान कार्यपध्दतीनुसार करण्यात येईल आणि परिगणना केलेल्या एकूण आकारांची वाटणी निर्मात्यांच्या खरेदीदारांमध्ये त्या कालावधीसाठी अंमलबजावणी केलेल्या त्यांच्या निर्धारणाच्या प्रमाणात करण्यात येईल.

परंतु आणखी असे की, निर्माते एसएलडीसीच्या सूचनांनुसार ८५ टक्क्यांपेक्षा कमी संचाच्या कामगिरीसाठी खरेदीदारांकडे सादर केलेल्या दाव्यांसाठी स्वतंत्र खाते ठेवेल. अशी माहिती आणि तपशील आयोगाकडे इंधन समायोजन आकारांचा दावा सादर मान्यतेसाठी करताना आणि वीज दराच्या प्रक्रियेसाठी याचिका दाखल करताना आयोगाकडे सादर करण्यात येईल.

३४.३ ज्या राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांचा वीज दर आयोगाकडून निश्चित करण्यात येतो किंवा स्वीकारण्यात येतो त्यांना एसएलडीसीकडून किमान तांत्रिक निर्धारणावर किंवा त्यापेक्षा जास्त निर्धारणावर परंतु प्रमाणकानुसार संयत्र उपलब्धता घटकापेक्षा कमी पातळीवर चालविण्याबाबत निर्देश देण्यात येतील. अशा राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांना सक्तीचे आउटेज, नियोजित आउटेज, संयत्र भार घटक, जनरेटर टर्मिनलच्या ठिकाणची निर्मिती, एक्स-बस द्वारे पाठविलेली ऊर्जा, प्रारंभ-बंदची संख्या, दुय्यम इंधन तेलाचा वापर आणि सहाय्यकारी ऊर्जेचा वापर या बाबी विचारात घेऊन, संचाच्या सरासरी भाराच्या आधारे (एयुएल), केंद्रातील उष्मांक दराचे प्रत्यक्ष आणि प्रमाणकानुसार संचलन मापदंड, सहाय्यकारी उर्जा वापर आणि दुय्यम इंधन तेलाचा वापर इ. बाबींचा उचित विचार करून, महिना-निहाय तत्वावर उचित पुष्टी दिलेल्या संबंधित माहितीची एसएलडीसीकडून पडताळणी करून, भरपाई देण्यात येईल.

परंतु असे की, जर परिगणनेसाठीच्या कालावधीसाठी निर्मिती केंद्राचा एयुएल ८५ टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त असेल तर, केंद्रातील उष्मांक दरातील (एसएचआर) अथवा सहाय्यकारी उर्जा वापरामधील वाढीसाठी कोणतीही भरपाई देण्यात येणार नाही.

परंतु आणखी असे की,

ए) कोळसा/लिग्नाईटवर आधारित निर्मिती केंद्रांसाठी, खालीलप्रमाणे केंद्रातील उष्मांक दरातील वाढ किंवा प्रत्यक्ष उष्मांक दर, यापैकी जे कमी असेल ते, भरपाईच्या प्रयोजनासाठी विचारात घेण्यात येईल :

अनु क्र.	संचाच्या स्थापित क्षमतेचे युनिट लोडींग (%)	केंद्रातील दरातील वाढ (विशेष गुंतागुंतीच्या संचांसाठी) (%)	उष्मांक वाढ (उप-गुंतागुंतीच्या संचांसाठी) (%)
१	८५ - १००	निरंक	निरंक
२	७५ - ८४.९९	१.२५	२.२५
३	६५ - ७४.९९	२	४
४	५५ - ६४.९९	३	६

बी) कोळसा/लिग्नाईटवर आधारित निर्मिती केंद्रांसाठी, खालीलप्रमाणे सहाय्यकारी ऊर्जा वापरातील वाढ किंवा प्रत्यक्ष वापर, यापैकी जे कमी असेल ते, भरपाईच्या प्रयोजनासाठी विचारात घेण्यात येईल :

अनु.क्र.	संचाचा भार (एमसीआरच्या %)	एइसीमधील अनुज्ञेय वाढ (%)
१.	८५ - १००	निरंक
२.	७५ - ८४.९९	०.३५
३.	६५ - ७४.९९	०.६५
४.	५५ - ६४.९९	१.००

सी) जर निर्धारित निर्मिती किमान तांत्रिक निर्धारणापेक्षा कमी झाली तर, संबंधित राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राकडे राखीव शट डाऊन करण्याचा पर्याय असेल आणि अशा प्रकरणी, वर्षातील सात प्रारंभ/बंदच्या व्यतिरिक्तचा प्रारंभ/बंदचा इंधन खर्च खालील निकष आणि प्रत्यक्ष वापराच्या आधारावर, जे कमी असेल ते, अतिरिक्त भरपाई म्हणून विचारात घेण्यात येईल:

संचाचे आकारमान (मेगावॉट)	प्रत्येक प्रारंभासाठी तेलाचा वापर (KI)		
	उष्ण	गरम	थंड
२००/२१०/२५० मेगावॉट	२०	३०	५०
५०० मेगावॉट	३०	५०	९०
६६० मेगावॉट	४०	६०	११०

डी) वायुवर आधारित राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांच्या बाबतीत, उत्पादकाने दिलेल्या वैशिष्ट्यपूर्ण कर्हच्या आधारावर आणि केंद्रातील उष्मांक दर, सहाय्यकारी ऊर्जा वापर इ. च्या प्रत्यक्ष संचलन मापदंडांच्या काळजीपूर्वक छाननीनंतर, भरपाई निश्चित करण्यात येईल.

इ) केंद्रातील उष्मांक दर आणि सहाय्यकारी ऊर्जा वापरासाठीची भरपाई ऊर्जा आकारांच्या स्वरूपात काढण्यात येईल.

एफ) आयोगाने या विनियमांच्या जोडपत्र - ४ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या भरपाईच्या कार्यपध्दतीच्या आधारे परिगणना केलेली भरपाई, प्रमाणकानुसार संयंत्र उपलब्धता घटकापेक्षा कमी किमान तांत्रिक निर्धारणापर्यंत संयंत्र कार्यान्वित करण्यास कारणीभूत असणा-या एन्टीटीला सहन करावी लागेल.

जी) निर्मिती केंद्र किंवा संचालना लागू असलेल्या प्रमाणकानुसार केंद्रातील उष्मांक दर आणि/किंवा प्रमाणकानुसार सहाय्यकारी ऊर्जा वापरापेक्षा प्रत्यक्ष उष्मांक दर आणि/किंवा प्रत्यक्ष सहाय्यकारी ऊर्जा वापर कमी असेल तर उष्मांक दरातील वाढ आणि सहाय्यकारी ऊर्जा वापरासाठी भरपाई अनुज्ञेय राहणार नाही.

एच) केंद्रातील उष्मांक दर, सहाय्यकारी ऊर्जा वापर आणि दुय्यम तेल वापराचे प्रत्यक्ष भारांकित सरासरीचे संचालनात्मक मापदंड उचितपणे विचारात घेऊन आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस भरपाईचा ताळमेळ घालण्यात येईल.

आय) निर्मिती केंद्र किंवा संचाला लागू असलेला प्रमाणकानुसार केंद्रातील उष्मांक दर आणि/किंवा प्रमाणकानुसार सहाय्यकारी ऊर्जा वापरापेक्षा प्रत्यक्ष उष्मांक दर आणि/किंवा प्रत्यक्ष सहाय्यकारी ऊर्जा वापर कमी असेल तर उष्मांक दरातील वाढ आणि सहाय्यकारी ऊर्जा वापरासाठी, त्या महिन्यात किंवा वर्षाच्या अखेरीस वार्षिक ताळमेळ घालण्यात आल्यानंतर, भरपाई अनुज्ञेय राहणार नाही.

- ३४.४ ज्या निर्मिती केंद्रांचा वीज दर आयोगाकडून निश्चित केला जात नाही किंवा स्वीकृत करण्यात येत नाही अशा निर्मिती केंद्रांच्या बाबतीत, संबंधित निर्मिती कंपनीला किमान तांत्रिक निर्धारणावर संचलनासाठी भरपाईच्या दाव्याकरिता विजेच्या विक्रीसाठी करण्यात येणाऱ्या वीज खरेदी करारामध्ये वरील तरतुदी कराव्या लागतील.
- ३४.५ निर्मिती कंपनी अंशतः भाराने कार्यरत ठेवल्यामुळे होणाऱ्या उत्सर्जनाच्या पातळीची नोंद ठेवील आणि प्रत्येक वर्षाच्या ३१ मे पर्यंत त्याबाबत आयोगास अहवाल सादर करील.
- ३४.६ मासिक तत्त्वावर कमी भार असलेल्या संचासाठी केंद्रातील उष्मांक दर आणि सहाय्यक ऊर्जा वापरासाठी उर्जा आकाराच्या संबंधातील भरपाईची आणि सात प्रारंभा नंतरच्या अतिरिक्त प्रारंभासाठी ०.५ मिली प्रति युनिटच्या निकषापेक्षा जास्त दुय्यम इंधन तेल वापरासाठीच्या भरपाईची कार्यपध्दती या विनियमांच्या जोडपत्र -४ मध्ये देण्यात आली आहे.
- ३४.७ विनियम ३४ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेली ५५ % किमान तांत्रिक निर्धारणाची तरतूद, एफबीएसएम अंतर्गत कार्यान्वयन नियमन तत्त्वे आणि वाणिज्यिक हिशोबपुर्तीच्या अधीन राहून, एफबीएसएम चौकटीकरिता देखील लागू राहिल

परंतु असे की, या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेली ५५ % तांत्रिक निर्धारणाच्या तरतुदीच्या अंमलबजावणीसाठी सर्व हितसंबंधितांना या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापासून किमान एक महिन्यांचा संक्रमण कालावधी देण्यात येईल. आयोग या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार ५५ % तांत्रिक निर्धारणाच्या तरतुदीच्या कार्यान्वयनाची तारीख स्वतंत्रपणे अधिसूचित करील.

३५. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांसाठी शून्य निर्धारणासाठीची मार्गदर्शक तत्त्वे

- ३५.१ अपेक्षित मागणीपेक्षा अपेक्षित निर्मितीची उपलब्धता जास्त असेल तर, वितरण परवानाधारकाला त्याच्या वीज खरेदीचा खर्च अपेक्षित शिलकीच्या कालावधीसाठी करारबद्ध केलेल्या स्रोतांचा विचार करून इष्टतम पातळीवर ठेवणे आवश्यक राहिल.
- ३५.२ वितरण परवानाधारक, करारबद्ध केलेल्या निर्मात्याच्या शून्य निर्धारणामुळे त्याच्या वीज प्राप्तीच्या खर्चावर प्रतिकूल परिणाम होणार नाही याची काळजी घेईल.

परंतु असे की, आयोग, एकूण महसुली गरजेच्या अचूक समायोजना दरम्यान पर्यायी स्त्रोतांपासूनच्या वीज प्राप्तीच्या खर्चाच्या तुलनेत संचाचे शून्य निर्धारण करण्याच्या वितरण परवानाधारकाच्या निर्णयाची पडताळणी करील.

३५.३ अपेक्षित मागणीपेक्षा अपेक्षित निर्मितीची उपलब्धता जास्त असेल तर, वितरण परवानाधारक एसएलडीसीशी विचारविनिमय करुन, एकूण करारबध्द स्त्रोतांच्या एकत्रित उपलब्धतेपेक्षा कमी मागणी अपेक्षित असलेल्या कालावधीसाठी, त्याच्या काही करारबध्द स्त्रोतांना शून्य निर्धारण देण्याचा विचार करू शकेल.

३५.४ एसएलडीसी मागणी-पुरवठा स्थिती आणि पारेषणातील अडथळे यांचा विचार करुन वितरण परवानाधारकाच्या प्रस्तावित 'शून्य निर्धारणा'ला आपली सहमती देईल.

३५.५ एमओडी स्टॅकमधील सर्वोच्च अस्थिर आकार असलेल्या संचाच्या शून्य निर्धारणास ग्रिडमधील अडथळ्यांनी प्रतिबंध होत असेल तर, त्यानंतरच्या सर्वोच्च अस्थिर आकार असलेल्या संचाचा विचार करण्याची आवश्यकता राहिल.

परंतु असे की, एसएलडीसी ग्रिडमधील अशा अडथळ्यांचा सविस्तर तपशील, तो किती काळ चालू राहू शकेल त्या कालावधीसह, त्यांच्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करील.

३५.६ निर्मात्याला चालू स्थितीतील संच ग्रिडपासून सुरळीतपणे काढून घेणे शक्य व्हावे यासाठी वितरण परवानाधारक शून्य निर्धारणाबाबत ८ तास आधी सूचना देईल.

३५.७ पूर्व-घोषित शून्य निर्धारण कालावधी दरम्यान एखाद्या संचाचे निर्धारण चालू करण्याची आवश्यकता भासल्यास, वितरण परवानाधारक निर्मात्याला तो संच कोल्ड स्टार्टवर आणण्यासाठी किमान ७२ तास आधी आणि हॉट स्टार्टवर आणण्यासाठी किमान ८ तास आधी आणि वॉर्म स्टार्टवर आणण्यासाठी किमान २४ तास आधी कळविल.

३५.८ शून्य निर्धारणाखालील निर्मिती संचाची घोषित क्षमता शून्य निर्धारणाच्या सूचनेआधीच्या लगोलगच्या एका आठवड्यासाठीची सरासरी घोषित क्षमता किंवा शून्य निर्धारणाला प्रारंभ होण्यापूर्वी मागील २४ तासांसाठीची कमाल घोषित क्षमता (किमान ३ तासांच्या कालावधीसाठी) यापेक्षा जास्त असल्याचे विचारात घेण्यात येईल.

३५.९ निर्मिती संच शून्य निर्धारणाखाली असताना देखभालीचे कोणतेही काम हाती घेण्यात येणार नाही.

परंतु असे की, शून्य निर्धारणाखाली असताना निर्मिती केंद्र/संचाच्या देखभालीचे काम करणे आवश्यक असल्यास एसएलडीसीसोबत उचित सल्लामसलत करुन तसे करण्यात येईल.

परंतु आणखी असे की, अशा निर्मिती केंद्र/संचाची घोषित क्षमता यथोचित कमी करण्यात येईल.

३५.१० वितरण परवाधारकाकडून, क्षमता आकारांच्या दायित्वासह वीज खरेदी करारामधील त्याची भूमिका आणि बंधने यांचा विचार करुन, शून्य निर्धारण करण्यात येईल.

३५.११ शून्य निर्धारणामुळे उद्भवलेल्या अस्थिर आकारांतील अतिरिक्त खर्च (संचलनाचे कनिष्ठ निकष आणि किमान इंधन खरेदीची अट) अशा वितरण परवानाधारकाला संपूर्णपणे सहन करावा लागेल आणि निर्मात्याबरोबर झालेल्या वीज खरेदी करारातील तरतुदीनुसार त्याची हाताळणी करण्यात येईल. वीज प्राप्तीच्या खर्चाचे अचूक समायोजन करताना हा खर्च ग्राहकांवर लावण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही.

३६. एसएलडीसीकडून निर्मिती संच राखीव बंद (आरएसडी) करण्याबाबत सूचना देण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे

३६.१ वितरण परवानाधारकाने करारबद्ध केलेल्या विद्युत केंद्राच्या सर्वात मोठ्या संचाच्या करारबद्ध क्षमतेच्या सममूल्य राखीव मर्यादा राखणे आवश्यक राहिल.

३६.२ वितरण परवानाधारकाने करारबद्ध केलेल्या सर्वात मोठ्या संचाच्या क्षमतेपेक्षा अधिक असलेल्या क्षमतेसाठी आरएसडीची अंमलबजावणी करण्यात यावी.

३६.३ ग्रिडची स्थिती आरएसडी लागू करण्यासाठी राहण्याच्या अधीन राहून, एमओडी स्टॅकमधील उच्च अस्थिर आकार असलेल्या संचांना आरएसडी लागू करण्यात यावी.

परंतु असे की, एसएलडीसी, प्रत्येक महिन्याच्या ३ तारखेपर्यंत या विनियमांच्या जोडपत्र – ५ मध्ये देण्यात आलेल्या नमुन्यात, त्यांच्या संकेत-स्थळावर मागील महिन्यातील आरएसडीसीचा सविस्तर तपशील प्रदर्शित करील.

३६.४ एसएलडीसी निर्मात्याला चालू स्थितीतील संच ग्रिडपासून सुरळीतपणे काढून घेणे शक्य व्हावे म्हणून आरएसडीची ८ तासांची आगाऊ सूचना देईल.

३६.५ आरएसडीखालील निर्मिती संचाची घोषित क्षमता आरएसडीच्या सूचनेआधीच्या लगोलगच्या एका आठवड्यासाठीची सरासरी घोषित क्षमता किंवा आरएसडीला प्रारंभ होण्यापूर्वी मागील २४ तासांसाठीची कमाल घोषित क्षमता (किमान ३ तासांच्या कालावधीसाठी) यापेक्षा जास्त असल्याचे विचारात घेण्यात येईल.

३६.६ आरएसडी खालील संचाच्या देखभालीचे कोणतेही काम निर्मिती केंद्राकडून हाती घेण्यात येणार नाही.

परंतु असे की, निर्मिती केंद्र/संचाला आरएसडी खालील संचाच्या देखभालीचे काम करणे आवश्यक असल्यास, एसएलडीसीसोबत यथोचित सल्लामसलत करून असे काम करण्यात येईल.

परंतु आणखी असे की, अशा निर्मिती केंद्र/संचाची घोषित क्षमता यथोचित कमी करण्यात येईल.

३६.७ प्रस्तावित आरएसडी किमान ७२ तासांसाठी असेल आणि यंत्रणा स्थितीनुसार ती वाढविण्यात येईल. संच बार वर परत आणण्यासाठी विनिर्दिष्ट दराने विजेच्या निर्मितीच्या वेगात वाढ आणि निर्मितीचा वेग कमी करण्यास परवानगी देण्यात येईल आणि या

कालावधीसाठी घोषित क्षमता राखून ठेवण्यात येईल. तथापि, यंत्रणेचा लिट अप काळ कमी करण्यासाठी निर्माता सर्व प्रयत्न करील.

३६.८ निर्मिती केंद्राने वीज निर्मिती सुरु करण्याच्या वेगवेगळ्या अवस्थामधील घोषित केलेल्या रिह्यायव्हल वेळेनुसार संयत्र कार्यरत न झाल्यास, संयत्र पुन्हा कार्यरत होण्याच्या संभाव्य वेळेपासून प्रत्यक्ष पुन्हा कार्यरत होईपर्यंतचा काळ आउटेज काळ म्हणून मानण्यात येईल. एसएलडीसी वीज निर्मिती सुरु करण्याचा कालावधी विचारात घेउन निर्मिती केंद्राला पुरेशा आधी सूचना देण्यात येण्याची खातरजमा करील.

३६.९ एसएलडीसी, या विनियमांच्या अधिसूचनेच्या एक महिन्याच्या आत, या विनियमांच्या विनियम ३६ मधील तरतुदीच्या धर्तीवर निर्मिती संचांच्या आरएसडीसीच्या सूचनेसाठी उचित मार्गदर्शक तत्त्वे तयार करील.

३७. व्होल्टेजचे नियंत्रण आणि रिअॅक्टिव्ह पॉवरचे व्यवस्थापन

३७.१ एसटीयु/उपयोगकर्त्याकडून, भार बिंदूच्या जवळ यंत्रणेचे कमी किंवा उच्च व्होल्टेज असलेल्या क्षेत्रामध्ये राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेला/यंत्रणेकडून रिअॅक्टिव्ह पॉवरचे आदानप्रदान करण्याची गरज टाळण्यासाठी आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे व्होल्टेज सर्व काळ विहित मर्यादेत राखण्यासाठी, शक्य होईल तेथवर, रिअॅक्टिव्ह पॉवर कॉम्पनसेशन आणि/किंवा अन्य सुविधा देण्यात येतील. उपयोगकर्ते/ एसटीयुकडून रियल टाईम आवश्यकतेनुसार त्यांची स्वस्थता आणि संचलनाची खबरदारी घेण्यात येईल.

३७.२ जोडणी करारामध्ये ठरवून दिलेल्या मर्यादेत तात्पुरत्या जास्तीच्या व्होल्टेजवर नियंत्रण करण्यासाठी बंद-चालू करू शकणारे लाईन रिअॅक्टर्स पुरविण्यात येतील.

३७.३ उपयोगकर्त्याने द्यावयाचे अतिरिक्त रिअॅक्टिव्ह कॉम्पनसेशन एसटीयुकडून अंमलबजावणीसाठी जोडणी करारामध्ये निर्देशित करण्यात येईल.

३७.४ विजेच्या आंतरबदल बिंदूवरील व्होल्टेज जेव्हा प्रमाणित व्होल्टेजच्या ९७ टक्क्यांपेक्षा खाली असेल तेव्हा उपयोगकर्ते रिअॅक्टिव्ह विजेची खेचणी कमी करण्याचा प्रयत्न करतील आणि प्रमाणित व्होल्टेजच्या १०३ टक्क्यांच्या वर व्होल्टेज जेव्हा जाईल तेव्हा रिअॅक्टिव्ह पॉवर अंतःक्षेपित करणार नाही. रिअॅक्टिव्ह पॉवरच्या आंतरबदलावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी संबंधित वीज खेचणीच्या ठिकाणचे आंतरबदल करणाऱ्या रोहित्रांचे टॅप्स, उपयोगकर्त्यांनी एसएलडीसीला केलेल्या विनंतीवरून, केवळ वाजवी कालांतराने, बदलता येतील.

३७.५ ग्रिडवरील सर्व ४०० केव्ही आणि ७६५ केव्ही बस आणि लाईन रिअॅक्टर्सचे स्विचिंग इन/आऊट एसएलडीसीच्या निर्देशानुसार करण्यात येईल. सर्व ७६५/४००/२२० केव्ही आयसीटी टॅप बदली करण्याचे काम केवळ आरएलडीसीच्या सहमतीने एसएलडीसीच्या सूचनांनुसार चालेल. ग्रिडशी आधीच जोडलेले उपयोगकर्ते, एसएलडीसीने निश्चित केलेल्या परिमाण आणि वेळेनुसार, अतिरिक्त रिअॅक्टिव्ह कॉम्पनसेशन देतील.

परंतु असे की, टॅप बदलण्याच्या प्रयोजनासाठी लोकल बसचे व्होल्टेज रेफरन्स व्होल्टेज म्हणून विचारात घेण्यात येईल.

- ३७.६ वर काहीही नमूद केले असले तरी, ग्रिड किंवा त्याच्या कोणत्याही उपकरणाची सुरक्षितता धोक्यात आल्यास, एसएलडीसी व्हीएआर वीज खेचणी/अंतःक्षेपणामध्ये कपात करण्याचे निर्देश उपयोगकर्त्याला देईल.
- ३७.७ मविनिआ (बहु-वर्षीय वीज दर) विनियम, २०१९ च्या विनियम ७० नुसार, निर्मिती केंद्र एमएसएलडीसीच्या निर्देशानुसार यंत्राच्या क्षमतेच्या आधारावर ग्रिडमध्ये रिअॅक्टिव्ह ऊर्जा अंतःक्षेपित/अॅबसॉर्ब करील.
- ३७.८ लागू असलेल्या कालावधीसाठी रिअॅक्टिव्ह उर्जेची देवाणघेवाण (अंतःक्षेपण किंवा अॅबसॉर्ब), एमएसएलडीसीच्या निर्देशानुसार करण्यात आली तर, राज्य ग्रिड संहितेमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार एमएसएलडीसीकडून निर्मिती कंपन्यांना कॉम्पनसेट करण्यात येईल/त्यांच्याकडून वसुली करण्यात येईल.
- ३७.९ निर्मिती केंद्र, एसएलडीसीच्या सूचनांनुसार, संबंधित निर्मिती संचाच्या क्षमतेच्या मर्यादेत, म्हणजेच, त्या वेळी आवश्यक असलेल्या अॅक्टिव्ह निर्मितीचा त्याग न करता, जनरेटर ट्रान्सफॉर्मर टॅप्स बदलेल आणि रिअॅक्टिव्ह पॉवरची निर्मिती/अॅबसॉर्ब करील. निर्मिती केंद्रातील अशा व्हीएआर निर्मिती/अॅबसॉर्पशन साठी निर्मिती केंद्राला करावयाच्या प्रदानाकरिता या विनियमांच्या जोडपत्र - ७ मध्ये देण्यात आलेल्या सविस्तर कार्यपध्दतीनुसार परवानगी देण्यात येईल.
- ३७.१० राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेला जोडलेली पवन ऊर्जा निर्मिती केंद्रे, प्राधिकरणाने वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केलेले रिअॅक्टिव्ह कॉम्पनसेशन देऊन, सर्व प्रेषण स्थितीत ग्रिडवरील त्यांच्या आंतर-जोडणी बिंदूचा पॉवर फॅक्टर राखण्यासाठी गतिमानतेने बदलणाऱ्या रिअॅक्टिव्ह पॉवरचा पुरवठा करण्यास सक्षम राहतील.
- ३७.११ पवन ऊर्जा निर्मिती केंद्रे आणि सौर ऊर्जा निर्मिती केंद्रांकडे ३०० मिली सेंकड्सपेक्षा कमी नसलेल्या क्षमतेने दोष शोधक असतील जेणेकरून ग्रिडमध्ये अडथळे येण्याच्या स्थितीत अचानक निर्मिती बंद झाल्यामुळे ग्रिड अस्थिर होऊ नये. वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या सीईएच्या विनियमांतील लो व्होल्टेज राईड थ्रु (एलव्हीआरटी) आणि हाय व्होल्टेज राईड थ्रु (एचव्हीआरटी) साठी लागू असलेल्या तरतुदी पवन आणि सौर निर्मात्यांसाठी लागू राहतील.
- ३७.१२ पवन आणि सौर निर्माते, आयइइइ एसटीडी ५१९-१९९२, जसे की 'आयइइने शिफारस केलेल्या विद्युत यंत्रणेतील हार्मोनिक्ससाठीच्या प्रथा आणि आवश्यकता' मध्ये विहित केल्यानुसार, पारेषण यंत्रणेवरील उपयोगकर्त्यांच्या जोडणीच्या सर्व बिंदूवरील हार्मोनिक्सच्या पातळीवर नियंत्रण ठेवतील.
- ३७.१३ सर्व उपयोगकर्ते, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या सीइए (ग्रिडची मानके) विनियम, २०१० मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मर्यादेमध्ये आणि खाली दिल्याप्रमाणे ग्रिडचे व्होल्टेज राहिल, याची काळजी घेतील:

व्होल्टेज - (केव्ही आरएमएस)		
नाममात्र	कमाल	किमान
७६५	८००	७२८
४००	४२०	३८०
२२०	२४५	१९८
१३२	१४५	१२२
११०	१२१	९९
१००	११०	९०
६६	७२	६०
३३	३६	३०
२२	२४	२०
११	१२	१०

३७.१४ एसटीयु आणि/किंवा एसएलडीसी संचलनात्मक माहितीच्या आधारावर व्होल्टेजमध्ये कोठे अडचणी येऊ शकतील याचे भाकित करण्यासाठी भार प्रवाहाचा अभ्यास करतील आणि निश्चित केलेल्या मर्यादेत व्होल्टेज राहिल यांच्या खबरदारीसाठी उचित उपाययोजना स्पष्ट करील. या अभ्यासाच्या आधारावर, एसएलडीसी आंतर-जोडणीच्या बिंदूवर अनुज्ञेय मर्यादेत व्होल्टेजची पातळी राखण्यासाठी उपयोगकर्त्यांना विशिष्ट सूचना निर्गमित करील.

३७.१५ एसएलडीसी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा नियंत्रित करण्यासाठी उचित उपाययोजना करील, ज्यामध्ये पुढील बाबींचा परंतु केवळ त्यांचाच नव्हे, पॉवर ट्रान्सफॉर्मर टॅप चेंजिंग, ६६ केव्ही आणि ३३ केव्ही उपकेंद्रांवर वितरण परवानधारकांकडून कॅपॅसिटर/रिअॅक्टर स्विचिंगसह कॅपॅसिटर स्विचिंग, ऑपरेशन ऑफ हायड्रो युनिट अॅज सिन्क्रोनस कन्डेन्सर आणि एसटीयु व निर्मात्यांमध्ये सहमती असलेल्या तांत्रिक मर्यादेत निर्मिती केंद्रांमध्ये एमव्हीएआर रिझर्व्हचा वापर, यांचा समावेश असेल.

परंतु असे की, निर्माते, एसएलडीसीने विनंती केल्यावर त्वरित, त्यांच्या रिअॅक्टिव्ह राखीव क्षमतेची माहिती कळवील.

परंतु आणखी असे की, निर्मिती केंद्र एसएलडीसीच्या निर्देशानुसार, त्यांच्या संचांच्या क्षमतेच्या आधारावर राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमध्ये/यंत्रणेतून रिअॅक्टिव्ह एनर्जीचे अंतःक्षेपण/अॅबसॉर्ब करील.

३७.१६ या विनियमांच्या जोडपत्र - ७ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या राज्यांतर्गत रिअॅक्टिव्ह एनर्जी आकारांच्या लेख्यांसाठी आणि हिशोबपूर्तीसाठीच्या सविस्तर कार्यपध्दतीनुसार, रिअॅक्टिव्ह उर्जेच्या देवाणघेवाणीची, केवळ एसएलडीसीच्या निर्देशानुसार झाल्यास, लागू असलेल्या कालावधीसाठी (अंतःक्षेपण किंवा अॅबसॉर्बेशन) भरपाई/वसुली करण्यात येईल.

परंतु असे की, राज्यांतर्गत रिअॅक्टिव्ह ऊर्जा आकारांच्या लेख्यांसाठीची आणि हिशोबपूर्तीसाठीची कार्यपध्दती आयोगाने स्वतंत्रपणे अधिसूचित करावयाच्या प्रभावी दिनांकापासून अंमलात येईल.

३७.१७ निर्मिती केंद्रे (सीपीपी 'व्यतिरिक्त) सर्व निर्मिती संयंत्रांच्या अद्ययावत क्षमतेची माहिती निर्बंध असल्यास तसे दर्शवून, अचूक यंत्रणा अभ्यासासाठी आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या परिणामकारक संचलनासाठी, एसएलडीसीला कळविल.

परंतु असे की, स्व-वापरासाठी वीज निर्माते देखील त्याचप्रमाणे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमध्ये/यंत्रणेतून विजेच्या आदान/प्रदानासाठी उपलब्ध असलेल्या नक्त रिअॅक्टिव्ह क्षमतेची माहिती देतील.

३७.१८ सर्व उपयोगकर्ते आणि एसटीयु, जीसीसी किंवा त्याच्या अंतर्गत असलेल्या संचलन समितीने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे, व्होल्टेज ढासळण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी पुरेशा व्होल्टेज नियंत्रणासाठी उपाययोजना करील आणि व्होल्टेज ढासळण्यास/एकापाठोपठ बंद पडण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी कार्यक्षमतेने त्या राबविण्याची काळजी घेईल. प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार व्होल्टेजमधील बदलाची मर्यादा आणि व्होल्टेजच्या व्हेव-फॉर्मची गुणवत्ता राखण्यात येईल. एसटीयु कमी व्होल्टेज असलेल्या आणि दोषांची पातळी कमी असलेल्या संवेदनाक्षम नोड्ससाठी व्होल्टेज स्थिरता अभ्यास करील आणि या नोडसवरील व्होल्टेज नी पॉईंटच्या वर राहिल याची काळजी घेईल.

३७.१९ सर्व उपयोगकर्ते, निर्मिती केंद्रांव्यतिरिक्त, विहित मर्यादेत व्होल्टेज राखण्यासाठी स्थानिक VAr कॉम्पनसेशन/निर्मिती पुरवतील.

परंतु असे की, कमी व्होल्टेज स्थिती असताना अति-उच्च दाब ग्रिडमधून VArS ची खेचणी करण्यात येणार नाही.

३७.२० वर काहीही नमूद केले असले तरी, एसएलडीसी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेची सुरक्षितता धोक्यात आल्यास निर्मिती केंद्रांव्यतिरिक्त सर्व उपयोगकर्त्यांना त्यांच्या VAr खेचणी/अंतःक्षेपणात कपात करण्याचे निर्देश देईल.

३७.२१ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या रिअॅक्टिव्ह पॉवर सुविधा सर्व काळ कार्यरत राहतील आणि एसएलडीसीच्या परवानगीशिवाय त्या काढून घेता येणार नाहीत.

३७.२२ व्होल्टेज इष्टतम राखण्यासाठी आंतर-जोडणी असणा-या रोहित्रे आणि जनरेटर रोहित्रांचे टॅप कालांतराने/हंगामीरित्या (समयानुकूल) बदलण्यात येतील आणि आवश्यकता असल्यास जाळ्यामध्ये टॅप स्टॅगरिंगसारखे पर्याय स्वीकारण्यात येतील.

३७.२३ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेला जोडलेली निर्मिती केंद्रे एसएलडीसीच्या सूचनांनुसार संबंधित निर्मिती संचांच्या क्षमतेच्या विहित मर्यादेत, त्या वेळी आवश्यक असलेल्या अॅक्टिव्ह निर्मितीचा त्याग न करता रिअॅक्टिव्ह पॉवरची निर्मिती/ऑबसॉर्ब करतील.

३७.२४ पवन निर्माते, स्टार्ट-अप दरम्यान, रिअॅक्टिव्ह पॉवरच्या खेचणीमुळे ग्रिडच्या कामगिरीवर विपरीत परिणाम होणार नाही याची काळजी घेतील.

परंतु असे की, एसएलडीसी ग्रिडच्या सुरक्षिततेसाठी VAr खेचणी/अंतःक्षेपणामध्ये कपात करण्याचे निर्देश पवन निर्मात्याला देईल.

३८. मागणीचे अंदाज

- ३८.१ राज्य भार प्रेषण केंद्र संचलनाच्या प्रयोजनासाठी, अॅक्टिव्ह पॉवर तसेच रिअॅक्टिव्ह पॉवरसाठी (MW, MVA_r आणि MWh) अल्प-मुदतीकरिता (एक दिवस ते ५२ आठवड्यांकरिता) मागणीचे अंदाज करण्याच्या जबाबदाऱ्या ठरवून देईल. तसेच संबंधित कंपन्यांमध्ये याबाबतचे अंदाज ठरविण्यासाठी माहितीच्या आदान-प्रदानाकरिता अनुसरण्याची कार्यपध्दती, नमुने तसेच कालमर्यादा देखील ठरवून देईल.
- ३८.२ सर्व खरेदीदार त्यांच्या स्वतःच्या मागणीच्या अंदाजासाठी जबाबदार राहतील. खरेदीदार राज्याच्या मागणीचे अंदाज तयार करण्यासाठी एसएलडीसीला त्यांच्या मागणीचे अंदाज सादर करतील. सर्व खरेदीदार मागणीच्या अंदाजासाठी मागील माहिती जतन करतील.
- परंतु असे की, एसएलडीसी या विनियमांच्या विनियम १२.१ नुसार पारेषण यंत्रणा आराखडा विकसित करताना एसटीयुने विचारात घेतलेल्या मागणीच्या अंदाजाचा संदर्भ घेईल.
- ३८.३ प्रत्येक खरेदीदार संचलनात्मक विश्लेषणाच्या प्रयोजनासाठी तसेच स्त्रोतांच्या पर्याप्ततेसाठी MW आणि MWh मध्ये दैनिक/साप्ताहिक/मासिक/वार्षिक मागणीच्या अंदाजाकरिता पध्दती विकसित करील. सर्व खरेदीदार मागणीच्या अंदाजासाठी मागील माहिती जतन करतील.
- ३८.४ प्रत्येक खरेदीदार संचलनात्मक वापराकरिता परिणामकारक मागणीचे अंदाज करण्यासाठी अत्याधुनिक उपकरणे, हवामानाची माहिती, मागील माहिती आणि कोणत्याही अन्य माहितीचा वापर करील. प्रत्येक खरेदीदार अंदाजित मागणीची प्रत्यक्ष मागणीशी तुलना करील आणि त्यामध्ये सुधारणा करण्यासाठी अंदाजांमधील चुकांची तुलना करील. खरेदीदार त्यांच्या संकेत-स्थळावर अंदाजातील चुकांची माहिती दैनिक/डे-अहेड/साप्ताहिक/मासिक आणि वार्षिक तत्त्वावर जतन करतील.
- ३८.५ मागणीच्या अंदाजामध्ये संचलनाच्या प्रयोजनाकरिता वेगवेगळा कालावधी जसे की, अल्प-कालिन, मध्यम-कालिन आणि दीर्घ-कालिन, समाविष्ट असेल. मागणीच्या अंदाजाशी संबंधित माहिती पाठविण्याकरिता अन्य विद्यमान विनियमांखालील आवश्यक बाबींचा विचार केल्यानंतर कालावधी निश्चित करण्यात येईल.
- ३८.६ प्रत्येक खरेदीदार, टीटीसी/एटीसी परिगणनेसाठी रुपरेखा तयार करण्याकरिता एसएलडीसीला, १३२ केव्ही आणि त्यावरील सर्व नोडची सकाळची सर्वोच्च मागणी, संध्याकाळची सर्वोच्च मागणी, डे शोल्डर आणि रात्रीची सर्वोच्च नसणारी MW आणि MVA_r मधील नोड-वाईज मागणी मासिक आणि तिमाही तत्त्वावर सादर करील.
- ३८.७ पुढील तीन महिन्यांच्या आधारावर टीटीसी/एटीसीचे अंदाज करणे सुलभ होण्याकरिता, सर्व राज्यांतर्गत पारेषण परवानाधारक एसटीयुच्या माध्यमातून मासिक अंदाजित मागणी आणि उपलब्धतेतची माहिती, एसएलडीसीला, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या जाळ्याचे उत्तम संचालनात्मक नियोजन करण्यासाठी, पाठवतील. आयइजीसीमधील तरतुदीनुसार, अशीच माहिती एसएलडीसीकडून आरएलडीसी/ आरपीसीला आंतर-राज्य पारेषण जाळ्याच्या उत्तम संचलनात्मक नियोजनासाठी देण्यात येईल.

३९. मागणीचे व्यवस्थापन

३९.१ एसएलडीसी अपुरी निर्मिती क्षमता, मागणी पूर्ण करण्यासाठी बाह्य आंतरजोडण्यांकडून अपुरे हस्तांतरण, किंवा राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा किंवा आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणा कोलमडणे किंवा त्यामध्ये अतिभार होणे किंवा अन्य संचलनात्मक अडचणी (जसे की, सर्वसाधारण संचालन मर्यादेपलिकडे फ्रिक्वेन्सी, व्होल्टेज मर्यादेच्या बाहेर जाणे, किंवा उपकरणे किंवा वाहिन्यांचा औष्णिक ज्यादा भार इ.) किंवा मविनिआ डीएसएम विनियम, २०१९ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या व्हॉल्युम मर्यादेच्या पलिकडे राज्यांतर्गत एन्टीटीजनी केलेली ज्यादा वीजखेचणी यासारख्या घटना उद्भवल्यास मागणीमध्ये कपात करण्यास जबाबदार राहिल.

३९.२ एसएलडीसी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या सुरक्षिततेसाठी उपयोगकर्त्यांना राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमधून त्यांची वीज खेचणी कमी करण्याचे निर्देश देईल. अशा निर्देशांमध्ये, निर्गमित केलेले आदेश केव्हापर्यंत लागू राहतील याचा कालावधी किंवा यंत्रणेच्या स्थितीचा समावेश असेल.

परंतु असे की, अशा निर्देशांचे पालन न केल्यास या विनियमांच्या विनियम ९८ मधील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल.

३९.३ मागणीत कपात

३९.३.१ वितरण परवानाधारक आणि उपयोगकर्त्यांसह खरेदीदार, त्यांच्या संबंधित वीज खेचणीच्या निर्धारित मर्यादेत राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमधून त्यांच्या नियंत्रण क्षेत्रातील प्रत्यक्ष वीज खेचणी मर्यादित ठेवण्याचा प्रयत्न करतील.

परंतु असे की, स्वयंचलित मागणी व्यवस्थापन योजना उपलब्ध नसेल तर, ज्यादा वीज खेचणी केली जाऊ नये म्हणून हस्तचलित भार कपात करण्यात येईल.

३९.३.२ वितरण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्त्यांसह खरेदीदारांनी केलेल्या उपाययोजना, फ्रिक्वेन्सी विहित मर्यादेपेक्षा कमी पातळीवर असेपर्यंत किंवा अतिभार चालू असेपर्यंत, एसएलडीसीकडून विशेषत्वाने मान्य केले नसेल तर, मागे घेण्यात येणार नाहीत.

३९.३.३ वितरण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्ते किंवा एसटीयुसह प्रत्येक खरेदीदार, साधारण आणि/किंवा आकस्मिक परिस्थितीत, एसएलडीसीने दिलेल्या सूचनांनुसार, मागणी खंडीत करणे शक्य होण्यासाठी आकस्मिक स्थितीच्या हाताळणीची कार्यपध्दती तयार करतील आणि व्यवस्था करतील.

परंतु असे की, एसएलडीसी ग्रिडच्या सुरक्षिततेसाठी, आवश्यकता असल्यास, अशा पध्दती किंवा व्यवस्थेमध्ये सुधारणा करण्याचे निर्देश देईल आणि संबंधित उपयोगकर्ता या निर्देशांचे पालन करील.

३९.३.४ एसएलडीसी, या विनियमांच्या अधिसूचनेपासून सहा महिन्यांच्या आत, संबंधित वितरण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्त्यांच्या माध्यमातून स्वयंचलित किंवा हस्तचलित मागणी व्यवस्थापनासाठी अंडर फ्रिक्वेन्सी रिलेज्, आळीपाळीने/चक्राकार पध्दतीने भार कपात,

मागणी प्रतिसाद यासारख्या अत्याधुनिक मागणी व्यवस्थापन योजना तयार करील आणि त्याची अंमलबजावणी करील.

परंतु असे की, अशा योजना ओसीसीच्या समन्वयाने तयार करण्यात येतील आणि त्यास जीसीसीची संमती घेण्यात येईल.

३९.३.५ मागणी व्यवस्थापनासाठी व्यत्ययास पात्र असणाऱ्या भारांचे चार भार गटांमध्ये वर्गीकरण करण्यात येईल:

ए) निर्धारित भार कपात,

बी) अ-निर्धारित/आणिबाणीची भार कपात,

सी) अंडर फ्रिक्वेन्सी रिलेज् किंवा डीएफ/डीटी रिलेज्द्वारे नियमन करावयाचे भार,

डी) अनुज्ञेय मर्यादेत फ्रिक्वेन्सी राखण्यासाठी आणि जाळ्याच्या सुरक्षिततेसाठी आयलॅण्डींग सारख्या कोणत्याही यंत्रणा सुरक्षा योजने अंतर्गत नियमन करावयाचे भार.

परंतु असे की, वेगवेगळ्या भाराच्या गटात अशा भाराची पुनरावृत्ती होऊ नये अशा पध्दतीने त्यांचे गट करण्यात येतील.

३९.३.६ पारेषण परवानाधारक, वितरण परवानाधारक आणि उपयोगकर्त्यांच्या उप-केंद्राच्या ठिकाणी असलेल्या फिडर्स किंवा फिडर्सच्या चक्राकार गटाचा तपशील, जो भार कपात योजनेंतर्गत चक्राकार पध्दतीने (रोटेशनल बेसिस) किंवा अन्यथा स्वयंचलित किंवा हस्तचलितरित्या खंडीत करण्यात येईल, ग्राहकांच्या माहितीसाठी त्यांच्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करण्यात येईल.

३९.३.७ एसएलडीसी, आकस्मिक परिस्थिती आणि/किंवा यंत्रणेच्या सुरक्षिततेला धोका निर्माण झाल्यास, ज्यादा वीज खेचणीच्या तीव्रतेवर अवलंबून वेगवेगळ्या ज्यादा वीज खेचणीच्या स्थितीत कोणत्याही उपयोगकर्त्याकडून/वितरण परवानाधारकाची ज्यादा वीज खेचणी कमी करण्यासाठी प्रमाणित, तत्क्षणीय, सूचनांचे नमुने तयार करील.

परंतु असे की, संबंधित उपयोगकर्ता किंवा वितरण परवानाधारक एसएलडीसीच्या निर्देशांचे त्वरित पालन करण्याची खबरदारी घेईल.

३९.४ यंत्रणेच्या सुरक्षेतील काही आकस्मिक परिस्थिती आणि/किंवा धोका निर्माण झाल्यास, एसएलडीसी उपयोगकर्त्यांना त्यांच्या वीज खेचणीत घट करण्याचे निर्देश देईल आणि असे उपयोगकर्ते अशा निर्देशांवर त्वरित कार्यवाही करतील.

परंतु असे की, अशा निर्देशांमध्ये, निर्गमित केलेले आदेश केव्हापर्यंत लागू राहतील याचा कालवधी किंवा यंत्रणेच्या स्थितीचा समावेश असेल.

परंतु आणखी असे की, वितरण परवानाधारक/उपयोगकर्त्यांसह खरेदीदारांनी त्यांच्या नियंत्रण क्षेत्रात आवश्यक असणारी भारतीय कपात केल्याची खात्री एसएलडीसी आणि पारेषण परवानाधारक करील, जेणेकरून ज्यादा वीज खेचणी करण्यात येणार नाही.

परंतु आणखी असे की, अशा निर्देशांचे पालन न केल्यास या विनियमांच्या विनियम ९९ मधील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल.

३९.५ भार कॅश :

३९.५.१ खराब हवामानामुळे किंवा अन्य कोणत्याही कारणामुळे भार कॅश झाल्यास, एसएलडीसी वितरण परवानाधारक आणि अन्य उपयोगकर्त्यांकडून उतरत्या प्राधान्यक्रमाने खालील पध्दतीने अंमलबजावणी करून घेत अशा परिस्थितीवर नियंत्रण करील:

- ए) भार मर्यादा असल्यास रद्द करणे.
- बी) शेजारील प्रदेश/राज्यांना विजेची निर्यात करणे.
- सी) कालव्यातील पाण्याचा प्रवाह आणि कालवा/जल-विद्युत साखळीची सुरक्षितता ध्यानात घेऊन (पाणी वाहून न जाण्याच्या आणि सिंचनावर परिणाम न होण्याच्या अधीन राहून) जल-विद्युत संच बंद करणे/वीजनिर्मितीचा वेग कमी करणे.
- डी) मेरीट ऑर्डरमध्ये अल्प कालावधीसाठी ५-१० मिनिटांच्या कालांतराने औष्णिक विद्युत केंद्राच्या वीजनिर्मितीचा वेग कमी करणे.

परंतु असे की, या पध्दतीव्यतिरिक्त डब्ल्युआरएलडीसीने निर्गमित केलेल्या कोणत्याही सूचनेस प्राधान्य देण्यात येईल.

परंतु आणखी असे की, जीसीसीकडून अशा पध्दतीचा वेळोवेळी आढावा घेण्यात येईल.

४०. नियतकालिक अहवाल

४०.१ उपयोगकर्त्यांनी दिलेल्या माहितीच्या आधारावर एसएलडीसी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या कामगिरीचा दैनिक अहवाल तयार करील आणि आपल्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करील. या अहवालामध्ये पवन आणि सौर उर्जा निर्मिती आणि ग्रिडमधील त्याचे अंतःक्षेपण या बाबींचा देखील समावेश असेल.

४०.२ उपयोगकर्त्यांनी दिलेल्या माहितीच्या आधारावर एसएलडीसी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या कामगिरीचा साप्ताहिक अहवाल तयार करील. असा साप्ताहिक अहवाल किमान १२ आठवडे एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध असेल. साप्ताहिक अहवालमध्ये खालील बाबींचा समावेश असेल:

- ए) फ्रिक्वन्सीची रुपरेखा;
- बी) सामान्यपणे कमी/उच्च व्होल्टेज तक्रारी असलेल्या निवडक उप-केंद्राच्या व्होल्टेजची रुपरेखा,
- सी) विजेच्या मागणी आणि पुरवठ्याबाबतची स्थिती,
- डी) विद्युत निर्मितीतील व पारेषणातील महत्वाचे बंद;
- इ) पारेषणातील मर्यादा;

- एफ) एमइजीसीचे अनुपालन न होणाऱ्या पुन्हापुन्हा घडणाऱ्या / महत्वाच्या घटना.
- जी) राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेत अतिभार होण्याच्या घटना.
- एच) पारिषण भाग आणि निर्मिती संच पूर्व-स्थितीत आणण्यासाठी झालेल्या अमर्याद विलंबाच्या घटना,
- आय) एसएलडीसीच्या सूचनांचे उपयोगकर्त्यांनी न केलेल्या पालनाचे पर्यवसान या विनियमांचे पालन न करण्यात होणे.
- जे) राज्य व्यक्ति/संस्थेची (एन्टीटी) एकूण निर्धारित आणि प्रत्यक्ष निर्मिती/वीज खेचणी,
- के) औष्णिक रेटिंग किंवा रेटिंग क्षमतेवर चालणाऱ्या वाहिन्या/उप-केंद्रे, आणि
- एल) अत्याधिक रिअॅक्टिव्ह पॉवर खेचणाऱ्या वाहिन्या/उप-केंद्रे.

परंतु असे की, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या सीइए (ग्रिडची मानके) विनियम, २०१० मधील तरतुदीनुसार ट्रीपिंगच्या तीव्रतेच्या आधारावर, साप्ताहिक अहवालात ग्रिडमधील घटना जीआय-१ ते जीआय-५ (जीआय) म्हणून आणि ग्रिडमधील अडथळे जीडी-१ ते जीडी-५ (जीडी) म्हणून वर्गीकृत करण्यात येतील.

- ४०.३ एसएलडीसी मासिक सीपीडी/एनसीपीडीसह राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेची कामगिरी समाविष्ट असलेला मासिक अहवाल तयार करील आणि आपल्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध करील.
- ४०.४ एसएलडीसी तिमाही अहवाल तयार करील ज्यामध्ये यंत्रणेतील अडथळे, सुरक्षा मानकांची आणि गुणवत्तापूर्ण सेवेची पूर्तता न करण्यासाठीची कारणे, असल्यास, तसेच वेगवेगळे उपयोगकर्ते/पारिषण परवानाधारकांनी केलेल्या विविध कार्यवाहीचा आणि अडथळ्यास जबाबदार असलेल्या वेगवेगळ्या उपयोगकर्त्यांचा/पारिषण परवानाधारकांचा तपशील यांचा समावेश असेल.
- ४०.५ एसएलडीसी, आयइजीसीच्या तरतुदीनुसार, आंतर-राज्य पारिषण यंत्रणेच्या सुरळीत कार्यवाहीसाठी डब्ल्युआरएलडीसीला देखील माहिती/अहवाल देईल.
- ४०.६ एसएलडीसी प्रत्येक तीन महिन्यांतून एकदा वेगवेगळ्या पारिषण भागांवरील ज्यादा भाराच्या संबंधात एसटीयुला संचलनात्मक फिडबॅक देईल आणि त्यावर करावयाच्या उचित उपाययोजना सूचविले व त्याची प्रत आयोगाला देईल.

४१. संचलनात्मक संपर्कासाठीची कार्यपध्दती

४१.१ उपयोगकर्ता /एसटीयु/पारिषण परवानाधारक यांच्या यंत्रणेचे संचलन व घटना

- ४१.१.१ पारिषण परवानाधारकाच्या यंत्रणेवर कोणतेही काम करताना जर राज्य ग्रिडवर संचलनात परिणाम होण्याची शक्यता वाटत असेल तर, संबंधित उपयोगकर्ता किंवा पारिषण परवानाधारक, एसएलडीसीला, असे काम करण्यापूर्वी करण्यात यावयाच्या कृतीचा तपशील देईल.

- ४१.१.२ उपयोगकर्ता किंवा पारेषण परवानाधारक त्यांच्या यंत्रणेवर कोणतीही घटना घडल्यास, अशी घटना घडल्यानंतर जर राज्य ग्रिड वर परिणाम होण्याची शक्यता असेल तर, एसएलडीसीला ताबडतोब कळवेल, व त्या घटनेत काय घडले त्याचा तपशील देईल.
- ४१.१.३ राज्य ग्रिडमधील महत्त्वाच्या जाळ्यातील भागांच्या अनियोजित काम बंदवर (फोर्स आऊटेज) संबंधित परवानाधारक/उपयोगकर्ता जवळून संनियंत्रण ठेवेल. परवानाधारक/उपयोगकर्ता जनित्रे किंवा पारेषण सुविधांच्या दीर्घकाळ चालणाऱ्या आऊटेजचा मासिक अहवाल एसटीयु आणि एसएलडीसीला पाठविल.
- ४१.१.४ एसएलडीसीने दिलेल्या सर्व संचलनविषयक सूचनांना विशिष्ट सांकेतांक असेल, ज्यांची नोंद आणि देखभाल प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार करण्यात येईल.
- ४१.१.५ राज्य ग्रिडमधील महत्त्वाच्या जाळ्यातील भागांच्या अनियोजित बंदवर (फोर्स आऊटेज) संबंधित एसएलडीसी स्तरावर जवळून संनियंत्रण ठेवण्यात येईल आणि एसएलडीसीकडून उपयोगकर्ते/पारेषण परवाधारकांना आवश्यक कृती/पूर्व-स्थितीवर आणण्याच्या सूचना निर्गमित करण्यात येतील.
- ४१.१.६ राज्यातील कोणत्याही कामाचा दुसऱ्या राज्य (राज्यांवर)/प्रदेशावर(प्रदेशांवर) परिणाम होत असेल तर त्याबाबत एसएलडीसीकडून डब्ल्युआरएलडीसीला कळविण्यात येईल.

४२. काम बंदचे (आउटेज) नियोजन

४२.१ उद्दिष्ट

- ४२.१.१ उपलब्ध असलेले सर्व स्रोत आणि पारेषणातील मर्यादा तसेच जलसिंचनाची आवश्यकता विचारात घेऊन, राज्य ग्रिडसाठी समन्वयित विद्युत निर्मिती आणि पारेषणातील आउटेजचे कार्यक्रम तयार करणे.
- ४२.१.२ यंत्रणेच्या आवश्यकतेमधील शिल्लक किंवा तूट, असल्यास, कमीत कमी करणे आणि सुरक्षा मानकांच्या मर्यादेत यंत्रणेचे संचलन करणे.
- ४२.१.३ विद्युत निर्मितीतील आउटेज वेळापत्रक, उपयोगकर्ते/एसटीयु यंत्रणांचे काम बंदचे वेळापत्रक विचारात घेऊन, ग्रिडच्या संचलनावर प्रतिकूल परिणाम न होता राज्य ग्रिडच्या भागांच्या पारेषणातील आउटेज अनुकूल करणे.

४२.२ आउटेजच्या नियोजनाची पध्दती

- ४२.२.१ खरेदीदार आणि विक्रेते आणि पारेषण परवानेधारकांसह सर्व उपयोगकर्ते एसएलडीसीला प्रत्येक वर्षीच्या ३१ ऑक्टोबरपर्यंत पुढील आर्थिक वर्षातील त्यांच्या प्रस्तावित आउटेजच्या नियोजनाची माहिती लेखी कळवतील. त्यात ज्याच्यासाठी आउटेजचे नियोजन करण्यात येत आहे त्या प्रत्येक विद्युत निर्मिती संच/पारेषण वाहिनी/आंतरजोडणी ट्रान्सफॉर्मरची माहिती, आउटेजची कारणे, प्रत्येक आउटेजसाठी निवडलेली तारीख व त्याचा कालावधी आणि जेथे त्यांत लवचिकता असेल तेथे अगदी अलीकडची सुरुवातीची तारीख व अगदी शेवटची समाप्तीची तारीख, याबाबत माहिती असेल.

४२.२.२ एसएलडीसी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेसाठी पुढील आर्थिक वर्षातील आउटेजचा आराखडा दरवर्षी ३० नोव्हेंबरपर्यंत तयार करील;

परंतु असे की, यंत्रणेची सुरक्षा व विश्वासाहता विचारात घेऊन आउटेजची योजना तयार करण्यात येईल आणि अशा आउटेजमुळे यंत्रणेकडून भागविली न गेलेली मागणी कमीत कमी राहिल अशा रितीने आउटेजची योजना तयार करण्यात येईल;

परंतु आणखी असेही की, जल विद्युत निर्मिती केंद्राच्या बाबतीत, अशा योजनेमुळे विद्युत निर्मितीसाठी पाण्याचा उपयोग जास्तीत जास्त करण्याच्या दृष्टीनेही, पाण्याचा पर्यायी वापर करण्यासंबंधी लागू असलेल्या मर्यादेच्या अधीन राहून, प्रयत्न करण्यात येईल.

परंतु आणखी असेही की, पवन ऊर्जा निर्मितीच्या जनित्राचे आउटेजचे आयोजन वारे कमी वेगात वाहण्याच्या हंगामात, सौर निर्मितीतील आउटेजचे आयोजन आवश्यकता असल्यास पावसाळी हंगामात आणि नदीच्या पाण्यावर चालणाऱ्या जल-विद्युत निर्मिती संयंत्रातील आउटेजचे आयोजन पाण्याची पातळी कमी असण्याच्या हंगामात करण्यात यावे.

४२.२.३ सर्व उपयोगकर्ते आणि एसटीयु एसएलडीसीकडून प्रसिध्द करण्यात आलेल्या वार्षिक आउटेजच्या योजनेचे अनुसरण करतील. यामध्ये कोणतीही फारकत घ्यावयाची असल्यास त्याबाबत एसएलडीसीची पूर्व-परवानगी घेण्यात येईल. नदीच्या पाण्यावर चालणारे जल-विद्युत संयंत्र, पवन आणि सौर विद्युत निर्मिती संयंत्र आणि त्याच्याशी संलग्न असलेल्या वीज वहनाच्या जाळ्यातील आउटेजचे नियोजन या नूतनशील ऊर्जा स्रोतांपासून जास्तीत जास्त वीज मिळविण्यासाठी करण्यात येईल.

४२.२.४ पारेषणातील आउटेजचे नियोजन विद्युत निर्मिती आउटेज नियोजनाशी सुसंगत असेल आणि वितरण यंत्रणेतील आउटेज नियोजन विद्युत निर्मिती आणि पारेषणातील आउटेज नियोजनाशी सुसंगत असेल.

४२.२.५ सर्व उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारकांना पुढील वर्षासाठीच्या आउटेजची अंतिम योजना दरवर्षी ३१ डिसेंबरपर्यंत कळविण्यात येईल.

परंतु असे की, उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानेधारकांशी सल्लामसलत करून एसएलडीसी आउटेजच्या योजनेस अंतिम स्वरूप देईल.

परंतु आणखी असे की, एसएलडीसीकडून सर्व संबंधित व्यक्ती/संस्थांशी समन्वय साधून मासिक तत्वावर वरील वार्षिक आउटेजच्या योजनेचा आढावा घेण्यात येईल आणि आवश्यकता वाटल्यास त्यात बदल करण्यात येतील.

४२.२.६ प्रत्येक उपयोगकर्ता किंवा पारेषण परवानाधारक नियोजित वेळापत्रकानुसार आउटेज करण्यापूर्वी किमान दोन आठवडे आधी एसएलडीसीला आउटेजबाबत कळविल आणि आउटेजपूर्वी त्यांच्याकडून पूर्व-परवानगी प्राप्त करील.

४२.२.७ खालीलपैकी कोणतीही घटना घडल्यास एसएलडीसीला नियोजित बंद लांबणीवर टाकण्याचा अधिकार असेल:-

ए) ग्रिड मधील मोठा बिघाड (म्हणजेच अंशतः/पूर्ण काळोख);

बी) यंत्रणेची अलगता;

सी) प्रस्तावित बंदमुळे यंत्रणेतील इतर कोणतीही घटना जिचा यंत्रणेच्या सुरक्षेवर विपरीत परिणाम होऊ शकेल.

परंतु असे की, एसएलडीसी आउटेजच्या योजनेत केलेल्या सुधारणांसाठीच्या उचित कारणांसह आउटेजची सुधारित योजना, शक्य होईल तितके लवकर, कळविल.

४२.२.८ यंत्रणेत आणीबाणीची स्थिती उद्भवल्यास, ज्यात विद्युत निर्मितीची हानि, पारेषण वाहिन्यातील बिघाड, ग्रिड मधील अडथळे व यंत्रणेची अलगता यांचा समावेश असू शकेल, एसएलडीसी नियोजित आउटेजला मान्यता देण्यापूर्वी परिस्थितीचा योग्य आढावा घेईल.

परंतु असे की, एसएलडीसीने वेळोवेळी सूचित केलेले १० मेगावॅट आणि त्यापेक्षा जास्त क्षमतेच्या विद्युत केंद्रांचे नियोजित आउटेज वार्षिक नियोजनाच्या अधीन राहिल.

४२.२.९ एसएलडीसी पुढील आर्थिक वर्षातील त्यांच्या आउटेजच्या योजनेची माहिती तयार करील आणि प्रत्येक वर्षी ३० नोव्हेंबरपर्यंत डब्ल्युआरपीसीला लेखी कळवील. त्यात ज्याच्यासाठी आउटेजचे नियोजन करण्यात येत आहे त्या प्रत्येक विद्युत निर्मिती संच/पारेषण वाहिनी/आंतरजोडणी ट्रान्सफॉर्मरची माहिती, आउटेजची कारणे, प्रत्येक आउटेजसाठी निवडलेली तारीख व त्याचा कालावधी आणि जेथे त्यांत लवचिकता असेल तेथे अगदी अलीकडची सुरुवातीची तारीख व अगदी शेवटची समाप्तीची तारीख, याबाबत माहिती असेल. एसएलडीसी पुढील आर्थिक वर्षासाठी सर्वोच्च मागणी असणाऱ्या काळातील (पीक) तसेच सर्वोच्च मागणी नसणाऱ्या काळातील (ऑफ-पीक) विजेच्या मागणीसाठी भार निर्मिती समतोल अहवाल ३१ ऑक्टोबर पर्यंत डब्ल्युआरपीसीला सादर करील. तूट/शिलकीच्या व्यवस्थेसाठीची वार्षिक योजना भार निर्मिती समतोल अहवालात (एलजीबीआर) स्पष्टपणे नमूद करण्यात येईल.

४२.२.१० प्रादेशिक विद्युत यंत्रणेवर परिणाम करणाऱ्या, विद्युत केंद्रे आणि अति-उच्च पारेषण वाहिन्यांमधील आउटेजची अंमलबजावणी केवळ एसएलडीसीच्या समन्वयाने डब्ल्युआरएलडीसीच्या परवानगी नंतरच करण्यात येईल.

४२.२.११ एसएलडीसी आपल्या संकेत-स्थळावर त्रैमासिक, अर्ध-वार्षिक आणि वार्षिक आउटेजचे अहवाल प्रदर्शित करील.

४२.२.१२ या विभागात उल्लेख करण्यात आलेल्या नियोजित काम बंदच्या संबंधात, त्यानंतरच्या आर्थिक वर्षासाठी वार्षिक काम बंदच्या नियोजनासंबंधात एक दिनदर्शिका तयार करण्यात येईल. अशा काम बंदच्या योजनेवर ओसीसीच्या बैठकीमध्ये चर्चा करण्यात येईल आणि त्यास अंतिम स्वरूप देण्यात येईल.

४३. परिस्थिती पूर्व-पदावर आणण्याची कार्यपध्दती

४३.१ प्रत्येक उपयोगकर्ता/पारेषण परवानाधारकाच्या यंत्रणेतील अंशतः किंवा पूर्ण काळोखानंतर परिस्थिती पूर्व-पदावर आणण्याची सविस्तर योजना व कार्यपध्दतीला संबंधित उपयोगकर्ते आणि पारेषण परवानाधारक एसएलडीसीशी समन्वय साधून अंतिम स्वरूप देतील. या कार्यपध्दतीचा आढावा पुढील प्रत्येक वर्षी एकदा घेण्यात येऊन ती कायम करण्यात यावी आणि / किंवा त्यात सुधारणा करण्यात याव्यात. उपयोगकर्ता/ पारेषण परवानाधारक, एसएलडीसीला कळवून, दर सहा महिन्यातून एकदा, कार्यपध्दती किंवा वेगवेगळ्या उप-यंत्रणांच्या कार्यपध्दतीच्या मॉक ड्रीलचे आयोजन करतील.

परंतु असे की, उपयोगकर्ते अशा योजना आणि कार्यपध्दती मान्य करतील आणि त्याचे पालन करण्यात अडचणी आल्यास त्याबाबत त्वरित एसएलडीसीला आगाऊ कळवतील.

४३.२ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा पूर्व-पदावर आणण्यासाठीच्या सविस्तर कार्यपध्दतीमध्ये खालील आकस्मिक घटनांचा समावेश असेल आणि ही पध्दती डब्ल्युआरएलडीसीच्या यंत्रणा पूर्वपदावर आणण्याच्या कार्यपध्दतीशी मिळतीजुळती असेल:-

ए) यंत्रणा पूर्णपणे बंद पडणे (काळोख);

बी) यंत्रणा अंशतः बंद पडणे (काळोख)

सी) यंत्रणेच्या अलग केलेल्या भागाचे सिन्क्रोनायझेशन.

परंतु असे की, अशी कार्यपध्दती आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणा आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेची निर्मिती क्षमता आणि संचलनाच्या मर्यादा विचारात घेईल.

४३.३ ब्लॉक स्टार्ट सुविधा असलेल्या विद्युत निर्मिती केंद्रांची यादी तसेच, आंतर-राज्य/आंतर प्रादेशिक जोडण्या, तालबद्ध संकलनाचे बिंदू (सिन्क्रोनाइझिंग पॉइंट्स) आणि प्राधान्याने पूर्व-पदावर आणण्याचा महत्वाचा विद्युत पुरवठा, यांची माहिती एसएलडीसीकडून तयार करण्यात येईल व त्यांच्याकडे ती उपलब्ध असेल. जीसीसीकडून या यादीचा आढावा घेण्यात येईल आणि यादी अंतिम करण्यात येईल.

४३.४ काळोखानंतर परिस्थिती पूर्व-पदावर आणण्याच्या प्रक्रियेदरम्यान, एसएलडीसीला, ग्रिड शक्य तितके जास्तीत जास्त लवकर पूर्व-पदावर आणण्यासाठी, आवश्यकतेनुसार व्होल्टेज आणि फ्रिक्वन्सीसाठीच्या घटित सुरक्षा मानकांनी काम चालू ठेवण्याचे प्राधिकार असतील.

४३.५ ग्रिड जोपर्यंत नेहमीच्या स्थितीत येत नाही तोपर्यंत, परिस्थिती पूर्व-पदावर आणण्यासाठी संपर्काची सर्व साधने फक्त संचलनविषयीच्या संपर्कासाठी वापरण्यात येतील.

४३.६ आवश्यक भार असलेले वितरण परवानाधारक किंवा उपयोगकर्ते अशा भारांच्या आवश्यक नसणाऱ्या भागांची स्वतंत्रपणे निवड करतील, जे आकस्मिक स्थितीदरम्यान बंद ठेवण्यात येतील. वितरण परवानाधारक प्रत्येक प्रकरणी संबंधित भार गटांशी उचित निर्धारण करील आणि आवश्यक भार पूर्व-पदावर आणण्यासाठी प्राधान्य देईल. यंत्रणा सामान्य स्थितीत

आल्यानंतरच केवळ आवश्यक नसणारे भार एसएलडीसीच्या सूचनेनुसार चालू करण्यात येतील.

- ४३.७ अनुचित घाई किंवा अयोग्य भारामुळे यंत्रणा दुसऱ्यांदा कोलमडू नये यासाठी सर्व उपयोगकर्ते कार्यपध्दतीच्या अंमलबजावणीवर विशेष लक्ष पुरवतील. परिस्थितीची निकड असूनही, घटनेच्या त्यानंतरच्या चौकशीस आणि परिस्थिती पूर्व-पदावर आणण्यामधील कार्यक्षमतेस चालना देण्यासाठी, सर्व उपयोगकर्त्यांकडून सर्व संचलनाचे काळजीपूर्वक, त्वरेने आणि संपूर्ण लॉगिंग आणि कार्यात्मक सूचना अंमलात आणण्याची खबरदारी घेण्यात येईल. अशी चौकशी घटना घडल्यानंतर ताबडतोब करण्यात येईल.
- ४३.८ एसएलडीसी, यंत्रणा संपूर्ण किंवा अंशतः बंद होण्यास किंवा राज्य ग्रिडचा कोणताही भाग यंत्रणा दुभंगण्यास आणि डिसिन्क्रोनाइज्ड होण्यास कारणीभूत ठरणाऱ्या ग्रिडमधील सर्व महत्वाच्या बिघाडांचे घटनोत्तर विश्लेषण करील. सर्व उपयोगकर्ते एसएलडीसीला यंत्रणेतील बिघाडाचे विश्लेषण करणे आणि वेळोवेळी सुधारणा झालेल्या आयझीसीमधील तरतुदीनुसार डब्ल्युआरएलडीसीला अहवाल पाठविणे शक्य व्हावे याकरिता यंत्रणेच्या बिघाडा संबंधातील सर्व माहिती देतील व समन्वय करतील.
- ४३.९ जीसीसीच्या अंतर्गत असलेली पीसीसी गोळा करण्यात आलेल्या माहितीचा आढावा घेईल आणि राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेच्या किंवा कोणत्याही उपयोगकर्त्यांच्या सुरक्षा यंत्रणेच्या बिघाडाचे विश्लेषण करील आणि ग्रिडच्या उपयोगकर्त्यांनी करावयाच्या सुरक्षा यंत्रणा किंवा रिले सेटींग योजनेमधील फेरबदल आणि/किंवा सुधारणा करण्याची आणि आवश्यकता असल्यास, राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणा आणि पश्चिम विभागाच्या योजनांचे आयलॅण्डींग आणि त्या पूर्वपदावर आणण्यासाठीच्या योजनेची शिफारस करील.

४४ अतिभाराचे व्यवस्थापन

- ४४.१ एसटीयु एसएलडीसीशी सल्लामसलत करुन या विनियमांच्या अधिसूचनेपासून सहा महिन्यांच्या आत राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेमधील अतिभार काढण्यासाठी पध्दती विकसित करील.

परंतु असे की, अशी पध्दती विकसित होईपर्यंत, वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आलेल्या केंद्रीय आयोगाच्या संबंधित विनियमानुसार रियल-टाईम यंत्रणेमधील अतिभाराचे व्यवस्थापन करण्यात येईल.

परंतु आणखी असे की, अशा पध्दतीचा जीसीसीकडून आढावा घेण्यात येईल आणि सर्व उपयोगकर्त्यांना हा आढावा उपलब्ध करुन देण्यात येईल आणि एसएलडीसी तसेच एसटीयुच्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध करण्यात येईल.

परंतु आणखी असेही की, आयोगाकडून निश्चित करण्यात आल्यास अतिभार आकार वेळोवेळी लागू करण्यात येतील.

४५. आंतर उपयोगकर्त्यामधील सीमेची सुरक्षितता

- ४५.१ एसएलडीसी आपल्या संकेत-स्थळावर एसएलडीसी किंवा अन्य उपयोगकर्त्यांशी थेट आंतर उपयोगकर्ता सीमा असलेल्या सर्व उपयोगकर्त्यांच्या पदनिर्देशित अधिकाऱ्यांची अद्ययावत यादी (नाव, पदनाम आणि दूरध्वनी क्रमांक) प्रसिध्द करील. त्याचप्रमाणे, एसएलडीसी किंवा अन्य उपयोगकर्त्यांशी थेट आंतर उपयोगकर्ता सीमा असलेले सर्व उपयोगकर्ते देखील त्यांच्या पदनिर्देशित अधिकाऱ्यांची अशीच अद्ययावत यादी आपल्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करतील.
- ४५.२ एसएलडीसी ओसीसी सोबत समन्वय साधून हे विनियम अधिसूचित झाल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत आंतर उपयोगकर्ता सीमेवर करण्यात यावयाच्या कोणत्याही कामासाठीची सविस्तर पध्दती तयार करील आणि जीसीसीकडे परवानगीसाठी सादर करील. जीसीसीने मान्यता दिलेली पध्दती एसटीयुच्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध राहिल. एसटीयु आंतर उपयोगकर्ता सीमेवरील कामासाठीच्या पध्दतीचा १२ महिन्यांतून किमान एकदा आढावा घेईल आणि मान्यतेसाठी जीसीसीकडे सादर करील.
- ४५.३ एसटीयु आणि अन्य उपयोगकर्त्यांच्या सर्कीटमधील आंतर उपयोगकर्ता सीमेसाठी, सर्व उपयोगकर्ते सहमती असलेल्या सुरक्षा नियमांचे पालन करतील, हे नियम सीइएचे सुरक्षा विनियम किंवा अधिनियमांतर्गत तयार करण्यात आलेले अन्य कोणतेही नियम आणि विनियमांनुसार असणे आवश्यक आहे.

४६. घटनेची माहिती

४६.१ माहिती द्यावयाच्या घटना

४६.१.१ खालीलपैकी कोणत्याही घटनांची माहिती उपयोगकर्ता / पारेषण परवानाधारक किंवा एसएलडीसी किंवा एसटीयुला द्यावी लागेल:-

- ए) पूर्ण / अंशतः काळोख पडणे;
- बी) यंत्रणेचे आयलॅडिंग / यंत्रणा दुर्भंगणे;
- सी) ग्रिडमधील बेशिस्त;
- डी) प्रमुख निर्मिती संचाची हानि,
- इ) सुरक्षा मानकांचे उल्लंघन
- एफ) महत्वाचे सर्कीट ब्रेकर, ट्रान्सफार्मर, बस बार किंवा इएचव्ही पारेषण वाहिनी टॉवर कोसळणे यासंबंधातील उपकरणांतील गंभीर समस्या
- जी) एसएलडीसीच्या सूचनांचे पालन न करणे,
- एच) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या कोणत्याही भागाच्या संरक्षण प्रणालीचे अपयश;
- आय) विद्युत यंत्रणेतील अस्थिरता;
- जे) राज्य ग्रिडमधील कोणताही भाग बंद पडणे.
- के) आगीची मोठी घटना,
- एल) सक्तीच्या घटनेची परिस्थिती,

- एम) प्राणघातक किंवा प्राणघातक नसणारी मानवी अपघाताची घटना,
- एन) उपयोगकर्त्याचा भार एकाएकी कमी होणे,
- ओ) अपवादात्मक उच्च किंवा कमी यंत्रणा व्होल्टेज आणि
- पी) आयोगाने वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केलेली अन्य कोणतीही घटना.

४६.२ माहिती कळवावयाची कार्यपध्दती

४६.२.१ उपयोगकर्ता किंवा पारिषण परवानाधारक, घटनेविषयी सुरुवातीला एसएलडीसीला तोंडी सूचना देईल व त्यानंतर घटना घडल्यापासून दोन दिवसांच्या आत एसएलडीसीला विनियम ४६.१.१ नुसार लेखी अहवाल पाठविल.

४६.२.२ एसएलडीसी, घटनेविषयी सुरुवातीला उपयोगकर्ता/पारिषण परवानाधारकाला तोंडी सूचना देईल व त्यानंतर संबंधित उपयोगकर्ता/पारिषण परवानाधारकाला घटना घडल्यापासून दोन (२) आठवड्यांच्या आत लेखी अहवाल पाठवेल.

४६.२.३ एसएलडीसी किंवा उपयोगकर्ता/पारिषण परवानाधारकाला, जसे असेल तसे, लेखी अहवाल पाठविण्यात येईल आणि घटनेबाबतच्या खालील तपशीलासह तोंडी सूचनेने दिलेल्या माहितीस पुष्टी देण्यात येईल :-

- (ए) घटनेची वेळ व तारीख;
- (बी) ठिकाण;
- (सी) (घटनेशी) थेट संबंध आलेली संयंत्रे आणि / किंवा उपकरणे;
- (डी) घटनेचे वर्णन व कारण;
- (इ) (घटने)पूर्वीची स्थिती;
- (एफ) विजेच्या मागणीत आणि / किंवा निर्मितीत (MW मध्ये) आलेला व्यत्यय आणि व्यत्ययाचा कालावधी;
- (जी) डिस्टर्बन्स रेकॉर्डर, घटना खाते-नोंदी ठेवणारे उपकरण, माहिती प्राप्त करून घेण्याच्या यंत्रणेसह सर्व नोंदी करणा-या उपकरणांच्या अभिलेख्यांच्या प्रतीसह यंत्रणेची सर्व संबंधित माहिती;
- (एच) बंद पडण्याचा घटनाक्रम वेळेसह;
- (आय) रिले फ्लॅग्सचा तपशील; आणि
- (जे) सुधारात्मक उपाययोजना.
- (के) अन्य कोणतीही संबंधित माहिती.

परंतु असे की, एसएलडीसी, विनियम ४६.१.१ मध्ये उल्लेख केलेली आणि जीसीसीने मान्य केलेली माहिती विचारात घेऊन प्रमाणित अहवालाचा नमुना तयार करील. असा नमुना एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध करील.

४६.२.४ १००० मेगावॉटपेक्षा जास्त विद्युत निर्मिती क्षमतेवर किंवा भारावर विपरित परिणाम करणा-या घटनांबाबत एसएलडीसी/पारिषण परवानाधारक/उपयोगकर्ता, जसे असेल तसे, यांच्याकडून आयोगास ताबडतोब लेखी कळविण्यात येतील.

परंतु असे की, अशी घटना घडल्यापासून २४ तासांच्या आत घटनेचा थोडक्यात तपशील, व्याप्ती व घटनेचे संभाव्य कारण असलेला संक्षिप्त अहवाल आयोगाला पाठविण्यात येईल.

४६.२.५ अधिनियमांच्या कलम १६१ आणि त्याखालील नियमांनुसार अपघाताची माहिती कळविण्यात येईल. अपघात आणि विजेच्या पुरवठ्यातील किंवा पारेषणातील अपयशाची सूचना विनिर्दिष्ट नमुन्यात विद्युत निरीक्षकास देण्यात येईल.

भाग ३ : काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण संहिता

[एसएलडीसीने हितसंबंधितांचे अभिप्राय आणि सूचना विचारात घेउन प्रारूप शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहिता तयार केली आणि मान्यतेसाठी आयोगाकडे सादर केली. आयोगाने दि. ११ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी प्रारूप शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहितेस मान्यता दिली. आयोगाने दि. १ मार्च, २०२० रोजी प्रारूप एमइजीसी, २०२० प्रसिध्द करताना विनिर्दिष्ट केले की, मान्यता दिलेली प्रारूप शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहिता अंतिम एमइजीसी, २०२० विनियमांचा भाग ३ बनेल. त्यानुसार आयोगाने एमइजीसी, २०२० विनियमांच्या भाग ३ मध्ये मीटरींग संहिता समाविष्ट केली. एमइजीसी, २०२० ची वाचनीयतेत सुधारणेसाठी प्रारूप शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहितेमधील व्याख्या एमइजीसी, २०२० च्या विनियमांच्या व्याख्यांमध्ये समाविष्ट केल्या आहेत आणि यथोचितपणे व्याख्या आणि विनियमांच्या व्याख्यांच्या क्रमवारीमध्ये सुधारणा केली आहे. दि. ११ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी मान्यता दिलेल्या मीटरींग संहितेचा एमइजीसी, २०२० विनियम अधिसूचित झाल्याच्या दिनांकापासून स्वतंत्रपणे संदर्भासाठी वापरण्यात येणार नाही.]

४७. उद्दिष्ट

राज्य ग्रिड संहिता, आयइजीसी आणि मविनिआ डीएसएम विनियमांमार्गत काल व परिमाण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषणाच्या तरतुदींनुसार एमएसएलडीसीला त्यांची जबाबदारी पार पाडणे सुकर व्हावे यासाठी काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण संहिता तयार करण्यात आली आहे. एमएसएलडीसीकडून खालील बाबी तयार करण्यासाठी आणि अंतिम करण्यासाठी या संहितेत उपयोगकर्ता आणि राज्य संस्थेची भूमिका आणि जबाबदारी निश्चित केली आहे.

ए) विक्रेत्यांकरिता डे-अहेड प्रेषण निर्धारण

बी) खरेदीदारांकरिता डे-अहेड वीज खेचणीचे निर्धारण

सी) राज्यासाठी भार-निर्मिती संतुलन

४८. व्याप्ती

४८.१ ही संहिता राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या विक्रेत्यांच्या शेड्युलिंगसाठी आणि आयइजीसीनुसार डब्ल्युआरएलडीसीच्या माध्यमातून आंतर-राज्य निर्मिती केंद्राच्या शेड्युलिंगमध्ये सहाय्य करण्यासाठी आणि डे-अहेड तत्त्वावर आणि इण्ट्रा-डे (दिवसांतर्गत) संचलनादरम्यान खरेदीदाराच्या नक्त वीज खेचणीसाठी स्वीकारावयाची कार्यपध्दती

हाताळते. या संहितेमध्ये एमएसएलडीसी आणि डब्ल्युआरएलडीसी यांच्यामध्ये, एमएसएलडीसी आणि विक्रेता यांच्यामध्ये आणि एमएसएलडीसी आणि खरेदीदार यांच्यामध्ये माहितीच्या देवाणघेवाणीची कार्यपध्दती ठरवून देण्यात आली आहे.

- ४८.२ ही काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण संहिता या विनियमांच्या विनियम ४९ मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे त्यांच्या नियंत्रण क्षेत्राखालील सर्व राज्य संस्था म्हणजेच राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले किंवा तिचा वापर करित असलेले खरेदीदार आणि विक्रेत्यांना लागू राहिल.
- ४८.३ प्रत्येक विक्रेत्याचे डे-अहेड निर्मितीचे निर्धारण आणि प्रत्येक खरेदीदाराच्या वीज खेचणीचे निर्धारण सादर करण्याची पध्दती आणि आंतर-राज्य निर्मिती केंद्रासाठी डब्ल्युआरएलडीसीकडे डे-अहेड निर्धारण सादर करण्याची पध्दती देखील या संहितेमध्ये समाविष्ट करण्यात आली आहे.
- ४८.४ यामध्ये राज्य संस्थेला, आवश्यकता असल्यास, रियल टाईम प्रेषण/वीज खेचणीच्या सूचना आणि फेर-निर्धारण निर्गमित करण्याची पध्दतीमीमांसा देखील देण्यात आली आहे.

४९ प्रयोज्यता

ही काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण संहिता खाली दिल्यानुसार लागू राहिल -

- ४९.१ नूतनशील ऊर्जा निर्माते, मुक्त प्रवेश निर्माते, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले स्व-वापराकरिता ऊर्जा निर्मिती करणाऱ्या वीजनिर्मात्यांसह, परंतु पवन आणि सौर निर्मिती केंद्रे वगळून, २५ मेगावॅटच्या वर (किंवा अशी अन्य प्रारंभिक क्षमता) संचाची स्थापित निर्मिती क्षमता असलेले किंवा निर्मिती केंद्रातील सर्व संचांची एकत्रित क्षमता असलेले सर्व विक्रेते. पवन आणि सौर निर्मितीच्या पूर्वानुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि तफावतीच्या हिशोबपूर्ती संबंधातील बाबींचे नियमन महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (सौर आणि पवन ऊर्जा निर्मितीकरिता पूर्वानुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि तफावतीची हिशोबपूर्ती) विनियम, २०१८ आणि त्यामध्ये करण्यात आलेल्या सुधारणांनुसार करण्यात येईल.

परंतु असे की, शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहितेच्या तरतुदी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या २५ मेगावॅटपेक्षा कमी स्थापित क्षमता असलेल्या सर्व नूतनशील उर्जा निर्मिती केंद्रांना (पवन आणि सौर निर्माते वगळून) देखील या संहितेमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या सविस्तर पध्दतीनुसार शेड्युलिंगच्या प्रयोजनासाठी लागू होतील.

- ४९.२ राज्यात स्थित असलेले सर्व खरेदीदार, वितरण परवानाधारकांसह, मानीव वितरण परवानाधारक आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले पूर्णतः मुक्त प्रवेश ग्राहक.
- ४९.३ ही संहिता आयोगाने अधिसूचित केलेल्या दिनांकापासून सर्व राज्य संस्थांवर (एन्टीटी) बंधनकारक राहिल.
- ४९.४ या शेड्युलिंग संहितेच्या तरतुदी एमइजीसी, २०२० विनियमांतील अन्य तरतुदी, मविनिआ (तफावतीच्या हिशोबपूर्तीची कार्यपध्दती आणि संबंधित बाबी) विनियम, २०१९, मविनिआ

(सौर आणि पवन ऊर्जा निर्मितीकरिता पूर्वानुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि तफावतीची हिशोबपूर्ती) विनियम, २०१८ मधील तरतुदी आणि त्याखाली तयार करण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीसह वाचण्यात याव्यात.

५० भूमिका आणि जबाबदाऱ्या

५०.१ एसएलडीसीची भूमिका आणि जबाबदाऱ्या

५०.१.१ अधिनियमाच्या कलम ३३ नुसार, राज्यातील एमएसएलडीसी एकात्मिक ग्रिड संचलनाच्या खात्रीसाठी आणि त्या राज्यातील विद्युत यंत्रणेच्या संचलनामध्ये कमाल किफायतशीरता आणि कार्यक्षमता साध्य करण्यासाठी आवश्यक असल्यानुसार निर्देश देईल आणि पर्यवेक्षण व नियंत्रण करील. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेला प्रत्येक परवानाधारक, निर्मिती कंपनी, निर्मिती केंद्र, उप-केंद्र आणि अन्य कोणतीही व्यक्ती एमएसएलडीसीने अधिनियमांच्या कलम ३३ च्या उप-कलम (१) अंतर्गत निर्गमित केलेल्या निर्देशाची पूर्तता करील. एमएसएलडीसी आरएलडीसीच्या निर्देशांची पूर्तता करील.

५०.१.२ खरेदीदार किंवा विक्रेता म्हणून राज्य एन्टीटीच्या किंवा राज्यांतर्गत संस्थेच्या आंतर-राज्य द्विपक्षीय आणि सामुदायिक व्यवहारांच्या बाबतीत, एमएसएलडीसी वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या केंद्रीय विद्युत नियामक आयोग (आंतर-राज्य पारेषणासाठी मुक्त प्रवेश) आंतर-राज्य पारेषणासाठी मुक्त प्रवेश विनियम, आणि मविनिआ पारेषण मुक्त प्रवेश विनियम, २०१६ आणि मविनिआ वितरण मुक्त प्रवेश विनियम, २०१६ नुसार, सहमती किंवा ना हरकत प्रमाणपत्र किंवा पूर्व स्थायी मंजूरी, जसे असेल तसे, प्रदान करील.

५०.१.३ एमएसएलडीसी त्यांच्या नियंत्रण क्षेत्रात खरेदीदार आणि विक्रेत्यांच्या शेड्युलिंगच्या समन्वयासाठी जबाबदार राहिल. एमएसएलडीसी खालील बाबींसाठी देखील जबाबदार राहिल:

१. वेळोवेळी सुधारणा केल्यानुसार, या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेली एमओडी तत्त्वे आणि मविनिआ डीएसएम विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेली तत्त्वे विचारात घेउन, प्रत्येक महिन्यासाठी डे अहेड शेड्युलिंग प्रक्रियेकरिता मेरिट ऑर्डर स्टॉक तयार करणे.
२. विक्रेता/खरेदीदारांच्या संचलनाचे रियल टाईम संनियंत्रण करणे,
३. घोषित केलेली क्षमता किंवा वीज खेचणीच्या निर्धारणामध्ये गेमिंग नसल्याची तपासणी करणे.
४. घोषित क्षमता आणि अंतःक्षेपणाच्या निर्धारणात सुधारणा करणे,
५. वीज खेचणीच्या निर्धारणात सुधारणा करणे,
६. स्विचिंगबाबत सूचना देणे

७. आऊटेजचे नियोजन करणे इ.

- ५०.१.४ एमएसएलडीसी पारेषण जाळ्यातील सर्व संभाव्य नेटवर्क मापदंड, अडचणी, अतिभार यांचे मूल्यांकन करून आणि पारेषण जाळ्यातील कोणत्याही अडथळ्याच्या परिस्थितीत निर्मिती केंद्राच्या प्रेषणाशी संबंधित सर्व निर्णय घेईल. एमएसएलडीसीने प्रेषण आणि वीज खेचण्याच्या संबंधात दिलेल्या सूचना सर्व राज्य संस्थांवर बंधनकारक राहतील.
- ५०.१.५ एमएसएलडीसी खरेदीदार किंवा विक्रेत्यांपैकी कोणीही अनुचित गेमिंग किंवा संगनमतात गुंतला आहे का याची तपासणी करण्यासाठी नियत कालांतराने प्रेषणापासून घेतलेल्या प्रत्यक्ष तफावतीचा आणि निर्गमित केलेल्या नक्त वीज खेचणीच्या निर्धारणाचा आढावा घेईल. जर अशी कोणतीही कृती आढळली तर हे प्रकरण मविनिआ डीएसएम विनियम, २०१९ आणि त्यामध्ये करण्यात आलेल्या सुधारणांमधील तरतुदीनुसार हाताळण्यात येईल
- ५०.१.६ एमएसएलडीसी, एसटीयुने उपलब्ध केलेल्या प्रत्यक्ष मीटरमधील नोंदीच्या आणि राज्य संस्थेसाठी अंमलबजावणी केलेल्या निर्धारणाच्या आणि राज्य डीएसएम पूल अकाउन्ट आणि राज्य एनर्जी अकाउंटच्या आधारे, संबंधित राज्य संस्थेकरिता तफावतीच्या काल-गट निहाय परिगणनेसाठी जबाबदार राहिल.
- ५०.१.७ एमएसएलडीसी डे-अहेड, वीज खेचणी/अंतःक्षेपणाच्या निर्धारणाच्या सादरीकरणाच्या पध्दती आणि वेळेसंबंधात, आवश्यक असलेल्या अशा कोणत्याही माहितीसह, ही सर्व माहिती एकत्रित करण्यासाठी सर्व राज्य संस्थांना (राज्य एन्टीटी) कार्यपध्दती/मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करील आणि ००.०० तासांपासून प्रारंभ होणाऱ्या पुढील दिवसाकरिता वीज खेचणी/प्रेषणाचे निर्धारण जारी करील.
- ५०.१.८ एमएसएलडीसी प्रादेशिक पूल अकाउन्ट हिशोबपूर्तीसाठी राज्य परिघ 'तफावत पूल अकाउंट' तयार करण्यासाठी देखील जबाबदार राहिल.

५०.२ राज्य संस्थेची भूमिका आणि जबाबदाऱ्या

ए विक्रेते:

- ५०.२.१ नूतनशील ऊर्जा निर्माते, पवन आणि सौर निर्मिती केंद्रे वगळून, मुक्त प्रवेश निर्माते, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या स्व-वापरासाठी वीजनिर्मिती (कॅप्टीव्ह) करणाऱ्या निर्मात्यांसह (इन-सिट्यु कॅप्टीव्ह निर्माते वगळून) २५ मेगावॅटच्या वर स्थापित निर्मिती क्षमता असलेल्या सर्व निर्मात्यांना मविनिआ डीएसएम विनियम २०१९ आणि त्यामध्ये करण्यात आलेल्या सुधारणांमधील आणि या शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहितेमधील तरतुदी लागू राहतील. पवन आणि सौर निर्मिती केंद्रांच्या बाबतीत, मविनिआ पुर्वानुमान आणि शेड्युलिंग विनियम विनियमांमधील तरतुदी आणि त्यांतर्गत तयार केलेली कार्यपध्दती लागू राहिल.

- ५०.२.२ या शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहितेच्या तरतुदी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या २५ मेगावॅटपेक्षा कमी स्थापित क्षमता असलेल्या सर्व निर्मिती केंद्रांना (पवन आणि सौर निर्माते वगळून) शेड्युलिंगच्या प्रयोजनासाठी या संहितेमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या सविस्तर कार्यपध्दतीनुसार लागू राहतील.
- ५०.२.३ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेली स्व-वापरासाठी वीज निर्मिती करणारी निर्मिती केंद्रे किंवा संच, या संहितेमध्ये तपशीलवार दिलेल्या शेड्युलिंग पध्दतीनुसार, त्यांच्या स्वतःच्या वीज वापरासाठी आणि ग्रिडमध्ये वीज अंतःक्षेपित करण्यासाठीच्या निर्धारणासाठी स्वतंत्रपणे त्यांचे निर्धारण सादर करतील.
- ५०.२.४ १ मेगावॅट आणि त्यावरील स्थापित क्षमता असलेल्या इन-सिट्यु कॅप्टीव्ह निर्मिती केंद्रे असलेल्या कॅप्टीव्ह ग्राहक, वितरण परवानाधारकांना त्यांच्या मागणीच्या अंदाजाचे नियोजन करणे आणि त्यानुसार विजेच्या गरजेचे निर्धारण तयार करणे सुकर होण्यासाठी, त्यांच्या वीजवापराचे नक्त निर्धारण वितरण परवानाधारकांना देतील.
- ५०.२.५ विक्रेते वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या आयइजीसी आणि राज्य ग्रिड संहितेच्या तरतुदीशी सुसंगत राहिल अशा रीतीने त्यांची निर्मिती केंद्रे कार्यान्वित करतील.
- ५०.२.६ या विनियमांतील तरतुदी, मविनिआ डीएसएम विनियम, २०१९, मविनिआ पुर्वानुमान आणि शेड्युलिंग विनियम, २०१८ आणि त्यामधील सुधारणा आणि त्याअंतर्गत लागू असल्याप्रमाणे तयार करण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीनुसार, विक्रेते एसएलडीसीने अंतिम केलेल्या काल-गट निहाय निर्धारणानुसार विजेच्या निर्मिती/विजेच्या अंतःक्षेपणासाठी जबाबदार राहतील.
- ५०.२.७ विक्रेते ऊर्जेच्या देवाणघेवाणीसाठी केलेल्या सर्व करारांची माहिती एमएसएलडीसीला कळवतील.
- ५०.२.८ विक्रेत्यांना देण्यात आलेल्या दैनिक निर्धारणानुसार त्यांनी विजेची निर्मिती करणे सामान्यतः अपेक्षित राहिल. विक्रेते, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या मविनिआ डीएसएम विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मर्यादेच्या आत, निर्मिती संच आणि यंत्रणेच्या स्थितीवर अवलंबून त्यांना दिलेल्या निर्धारणापासून तफावत घेऊ शकतील. विशेषत्वाने, त्यांना तुटीच्या स्थितीत देण्यात आलेल्या निर्धारणाच्या पलिकडे अशी तफावत अनुज्ञेय मर्यादेच्या पलिकडे यंत्रणेचे मापदंड खालावण्यास आणि/किंवा वाहिनीवर अस्वीकारार्ह भार येण्यास कारणीभूत होत नाही तोपर्यंत विजेची निर्मिती करण्याची परवानगी देता येऊ शकेल. एक्स-पॉवर प्लान्ट निर्मितीच्या निर्धारणापासूनच्या तफावतीला, असल्यास, मविनिआ डीएसएम विनियमानुसार उचित किंमत देण्यात येईल. त्याशिवाय, निर्धारणापासून घेतलेल्या तफावतीमुळे निर्माण झालेल्या अतिभाराची किंमत देखील सीइआरसीच्या अतिभार आकार विनियमानुसार देण्यात येईल.
- ५०.२.९ विक्रेता पुढील दिवसासाठी, म्हणजेच ००.०० तास ते २४.०० तासांपर्यंत, आवश्यक असणाऱ्या पूर्वअंदाजित एक्स-पॉवर प्लान्ट मेगावॅट आणि मेगावॅट तासांमधील क्षमतांची

आगाऊ घोषणा करील. विक्रेत्याला, मेगावॉट आणि मेगावॉट तासमधील एक्स-पॉवर प्लान्ट पूर्वअंदाजित निर्मिती क्षमता तयार करताना, पूर्वअंदाजित डे अहेड क्षमतेसह इंधन आणि पाण्याची उपलब्धता विचारात घेणे आवश्यक राहिल. इंधन तुटवड्याच्या स्थिती दरम्यान, औष्णिक केंद्राच्या बाबतीत विक्रेते किमान मेगावॉट, कमाल मेगावॉट, मेगावॉट तास क्षमता आणि इंधनाच्या तुटीची घोषणा विनिर्दिष्ट करतील.

५०.२.१० विक्रेते काल-गटामधील निर्मितीतील संभाव्य चढ/उताराची देखील घोषणा करतील. गॅस टर्बाइन निर्मिती केंद्र आणि कम्बाइन सायकल निर्मिती केंद्राच्या बाबतीत, निर्मिती केंद्र एपीएम गॅस, आरएलएनजी आणि द्रव इंधनावरील युनिट्स आणि मोडयुल्स करिता क्षमता घोषित करील.

५०.२.११ राज्य निर्मिती केंद्रे/राज्यांतर्गत राज्य निर्मिती केंद्रे, नदीच्या पाण्यावर चालणाऱ्या जल-विद्युत केंद्राचा अपवाद वगळता (तीन ते चार जलाशयांसह), त्यांच्या क्षमतेची घोषणा करताना किंवा त्यामध्ये सुधारणेची घोषणा करताना, सर्वोच्च मागणी असणाऱ्या (पिक) तासां दरम्यानची घोषित क्षमता अन्य तासांपेक्षा कमी असणार नाही याची खात्री करतील. तथापि, संचामधील सक्तीच्या बंदच्या (फोर्सड आउटेज) परिणामस्वरूप संचातील बिघाड/फेर-तालबद्ध संकलनाच्या (रि-सिन्क्रोनायझेशन) बाबतीत, या नियमाच्या अपवादास परवानगी देण्यात येईल. संयंत्राची क्षमता विश्वासपूर्वक म्हणजेच त्यांच्या उत्तम निर्धारणानुसार, घोषित करणे निर्मिती केंद्राचे कर्तव्य राहिल. जर त्यांनी घोषित केलेल्या क्षमतेच्या आधारावर दिलेल्या निर्धारणापासून तफावत घेण्याची योजना बनवून संयंत्राची क्षमता जाणीवपूर्वक जास्त/कमी घोषित केल्याचा संशय आला तर (आणि अशा रीतीने अनुचित क्षमता आकार किंवा निर्धारणापासून तफावतीच्या आकारातून पैसा मिळविणे), एमएसएलडीसी निर्मिती केंद्राला आवश्यक बँक-अप डेटासह स्थिती स्पष्ट करण्यास सांगेल.

बी) खरेदीदार

५०.२.१२ राज्यात स्थित असलेल्या वितरण परवानाधारक, मानीव वितरण परवानाधारक आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या पूर्णतः मुक्त प्रवेश ग्राहकांसह, सर्व खरेदीदारांना, या शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहितेमधील आणि मविनिआ, डीएसएम विनियम आणि त्यामध्ये करण्यात आलेल्या सुधारणांमधील तरतुदी लागू राहतील.

५०.२.१३ खरेदीदार त्यांच्या भाराचे कार्यान्वयन आयइजीसीच्या तरतुदी आणि या विनियमांमधील तरतुदीशी सुसंगत राहिल अशा रीतीने करील.

५०.२.१४ खरेदीदार, या विनियमांमधील तरतुदी, मविनिआ डीएसएम विनियम, २०१९, आणि त्यामधील सुधारणा यातील तरतुदीनुसार आणि त्यांतर्गत लागू असल्याप्रमाणे तयार करण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीनुसार, एमएसएलडीसीने अंतिम केलेल्या काल-गट निहाय निर्धारणानुसार विजेच्या खेचणीसाठी जबाबदार राहतील.

५०.२.१५ खरेदीदार, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (पारेषण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६ आणि महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (वितरण मुक्त प्रवेश) विनियम, २०१६, आणि त्यामधील सुधारणांनुसार, संबंधित पारेषण परवानाधारकाशी जोडणी करार/मुक्त प्रवेश करार करील, ज्यामध्ये विश्वासार्ह कार्यान्वयनासाठी प्रत्यक्ष आणि कार्यात्मक आवश्यकता विनिर्दिष्ट करण्यात येईल आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी प्रत्यक्ष संपर्क आणि जोडणी मिळविल किंवा संबंधित वितरण परवानाधारकाशी वितरण यंत्रणेच्या वापरासाठी जोडणी करार/मुक्त प्रवेश करार, जसे असेल तसे, करील.

५०.२.१६ खरेदीदार ऊर्जेच्या देवाणघेवाणीसाठी केलेल्या सर्व करारांची माहिती एमएसएलडीसीला कळवतील.

५०.३ राज्य पारेषण कंपनीची (एसटीयु) भूमिका आणि जबाबदाऱ्या

५०.३.१ एसटीयु, राज्य एन्टीटी आणि निश्चित केलेल्या अन्य बिंदुमधील सर्व आंतर जोडण्यांवर मेगावॉट तासामधील प्रत्यक्ष आंतरबदलाच्या आणि एमव्हीए तासामधील वीज खेचणीच्या नोंदीसाठी स्वयंचलित मीटर रिडिंग (एएमआर) सुविधेसह विशेष ऊर्जा मीटर्स बसविल. विशेष ऊर्जा मीटर्सची मांडणी, संचलन आणि देखभाल या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मीटरींग संहितेनुसार करण्यात येईल.

५०.३.२ एसटीयु अंतःक्षेपण करण्याच्या आणि वीज खेचणीच्या ठिकाणी १५ मिनिटांच्या नियत कालावधीत किंवा आयोगाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या अन्य नियत कालावधीत ऊर्जेच्या वहनाची नोंद करण्यास सक्षम असलेले योग्य ते मीटर्स लावण्यासाठी आवश्यक व्यवस्था करील. मीटरींग यंत्रणेचे वेळेशी तालबद्ध संकलन (टाइम सिन्क्रोनायझेशन) ग्लोबल पोजिशनिंग यंत्रणेच्या माध्यमातून करण्यात येईल व याचे प्रतिपरिक्षण एमएसएलडीसी येथील राज्य ऊर्जा लेखांकन केंद्र करील. उा

५०.३.३ एसटीयु एमडीएस सॉफ्टवेयरमधील सर्व इंटरफेस पॉईंट्स आणि इंटरफेस मीटर्सची नोंद करील आणि डीएसएम परिगणनेसाठी मीटरमधील माहिती एसएलडीसीला पुरविल. एसएलडीसीच्या पूर्वमान्यतेशिवाय आणि एमडीएस सॉफ्टवेयरमधील नोंदीच्या अभिलेख्यांमध्ये योग्य त्या सुधारणा केल्याशिवाय एसटीयुकडून इंटरफेस मीटरींग सोयीसुविधांमध्ये कोणताही बदल करण्यात येणार नाही.

५०.३.४ एसटीयु मीटरींग सुविधा, एएमआर सुविधा आणि संपर्काच्या पायाभूत सुविधांची उभारणीसाठी आणि देखभालीसाठी जबाबदार राहिल.

५०.४ शेड्युलिंगसाठी राज्य एन्टीटीची नोंदणी

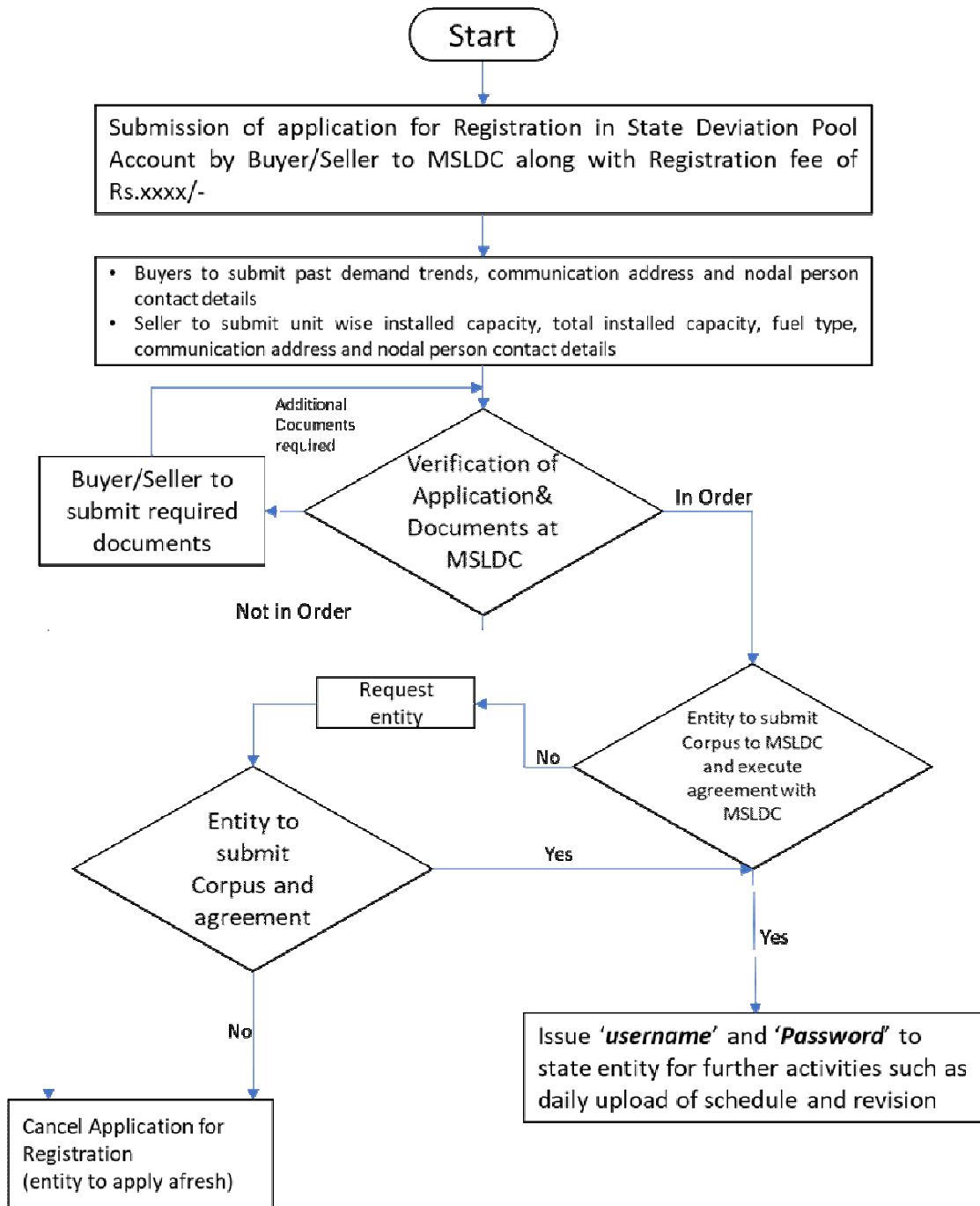
१. शेड्युलिंग आणि रि-शेड्युलिंग प्रक्रियेसाठीच्या नोंदणीकरिताचा अर्ज एसएलडीसीच्या वेबवर आधारित सॉफ्टवेयरच्या माध्यमातून ऑनलाईन करण्यात यावयास हवा.

२. विक्रेता त्याच्या प्रत्येक निर्मिती केंद्र किंवा संचासाठी, ज्याचा संच-निहाय वीज दर आयोग निश्चित करतो किंवा ज्याच्या शेड्युलिंगसाठी संच-निहाय विक्री किंवा वहन

व्यवस्था असते अशा कॅप्टीव्ह निर्मिती संयंत्र किंवा मुक्त प्रवेश निर्मिती संयंत्रासाठी स्वतंत्र अर्ज सादर करील.

३. नोंदणीसाठीच्या अर्जाच्या नमुन्यानुसार (जोडपत्र-१० मध्ये) अर्जाची नोंदणी करण्यात येईल आणि त्यामध्ये खालीलप्रमाणे तपशीलाचा समावेश असेल:
  - विक्रेत्याच्या बाबतीत निर्मितीचे ठिकाण,
  - निर्मितीची एकूण क्षमता आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी आंतर-जोडणी व्यवस्था
  - खरेदीदारांच्या बाबतीत मागणीचे स्वरूप,
  - एसएलडीसीसह संपर्काची व्यवस्था,
  - एमएसएलडीसीशी समन्वय साधण्यासाठी जबाबदार असलेल्या नोडल व्यक्तित्वाचा संपर्काचा तपशील.
४. नोंदणी प्रक्रियेसह आयोगाने मान्यता दिल्याप्रमाणे आणि जोडपत्र-९ मध्ये ठरवून दिल्याप्रमाणे विना-परताव्याचे छाननी शुल्क जोडण्यात येईल.
५. नमुना/आवश्यक कागदपत्रांच्या स्कॅन केलेल्या प्रती अपलोड करण्यात याव्यात.
६. अर्ज ऑनलाईन सादर केल्यानंतर सक्षम प्राधिकार्याकडून स्वाक्षांकित आणि मोहोरबंद केलेली कागदपत्रांची छापील प्रत एमएसएलडीसीला पाठविण्यात येईल.
७. या विनियमांशी सुसंगत नसणारे अपूर्ण अर्ज एमएसएलडीसीकडून कार्यवाहीसाठी विचारात घेण्यात येणार नाहीत.
८. परिपूर्ण कागदपत्रे मिळाल्याच्या दिनांकापासून एक आठवड्याच्या आत राज्य एन्टीटीकडून कागदपत्रांची पडताळणी पूर्ण करण्यात येईल.
९. कागदपत्रांच्या पडताळणीनंतर राज्य एन्टीटी मविनिआ डीएसएम विनियम, २०१९ मध्ये उल्लेख केल्यानुसार सर्व कार्यान्वयात्मक आणि वाणिज्यिक जबाबदा-या पार पाडण्यात येतील याबाबतचे हमीपत्र एमएसएलडीसीकडे सादर करील.
१०. राज्य एन्टीटी एमएसएलडीसीशी करार झाल्याच्या दिनांकापासून एक आठवड्याच्या आत जोडपत्र - ९ मध्ये ठरवून दिल्यानुसार कॉर्पस रक्कम जमा करील.
११. राज्य एन्टीटीने एसएलडीसीसोबत करार केल्यावर आणि कॉर्पस रक्कम जमा केल्यानंतर, एसएलडीसी १ आठवड्याच्या आत राज्य एन्टीटीची नोंदणी करील आणि डे अहेड/इण्ट्रा डे निर्धारण अपलोड करण्यासारख्या कामांसाठी संकेत-स्थळावर प्रवेश मिळविण्याकरिता 'युजरनेम' आणि 'पासवर्ड' जारी करील.

Procedure for State Entity Registration for Scheduling and Re-Scheduling Purpose

५१ एमएसएलडीसी शुल्क आणि आकार

आयोगाने वेळोवेळी मान्यता दिल्यानुसार, राज्य एन्टीटीकडून शेड्युलिंग आणि रि-शेड्युलिंग आकारांसह एमएसएलडीसीचे शुल्क आणि आकार अदा करण्यात येतील. अन्य आकार आयोगाच्या संबंधित आदेश/विनियमांनुसार लागू करण्यात येतील. या विनियमांच्या जोडपत्र क्र. ९ मध्ये प्रचलित आकार देण्यात आले आहेत.

५२ शेड्युलिंग आणि प्रेषण संहितेची सर्वसाधारण तत्त्वे

५२.१ सर्वसाधारण तत्त्वे:

५२.१.१ राज्यातील खरेदीदार आणि विक्रेत्यांसह प्रत्येक राज्य एन्टीटी शेड्युलिंग आणि प्रेषणाच्या प्रयोजनासाठी एसएलडीसीशी समन्वय आणि संपर्क साधण्यासाठी समर्पित व्यक्ती/कक्ष नामनिर्देशित करील. अशा नामनिर्देशित व्यक्तीचे नाव, पद, संपर्कासाठीचा पत्ता आणि संपर्कासाठी दूरध्वनी क्रमांक एमएसएलडीसी आणि सर्व संबंधितांना कळविण्यात येईल.

५२.१.२ खालील बाबींचे नियमन आयइजीसी आणि त्याखाली आखून देण्यात आलेल्या कार्यपध्दती करण्यात येईल-

ए. आंतर राज्य निर्मिती केंद्राची घोषित क्षमता

बी. आंतर राज्य निर्मिती केंद्रामधील लाभधारकांचे हक्क

सी. लाभधारकांकडून आंतर-राज्य निर्मिती केंद्राच्या वीज खेचणीचे निर्धारण

डी. आंतर-राज्य आणि आंतर-प्रादेशिक द्विपक्षीय देवाणघेवाण

इ. साप्ताहिक विभागीय पारिषण हानि

एफ. आंतर राज्य निर्मिती केंद्रातील शिल्लक

जी. सामुदायिक व्यवहार

एच. ग्रिडच्या संचलनाच्या हितासाठी डब्ल्युआरएलडीसीने निर्गमित केलेल्या अन्य सूचना

५२.१.३ विजेच्या अंतःक्षेपण/वीज खेचणीच्या आंतर-राज्य मुक्त प्रवेशाचे निर्धारण किंवा प्रादेशिक विद्युत यंत्रणेवर परिणाम करणारा अन्य कोणताही प्रश्न किंवा दोन अथवा अधिक राज्यांमधील प्रश्नांच्या संबंधात, एमएसएलडीसी डब्ल्युआरएलडीसीच्या कार्यपध्दतीची आणि सूचनांची पूर्तता करील.

५२.१.४ आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या वीजनिर्मितीची उपलब्धता एक्स-पॉवर प्लान्ट तत्त्वावर आधारित असेल. आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या एक्स-पॉवर प्लान्ट निर्मितीचे निर्धारण तयार करण्यासाठी प्रादेशिक यंत्रणेची पारिषण हानि डब्ल्युआरएलडीसीच्या कार्यपध्दतीनुसार विचारात घेण्यात येईल. एमएसएलडीसी डे अहेड शेड्युलिंग,

शेड्युलिंगमध्ये सुधारणा आणि रियल टाईम माहिती दर्शविण्याच्या प्रयोजनासाठी वेबवर आधारित गतिमान अनुप्रयोग विकसित करील आणि त्याची देखभाल करील.

५२.१.५ काल व परिमाण निर्धारण कालावधीमध्ये ००.०० तासांपासून (भारतीय प्रमाण वेळ) सुरु होणाऱ्या आणि २४.०० तासांमध्ये (भारतीय प्रमाण वेळ) संपणाऱ्या प्रत्येक १५ मिनिटांच्या ९६ काल-गटांचा समावेश असेल. काल व परिमाण निर्धारण कालावधीचा पहिला काल-गट ००.०० तास ते ००.१५ तासांमध्ये सुरु होईल, काल व परिमाण निर्धारण कालावधीचा दुसरा काल-गट ००.१५ तास ते ००.३० तासांमध्ये सुरु होईल आणि त्यानंतर पुढील कालावधीमध्ये किंवा आयोग विनिर्दिष्ट करील अशा अन्य कालावधीमध्ये सुरु होईल.

५२.१.६ खरेदीदार आणि विक्रेत्यांसाठी ०.००१ किलोवॅट किंवा किलोवॅट तासाचे रिझोल्युशन मिळविण्याकरिता हक्क, मागणी आणि निर्धारणाचे नजिकच्या तीन दशांश स्थळापर्यंत पूर्णांक करण्यात येतील आणि संदर्भ फ्रिक्वेन्सीचे ०.०१ रिझोल्युशन मिळविण्याकरिता नजिकच्या दोन दशांश स्थळापर्यंत पूर्णांक करण्यात येतील.

५२.१.७ एमएसएलडीसी, मविनिआ डीएसएम विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेली तत्त्वे आणि राज्य ग्रिड संहिते अंतर्गत आयोगाकडून विनिर्दिष्ट केलेली एमओडी तत्त्वे विचारात घेउन, नमुना-५ बी मध्ये प्रत्येक महिन्यासाठी डे अहेड शेड्युलिंग प्रक्रियेसाठी खरेदीदार निहाय मेरीट ऑर्डर स्टॉक आणि नमुना-६बी मध्ये इण्ट्रा-डे संचलनासाठी केंद्रीकृत मेरीट ऑर्डर स्टॉक तयार करील.

५२.१.८ जर विक्रेते/खरेदीदार विहित कालमर्यादेत एमएसएलडीसीला निर्धारण देण्यात अपयशी झाले तर, एमएसएलडीसी विक्रेते/खरेदीदाराच्या मागील दिवशीसाठीचे पूर्वानुमानित निर्धारण (डी-१) त्यापुढील दिवशीसाठीचे निर्धारण (डी+१) म्हणून मानेल. उदाहरणार्थ, ३ सप्टेंबरच्या निर्धारणासाठी, जर विक्रेते/खरेदीदार २ सप्टेंबर रोजी निर्धारण सादर करण्यात अपयशी झाले तर, एमएसएलडीसी विक्रेते/खरेदीदाराने १ सप्टेंबर रोजी सादर केलेले पुर्वानुमानित निर्धारण २ सप्टेंबरचे पुर्वानुमानित निर्धारण म्हणून विचारात घेईल. विक्रेते/खरेदीदारांकडून निर्धारण उपलब्ध न झाल्यास एमएसएलडीसीकडून विचारात घेतलेले असे निर्धारण विक्रेते/खरेदीदाराचे निर्धारण म्हणून मानण्यात येईल आणि संबंधित विक्रेता/खरेदीदार अशा निर्धारणाचे पालन करण्यास जबाबदार असेल.

५२.१.९ जर अन्य कोणत्याही युटीलिटीशी राखीव (स्टॅण्डबाय) वीज व्यवस्था/करार असलेल्या मुंबई युटीलिटीज/मानीव वितरण परवानाधारकाच्या करारबद्ध स्रोतांच्या उपलब्धतेत घट झाली तर, मुंबई युटीलिटीज/मानीव वितरण परवानाधारकांनी विनंती केलेली व संबंधित युटीलिटीने मान्य केलेली स्टॅण्ड बाय पॉवर एसएलडीसीकडून

संबंधित युटीलिटीजना निर्धारित करण्यात येईल. एसएलडीसी आयोगाने या प्रकरणी दिलेल्या आदेशांतील तरतुदी देखील विचारात घेईल.

५२.२ विक्रेत्यांसाठी डे अहेड शेड्युलिंगची तत्त्वे :

५२.२.१ सौर/पवन निर्मिती केंद्रे वगळून, राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडलेले २५ मेगावॉट आकारमानाचे निर्मिती संच/केंद्र असलेले सर्व विक्रेते एमएसएलडीसीला काल-गट तत्त्वावर त्यांच्या पूर्वानुमानित संच-निहाय उपलब्धतेचे अंदाज देतील. त्याशिवाय, जर विक्रेत्याने निर्मिती केंद्रामधील संचांसाठी बहुविध करार किंवा एकाच संचासाठी बहुविध करार केलेले असतील तर, विक्रेता एमएसएलडीसीला प्रत्येक करारासाठी स्वतंत्रपणे डे-अहेड तत्त्वावर त्यांचे अंदाजित उपलब्धता निर्धारण देईल. सौर/पवन निर्मात्यांच्या शेड्युलिंगच्या संबंधात मविनिआ पुर्वानुमान आणि शेड्युलिंग विनियम २०१८ आणि त्याखाली तयार करण्यात आलेली कार्यपध्दती लागू राहिल.

५२.२.२ उपलब्धतेचे अंदाज देताना, विक्रेता त्यांच्या कॅप्टिव्ह ग्राहक आणि मुक्त प्रवेश ग्राहकांच्या भाराची आवश्यकता विचारात घेईल आणि स्वतंत्रपणे विजेची गरज सादर करील जेणेकरून करारबध्द क्षमतेपर्यंत पूर्णतः विजेचे प्रेषण करता येईल. असे निर्माते त्यांच्या मुक्त प्रवेश व्यवहारांच्या आवश्यकतेपर्यंत वीज निर्मितीत कपात करण्याच्या सूचनेच्या अधीन राहणार (यंत्रणेतील आणिबाणी आणि पारिषणातील अडथळांच्या अधीन राहून) नाहीत. तथापि, मुक्त प्रवेश व्यवहारांच्या भाराच्या आवश्यकतेच्या पलीकडील निर्मिती केंद्रीकृत एमओडी तत्त्वांच्या अधीन राहिल.

५२.२.३ विक्रेते पुढील दिवसासाठीच्या आवश्यक असणाऱ्या मेगावॉट आणि मेगावॉट तासामधील विजेच्या उपलब्धतेचा म्हणजेच ००.०० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत १५ मिनिटांच्या काल गटाच्या आधारे किंवा आयोगाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या अन्य कोणत्याही काल गटाद्वारे अंदाज करतील आणि ज्या खरेदीदारांशी त्यांचे वीज खरेदी करार किंवा अन्य कोणतीही वीज प्राप्तीची व्यवस्था झाली आहे त्यांना आणि एमएसएलडीसीला त्याबाबत कळवतील.

५२.२.४ अर्हताप्राप्त समन्वय अभिकरण (क्युसीए) महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (सौर आणि पवन ऊर्जा निर्मितीकरिता पूर्वानुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि तफावतीची हिशोबपूर्ती) विनियम, २०१८ मधील तरतुदीनुसार आणि त्या अंतर्गत तयार करण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीनुसार, प्रत्येक पवन आणि/किंवा सौर पुलिंग उपकेंद्रासाठी १५ मिनिटांचे काल-गट निहाय निर्धारण तयार करील/ निर्धारणात सुधारणा, असल्यास, करील आणि एमएसएलडीसीला सादर करील.

५२.२.५ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले २५ मेगावॉट पेक्षा जास्त स्थापित क्षमता असलेले नूतनशील ऊर्जा निर्माते (पवन आणि/किंवा सौर निर्माते वगळून) पाणी, बायोमास, उसाची चिपाडे इ. सारख्या वीजनिर्मिती स्रोतांच्या आधारे त्यांची उपलब्धता विचारात घेऊन १५ मिनिटाचे काल गट निहाय निर्धारण तयार करतील आणि ज्यांच्याशी त्याचे वीज खरेदी करार झाले आहेत किंवा मुक्त प्रवेशाची परवानगी आहे, जसे असेल तसे, त्या संबंधित विक्रेत्यांना त्याबाबत कळवून एमएसएलडीसीला सादर करतील.

५२.२.६ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले २५ मेगावॉट पेक्षा कमी स्थापित क्षमता असलेले नूतनशील ऊर्जा निर्माते (पवन आणि/किंवा सौर निर्माते वगळून) पाणी, बायोमास, उसाची चिपाडे इ. सारख्या वीजनिर्मिती स्रोतांच्या आधारे त्यांची उपलब्धता विचारात घेऊन १५ मिनिटाचे काल गट निहाय निर्धारण तयार करतील आणि ज्यांच्याशी त्याचे वीज खरेदी करार झाले आहेत किंवा मुक्त प्रवेशाची परवानगी आहे, जसे असेल तसे, त्या संबंधित विक्रेत्यांना त्याबाबत कळवून एमएसएलडीसीला सादर करतील. एमएसएलडीसी भार-निर्मिती संतुलन तयार करताना ते निर्धारण विचारात घेईल, तथापि अशा निर्मात्यांच्या तफावतीची परिगणना करताना, एएमआर सुविधेच्या माध्यमातून उपलब्ध झालेल्या प्रत्यक्ष निर्मितीच्या माहितीने निर्धारणाची माहिती बदलण्यात येईल.

५२.२.७ प्रेषण निर्धारण तयार करताना, एमएसएलडीसी विक्रेत्यांनी घोषित केलेली एक्स-पॉवर प्लान्ट उपलब्धता/निर्धारण विचारात घेईल. विक्रेते उपलब्धता/निर्धारण घोषित करताना, विनियमांद्वारे आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेला प्रमाणकानुसार सहाय्यकारी वीज वापर किंवा अन्य विनिर्दिष्टीत सहाय्यकारी वीज वापर विचारात घेतील. वरील माहितीच्या अनुपस्थितीत, निर्मात्यांच्या नामपट्टीच्या तपशीलावर विक्रेत्याने उल्लेख केलेला सहाय्यकारी वीज वापर विचारात घेण्यात येईल.

जल विद्युत निर्मिती केंद्र वगळून राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रे

५२.२.८ सर्व राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रे प्रत्येक संचासाठी त्यांच्या क्षमतेचे आलेख आणि ड्यूप-वैशिष्ट्ये एमएसएलडीसीला पाठवतील. राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रे त्यांच्या क्षमता आलेखाच्या मर्यादेमध्ये काम करतील. एमएसएलडीसी, यंत्रणा आवश्यकतेच्या आधारावर, संबंधित राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राला एमव्हीएआरचे नियमन करण्यास सांगेल.

५२.२.९ सर्व राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांना एमएसएलडीसी जसे आणि जेव्हा सांगेल तेव्हा या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार आणि या विनियमांच्या जोडपत्र-३ मध्ये

विनिर्दिष्ट केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार त्यांच्या निर्मिती केंद्राच्या घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखविणे आवश्यक राहिल.

५२.२.१० राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांच्या निर्मितीची उपलब्धता एक्स-बस तत्त्वावर राहिल. निर्मात्यांच्या प्रेषणाचे निर्धारण निश्चित करण्यासाठी उपलब्ध “एक्स-बस निर्मिती निर्धारणा”शी जुळण्याकरिता, आयोगाने मान्यता दिलेली राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेची हानि भरून काढण्यासाठी पारेषण <> वितरण इंटरफेसवर “वीज खेचणीच्या निर्धारणाची बेरीज करून निर्मात्यांचे प्रेषण निर्धारण निश्चित करण्यात येईल.

राज्यांतर्गत जल-विद्युत निर्मिती केंद्रांचे डे अहेड शेड्युलिंग

५२.२.११ उपलब्धता घोषित करताना, राज्यांतर्गत जल-विद्युत निर्मिती केंद्रे विद्यमान महिन्याच्या २१ तारखेपूर्वी पुढील महिन्याकरिता पाण्याची महिना-निहाय उपलब्धता आणि सर्व अन्य मापदंड जसे की, तलावाची पातळी, जल संपदा विभाग, महाराष्ट्र शासनाचे अन्य कोणतेही प्रतिबंध, वीज निर्मितीसाठी उपलब्ध पाण्याचा एकूण साठा, त्यासह संचाची उपलब्धता याबाबत ज्याच्याशी वीज खरेदी करार करण्यात आला आहे त्या वितरण परवानाधारकाला आणि एसएलडीसीला देखील कळवतील.

५२.२.१२ संबंधित वितरण परवानाधारक विद्यमान महिन्याच्या २५ तारखेपूर्वी पुढील महिन्याकरिता पाण्याची उपलब्धता विचारात घेऊन जल-विद्युत निर्मिती केंद्रांच्या दिवस-निहाय वीजनिर्मितीबाबत एसएलडीसीला कळविल. संबंधित वितरण परवानाधारक जल-विद्युत संयंत्रांसाठी जल संपदा विभाग, महाराष्ट्र शासन यांनी विनिर्दिष्ट केलेली जलसिंचनासाठी पाण्याची आवश्यकता (आळीपाळीने (रोटेशन) जलसिंचन वेळापत्रक), असल्यास, तसे निर्देशित करील.

५२.२.१३ जर महिनाभरात पाण्याच्या वापरासाठीच्या नियोजनात कोणताही बदल झाला तर निर्मिती कंपनी किंवा संबंधित वितरण परवानाधारकाकडून एसएलडीसीला आगाऊ कळविण्यात येईल.

५२.२.१४ जर पुढील महिन्यासाठीची पाण्याची उपलब्धता विचारात घेऊन, जल-विद्युत निर्मिती केंद्रांची दिवस-निहाय मासिक वीज निर्मिती संबंधित वितरण परवानाधारकाकडून विद्यमान महिन्याच्या २७ तारखेपर्यंत एसएलडीसीला प्राप्त झाली नाही तर एसएलडीसी विद्यमान महिन्याचे अंदाजित निर्धारण त्या जल-विद्युत निर्मिती केंद्रांच्या पुढील महिन्यासाठी विचारात घेईल.

५२.२.१५ वर नमूद केल्यानुसार संबंधित जल-विद्युत केंद्रांच्या करारबध्द वितरण परवानाधारकाने दिलेली पाण्याची महिना-निहाय उपलब्धता आणि निर्धारण विचारात

घेऊन, एसएलडीसी राज्यांतर्गत जल-विद्युत निर्मिती केंद्राच्या दैनिक तत्त्वावरील कार्यान्वयनासाठी जबाबदार राहिल.

५२.२.१६ यंत्रणेची आण्णबाणीची गरज भागविण्यासाठी, एमएसएलडीसी सर्वात मोठ्या औष्णिक संचाच्या क्षमतेच्या सममूल्य जल-विद्युत क्षमता स्पिनिंग रिझर्व्ह म्हणून ठेविल.

५२.२.१७ एसएलडीसी स्पिनिंग रिझर्व्ह म्हणून ठेवावयाची जल-विद्युत क्षमता एकाच निर्मिती केंद्राच्या जलविद्युत युनिट्स किंवा एकाच निर्मिती कंपनीच्या जल-विद्युत युनिट्सच्या ऐवजी वेगवेगळ्या निर्मिती कंपन्यांच्या वेगवेगळ्या निर्मिती केंद्रांमधील जल-विद्युत युनिट्सचे मिश्रण असेल (अशा जल-विद्युत निर्मिती केंद्राच्या करारबद्ध क्षमतेच्या प्रमाणात) याची खातरजमा करील.

५२.२.१८ पम्ड स्टोअरेज जल-विद्युत संयंत्राच्या (पीएसएचपीपी) संचलनासाठी, संबंधित वितरण परवानाधारक सप्ताहासाठी पीएसएचपीपीचे दैनिक निर्धारण निर्देशित करील. एमएसएलडीसी फ्रिक्वेन्सी, व्होल्टेज, रिअॅक्टिव्ह पॉवरची आवश्यकता इ. आणि सर्वोच्च मागणी नसतानाच्या काळातील (ऑफ पिक) विजेची उपलब्धता यासारखी ग्रिडची स्थिती विचारात घेऊन संबंधित वितरण परवानाधारकाकडून निर्देशित केलेल्या दैनिक निर्धारणानुसार पीएसएचपीपीचे संचालन करील.

५२.२.१९ राज्यांतर्गत जल-विद्युत निर्मिती केंद्रांनी ग्रिड फ्रिक्वेन्सीतील बदल आणि वीज प्रवाहातील चढ-उताराला प्रतिसाद देणे अपेक्षित राहिल. त्यामुळे ही केंद्रे, जोपर्यंत ग्रिडमधील अडथळ्यास कारणीभूत होत नाही तोपर्यंत, त्यांना दिलेल्या निर्धारणापासून तफावत घेण्याचे स्वातंत्र्य राहिल. राज्यांतर्गत जल-विद्युत निर्मिती केंद्रांच्या तफावतीची परिगणना करताना, जल-विद्युत निर्मिती केंद्रांचे निर्धारण प्रत्यक्ष निर्मितीने बदलण्यात येईल.

५२.३ **खरेदीदारांसाठी डे अहेड शोड्युलिंगची तत्त्वे:**

ए. आंतर-राज्य निर्मिती केंद्रापासून विजेची प्राप्ती

५२.३.१ एसएलडीसी डब्ल्युआरएलडीसीकडून, १५ मिनिटांच्या काल-गट तत्त्वावर डे अहेडसाठी आंतर राज्य निर्मिती केंद्राची उपलब्धता प्राप्त करतील आणि तसे राज्यातील लाभधारकांना कळवतील.

५२.३.२ लाभधारक संबंधित आंतर राज्य निर्मिती केंद्रांकडील त्यांची मागणी एसएलडीसीला सादर करील. संबंधित वितरण परवानाधारकांनी सादर केलेल्या विजेच्या खेचणीचे निर्धारण आणि विकेंद्रित भार निर्मिती संतुलन विचारात घेऊन एसएलडीसी प्रत्येक आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या वीज खेचणीचे निर्धारण डब्ल्युआरएलडीसीला कळविल.

- ५२.३.३ एसएलडीसी विकेंद्रीत एमओडी तत्त्वांतर्गत निर्धारण अंतिम करताना, डब्ल्युआरएलडीसीकडून प्राप्त झालेले निर्धारण विचारात घेईल.
- ५२.३.४ राज्याच्या सीमेवर आंतर-राज्य निर्मिती केंद्राच्या एक्स-पॉवर प्लान्ट निर्मितीच्या निर्धारणाचा आणि लाभधारकांच्या नक्त वीज खेचणीच्या निर्धारणाचा हिशोब ठेवण्यासाठी डब्ल्युआरएलडीसीच्या कार्यपध्दतीनुसार आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणेची पारेषण हानि विचारात घेण्यात येईल.

बी. राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांकडून विजेची प्राप्ती

- ५२.३.५ डे अहेड भाराचे अंदाज तयार करताना, खरेदीदार त्यांच्या परवाना क्षेत्रात स्थित असलेल्या मुक्त प्रवेश उपयोगकर्त्यांच्या भाराची आवश्यकता विचारात घेईल. एसएलडीसीला एकूण भाराच्या अंदाजाचे निर्धारण देताना खरेदीदार 'अंशतः मुक्त प्रवेश उपयोगकर्त्या'च्या अंदाजित भाराची आवश्यकता विचारात घेईल.
- ५२.३.६ वितरण परवानाधारकासह खरेदीदार, ग्रिडमधून विजेची ज्यादा खेचणी न करता ग्राहकांच्या भाराची गरज कशी भागविता येईल याचे आगाऊ नियोजन करणे शक्य होण्यासाठी, त्यांच्या संबंधित क्षेत्रासाठी अल्प-कालिन भाराच्या अंदाजासंबंधात नियमितपणे आवश्यक कार्यवाही करील.
- ५२.३.७ वितरण परवानाधारकासह खरेदीदार, त्यांनी अल्प-कालिन, मध्यम-कालिन आणि दीर्घ-कालिन तत्त्वावर करारबध्द केलेल्या द्विपक्षीय विजेचा सविस्तर तपशील देईल.
- ५२.३.८ खरेदीदार त्यांची द्वि-पक्षीय वीज खरेदी आणि वीज पुरवठ्याचे स्त्रोत यांचा सविस्तर तपशील एसएलडीसीला देईल.
- ५२.३.९ खरेदीदार, त्यांनी ज्या विक्रेत्यांशी करारांतर्गत व्यवस्था केली आहे त्या विक्रेत्यांनी घोषित केलेली उपलब्धता विचारात घेऊन १५ मिनिटांच्या काल गट तत्त्वावर डे अहेड करिता भाराच्या आवश्यकतेचा अंदाज करील.
- ५२.३.१० खरेदीदार या शेड्युलिंग संहितेंतर्गत सविस्तर शेड्युलिंग कार्यपध्दतीमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालमर्यादेनुसार, विजेच्या खेचणीचे त्यांचे निर्धारण एसएलडीसीला सादर करील.
- ५२.३.११ खरेदीदार आवश्यक भारासह, अशा भाराचे आवश्यक नसणारे घटक स्वतंत्रपणे निश्चित करील, जे यंत्रणेच्या आणीबाणीच्या स्थिती दरम्यान बंद ठेवता येऊ शकतील. खरेदीदार प्रत्येक प्रकरणी संबंधित भार गटासह यथोचित निर्धारण तयार करील. खरेदीदार अनिवार्य आणि अनिवार्य नसणा-या भारांचे पृथक्करण आणि यादी तयार करील, असा भार कमी करण्यासाठीची त्यांची योजना तयार करील आणि त्यानुसार एसएलडीसीला कळविल. एसएलडीसीने दिलेल्या सल्ल्यानुसार,

यंत्रणा सामान्य स्थितीत पूर्ववत झाल्यावर अनिवार्य नसणारे भार चालू करण्यात येतील.

५२.३.१२ कॅप्टीव्ह आणि मुक्त प्रवेश ग्राहकांच्या वहन व्यवहारांचे प्रेषण, पारेषणातील अडथळे आणि यंत्रणेतील आणीबाणीच्या स्थितीच्या अधीन राहून, करण्यात येईल.

५२.३.१३ खरेदीदार, जर त्यांनी कोणतेही द्वि-पक्षीय करार केले किंवा ते पॉवर एक्स्चेंज व्यवहारांमध्ये सहभागी झाले तर, त्यांचे सुधारित वीज खेचणीचे निर्धारण एसएलडीसीला सादर करतील.

सी. पॉवर एक्स्चेंजच्या माध्यमातून सामुदायिक व्यवहार

५२.३.१४ एसएलडीसी एनएलडीसी/पॉवर एक्स्चेंजकडून राज्यासाठीच्या सामुदायिक व्यवहारांचा सविस्तर तपशील, असल्यास, प्राप्त करील.

५२.३.१५ एसएलडीसी भार-निर्मिती संतुलन तयार करण्यासाठी खरेदीदार आणि विक्रेत्यांचे सामुदायिक व्यवहार विचारात घेईल.

५२.३.१६ पॉवर एक्स्चेंजच्या माध्यमातून सामुदायिक व्यवहारांच्या शेड्युलिंगसाठी एनएलडीसीने विनिर्दिष्ट केलेली कार्यपध्दती अनुसरण्यात येईल.

डी. द्विपक्षीय अल्प-कालिन व्यवहार

५२.३.१७ एसएलडीसी भार-निर्मिती संतुलन तयार करण्यासाठी द्विपक्षीय अल्प-कालिन व्यवहार/खरेदीदार आणि विक्रेत्यांचे करार विचारात घेईल.

५२.४ डे अहेड शेड्युलिंग दरम्यान भार निर्मिती संतुलन

५२.४.१ एसएलडीसी संबंधित खरेदीदारासाठी डे अहेड शेड्युलिंग दरम्यान भार निर्मिती संतुलन तयार करताना, आयोगाने या विनियमांमध्ये आणि मविनिआ डीएसएम विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या विकेंद्रीत एमओडी तत्त्वांचे अनुसरण करील.

५२.४.२ एसएलडीसी लक्ष्यांकित राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राच्या एक्स-बस निर्मितीचे निर्धारण तयार करताना उपलब्ध “एक्स-बस निर्मिती निर्धारणा”शी जुळण्याकरिता राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेची हानि काढण्यासाठी पारेषण <> वितरण इंटरफेसवर “वीज खेचणीच्या निर्धारणाची बेरीज करील.

५२.४.३ एसएलडीसी संबंधित खरेदीदाराचे करार आणि या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेले किमान खर्च एमओडी तत्त्व विचारात घेउन प्रत्येक खरेदीदारासाठी स्वतंत्र मेरिट ऑर्डर स्टॅक तयार करील.

५२.४.४ एसएलडीसी, मविनिआ, पुर्वानुमान आणि शेड्युलिंग विनियमांतर्गत असलेल्या कार्यपध्दतीनुसार विक्रेत्यांची एक्स-बस निर्मिती उपलब्धता, आंतर राज्य निर्मिती केंद्राचे हक्क आणि खरेदीदारांनी वर्तविलेले भाराचे अंदाज, खरेदीदार-निहाय

एमओडी तत्त्व (विकेंद्रीत एमओडी) आणि पूर्वानुमानित नूतनशील ऊर्जा निर्मिती विचारात घेऊन भार निर्मिती संतुलन तयार करील.

- ५२.४.५ विकेंद्रीत एमओडी तत्त्वानुसार निर्मात्यांना निर्धारण देताना, एसएलडीसी, ग्रिडच्या आवश्यकतेनुसार वीजनिर्मितीच्या वेगाच्या व्यवस्थापनासाठी या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार निर्मात्यांमध्ये स्पनिंग रिझर्व्ह मार्जिन राखील.
- ५२.४.६ एसएलडीसी सर्व विक्रेते, पवन आणि सौर निर्माते (क्युसीए), राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या नूतनशील उर्जा निर्माते, पवन आणि सौर निर्मात्यांव्यतिरिक्त, यांच्यासाठी लक्ष्यांकित प्रेषण निर्धारण तयार करील आणि ५०.०० हर्ट्झच्या फ्रिक्वेन्सीवर खरेदीदारांच्या लक्ष्यांकित वीज खेचणीचे निर्धारण तयार करील आणि एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर ते प्रसिध्द करील.
- ५२.४.७ संपूर्ण राज्यासाठी लक्ष्यांकित प्रेषण आणि लक्ष्यांकित वीज खेचणीचे निर्धारण तयार करताना, एसएलडीसी या विनियमांतील आणि आयइजीसीमधील पारेषणाच्या अडथळ्यांसारख्या सर्व संबंधित तरतुदी विचारात घेईल.
- ५२.४.८ एसएलडीसी शिल्लक विजेची उपलब्धता आणि विजेच्या तुटवडयासंबंधातील माहिती, असल्यास, एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करील.
- ५२.४.९ एसएलडीसीने दिलेल्या माहितीच्या आधारावर, वितरण परवानाधारक मानीव व्यापारी असल्यामुळे कोणताही अल्प-कालिन करार किंवा आंतर-राज्य व्यवहार हाताळेल किंवा विजेच्या खेचणीतील तुटवडा भरून काढण्यासाठी पॉवर एक्स्चेंजच्या व्यवहारांमध्ये सहभागी होईल किंवा त्यांचा वीज प्राप्तीचा खर्च इष्टतम करील, जसे असेल तसे.
- ५२.४.१० खरेदीदारांशी दीर्घ-कालिन/मध्यम-कालिन कंत्राटाच्या माध्यमातून विक्रेत्यांनी त्यांची निर्मिती क्षमता करारबद्ध केलेली असल्याने, उपलब्ध शिल्लक क्षमतेचे असे आदानप्रदान, त्यांच्या संबंधित विक्रेत्यांसोबतच्या विद्यमान वीज खरेदी करारात सुधारणा न करता, खरेदीदारांमध्ये परस्परांमध्ये अंमलात आणता येईल.
- ५२.४.११ एसएलडीसी खरेदीदार/वितरण परवानाधारकांमधील, शिल्लक वीज क्षमतेच्या आदानप्रदानाचे, असल्यास, वेगळे लेखे ठेवील आणि प्रसिध्द करील.
- ५२.४.१२ खरेदीदार, जर त्यांनी कोणतेही द्विपक्षीय करार केले असतील किंवा पॉवर एक्स्चेंजच्या व्यवहारांमध्ये सहभागी झाले असतील तर, त्यांच्या सुधारित वीज खेचणीचे निर्धारण एसएलडीसीला सादर करील.
- ५२.४.१३ खरेदीदार आणि विक्रेत्यांकडून प्राप्त झालेल्या सुधारित माहितीच्या आधारावर, एसएलडीसी सर्व विक्रेते, पवन आणि सौर निर्माते (क्युसीए), राज्यांतर्गत पारेषण

यंत्रणेशी जोडलेल्या नूतनशील ऊर्जा निर्मात्यांच्या प्रेषणाचे निर्धारण आणि ५० हर्ट्झवर खरेदीदारांच्या वीज खेचणीचे निर्धारण अंतिम करण्यासाठी भार-निर्मिती संतुलनात सुधारणा करील आणि एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करील.

५२.४.१४ एसएलडीसी शिल्लक विजेच्या अंतिम उपलब्धते संबंधातील माहिती देखील, असल्यास, संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करील.

५२.५ डे अहेड शेड्युलिंगसाठी शेड्युलिंग आणि प्रेषण कार्यपध्दती आणि काल मर्यादा

ए) आंतर राज्य निर्मिती केंद्रे डब्ल्युआरएलडीसीच्या कार्यपध्दतीनुसार, दररोज सकाळी ०६०० वाजेपर्यंत, डब्ल्युआरएलडीसीला पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील केंद्र-निहाय एक्स पॉवर प्लान्ट उपलब्धतेबाबत, सूचना देतील.

बी) डब्ल्युआरएलडीसी राज्यातील लाभधारकांसाठी, डब्ल्युआरएलडीसीच्या कार्यपध्दतीनुसार, दररोज सकाळी ०८०० वाजेपर्यंत, एसएलडीला पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील केंद्र-निहाय एक्स पॉवर प्लान्ट उपलब्धतेबाबत, सूचना देईल (डब्ल्युआरएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध).

सी) एसएलडीसी, दररोज सकाळी ०८३० वाजेपर्यंत, राज्यातील लाभधारकांना पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील केंद्र-निहाय एक्स पॉवर प्लान्ट उपलब्धतेबाबत, सूचना देईल.

डी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेला प्रत्येक विक्रेता, दररोज सकाळी ०९०० वाजेपर्यंत, एसएलडीसीला पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, त्यांच्या निर्मिती संचाचे कोणतेही आउटेज (संच देखभाल व दुरुस्तीसाठी बंद करणे) विचारात घेऊन एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील त्यांच्या संच-निहाय एक्स पॉवर प्लान्ट उपलब्धतेबाबत जोडपत्र – १० च्या नमुना -१एस मध्ये सूचना देईल.

इ) राज्यातील लाभधारक, दररोज सकाळी ०९०० वाजेपर्यंत, एसएलडीसीला आंतर-राज्य निर्मिती केंद्राच्या क्षमतेसाठी त्यांच्या संमतीबाबत कळवतील.

एफ) एसएलडीसी, दररोज ०९३० सकाळी वाजेपर्यंत, आंतर-राज्य निर्मिती केंद्राच्या क्षमतेसाठी लाभधारकांच्या संमतीबाबत डब्ल्युआरएलडीसीला कळविल.

- जी) डब्ल्युआरएलडीसी, दररोज सकाळी ०९४५ वाजेपर्यंत, वीज विक्रीसाठी पुढील दिवसासाठीच्या विजेच्या परिमाण आणि कालावधीबाबत प्रत्येक दिवशी आंतर-राज्य निर्मिती केंद्राला लाभधारकांच्या संमतीबाबत कळविल.
- एच) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले पुलिंग उप-केंद्र निहाय क्युसीए, दररोज सकाळी १००० वाजेपर्यंत, एसएलडीसीला पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, त्यांच्या निर्मिती संचाचे कोणतेही आउटेज (संच देखभाल व दुरुस्तीसाठी बंद करणे) विचारात घेऊन एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील निर्मितीच्या उपलब्धतेबाबत मविनिआ पुर्वानुमान आणि शेड्युलिंग विनियमांमधील पुर्वानुमान आणि शेड्युलिंग कार्यपध्दतीनुसार, माहिती देतील.
- आय) वितरण परवानाधारक/खरेदीदार, दररोज सकाळी १००० वाजेपर्यंत, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या २५ मेगावॅटच्या खालील नूतनशील उर्जा निर्मात्यांच्या पुढील दिवसासाठीच्या, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएचमधील उपलब्धतेच्या एकत्रित निर्धारणाची माहिती जोडपत्र – १० च्या नमुना-१ एस मध्ये एसएलडीसीला देतील.
- जे) प्रत्येक खरेदीदार, दररोज सकाळी १००० वाजेपर्यंत, पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांकरिता, त्यांनी अल्प-कालिन आणि दीर्घ-कालिन तत्त्वावर अनुक्रमे करारबध्द केलेल्या द्विपक्षीय वीज आणि आयपीपी मागणीसाठी, १५ मिनिटांच्या काल गट तत्त्वावर पुढील दिवसाच्या अपेक्षित वीज खेचणीचे निर्धारण देईल. खरेदीदार त्यांच्या वितरण जाळयाशी जोडलेल्या सर्व एम्बेडेड निर्मात्यांची अपेक्षित वीजनिर्मिती विचारात घेऊन जोडपत्र – १० च्या नमुना - १बी मध्ये अशा सर्व निर्मिती केंद्रांसाठी पुढील दिवसासाठी त्यांच्या वीज खेचणीचे निर्धारण एसएलडीसीला देईल.
- के) सर्व पूर्णतः पारेषण मुक्त प्रवेश ग्राहक, दररोज सकाळी १००० तासांपर्यंत, पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, त्यांच्या वीज खेचणीचे वेळापत्रक जोडपत्र – १० च्या नमुना-१ बी मध्ये एसएलडीसीला देतील.
- एल) एसएलडीसी, आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या विकेंद्रीत (खरेदीदार निहाय) एमओडी तत्त्वानुसार, दररोज सकाळी ११०० वाजेपर्यंत, पुढील दिवसासाठी,

१५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, भार निर्मिती संतुलन तयार करील.

- एम) एसएलडीसी, सकाळी ११०० वाजेपर्यंत, विक्रेते, क्युसीए, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले सर्व नूतनशील उर्जा निर्मात्यांकरिता पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, लक्ष्यांकित प्रेषण निर्धारण आणि खरेदीदारांसाठी वीज खेचणीचे निर्धारण त्यांच्या संकेत-स्थळावर खरेदीदारांसाठी जोडपत्र-१० च्या नमुना क्र.२ बी मध्ये आणि विक्रेत्यांसाठी नमुना क्र. २ एस मध्ये प्रसिध्द करील.
- एन) एसएलडीसी, १४०० वाजेपर्यंत, खरेदीदारांकडून पुढील दिवसासाठी १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएचमध्ये सुधारित आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या वीज खेचणीचे निर्धारण प्राप्त करील.
- ओ) एसएलडीसी १५०० वाजेपर्यंत, आंतर राज्य निर्मिती केंद्रांच्या वीज खेचणीचे निर्धारण अंतिम करील आणि डब्ल्युआरएलडीसीला कळविल. आंतर राज्य निर्मिती केंद्राची केंद्र-निहाय मागणीतील वाढीचा टप्पा मागील मागणीच्या १ टक्क्यांपेक्षा जास्त असणार नाही याची खातरजमा एमएसएलडीसी करील.
- पी) डब्ल्युआरएलडीसी, दररोज १८०० वाजेपर्यंत, पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील राज्याच्या नक्त वीज खेचणीचे निर्धारण संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करील. सर्व आंतर-राज्य निर्मिती केंद्रांसाठी केंद्र-निहाय एक्स-पॉवर प्लान्टच्या वीज खेचणीचे निर्धारण आणि द्विपक्षीय आंतरबदलाच्या अनुषंगाने प्रादेशिक ग्रिडमधील वीज खेचणी यांच्या बेरजेतून, आंतर-राज्य पारेषण हानि वजा केल्यानंतर (डब्ल्युआरएलडीसीने अंदाजित केलेली), राज्याच्या वीज खेचणीचे निर्धारण तयार होईल.
- क्यु) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेला प्रत्येक विक्रेता, दररोज २००० वाजेपर्यंत, पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, त्यांच्या निर्मिती संचाचे कोणतेही आउटेटेज (संच देखभाल व दुरुस्तीसाठी बंद करणे) विचारात घेऊन त्याच्या संच-निहाय निर्मितीची एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील सुधारित उपलब्धता जोडपत्र-१० च्या नमुना-१ एस मध्ये एसएलडीसीला सादर करील.

आर)वितरण कंपनी/खरेदीदार, दररोज २००० वाजेपर्यंत, पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, त्यांच्या निर्मिती संचाचे कोणतेही आऊटेज (संच देखभाल व दुरुस्तीसाठी बंद करणे) विचारात घेऊन, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या नूतनशील ऊर्जा निर्मात्यांचे एकत्रित सुंधारीत निर्धारण एसएलडीसीला जोडपत्र – १० च्या नमुना - १ एस मध्ये देईल.

एस) प्रत्येक खरेदीदार, दररोज २००० तासांपर्यंत, त्यांच्या वितरण जाळ्याशी जोडलेल्या सर्व अंतर्निहित निर्मात्यांची अपेक्षित निर्मिती विचारात घेऊन त्यांच्या अल्प-कालिन मुक्त प्रवेश, मध्यम-कालिन मुक्त प्रवेश, दीर्घ-कालिन मुक्त प्रवेश, सामुदायिक व्यवहारासंबंधात १५ मिनिटांच्या काल गट तत्त्वावर पुढील दिवसासाठीच्या वीज खेचणीचे त्यांचे सुधारित निर्धारण जोडपत्र-१० च्या नमुना-२ बी मध्ये अनुक्रमे देतील.

टी) २००० वाजेपर्यंत, एसएलडीसी पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मध्ये खरेदीदारांकडून आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या सुधारित वीज खेचणीचे निर्धारण प्राप्त करील.

यु) २२०० वाजेपर्यंत, एसएलडीसी आंतर राज्य निर्मिती संचांकडून वीज खेचणीचे निर्धारण अंतिम करील, एसएलडीसी आंतर राज्य निर्मिती संचाच्या सुधारित वीज खेचणीचे निर्धारण डब्ल्युआरएलडीसीला देईल. एसएलडीसी आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या केंद्र-निहाय मागणीतील वाढीचा टप्पा मागील मागणीच्या १ टक्क्यांपेक्षा जास्त असणार नाही याची खातरजमा करील.

व्ही) एसएलडीसी, २३०० वाजेपर्यंत, खरेदीदार-निहाय एमओडी तत्व विचारात घेऊन, पुढील दिवसासाठी, १५ मिनिटांच्या काल गटाने पुढील दिवसाच्या ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, अंतिम काल गट निहाय भार निर्मिती संतुलन तयार करील आणि एलडीसीच्या संकेत-स्थळावर ते प्रदर्शित करील.

डब्ल्यु) एसएलडीसी, २३०० वाजेपर्यंत, पुढील दिवसासाठी ०००० तासांपासून २४०० तासांपर्यंत, १५ मिनिटांच्या काल गटावर सर्व विक्रेते, क्युसीए, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले पवन आणि सौर निर्मात्यां व्यतिरिक्त नूतनशील उर्जा निर्मात्यांना अंतिम प्रेषण निर्धारण आणि खरेदीदारांना वीज खेचणीचे निर्धारण देईल.

५३ इण्ट्रा-डे (दिवसांतर्गत) संचलनाचे तत्त्व

वीजविक्रेते, एमएसएलडीसीने काल गट निहाय अंतिम केलेल्या निर्धारणानुसार विजेच्या निर्मिती/विजेच्या अंतःक्षेपणासाठी जबाबदार राहतील. खरेदीदार एमएसएलडीसीने काल गट निहाय अंतिम केलेल्या निर्धारणानुसार वीज खेचणीसाठी जबाबदार राहिल. खरेदीदार किंवा विक्रेते पुढील परिच्छेदामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार इण्ट्रा-डे संचलनादरम्यान त्यांच्या निर्धारणात सुधारणा करण्याची विनंती करतील. एसएलडीसी पुढील परिच्छेदामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या तत्त्वानुसार निर्धारणात देखील सुधारणा करील.

५३.१ जल-विद्युत निर्मिती केंद्राचे दिवसांतर्गत (इण्ट्रा डे) संचलन

- १) एसएलडीसी, केवळ सर्व औष्णिक निर्मिती संचाची क्षमता उपलब्ध क्षमतेपर्यंत वापरण्यासह सर्व अन्य पर्याय समाप्त झाल्यानंतर, राज्य पातळीवर भार निर्मिती संतुलन पूर्ववत राखण्यासाठी जल-विद्युत केंद्राचे संचलन करील, तथापि, जलाशय भरुन वाहत असताना जल-विद्युत केंद्रांमधून पूर्ण वेळ निर्मिती निर्धारित करण्यात येईल.
- २) त्याशिवाय, एसएलडीसी संबंधित वितरण परवानाधारकाशी, ज्यांनी अशा जल विद्युत संचासाठी संबंधित निर्मिती कंपनीशी करार केलेला आहे त्यांच्याशी, सल्लामसलत करुन स्पिनिंग रिझर्व्ह म्हणून ठेवलेल्या जल-विद्युत संचाचे संचलन करील.
- ३) एसएलडीसी रिअल टाईम संचलना दरम्यान दैनिक अंदाजित निर्मितीपासून तफावत घेऊ शकेल, तथापि, एसएलडीसी संबंधित वितरण परवानाधारकाने दर्शविलेल्या महिना-निहाय पाण्याची उपलब्धता राखण्याचा प्रयत्न करील.
- ४) एसएलडीसीने सुरु केलेल्या अशा कृतीच्या अशा विजेच्या आदानप्रदानाच्या लेख्यांची काल गट निहाय हिशोबपूर्ती मविनिआ डीएसएम विनियमांच्या तरतुदीनुसार आणि या कार्यपध्दतीनुसार किंवा आयोगाने वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केल्यानुसार हिशोबपूर्ती करण्यात येईल.

५३.२ डब्ल्युआरएलडीसीच्या सूचनांनुसार निर्धारणात (शेड्युल) सुधारणा

५३.२.१ दीर्घ कालिन आणि मध्यम कालिन करारासाठी क्षमता आकार आणि एनर्जी आकारांवर आधारीत दोन भागांचा वीज दर असलेल्या आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या संचाच्या सक्तीच्या बंदच्या बाबतीत, डब्ल्युआरएलडीसी आंतर राज्य निर्मिती केंद्राने

घोषित केलेल्या सुधारीत क्षमतेच्या आधारे निर्धारणात सुधारणा करील. सुधारीत घोषित क्षमता आणि सुधारीत निर्धारण चौथ्या काल गटापासून अंमलात येईल, आंतर राज्य निर्मिती केंद्राने ज्या काल गटात सुधारणा करण्याचे सूचित केले तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल.

५३.२.२ आंतर-राज्य पारेषणात (डब्ल्युआरएलडीसीने प्रमाणित केल्यानुसार) सहभागी असलेल्या केंद्रीय पारेषण कंपनीच्या किंवा अन्य कोणत्याही पारेषण परवानाधारकाच्या मालकीच्या पारेषण यंत्रणेमध्ये, संलग्न स्विचयार्डमध्ये आणि उप केंद्रामध्ये कोणताही अडथळा, बंद आउटेज, बिघाड किंवा मर्यादेमुळे विजेच्या निष्कासनामध्ये कोंडी (बॉटलनेक) निर्माण झाल्याने वीजनिर्मितीमध्ये घट करणे आवश्यक झाल्यास, डब्ल्युआरएलडीसी निर्धारणामध्ये सुधारणा करील, जी चौथ्या काल गटापासून अंमलात येईल, ज्या काल गटात कोंडी निर्माण झाली तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल. तसेच, अशा घटनेच्या पहिल्या, दुसऱ्या आणि तिसऱ्या कालगटा दरम्यान, आंतर राज्य निर्मिती केंद्राची निर्धारित निर्मिती प्रत्यक्ष निर्मिती इतकी सुधारीत करण्यात आल्याचे मानण्यात येईल आणि लाभधारकांची निर्धारित वीज खेचणी त्यानुसार सुधारीत करण्यात आल्याचे मानण्यात येईल.

५३.२.३ डब्ल्युआरएलडीसी चार काल गटाच्या आगाऊ सूचनेसह दिवस/ब्लॉकच्या उर्वरित कालावधीसाठी आंतर राज्य निर्मिती केंद्राने घोषित केलेल्या क्षमतेच्या सुधारणेस आणि राज्याच्या वीज खेचणीच्या निर्धारणास परवानगी देईल. अशा प्रकरणी सुधारीत निर्धारण/घोषित क्षमता ४थ्या काल गटापासून अंमलात येईल, डब्ल्युआरएलडीसीला ज्या काल गटात सुधारणा करण्याची विनंती प्राप्त झाली तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल.

५३.२.४ डब्ल्युआरएलडीसी असे सर्व सुधारीत निर्धारण त्यांच्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करील आणि एसएलडीसी डब्ल्युआरएलडीसीने केलेली प्रत्येक सुधारणा विचारात घेईल आणि आवश्यकता भासल्यास, आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या प्रेषण निर्धारणात फेरबदल/सुधारणा करील किंवा त्या वेळच्या स्थितीच्या आधारावर राज्यातील वितरण परवानाधारकाच्या वीज खेचणीच्या निर्धारणात आणि भार नियमन योजनेत सुधारणा करील.

५३.२.५ डब्ल्युआरएलडीसीने निर्गमित/सुधारीत केलेले निर्मितीचे निर्धारण आणि वीज खेचणीचे निर्धारण यशस्वी संदेशवहन झाले असले किंवा नसले तरी निर्देशित काल गटापासून अशा सर्व सुधारणा कळविण्यासाठी अंमलात येईल. एसएलडीसी वेळोवेळी वीज पुरवठ्याच्या स्थितीमधील सर्व सुधारणा आणि घडामोडींसंबंधात सतर्क राहील.

५३.२.६ या विनियमांतील किंवा आयइजीसीमधील तरतुदीनुसार, ग्रिडमधील कोणत्याही अडथळांच्या बाबतीत, सर्व निर्मिती केंद्रांची नियोजित निर्मिती आणि सर्व लाभधारकांची नियोजित वीज खेचणी, ग्रिडमधील बिघाडाने परिणाम झालेल्या सर्व कालगटासाठी त्यांच्या प्रत्यक्ष निर्मिती/वीज खेचणी इतकी सुधारित करण्यात आल्याचे मानण्यात येईल. ग्रिडमधील अशा बिघाडाचा निश्चित कालावधी आणि प्रमाणीकरण डब्ल्युआरएलडीसी किंवा एसएलडीसीकडून, जसे असेल तसे, घोषित करण्यात येईल.

याबाबतची सूचना आरएलडीसी/एमएसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करण्यात येईल. आरएलडीसी/एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावरील जाहीर सूचना आरएलडीसी/ एसएलडीसीकडून बिघाडाची घोषणा म्हणून विचारात घेण्यात येईल. सर्व राज्य संस्था बिघाडाच्या सूचनेची दखल घेतील आणि त्यांच्या बाजूने उचित कारवाई करतील.

परंतु असे की, विशेष संरक्षण योजने (एसपीएस)च्या संचलनामुळे निश्चित केलेल्या संचाच्या वीज निर्मितीत अंशतः कपात करण्याच्या किंवा हानिच्या बाबतीत, घोषित केलेली क्षमता एमएसएलडीसीने घोषित केलेल्या घटनेच्या कालावधीसाठी उपलब्ध असल्याचे मानण्यात येईल.

५३.३ एसएलडीसीकडून निर्धारणात सुधारणा

५३.३.१ एसएलडीसी या विनियमांत किंवा आयइजीसीमध्ये वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केलेल्या संचलनात्मक मापदंडामध्ये यंत्रणेचे संचलन करील.

५३.३.२ एसएलडीसी खालील कारणांसाठी राज्य संस्थांच्या प्रेषण आणि वीज खेचणीच्या निर्धारणात सुधारणा करील:

- संचाची निर्मिती खंडीत झाल्यामुळे किंवा सहाय्यकारी उपकरणाच्या हानिमुळे झालेले डी-रेटींग किंवा ग्रिडमधील बिघाडापाठोपाठ औष्णिक निर्मिती संचाच्या पुनः सुरु करण्यास अटकाव यामुळे आंतर राज्य निर्मिती केंद्र किंवा राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रातील निर्मिती क्षमता कमी करणे.
- आंतर राज्य किंवा राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेतील अडथळे
- जल-विद्युत केंद्रातील अडथळे
- फ्रिक्वेन्सीच्या ४९.९० हर्ट्झ ते ५०.०५ हर्ट्झच्या बॅण्डचे उल्लंघन.
- मविनिआ डीएसएम विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेली तफावतीसाठी मात्रा मर्यादा.

परंतु असे की, बहुविध वीज खरेदी करार असलेल्या निर्मात्यांच्या बाबतीत, एसएलडीसीने निर्धारणात केलेली अशी सुधारणा, त्यांच्या वीज खरेदी करारांच्या गुणोत्तराच्या यथाप्रमाणातील कमाल मर्यादेच्या अधीन राहून, त्या विशिष्ट काल गटासाठी लाभधारकांच्या वेळापत्रकांच्या यथाप्रमाणात करण्यात येईल.

५३.३.३ रियल टाइम संचलनादरम्यान, राज्यासाठी सीईआरसी डीएसएम विनियमांतर्गत विनिर्दिष्ट केलेली फ्रिक्वेन्सी, व्होल्टेज, पारेषण वाहिनीतील भार, उप-केंद्राची भार स्थिती किंवा मात्रा (व्हॉल्युम) मर्यादेची तफावत अनुज्ञेय संचलनात्मक श्रेणीच्या पलिकडे गेल्यास, एसएलडीसी ग्रिडच्या विश्वासाह आणि सुरक्षित संचलनाच्या हितासाठी किंवा सीईआरसी डीएसएम विनियमांच्या आणि त्यामधील सुधारणांच्या तरतुदींशी सुसंगत असणाऱ्या डब्ल्युआरएलडीसीच्या सूचनांची पूर्तता करण्याची खातरजमा करण्यासाठी यथोचित उपाययोजना करील.

५३.३.४ रियल टाइम संचलनादरम्यान, राज्यासाठी सीईआरसी डीएसएम विनियमांतर्गत विनिर्दिष्ट केलेली फ्रिक्वेन्सी, व्होल्टेज, पारेषण वाहिनीतील भार, उप-केंद्राची भार स्थिती किंवा मात्रा मर्यादेची (सध्या+/-२५० मेगावॉट)तफावत अनुज्ञेय संचलनात्मक श्रेणीच्या पलिकडे गेल्यास, एसएलडीसी ग्रिडच्या विश्वासाह आणि सुरक्षित संचलनाच्या हितासाठी यथोचित उपाययोजना करील आणि संपूर्ण राज्यासाठी केंद्रीकृत एमओडी तत्त्वानुसार आवश्यक प्रेषण/कपातीच्या सूचना निर्गमित करील.

५३.३.५ त्यानुसार, एसएलडीसी, जनरेटरर्सच्या वीजनिर्मितीच्या वेगाच्या दरासारखे तांत्रिक अडथळे विचारात घेउन जेणेकरून भार-निर्मिती संतुलन राखला जावा आणि या विनियमांमध्ये आणि आयईजीसीमध्ये ठरवून दिलेल्या अटींची पूर्तता व्हावी याकरिता, संपूर्ण राज्यासाठी केंद्रीकृत एमओडी तत्त्वानुसार आवश्यक प्रेषण किंवा कपातीच्या सूचना निर्गमित करील. अशा प्रकरणी सुधारीत निर्धारण/घोषित क्षमता ४थ्या काल गटापासून अंमलात येईल, एसएलडीसीने ज्या काल गटात सुधारीत निर्धारण निर्गमित केले तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल. तसेच, अशा घटनेच्या पहिल्या, दुसऱ्या आणि तिसऱ्या काल गटा दरम्यान, प्रत्यक्ष निर्मिती किंवा प्रत्यक्ष वीज खेचणी इतके, जसे असेल तसे, सुधारीत करण्यात आल्याचे मानण्यात येईल.

५३.३.६ निर्धारित वीज निर्मितीच्या कोणत्याही सुधारणेसाठी, कार्योत्तर मानीव सुधारणेसह, लाभधारकांच्या निर्धारित वीज खेचणीमध्ये तदनुरूप सुधारणा करण्यात येईल.

५३.३.७ सामान्यतः अल्प-कालिन द्विपक्षीय व्यवहारातील कपातीनंतर पॉवर एक्स्चेंजच्या माध्यमातून केलेल्या सामुदायिक व्यवहारात कपात करण्यात येईल.

५३.३.८ वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या या विनियमांमध्ये आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेली एमओडी तत्त्वे आणि आयोगाने निर्गमित केलेल्या आदेशांनुसार औष्णिक विद्युत केंद्राच्या वीजनिर्मितीच्या वेगात घट करण्यात येईल.

५३.३.९ राज्यांतर्गत पारेषणात (एसएलडीसीने प्रमाणित केल्यानुसार) सहभागी असलेल्या राज्य पारेषण कंपनीच्या किंवा अन्य कोणत्याही पारेषण परवानाधारकाच्या मालकीच्या पारेषण यंत्रणेत, संलग्न स्विचयार्डमध्ये आणि उप केंद्रात कोणताही अडथळा, बंद आउटेज, बिघाड किंवा मर्यादेमुळे विजेच्या निष्कासनामध्ये कोंडी (बॉटलनेक) निर्माण झाल्याने वीज निर्मितीमध्ये घट करणे आवश्यक झाल्यास, एसएलडीसी निर्धारणात सुधारणा करील जी चौथ्या काल गटापासून अंमलात येईल, ज्या काल गटात विजेच्या निष्कासनामध्ये कोंडी निर्माण झाली तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल. तसेच, अशा घटनेच्या पहिल्या, दुसऱ्या आणि तिसऱ्या काल गटा दरम्यान, राज्यांतर्गत निर्मात्यांची निर्धारित निर्मिती प्रत्यक्ष निर्मिती इतकी सुधारीत करण्यात आल्याचे मानण्यात येईल आणि लाभधारकांची निर्धारित वीज खेचणी त्यानुसार सुधारीत करण्यात आल्याचे मानण्यात येईल.

५३.३.१० जेव्हा पारेषणातील अडथळांचे कारण उदा. अतिभार किंवा ग्रिडची सुरक्षितता, असेल तर पारेषण मार्गिकेवरील वीज प्रवाहात कपात करणे आवश्यक असते, एसएलडीसीकडून आधीच निर्धारित झालेल्या व्यवहारांमध्ये कपात करण्यात येईल.

५३.३.११ मविनिआ पारेषण मुक्त प्रवेश/वितरण मुक्त प्रवेश विनियमांनुसार अल्प-कालिन मुक्त प्रवेश व्यवहारांमध्ये सर्वप्रथम कपात करण्यात येईल, त्यानंतर मध्यम कालिन मुक्त प्रवेश व्यवहारांमध्ये, त्यानंतर दीर्घ कालिन मुक्त प्रवेश व्यवहारांमध्ये कपात करण्यात येईल आणि विशिष्ट वर्गवारीतील ग्राहकांमध्ये यथाप्रमाण तत्त्वावर कपात करण्यात येईल.

५३.३.१२ फ्रिक्वेन्सीच्या व्यवस्थापनासाठी एमएसएलडीसी खालील बाबी करील-

१) ४९.९० ते ५०.०५च्या फ्रिक्वेन्सी बॅण्डमध्ये किंवा आयईजीसीने वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केल्यानुसार यंत्रणा फ्रिक्वेन्सीचे संनियंत्रण करील आणि निर्मिती वेळापत्रकात यथोचित सुधारणांद्वारे पुरवठा आणि मागणीमध्ये योग्य ते संतुलन राहिल यांची खात्री करील.

२) द्विपक्षीय आंतरबदलांचे आणि सेंट्रल पूलमधून आणि प्रादेशिक ग्रिडमधून नक्त वीज खेचणीचे संनियंत्रण करील आणि फ्रिक्वेन्सी जेव्हा ४९.९० हर्ट्झच्या किंवा आयईजीसीने वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केलेल्या पेक्षा खाली जाईल तेव्हा विशेषतः अंतिम केलेल्या शेड्युलशी ती सुसंगत राहिल याची खात्री करील.

- ३) फ्रिक्वेन्सी जेव्हा ४९.९० हर्ट्झच्या किंवा आयईजीसीने वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केल्यापेक्षा खाली जाईल तेव्हा वीज खेचणीच्या निर्धारणाप्रमाणे संबंधित खरेदीदाराचे आवश्यक भार नियमन करण्याची कार्यवाही करील.
- ४) फ्रिक्वेन्सी जेव्हा ५०.०५ हर्ट्झच्या किंवा आयईजीसीने वेळोवेळी विनिर्दिष्ट केल्यापेक्षा वर जाईल तेव्हा आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेल्या एमओडी तत्त्वांनुसार निर्मिती संच/केंद्रांच्या वीज निर्मितीत घट करण्यात येईल.
- ५) विक्रेता आणि खरेदीदार या दोहोंच्या संमतीसह विनंती प्राप्ती झाल्यावरच आणि मविनिआ मुक्त प्रवेश विनियमांमधील तरतुदीनुसार निश्चित केलेल्या डे अहेड/त्याच दिवशीच्या द्विपक्षीय व्यवहारातील सुधारणा विचारात घेण्यात येईल.

५३.३.१३ सीइआरसी डीएसएम विनियमांनुसार, एसएलडीसी राज्याच्या सीमेवर मात्रा (व्हॉल्युम) मर्यादा राखण्यासाठी शक्य त्या सर्व उपाययोजना करील. राज्याच्या सीमेवर मात्रा मर्यादा राखण्यासाठी, एसएलडीसी खरेदीदारांना कपातीच्या सूचना किंवा विक्रेत्यांना वीज निर्मितीत घट करण्याच्या सूचना देण्यासह आवश्यक सूचना जारी करील. अशा सूचना राज्य एन्टीटीची व्यक्तिगत मात्रा मर्यादा कोणतीही असली तरी देण्यात येतील. एसएलडीसीच्या सूचना सर्व राज्य संस्था आणि उपयोगकर्त्यांवर बंधनकारक राहतील.

५३.३.१४ ग्रिडच्या संचलनाच्या हितासाठी किंवा सीइआरसी डीएसएम विनियमांशी सुसंगत अशा डब्ल्युआरएलडीसीच्या सूचनांची पूर्तता करण्यासाठी एसएलडीसीने सुरु केलेल्या अशा कार्यवाहीचे एसएलडीसी स्वतंत्र लेखे ठेवेल आणि प्रसिध्द करील. एसएलडीसीच्या अशा हस्तक्षेपामुळे राज्य संस्थांमध्ये झालेल्या विद्युत क्षमतेच्या देवाणघेवाणीचा, असल्यास, मासिक अहवाल एसएलडीसी प्रसिध्द करील.

५३.४ खरेदीदारांच्या निर्धारणात सुधारणा

५३.४.१ विक्रेता, शक्य होईल तितकी, एमएसएलडीसीने अंतिम केलेल्या डे-अहेड निर्मितीच्या निर्धारणाप्रमाणे विजेची निर्मिती करील.

५३.४.२ दीर्घ कालिन आणि मध्यम कालिन करारासाठी क्षमता आकार आणि एनर्जी आकारांवर आधारीत दोन भागांचा वीज दर असलेल्या राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राच्या संचाच्या सक्तीच्या बंदच्या बाबतीत, एसएलडीसी राज्यांतर्गत निर्मात्यांनी घोषित केलेल्या सुधारीत क्षमतेच्या आधारे निर्धारणात सुधारणा करील. सुधारीत घोषित क्षमता आणि सुधारीत निर्धारण चौथ्या काल गटापासून अंमलात येईल, आंतर राज्य

निर्मिती केंद्राने ज्या काल गटात सुधारणा करण्याचे सूचित केले तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल.

५३.४.३ अल्प-कालिन द्विपक्षीय व्यवहारांतर्गत (पॉवर एक्स्चेंजमधील सामुदायिक व्यवहार वगळून) विजेची विक्री करणाऱ्या राज्यांतर्गत निर्मात्यांच्या संचाच्या (२५ मेगावॉट पेक्षा जास्त निर्मिती क्षमता असलेल्या) सक्तीच्या बंद (आऊटेज)च्या बाबतीत, निर्मिती केंद्राच्या संचामधून विजेची विक्री करणारा निर्माता किंवा विजेचा व्यापारी किंवा अन्य कोणतीही एजन्सी ताबडतोब त्याबाबत निर्धारणामध्ये सुधारणा करण्याच्या मागणीसह आणि संच पूर्वस्थितीत येण्याच्या अंदाजित कालावधीसह, जसे असेल तसे, एसएलडीसीला कळविल. एसएलडीसी राज्यांतर्गत निर्मात्यांच्या सुधारीत घोषित क्षमतेच्या आधारावर निर्धारणामध्ये सुधारणा करील. सुधारीत घोषित क्षमता आणि सुधारीत निर्धारण चौथ्या काल गटापासून अंमलात येईल, राज्यांतर्गत निर्मात्याने ज्या काल गटात सुधारणा करण्याचे सूचित केले तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल. या निर्मिती संचाच्या विजेच्या लाभधारकांचे संबंधित निर्धारण त्यानुसार सुधारीत करण्यात येईल. एसएलडीसी विक्रेता आणि खरेदीदारांना सुधारीत निर्धारणाबाबत कळविल. संचाचे काम पूर्वस्थितीत येण्याच्या अंदाजित कालावधीपासून मूळ निर्धारण अंमलात येईल.

५३.४.४ क्षुल्लक सुधारणांपासून परावृत्त करण्यासाठी, एसएलडीसी, स्वतःच्या अधिकारात, मागील निर्धारण/क्षमतेच्या दोन टक्क्यांपेक्षा कमी असलेला निर्धारण/क्षमतेमधील बदल स्वीकारण्यास नकार देऊ शकेल. एसएलडीसीला घोषित क्षमता कळविताना इंधन तुटवडा दर्शविणाऱ्या औष्णिक निर्मिती केंद्राचे निर्धारण, निर्मिती संचाच्या सक्तीच्या आऊटेजचा अपवाद वगळता, सुधारीत करण्यात येणार नाही.

परंतु असे की, वायुवर आधारीत राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राच्या बाबतीत, वायुच्या इष्टतम वापरासाठी, यास परवानगी देण्यात येईल, जसे की, संच बंद पडल्यास, सदर वायु समान वायु वापरणाऱ्या अन्य संचाकडे वळविण्यात येईल.

५३.४.५ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या माध्यमातून जोडलेल्या सौर व पवन निर्मिती केंद्रांच्या बाबतीत, क्युसीए एसएलडीसीला आगाऊ सूचना देउन, पुलिंग उप-केंद्राच्या निर्धारणामध्ये (सामुदायिक आणि आंतर-राज्य द्विपक्षीय व्यवहार) सुधारणा करील. पवन आणि सौर निर्मितीच्या निर्धारणामधील सुधारणेसाठी मविनिआ पुर्वानुमान आणि शेड्युलिंग विनियम, २०१८ मधील तरतुदी आणि त्याखाली तयार करण्यात आलेली कार्यपध्दती लागू राहिल. अशी सुधारणा सूचना देण्यात आलेल्या काल गटानंतरच्या चौथ्या काल गटापासून अंमलात येईल. विशिष्ट दिवसाच्या ०००० तासांपासून सुरु होणाऱ्या दिड तासांच्या प्रत्येक टाइम स्लॉटमध्ये एक सुधारणा, एका दिवसादरम्यान कमाल १६ सुधारणांच्या अधीन राहून, करण्यात येईल.

- ५३.४.६ एसएलडीसी ४ काल गटाच्या आगाऊ सूचनेसह दिवस/गटाच्या उर्वरित कालावधीसाठी विक्रेत्यांना निर्मिती शेड्युलमध्ये सुधारणा करण्यास परवागी देईल. अशा प्रकरणी निर्मितीचे सुधारीत निर्धारण चौथ्या काल गटापासून अंमलात येईल, ज्या काल गटात एसएलडीसीकडून सुधारणा करण्यासाठी विनंती प्राप्त झाली तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल.
- ५३.४.७ जनरेटर्सच्या चालू राहिलेच पाहिजेत (मस्ट रन) अशा स्थितीची तरतूद संबंधित विनियमांनुसार आणि आयोगाच्या आदेशानुसार राहिल .

५३.५ खरेदीदारांकडून निर्धारणामध्ये सुधारणा

- ५३.५.१ एसएलडीसी चार काल गटाच्या आगाऊ सूचनेसह दिवस/ब्लॉकच्या उर्वरित कालावधीसाठी खरेदीदारांच्या वीज खेचणीच्या निर्धारणातील सुधारणेस परवानगी देईल. अशा प्रकरणी वीज खेचणीचे सुधारीत निर्धारण ४थ्या काल गटापासून अंमलात येईल, ज्या काल गटात एसएलडीसीकडून सुधारणा करण्यासाठी विनंती प्राप्त झाली तो काल गट पहिला काल गट म्हणून मोजण्यात येईल.
- ५३.५.२ द्विपक्षीय व्यवहारांच्या बाबतीत निर्धारणामधील सुधारणेस अन्य पक्षकाराकडून दोन काल गटाच्या कालावधीमध्ये मान्यता मिळणे आवश्यक राहिल. अशा प्रकरणी सुधारीत निर्धारण ४थ्या काल गटापासून अंमलात येईल.

५४ संनियंत्रणाच्या अनुपालनासाठी कार्यपध्दती:

- ५४.१ कार्यपध्दतीचा भंग किंवा त्यामधील कसुराची घटना खालीलप्रमाणे –
- १) या संहिते अंतर्गत तयार करण्यात आलेल्या शर्ती/अटी/नियमांची पूर्तता न करणे.
  - २) या संहितेमधील तरतुदीनुसार कोणत्याही निर्देशांची पूर्तता न करणे.
  - ३) चुकीची माहितीच्या आधारावर किंवा महत्वाची माहिती लपवून नोंदणी प्राप्त करणे.
  - ४) सतत १० दिवसासाठी निर्धारण देण्यामधील राज्य संस्थेचे अपयश
  - ५) राज्य एन्टीटी नादार बनली असल्यास.
  - ६) वैधानिक अनुपालनात सतत कसूर करण्या प्रकरणी हेतूपुरस्सर कसुर करणा-या कसुरदाराची सक्षम प्राधिकरणाकडून घोषणा केली जाणे.

५४.२ कसुराच्या घटनेचे परिणामः

- ५४.२.१ राज्य एन्टीटीकडून निर्धारण देण्यात आले नाही तर निर्धारण सादर न करण्यात आलेल्या दिवसासाठी मागील दिवसाचे निर्धारण (डी-१) विचारात घेण्यात येईल आणि राज्य एन्टीटीला त्याचे पालन करावे लागेल.
- ५४.२.२ या संहितेतर्गत समाविष्ट असलेल्या कसुराच्या कृतीच्या बाबतीत, एसएलडीसीकडून करण्यात येणाऱ्या अन्य कारवाईस बाधा न आणता, एसएलडीसी राज्य एन्टीटीची नोंदणी रद्द करण्यासाठी आणि राज्य एन्टीटीच्या नॉन-शेड्युलिंगसाठी १५ दिवसांपेक्षा कमी नसणारी सूचना जारी करील आणि राज्य एन्टीटीला एसएलडीसी समोर त्यांचे प्रकरण सादर करण्यासाठी पुरेशी संधी देण्यात येईल.
- ५४.२.३ एसएलडीसीने सूचनेमध्ये दिलेल्या उल्लंघनाची विनिर्दिष्टीत वेळेत सोडवणूक करण्यात/त्यात सुधारणा करण्यात राज्य एन्टीटी अपयशी ठरल्यास, एसएलडीसी राज्य एन्टीटीची नोंदणी रद्द करण्याच्या आणि ग्रिडमधून खंडीत करण्याच्या शिफारशीसह आयोगाकडे संपर्क साधेल.

५५ गा-हाण्याचे निवारणः

- ५५.१ एसएलडीसी अनुचित प्रथा, विलंब, भेदभाव, माहितीचा अभाव, चुकीची माहिती पुरवणे किंवा अन्य कोणत्याही बाबीं संबंधातील तक्रारी आयोगाकडे निवारणासाठी संदर्भ करील.
- ५५.२ राज्य एन्टीटी आणि एसएलडीसी यांच्यामधील कोणताही वाद सौहार्दतेने सोडविण्यात येईल, जर हा वाद मिटला नाही तर त्याच्या निवारणासाठी आयोगाकडे संदर्भ करण्यात येईल. आयोगाचा निर्णय प्रलंबित असताना, संबंधित राज्य एन्टीटीकडून एसएलडीसीच्या निर्देशांचे पालन करण्यात येईल.

५६ सर्वसाधारण :

१. बँक आकार, हमीपत्र इ. सह अर्जाशी संलग्न असलेले सर्व खर्च/आकार अर्जदारास करावे लागतील.
२. अधिनियम, हे विनियम, मविनिआ डीएसएम विनियम आणि भारतीय विद्युत ग्रिड संहिता आणि वेळोवेळी सुधारणा केलेले लागू असलेले सीइआरसी आणि मविनिआ विनियम यामधील तरतुदी राज्य एन्टीटीवर बंधनकारक असतील.
३. या कार्यपध्दतीचे उद्दिष्ट खरेदीदार आणि विक्रेत्यांसाठी सुलभ आणि वास्तववादी काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण करणे हे आहे. तथापि, काही

कार्यपध्दतीच्या अंमलबजावणीतील सुरुवातीच्या समस्या अद्याप अनुभवास येऊ शकतात. या कार्यपध्दतीच्या अंमलबजावणीच्या काळातील वास्तव अनुभवांनंतरच केवळ विविध परिणाम ज्ञात होतील. त्यांच्या सोडवणुकीसाठी, या कार्यपध्दतीचा एसएलडीसीकडून, आयोगाच्या पूर्वमान्यतेने, आढावा घेण्यात येईल किंवा त्यामध्ये सुधारणा करण्यात येईल.

भाग एफ: संपर्क संहिता

---

५७. उद्दिष्ट

५७.१ संपर्क संहिता राज्य ग्रिडच्या एकात्मिक संचलनासाठी माहितीच्या आदान-प्रदानासह सर्व संपर्काच्या आवश्यकतेसाठी खात्रीशीर संपर्क प्रणालीचे नियोजन, अंमलबजावणी, संचलन आणि देखभाल आणि अद्ययावत करण्यासाठी आहे.

ए) सिमलेस एकात्मिकरण, खात्रीशीर, पुरेशा राखीव (रिडंडन्ट) आणि सुरक्षित संपर्काची खात्री देणे,

बी) नेटवर्कमधील कोणत्याही बदलाने विद्यमान संपर्क प्रणालीच्या कार्यावर कोणताही प्रतिकूल परिणाम होणार याची खात्री देणे. संपर्क प्रणाली तिचे निहित कार्य विनिर्दिष्टीत विश्वासाहता, सुरक्षितता आणि गुणवत्तापूर्णरित्या चालू ठेवील.

सी) माहिती पुरवठादार किंवा इंटरव्हिनिंग संपर्क प्रणाली पुरवठादाराने संपर्क प्रणालीशी जोडलेले राहण्यासाठी त्याच्या प्रणालीद्वारे अगदी अलीकडची मानके आणि अटीविषयी आधीच जागरुक असणे आवश्यक आहे.

५८. संपर्क प्रणालीच्या सीमा

५८.१ राज्यांतर्गत संपर्क प्रणालीमध्ये खालील बाबींचा समावेश असेल:

ए) एसएलडीसीचे नियंत्रण कक्ष,

बी) एसटीयु (राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे नेटवर्क (जाळे))

सी) राज्यातील वितरण कंपन्या आणि खरेदीदार

डी) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेली राज्य निर्मिती केंद्रे, स्वतंत्र वीज निर्मात्यांसह नूतनशील ऊर्जा निर्माते,

इ) एसटीयु आणि राज्य पारेषण परवानाधारकांची उप-केंद्रे

एफ) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणेचे नोड्स.

जी) स्व-वापरासाठीचे वीज निर्माते/ग्राहक

५९. संपर्क प्रणालीची नियतकालिक चाचणी

- ५९.१ एसटीयुद्वारा तयार करण्यात यावयाच्या चाचणी आणि देखभालीसाठीच्या कार्यपध्दतीनुसार संपर्क प्रणाली पुरविणारे सर्व उपयोगकर्ते संपर्क प्रणालीची नियतकालिक चाचणी करतील.
- ५९.२ विनियमांच्या अधिसूचनेपासून ६० दिवसांच्या आत, सीइए (विद्युत यंत्रणा संचलनामधील संपर्क प्रणालीसाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०२० आणि जीसीसीने मान्यता दिल्यानुसार, एसटीयु, संपर्क त्रयस्थ संस्थेच्या प्रणालीसह, असल्यास, संपर्क नेटवर्क सुरक्षा यंत्रणेची चाचणी आणि देखभाल करण्यासाठी कार्यपध्दती तयार करील.

६०. संपर्क प्रणालीचे नियतकालिक लेखापरिक्षण (ऑडीट)

- ६०.१ जीसीसीच्या अंतर्गत असलेली मीटरिंग आणि संपर्क समिती सीइआरसी/आरपीसी/आरएलडीसी/प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार संपर्क प्रणालीच्या कामगिरीचे दरवर्षी ऑडीट करील. या ऑडीट अहवालाच्या आधारावर, जीसीसी सर्व हितसंबंधितांना जीसीसीने विनिर्दिष्ट केलेल्या वेळेत ऑडीटसाठीच्या आवश्यकतांची पूर्तता करण्यासाठी आवश्यक सूचना निर्गमित करील.

६१. दोष अहवाल

- ६१.१ एसएलडीसी टेलिमीटर डाटा किंवा संपर्कातील बिघाडामुळे झालेल्या आउटेजबाबत संबंधित उपयोगकर्त्यास कळविले, जेणेकरून उपयोगकर्ता त्याच्या संपर्क प्रणालीच्या सक्षमतेची काळजी घेईल. अन्य उपयोगकर्त्यांच्या संपर्क प्रणालीतील दोषांच्या संबंधातील आउटेज प्रकरणी, उपयोगकर्ता संपर्क प्रणाली पूर्व-स्थितीत येण्यासाठी संपर्क प्रणालीच्या बिघाडाबाबत संपर्क प्रणालीच्या मालकाकडे तक्रार नोंद करील.
- ६१.२ संपर्क प्रणालीतील दोष काढून परिस्थिती पूर्व-पदावर येण्यास वेळ लागत असल्यास, संपर्क पुरवठादार संबंधित पुरवठादाराच्या समन्वयाने अस्तित्वात असलेल्या सुविधेवर संपर्क यंत्रणेचा मार्ग वळविण्याची शक्यता तपासेल. संपर्क प्रणालीचा असा मार्ग वळविण्याबाबत किंवा मार्गाच्या फेर-वाटणीबाबत वेगळा आकार अदा करावा लागणार नाही. तथापि, संपर्क प्रणाली पूर्व-पदावर आल्यावर वळविण्यात आलेला मार्ग खंडीत करण्यात येईल.

६२. संपर्क प्रणालीची उपलब्धता आणि बॅक-अप

- ६२.१ राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेचे सर्व उपयोगकर्ते संपर्क प्रणालीची उपलब्धता वार्षिक ९९.९ टक्क्यांवर राखतील आणि बॅकअप संपर्क प्रणालीसह संपर्क प्रणालीची उपलब्धता १०० टक्के राहिल.

६२.२ एसएलडीसी संपर्क प्रणालीच्या उपलब्धतेची नोंद ठेवेल आणि आयोगाला वार्षिक तत्वावर सादर करील.

६३. संपर्क प्रणालीच्या कामगिरीचे संनियंत्रण आणि रिपोर्टिंग

६३.१ सर्व उपयोगकर्ते/पारेषण परवानाधारक प्रत्येक जोडणी बिंदूवर संपर्क प्रणालीसाठी उपलब्धता निर्देशांक (SCADA RTU) आणि एएमआर यंत्रणेसाठी डाउनटाइमचा प्रति महिना (मिनिट्समध्ये) सरासरी कालावधी यांचे संनियंत्रण करतील व नोंद ठेवतील आणि पुढील एमसीसीसी बैठकीमध्ये मागील सहा महिन्यांच्या कामगिरीचा अहवाल सादर करतील.

६३.२ एमसीसीसी सामान्य श्रेणीपासून ((संपर्क प्रणालीसाठी (SCADA RTU) उपलब्धता निर्देशांक ९९.९ टक्क्यांच्या खाली आणि एएमआर यंत्रणेसाठी डाउनटाइमच्या सरासरी कालावधीच्या बाबतीत ६० मिनिट्स प्रति महिना) झालेल्या महत्वाच्या फरकाच्या कारणांचा आढावा घेईल आणि त्यावर चर्चा करील आणि सुधारात्मक कार्यवाहीबाबत मार्गदर्शन करील.

६३.३ एसटीयु एमसीसीसीसोबत सल्लामसलत करुन राज्यांतर्गत पारेषण जाळे समाविष्ट असलेल्या जोडणी बिंदूवर संपर्क यंत्रणा उपलब्धता निर्देशांक (SCADA RTU साठी) आणि डाउनटाइमच्या सरासरी कालावधी (एएमआर यंत्रणेसाठी)च्या परिमापन, संनियंत्रण आणि रिपोर्टिंगबाबतची सविस्तर कार्यपध्दती आणि त्वरित दोष शोधन आणि पुनःस्थापनासाठी केंद्रीकृत पर्यवेक्षणाची कार्यपध्दती तयार करील. एसटीयु स्वतःच्या संकेत-स्थळावर वेळोवेळी असा अहवाल प्रसिध्द करील.

६४. सायबर सुरक्षितता

६४.१ सर्व उपयोगकर्ते क्रिटीकल आणि व्हल्वरेबल सायबर मत्ता निश्चित करील आणि संभाव्य सायबर-हल्लेखोरांपासून त्यांच्या सुरक्षिततेसाठी शक्य तितके कमाल प्रयत्न करतील, जेणेकरुन ग्रिडच्या खात्रीशीर आणि सुरक्षित संचलनास मदत होईल.

६४.२ सीइएने विनिर्दिष्ट केलेल्या मानकांनुसार, नेटवर्कच्या सुरक्षिततेसाठी संपर्काच्या पायाभूत सुविधांचे नियोजन, आरेखन आणि त्या कार्यान्वित करण्यात येतील आणि वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या, भारत सरकारच्या सायबर सुरक्षा धोरणाशी त्या सुसंगत असतील.

६४.३ एसटीयु एसएलडीसीच्या सहाय्याने प्रणालीवरील संभाव्य सायबर हल्ल्याचा प्रतिबंध करण्यासाठी सर्व उपयोगकर्त्यांकडे पुरेशी सायबर सुरक्षा यंत्रणा असण्याच्या खबरदारीसाठी हे विनियम अधिसूचित झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत, वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या माहिती तंत्रज्ञान (आयटी) अधिनियम २००२ आणि

या विषयाशी संबंधित अन्य नियम किंवा धोरण किंवा मार्गदर्शक तत्त्वे यांच्या धर्तीवर, सायबर सुरक्षिततेसाठी प्रमाणित संचलन कार्यपध्दती, संकटकालिन व्यवस्थापन योजना आणि/किंवा कार्यपध्दती तयार करील आणि जीसीसीकडे मान्यतेसाठी सादर करील.

- ६४.४ मल्टी प्रोटोकॉल लेबल स्विचिंगचा, जे सोपे, किफायतशीर आणि विश्वासाह आहते, प्राधान्याने वापर करुन उचित संपर्क किंवा आयटी नेटवर्क बनविण्यात येईल. दुर्गम भागात जेथे संपर्काची समस्या असते तेथे, केंद्रे सर्वात नजिकच्या नोडपासून समर्पित फायबर केबल वापरु शकतील. विद्युत यंत्रणेवरील सायबर हल्ला टाळण्यासाठी समर्पित फायबर्सचा वापर करुन असे संपर्क किंवा आयटी नेटवर्क तयार करण्यात येईल.
- ६४.५ विद्यमान संपर्क व आयटी नेटवर्कची देखभाल उचितरित्या करण्यात येईल. रिमोट टर्मिनल युनिट आणि संपर्क उपकरणांना उचित बॅटरी बॅकअपसह विनाव्यत्यय विजेचा पुरवठा करण्यात येईल, जेणेकरुन विजेचा पुरवठा पूर्णपणे बंद झाल्यास सुपरवायझरी कमांड आणि कंट्रोल चॅनेल्स बंद पडणार नाहीत.
- ६४.६ सर्व उपयोगकर्ते, एसएलडीसी आणि एसटीयुकडून इंडियन कॉम्प्युटर इमरजन्सी रिस्पॉन्स टिमच्या (आयसीइआरटी) संकटकालिन व्यवस्थापन योजनेनुसार नियमितपणे सायबर सुरक्षितता चाचणी/संकटकालिन बचाव प्रशिक्षण (मॉकड्रील)/सायबर ऑडीट आणि अन्य सुधारात्मक उपाययोजना करण्यात येतील. अशा ऑडीट/मॉकड्रीलचे आयोजन किती वेळा करावे याबाबत या विनियमांच्या विनियम ६४.३ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कार्यपध्दती/मार्गदर्शक सूचनांनुसार एसटीयुकडून निर्णय घेण्यात येईल.
- ६४.७ कोणत्याही असामान्य घटनेनंतर औद्योगिक नियंत्रण प्रणालींना (आयसीएस) लक्ष्य करणारे मालवेयर शोधण्यासाठी महत्वाची संयत्रे आणि उप-केंद्रे एसएलडीसी आणि एसटीयु कंट्रोल रुम्सचे सायबर ऑडीट करण्यात येईल.
- ६४.८ उप-केंद्रांच्या सायबर सुरक्षिततेसाठी माहिती तंत्रज्ञानविषयक कर्मचाऱ्यांचे समर्पित पथक तयार करण्यात येईल आणि या पथकातील सदस्यांचे ज्ञान अद्ययावत करण्यासाठी संबंधित संस्थांकडून नियमितपणे उचित प्रशिक्षण देखील आयोजित करण्यात येईल.
- ६४.९ एसएलडीसी सायबर सुरक्षेसंबंधातील घटनांची छाननी करील आणि एमसीसीसी आणि जीसीसीमध्ये त्यावर चर्चा करील आणि मान्य असल्यानुसार आवश्यक कार्यवाही करील.

६४.१० जीसीसी त्रयस्थ संस्थेकडून सायबर सिक्युरिटीचे नियतकालिक ऑडीट (जीसीसीकडून त्याचा कालावधी ठरविण्यात येईल) करण्यात येत असल्याची आणि अशा ऑडीटच्या निष्कर्षाची अंमलबजावणी करण्यात येत असल्याची खात्री करील. सीइआरटी-इन प्रमाणित असलेल्या त्रयस्थ संस्थेकडून ऑडीट करण्यात येईल.

६५. विविध एन्टीटीज्कडून निर्गमित करण्यात यावयाच्या मार्गदर्शक सूचना किंवा कार्यपध्दती

६५.१ या विनियमांतर्गत खालील एन्टीटी मार्गदर्शक सूचना/कार्यपध्दती तयार करण्यासाठी, त्याबाबत सल्लामसलत करण्यासाठी आणि त्यांना अंतिम स्वरूप देण्यासाठी जबाबदार राहतील, जी केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण (विद्युत यंत्रणा संचलनातील संपर्क यंत्रणेसाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०२० आणि केंद्रीय विद्युत नियामक आयोग (विजेच्या आंतर-राज्य पारिषणासाठी संपर्क प्रणाली) विनियम, २०१७ आणि वेळोवेळी करण्यात आलेल्या सुधारणा यांच्या धर्तीवर राहिल:

ए) एसएलडीसी, सीइएने जारी केलेल्या तांत्रिक मानकांच्या आधारावर, टर्मिनल उपकरणाच्या संबंधात RTUs, SCADA, PMUs, ऑटोमॅटिक जनरेशन कंट्रोल (एजीसी), ऑटोमॅटिक मीटर रिडींग (एएमआर), अॅडव्हान्स मिटरिंग इन्फ्रास्ट्रक्चर (एएमआय) इ. आणि उपयोगकर्त्यांच्या पॉईंटपासून संबंधित नियंत्रण केंद्रांपर्यंत माहिती संपर्कासाठी 'इंटरफेसच्या आवश्यकता' मार्गदर्शक सूचना तयार करील.

बी) एसटीयु, या विनियमांच्या विनियम ६३.३ नुसार, 'त्वरित दोष शोधन आणि पुनःस्थापनासाठी केंद्रीकृत पर्यवेक्षण' आणि विनियम ५९.२ नुसार 'संपर्क प्रणालीची चाचणी आणि देखभालीसाठी'ची कार्यपध्दती तयार करील.

सी) एसटीयु एसएलडीसी आणि अन्य हितसंबंधितांशी सल्लामसलत करून 'संपर्क प्रणालीच्या उपलब्धतेबाबत' मार्गदर्शक तत्त्वे तयार करील आणि जीसीसीला सादर करील.

६५.२ सर्व एन्टीटी प्रारूप मार्गदर्शक तत्त्वे/कार्यपध्दती त्यांच्या संकेत-स्थळावर प्रसिध्द करतील आणि त्यावर हितसंबंधितांकडून अभिप्राय मागवतील आणि त्यांच्याकडे प्राप्त झालेल्या अभिप्रायांवर विचार केल्यानंतर मार्गदर्शक तत्त्वांना अंतिम स्वरूप देतील. एन्टीटी आयोगाकडे अंतिम कार्यपध्दती/मार्गदर्शक तत्त्वे सादर करताना त्यासोबत जनता आणि हितसंबंधितांकडून आलेल्या अभिप्रायांवरील त्यांच्या दृष्टीकोनाचे विवरणपत्र देखील सादर करतील.

भाग जी : संरक्षण संहिता

---

६६. सर्वसाधारण

- ६६.१ एसटीयु, प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केलेल्या तरतुदीनुसार आणि डब्ल्युआरपीसीच्या समन्वयाने संरक्षण योजनांच्या अंमलबजावणीची खात्री करण्यासाठी नोडल एजन्सी राहिल.
- ६६.२ विद्युत उपकरण किंवा विद्युत उपकरणाच्या भागास खात्रीशीरता, निवडक्षमता, गती, स्थैर्य आणि संवेदनक्षमता यांचे किमान विनिर्दिष्टित संरक्षण देण्यात आलेल्याच उपकरणांना राज्यांतर्गत पारिषण यंत्रणेशी जोडलेले राहण्याची परवानगी देण्यात येईल.
- ६६.३ सर्व उपयोगकर्ते वेळोवेळी सुधारणा करण्यात येणा-या या विनियमांमध्ये टारगेट क्लिअरन्ससाठी विहित केलेल्या वेळेत सदोष उपकरणे त्वरित, भेदभावपूर्वक सेवेतून काढण्यासाठी संरक्षण यंत्रणेचे बिनचूक आणि उचित सेटींग करण्याची खबरदारी घेण्यासाठी एसटीयुला सहकार्य करतील.
- ६६.४ सर्व बाधित उपयोगकर्ते आणि नोडल एजन्सी यांच्याशी सल्लामसलत आणि करार केल्याशिवाय संरक्षण यंत्रणेच्या सेटींगमध्ये फेरफार करण्यात येणार नाही किंवा संरक्षण रिलेजना बायपास किंवा खंडीत करण्यात येणार नाही. सहमतीने संरक्षण बायपास किंवा खंडीत करण्यात आले तर त्यासाठीच्या कारणांमध्ये सुधारणा करण्यात येईल आणि शक्य तितक्या लवकर संरक्षण पूर्व-पदावर आणण्यात येईल. जर त्याबाबत सहमती झाली नाही तर विद्युत उपकरण ताबडतोब सेवेतून काढण्यात येईल.
- ६६.५ जर एसटीयु आणि/किंवा उपयोगकर्ता या संहितेमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार किमान आवश्यकता पूर्ण करित नसेल तर, पीसीसी, त्यांच्याकडून देण्यात आलेले विद्यमान संरक्षण कोणत्या दिनांकापासून बदलण्याची आवश्यकता आहे याची निश्चिती करील.
- ६६.६ जर एसटीयुने या संहितेमध्ये दिलेल्या किमान आवश्यकतांची पूर्तता उपयोगकर्त्यांची संरक्षण यंत्रणा करित नसल्याची पुष्टी दिली तर उपयोगकर्ता संरक्षण यंत्रणा अद्ययावत करील.
- ६६.७ हे विनियम अधिसूचित झाल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत एसटीयु पीसीसीसोबत विचारविनिमय करून सुरक्षा नियमपुस्तिका तयार करील. एसटीयु हितसंबंधितांशी आणि जीसीसीबरोबर देखील सल्लामसलत करील आणि सुरक्षा नियमपुस्तिका तयार करताना कामातील प्रत्यक्ष अनुभव आणि अन्य राज्यांमध्ये अनुसरण्यात येणा-या सर्वोत्तम संचलनात्मक पध्दती विचारात घेईल .

६६.८ एसटीयु, संरक्षण नियमपुस्तिकेतील तरतुदी खालील बाबींशी आणि वेळोवेळी सुधारणा केल्याप्रमाणे सुसंगत असतील याची खात्री करील.

ए) संरक्षण तत्त्वज्ञान,

बी) सीइए (ग्रीडशी जोडणीयतेची तांत्रिक मानके) विनियम, २००७

सी) सीइए (विद्युत संयंत्रे आणि विद्युत वाहिन्यांच्या बांधकामांसाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०१०, वेळोवेळी सुधारणा केल्यानुसार

डी) सीइए (ग्रीडची मानके) विनियम, २०१०, वेळोवेळी सुधारणा केल्यानुसार

इ) सीइए (विद्युत यंत्रणा संचलनातील संपर्क प्रणालीसाठी तांत्रिक मानके) विनियम, २०२०

एफ) डब्ल्युआरएलडीसी/डब्ल्युआरपीसीने स्वीकारलेली संरक्षण मानके, आणि

जी) एसटीयुच्या यंत्रणेची आवश्यकता आणि मागील अनुभव

६६.९ एसटीयुने तयार केलेल्या संरक्षण नियमपुस्तिकेमध्ये खालील तरतुदी समाविष्ट असतील :

ए) एसटीयु/एसएलडीसी आणि उपयोगकर्त्यांची भूमिका आणि जबाबदारी,

बी) निर्मात्यांसाठी संरक्षण यंत्रणा,

सी) एचव्हीडीसीसह पारिषण वाहिन्यांसाठी संरक्षण यंत्रणा,

डी) उप-केंद्रे आणि पारिषण ते वितरण इंटरफेससाठी संरक्षण यंत्रणा,

इ) उपयोगकर्त्यांकडून केल्या जाणाऱ्या संरक्षण संहितेच्या अनुपालनाचे संनियंत्रण,

एफ) संरक्षण यंत्रणेमध्ये वापरण्यात आलेली उपकरणे आणि रिलेजचे अंशशोधन आणि चाचणी,

जी) संरक्षण यंत्रणेसाठी आवश्यक असलेला संपर्काचा प्रकार,

एच) संरक्षण ऑडीट, आणि

आय) एसटीयु यंत्रणेसाठी आवश्यक असल्याचे मानेल अशी अन्य कोणतीही तरतूद.

६७. संरक्षण नियमपुस्तिकेमधील सुधारणा आणि सर्वोत्तम पध्दतीची मार्गदर्शक पुस्तिका

६७.१ पारिषण परवानाधारक संरक्षण यंत्रणा विकास, संचलन आणि सुरक्षेच्या तरतुदींच्या सर्वोत्तम पध्दतीची अन्य हितसंबंधितांशी देवाणघेवाण करतील. पीसीसी, संरक्षण यंत्रणा, प्रतिबंधात्मक उपाययोजना, संनियंत्रण आणि सुरक्षा यंत्रणेतील ज्ञानात सातत्यपूर्ण सुधारणा करण्यासाठी उद्योग आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील तांत्रिक तज्ज्ञांच्या मंचाचे गठन करील.

६७.२ संरक्षण यंत्रणा/स्विचगियर/रिले/उपकरणातील बिघाडाच्या घटना तसेच संरक्षण यंत्रणा/स्विचगियर/रिले/उपकरणाच्या यशस्वी संचलन होण्यासाठीच्या घटनांची नोंद करण्यात यावी आणि पीसीसीच्या बैठकीत त्यावर चर्चा करण्यात यावी.

६७.३ अद्ययावत/सुधारणेसाठीच्या संरक्षण नियमपुस्तिकेचा आढावा वर्षातून किमान एकदा घेण्यात येईल. अशा आढाव्यामध्ये राष्ट्रीय/प्रादेशिक पातळीवरील महत्वाच्या घडामोडी/घटना; स्विचगियर/उपकरणांच्या तांत्रिक मानकांमधील अद्ययावतीकरणामुळे नियतकालिक आढाव्याची गरज; तांत्रिक नवकल्पना; माहिती तंत्रज्ञान साधने/प्रथांचा वापर; प्रशिक्षण आणि क्षमता बांधणीची गरज यांचा समावेश राहिल. या आढाव्याच्या आधारावर, पीसीसी संरक्षण नियमपुस्तिकेत सुयोग्य फेरबदल/सुधारणांची शिफारस करील, ज्यांचा समावेश हितसंबंधितांशी उचित सल्लामसलत प्रक्रियेचा अवलंब करून कालबद्ध पध्दतीने करण्यात येईल.

भाग एच: मीटरींग संहिता

[एसटीयुने हितसंबंधितांचे अभिप्राय आणि सूचना विचारात घेउन प्रारूप मीटरींग संहिता तयार केली आणि मान्यतेसाठी आयोगाकडे सादर केली. आयोगाने दि. ५ डिसेंबर, २०१९ रोजी मीटरींग संहितेस मान्यता दिली. आयोगाने दि. १ मार्च, २०२० रोजी प्रारूप एमइजीसी, २०२० प्रसिध्द करताना विनिर्दिष्ट केले की, मान्यता दिलेली मीटरींग संहिता अंतिम एमइजीसी, २०२० विनियमांचा भाग एच बनेल. त्यानुसार आयोगाने एमइजीसी, २०२० विनियमांच्या भाग एच मध्ये मीटरींग संहिता समाविष्ट केली. एमइजीसी, २०२० ची वाचनीयतेत सुधारणेसाठी मीटरींग संहितेमधील व्याख्या एमइजीसी, २०२० च्या विनियमामध्ये समाविष्ट केल्या आहेत आणि यथोचितपणे विनियमांच्या क्रमवारीमध्ये सुधारणा केली आहे. दि. ५ डिसेंबर, २०१९ रोजीची मीटरींग संहितेचा एमइजीसी, २०२० विनियम अधिसूचित झाल्याच्या दिनांकापासून स्वतंत्रपणे संदर्भासाठी वापरण्यात येणार नाही.]

६८. प्रस्तावना

- ६८.१ या विनियमांना महाराष्ट्राच्या राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेसाठी मीटरींग संहिता असे म्हणावे आणि ही संहिता आयोगाने मान्यता दिल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येईल.
- ६८.२ मीटरींग संहितेमध्ये राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेतील विजेच्या मीटरींग संबंधात समान धोरण विहित केले आहे आणि राज्य पारेषण कंपनी, पारेषण परवानाधारकांसाठी वाणिज्यिक व संचालनात्मक उद्देशांसाठी किमान आवश्यकता आणि मीटरची मांडणी व कार्यान्वयनाची मानके देण्यात आली आहेत.

६९. उद्दिष्ट

- ६९.१ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमधील विजेचा हिशोब ठेवण्यासाठी, वाणिज्यिक देयक तयार करण्यासाठी आणि हिशोबपूर्तीसाठी किमान स्वीकारार्ह मीटरींग मानकांची व्याख्या करणे आणि एमएसएलडीसीने किफायतीशीर व कार्यक्षम पध्दतीने राज्य विद्युत

यंत्रणेचे संचलन करण्यासाठी यंत्रणा माहिती देखील पुरवणे हे या संहितेचे उद्दिष्ट आहे.

६९.२ मीटरींग संहिता मीटरचा प्रकार, मानके, मालकी, स्थान, अचूकता वर्ग, मांडणी, संचलन, चाचणी आणि देखभाल, प्रवेश, सिल, सुरक्षितता, मीटरचे वाचन आणि नोंद, मीटरमधील बिघाड किंवा विसंगती, अनधिकृत बदल प्रतिबंधक वैशिष्ट्ये, गुणवत्तेची खात्री, चुकीसाठी नुकसानभरपाई आणि मीटरची नियतकालिक चाचणी, अतिरिक्त मीटर आणि खालील मीटर्सच्या बाबतीत नवीन तंत्रज्ञानाचा स्वीकार आणि विजेचे देयक तयार करणे या बाबतीची माहिती पुरवते.

एक) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेसाठी इंटरफेस मीटर्स,

दोन) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेल्या ग्राहकांसाठी मीटर्स,

तीन) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेल्या निर्मात्यांसाठी मीटर्स,

चार) राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमध्ये उर्जेचा हिशोब ठेवण्यासाठी मीटर्स.

७०. व्याप्ती आणि प्रयोज्यता

७०.१ महाराष्ट्र राज्यातील खालील कंपन्या/संस्थांना राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेसाठी ही मीटरींग संहिता लागू राहिल-

१. पारेषण परवानाधारक,

२. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या नूतनशील उर्जा निर्मात्यांसह निर्मिती केंद्रे,

३. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या मानीव वितरण परवानाधारकांसह वितरण परवानाधारक,

४. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या वितरण परवानाधारकांचे अति-उच्च दाब ग्राहक,

५. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्ते,

६. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले मुक्त प्रवेश ग्राहक,

७. राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले स्व-वापरासाठीचे वीजनिर्माते.

७१. संदर्भ मानके

७१.१ सर्व इंटरफेस मीटर्स, ग्राहक मीटर्स आणि उर्जेचा हिशोब ठेवणारे मीटर्स भारतीय मानक केंद्राच्या संबंधित मानकांचे पालन करतील. जर भारतीय मानक केंद्रांच्या मानकांचे विशिष्ट उपकरण किंवा साहित्य उपलब्ध नसेल तर आंतरराष्ट्रीय इलेक्ट्रो टेक्निकल कमिशन (आयइसी) मानक, सीबीआयपी तांत्रिक अहवाल किंवा अन्य कोणत्याही सममूल्य मानकांचे अनुसरण करण्यात येईल.

७१.२ जेव्हा आंतरराष्ट्रीय मानक किंवा आयइसी मानकांचे अनुसरण करण्यात येईल तेव्हा सदर मानकांचा प्रत्यक्ष स्वीकार करण्याआधी भारतात प्रचलित असलेले किमान यंत्रणा फ्रिक्वेन्सी, किमान यंत्रणा व्होल्टेज, सभोवतालचे तापमान, आर्द्रता आणि अन्य परिस्थिती विचारात घेऊन त्यामध्ये आवश्यक दुरुस्ती किंवा फेरबदल करण्यात येतील.

७१.३ मीटर आणि संलग्न उपकरणांच्या संबंधात खालील भारतीय मानके (अद्ययावत सुधारणा झालेली) लागू राहतील-

अनु क्र.	प्रमाण क्र.	प्रमाण शीर्षक
१.	IS -14697:1999	वॅट तास आणि व्हीएआर-तास मीटर्स संचलित एसी स्टॅटिक ट्रान्सफॉर्मरची वैशिष्ट्ये, ०.२ एस आणि ०.५एस ची श्रेणी
२.	IS 2705	करंट ट्रान्सफॉर्मर्सकरिता भारतीय मानक
३.	IS 3156	व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर्सकरिता भारतीय मानक
४.	IS 9348	कपलिंग कॅपॅसिटर्स आणि कॅपॅसिटर डिव्हायडर करिता भारतीय मानक
५.	IS 5547	कॅपॅसिटर व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर करिता भारतीय मानक
६.	CBIP -304	एसी स्टॅटिक इलेक्ट्रिकल एनर्जी मीटर्स प्रमाणीकरण
७.	CBIP Technical Report – 111	कॉमन मीटर रिडींग इन्स्ट्रुमेंटसाठी वैशिष्ट्यीकरण
८.	IS 9000	इलेक्ट्रॉनिक अॅण्ड इलेक्ट्रिकल बाबींसाठी मूलभूत पर्यावरणीय चाचणी कार्यपध्दती
९.	IS 12063	संरक्षणाच्या अंशाच्या वर्गीकरणासाठी भारतीय मानक (IP)
१०.	IS-15959:2011	इलेक्ट्रीसिटी मीटर रिडींग वीज दर आणि भार नियंत्रणासाठी माहितीचे आदानप्रदान - आवश्यक वैशिष्ट्ये
११.	IEEE 830-1998	सॉफ्टवेअर गरजांच्या तपशीलासाठी आयइइइने शिफारस केलेली कार्यप्रणाली

७१.४ भारतीय मानकांची पूर्तता न करणाऱ्या किंवा भारतात उत्पादित न झालेल्या मीटर आणि संलग्न उपकरणांच्या संबंधात खालील आंतरराष्ट्रीय मानके (आतापर्यंत सुधारणा झालेली) लागू राहतील-

अनु.क्र.	प्रमाण क्र.	प्रमाण शीर्षक
१.	IEC 62053-22	इलेक्ट्रीसिटी मीटरिंग उपकरण (एसी) – विशिष्ट गरज - भाग २२: अॅक्टिव्ह एनर्जीसाठी स्टॅटिक मीटर्स (०.२ एस आणि ०.५एस ची श्रेणी)
२.	IEC 62053-23	इलेक्ट्रीसिटी मीटरिंग उपकरण (एसी) – विशिष्ट गरज - भाग २३: अॅक्टिव्ह एनर्जीसाठी स्टॅटिक मीटर्स (श्रेणी २ आणि ३)
३.	IEC 62052-11	इलेक्ट्रीसिटी मीटरिंग उपकरण (एसी) – सामान्य गरज, चाचणी आणि चाचणीची स्थिती - भाग ११ : मीटरिंग उपकरण
४.	IEC 62053-21	इलेक्ट्रीसिटी मीटरिंग उपकरण (एसी) – विशिष्ट गरज - भाग २१: अॅक्टिव्ह एनर्जीसाठी स्टॅटिक मीटर्स (श्रेणी १ आणि २)
५.	IEC 62056	इलेक्ट्रीसिटी मीटरिंगच्या माहितीच्या आदानप्रदानासाठी मानके

७१.५ मीटर बसविण्यासाठीची आणि प्रचालनाची मानके

मीटर आणि त्याच्याशी संबंधित उपकरणे वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या दि. १७ मार्च, २००७ च्या केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण (मीटर बसविणे आणि प्रचालन) विनियम, २००६ आणि त्याअंतर्गत विहित केलेल्या मानकांच्या आवश्यकतांशी अनुस्यू असतील.

७२. मालकी

७२.१ इंटरफेस मीटर्स

७२.१.१ विजेचा हिशोब ठेवण्यासाठी आणि देयक तयार करण्याच्या प्रयोजनासाठी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी आंतरजोडणी केलेल्या बिंदूवर स्थापित करण्यात आलेले सर्व इंटरफेस मीटर्स, आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणेशी आंतरजोडणी केलेल्या बिंदूवर स्थापित करण्यात आलेले मीटर्स वगळून, एसटीयुच्या मालकीचे असतील.

७२.१.२ विजेचा हिशोब ठेवण्यासाठी आणि देयक तयार करण्याच्या प्रयोजनासाठी आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणेशी आंतरजोडणी केलेल्या बिंदूवर स्थापित करण्यात आलेले मीटर्स केंद्रीय पारेषण कंपनीच्या मालकीचे असतील.

७२.१.३ विजेचा हिशोब ठेवण्यासाठी आणि देयक तयार करण्याच्या प्रयोजनासाठी वरील उप-खंड (७२.१.१) आणि (७२.१.२) अंतर्गत समाविष्ट असलेले मीटर्स वगळून, दोन परवानाधारकांमधील आंतरजोडणी बिंदूवर स्थापित करण्यात आलेले सर्व इंटरफेस मीटर्स संबंधित परवानाधारकाच्या मालकीचे असतील.

७२.१.४ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेल्या अति-उच्च दाब ग्राहकांचे मीटर्स राज्य पारेषण यंत्रणेच्या मालकीचे असतील आणि परवानाधारक त्यांची देखभाल करतील.

७३. मीटरपर्यंत प्रवेश

७३.१ जागेचा मालक, जेथे मीटर बसविण्यात येतो तेथे, अन्य व्यक्ति/संस्थेच्या (एन्टीटी) अधिकृत प्रतिनिधींना मीटर बसविण्यासाठी, चाचणी, कार्यान्वित करण्यासाठी, वाचन आणि नोंद करण्यासाठी आणि मीटरची देखभाल करण्यासाठी प्रवेश देईल.

७४. मीटर्सची सुरक्षितता

७४.१ ज्या पुरवठादार किंवा खरेदीदाराच्या जागेत इंटरफेस मीटर स्थापित करण्यात आले आहेत ते त्यांच्या सुरक्षिततेसाठी जबाबदार राहतील.

७५. इंटरफेस मीटर्सचे ठिकाण

७५.१ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या इंटरफेस मीटर्सचे ठिकाण, उर्जेच्या हिशोबासाठीचे मीटर्स, आणि अति-उच्च दाब ग्राहकांचे मीटर्स खालील तक्ता क्र.१ मध्ये देण्यात आले आहे -

इंटरफेस पॉईंट	मुख्य मीटर	चेक मीटर	स्टॅण्डबाय मीटर
निर्मिती - पारेषण (जी-टी)	निर्मिती केंद्रे - पारंपरिक विद्युत संयंत्र (आयपीपी) - राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या बसशी थेट जोडलेले		
	१) प्रत्येक जनरेटर ट्रान्सफॉर्मरची इएचव्ही बाजू (जीटी) २) प्रत्येक सहाय्यकारी ट्रान्सफॉर्मरची इएचव्ही/एचव्ही बाजू (एसएटी)	मुख्य मीटरच्या श्रृंखलेत	निर्मिती केंद्राच्या राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या बसचे सर्व बहिर्गामी फिडर्स
	निर्मिती केंद्रे - पारंपरिक विद्युत संयंत्र (सीपीपी) - समर्पित पारेषण वाहिनीवरील राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेले.		
	१ पारेषण वाहिनीचे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेकडील टोक २ एक) प्रत्येक जनरेटर ट्रान्सफॉर्मरची (जीटी) इएचव्ही बाजू दोन) केंद्रातील प्रत्येक सहाय्यकारी ट्रान्सफॉर्मरची इएचव्ही/एचव्ही बाजू (एसएटी)	मुख्य मीटरच्या श्रृंखलेत	पारेषण वाहिनीचे दुसरे (राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा) टोक
	निर्मिती केंद्रे - नूतनशील उर्जा (सह-निर्मिती, लघु जल, सौर, पवन इ.)		
	१ अरीय जोडणी - ए) जर वाहिनी राज्यांतर्गत पारेषण वाहिनीचा भाग असेल तर, वाहिनीच्या जनरेटरच्या शेवटी, बी) जर वाहिनी राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचा भाग नसेल तर वाहिनीच्या राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या शेवटी, २. LILLO जोडणी - ए. जनरेटर बसच्या बाबतीत रूखरू चा सामायिक बिंदू आणि सामायिक अंतःक्षेपण बिंदू बी. जर सामायिक अंतःक्षेपण बिंदू उपलब्ध नसेल तर, म्हणजेच जनरेटर ट्रान्सफॉर्मर जीटी च्या इएचव्ही बाजूस जनरेटर बस नसतो.	मुख्य मीटरच्या श्रृंखलेत	१. अरीय जोडणी - पारेषण वाहिनीचे अन्य टोक २. जोडणी - वाहिनीचे जनरेटर टोक
	राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या उप-केंद्राच्या ११/२२/३३ केव्ही बसवर जोडलेले जनरेटर्स		
	जनरेटर ट्रान्सफॉर्मरची उच्च दाब बाजू(जीटी)	मुख्य मीटरच्या श्रृंखलेत	फिडर्सचे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेकडील टोक

इंटरफेस पॉईंट	मुख्य मीटर	चेक मीटर	स्टॅण्डबाय मीटर
पारेषण - वितरण (टी -डी)	१. जर ओ/जी फिडर्स एकाच परवानाधारकाचे असतील - प्रत्येक ट्रान्सफॉर्मर एल.व्ही. साईड. २. जर ओ/जी फिडर्स वेगवेगळ्या परवानाधारकाचे असतील - वितरण परवानाधारकाच्या प्रत्येक ओ/जी फिडरवर.	मुख्य मीटरच्या श्रृंखलेत	१.जर ओ/जी फिडर्स एकाच परवानाधारकाचे असतील - प्रत्येक ट्रान्सफॉर्मरच्या एच.व्ही. बाजूवर २. जर ओ/जी फिडर्स वेगवेगळ्या परवानाधारकाचे असतील - प्रत्येक ट्रान्सफॉर्मरच्या एल.व्ही. बाजूवर.
दोन पारेषण वाहिन्यांच्या मध्ये (टी - टी)	उप-केंद्राच्या प्रत्येक ओ/जी फिडर्सवर, पारेषण वाहिनीची मालकी ज्याची असते. फक्त सीटीयु-एसटीयु इंटरफेस पॉईंट्स घेण्यासाठी.	मुख्य मीटरच्या श्रृंखलेत	वाहिनीच्या दुस-या टोकावरील मीटर
राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेले इएचव्ही ग्राहक (इएचव्ही पातळीवर टी-डी इंटरफेस)	ग्राहकाच्या जागेतील जोडणी बिंदूच्या ठिकाणी	मुख्य मीटरच्या श्रृंखलेत	ए. ग्राहकाकडील LILO पॉईंटवरील मीटर्स बी. अरीय जोडणीच्या बाबतीत, अरीय वाहिनीचे दुसरे टोक
राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेले मुक्त प्रवेश ग्राहक	मुक्त प्रवेश ग्राहक	मुख्य मीटरच्या श्रृंखलेत	फिडर्सचे राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेकडील टोक
अतिरिक्त मीटर्स	वरील ठिकाणाव्यतिरिक्त सीइ (एसटीयु)/सीइ (एसएलडीसी) प्रचलित स्थितीनुसार आइएम ठिकाण निश्चित करतील.		

७६. मीटर्स बसविणे

- ७६.१ राज्य पारेषण कंपनी वरील इंटरफेस ठिकाणी स्थापित करण्यापूर्वी सर्व मीटर्सचे परिक्षण, चाचणी करील आणि त्यांचे नियमन करील आणि एसटीयुकडून केवळ योग्य मीटर्सची बसविण्यात येतील.
- ७६.२ मीटर्सची स्थापना अशा ठिकाणी करण्यात येईल जेथे मीटर्स बसविणे, चाचणी, कार्यान्वित्त करणे, वाचन घेणे, नोंद करणे आणि त्याची देखभाल करण्यासाठी सहज

प्रवेश मिळेल. मीटरच्या स्थापनेची जागा अशी असावी की जागेचा मालक आणि संबंधित संस्थेला कमीत कमी अडचणी आणि व्यत्यय येईल.

७६.३ जर सीटी आणि पीटी मीटरिंग यंत्रणेचा भाग असतील तर, सेकंडरी लीड्समधील संभाव्य घट शक्य तेवढी कमी करण्यासाठी इन्स्ट्रुमेंट रोहित्राच्या नजिक मीटर स्थापित करण्यात येतील.

७७. मीटर्सचे प्रकार

७७.१ इंटरफेस बिंदूवरील सर्व आयडएम मीटर्स, विजेच्या हिशोबासाठीचे मीटर्स आणि ग्राहकांचे मीटर्स स्थिर प्रकारचे आणि डीएलएमएस अनुपालन करणारे असतील.

७७.२ या आवश्यकतांची पूर्तता न करणारे मीटर्स या संहितेच्या अंमलबजावणीस प्रारंभ झाल्याच्या दिनांकापासून एसटीयुकडून बदलण्यात येतील.

७७.३ स्थिर मीटर्स, संबंधित हार्डवेअर, संपर्क प्रणाली आणि संबंधित हार्डवेअर असे असतील की ज्यामध्ये मोठ्या बदलांविना माहितीचे हस्तांतरण, माहितीची सुरक्षितता, वापरकर्त्यांच्या सोयीचे इ. करिता नवीन तंत्रज्ञान अद्ययावत करणे शक्य होईल.

७८. वैशिष्ट्ये आणि अचूकतेची मर्यादा

७८.१ इंटरफेस ऊर्जा मीटर्सची तांत्रिक वैशिष्ट्ये

७८.१.१ इंटरफेस ऊर्जा मीटर्सची मूलभूत वैशिष्ट्ये

ए. येथे विनिर्दिष्ट केलेली ऊर्जा मीटरिंगची यंत्रणा महाराष्ट्र राज्यातील वेगवेगळ्या ठिकाणी असलेल्या ठोक, आंतर-व्यक्ति/संस्था (एन्टीटी) वीज प्रवाहासाठी टॅरिफ मीटरिंगकरिता वापरण्यात येईल. प्रत्येक १५ मिनिटांच्या किंवा ५ मिनिटांच्या काल-गटामध्ये व्होल्टेज (व्ही), फ्रिक्वन्सी (एफ), अॅक्टिव्ह (डब्युएच) आणि रिअॅक्टिव्ह (व्हीएआरएच) उर्जेच्या देवाणघेवाणीच्या मापनासाठी इंटरफेस बिंदूच्या ठिकाणी स्वयंपूर्ण उपकरणासारखे प्रोजेक्शन/फ्लश माउण्टेड प्रकारचे, स्थिर संयुक्त मीटर बसविण्यात येतील. सर्व मीटर्स आयएस १५९५९ आणि त्यातील अलीकडच्या सुधारणांचे अनुपालन करतील.

बी. मीटर डीएलएमएस (डिव्हाईस लॅग्वेज मेसेज स्पेसिफिकेशन) चे अनुपालन करतील. प्रत्येक मीटरला विशिष्ट ओळख क्रमांक असेल, जो त्याच्या पुढील बाजूवर तसेच त्याच्या मेमरीमध्ये कायमसाठी चिन्हांकित करण्यात येईल. या वैशिष्ट्यांप्रमाणे पुरविण्यात आलेल्या सर्व मीटर्सना आयडएम पासून प्रारंभ होणारा ओळख क्रमांक असेल, जो अन्य कोणत्याही पुरवठ्यासाठी वापरण्यात येणार नाही. आयडएमच्या नंतर आठ संख्यांचा अनुक्रमांक असेल. मीटरमधील

मीटर अनुक्रमांक डीएलएमएस मानकांचा असेल आणि ऑब्जेक्ट ओळख प्रणाली(ओबीआयएस)द्वारे परिभाषित असेल. म्हणजेच,

अनु. क्र.	माहिती	OBIS सांकेतांक					
		ए	बी	सी	डी	इ	एफ
१	उत्पादकाचे नाव	०	०	९६	१	०	२५५
२	मीटरचा अनुक्रमांक	०	०	९६	१	१	२५५

- सी. मीटर मोडेम, डीसीयु इ. बाह्य उपकरणाशी संपर्क साधण्यासाठी सुयोग्य असतील, ही उपकरणे स्थानिक/दूरस्थ माहिती/आकडेवारीच्या हस्तांतरणासाठी कॉन्फ्युगरेबल डेटा क्युरेशन सिस्टमशी (सिडीसीएस) संपर्क साधण्यास सक्षम असतील. हातामध्ये धरता येणाऱ्या युनिटद्वारे मीटरचे वाचन घेण्यासाठी मीटरला अनिवार्यपणे किमान १ ऑप्टिकल पोर्ट असेल.
- डी. आयडएमला सहाय्यकारी पुरवठा - मीटर्स सामान्यपणे व्हीटीवरील बोजा कमी करण्यासाठी डीसी सहाय्यकारी वीज पुरवठ्यामधून (११० व्होल्ट ते २२० व्होल्ट डीसी च्या मर्यादेत) घेतलेल्या विजेवर कार्यरत राहतील. त्याशिवाय, ११० व्ही चे प्रमाणित दुय्यम लाईन टू लाईन व्होल्टेज असलेले व्हीटी दुय्यम सर्किटमधून आणि १ ए किंवा ५ एचे प्रमाणित दुय्यम करंट असलेल्या सीटीमधून मीटरचे कार्य चालू राहण्याची तरतूद असेल. मीटरच्या कार्यासाठी आवश्यक असलेले अन्य ट्रान्सफार्मर्स/ट्रान्झॅक्शन/ ट्रान्सड्युसर्स मीटरमध्ये अंतर्निहित असेल. अति उच्च दाब स्विचयार्डच्या व्हीटी आणि सीटी सर्किटमध्ये उद्भवलेल्या उसळीमुळे आणि व्होल्टेजमधील वाढीमुळे मीटर्सचे संरक्षण करण्यासाठी आवश्यक विलगीकरण आणि/किंवा सप्रेसन देखील अंतर्निहित असेल. फ्रिक्वेन्सी ५० हर्ट्झ असेल. तसेच, मीटरला डीसी पुरवठ्यासाठी $\pm$ १५ टक्के फरक चालेल असा पाहिजे.
- इ. मीटर दोष इ. दरम्यान उद्भवणाऱ्या सामान्य चढउतारांमध्ये सुरक्षितपणे टिकून राहतील. विशेषतः सातत्याने लागू असलेल्या व्हीआरइएफच्या ११५ टक्के व्हीटी सेकंडरी व्होल्टेज आणि व्हीआरइएफएफच्या १९० टक्के किंवा ३.० सेकंद, आणि सातत्याने लागू असलेल्या आयआरइएफच्या १५० टक्के सीटी सेकंडरी व्होल्टेज आणि ०.५ सेकंदासाठी लागू असलेल्या आयआरइएफच्या ३० पट व्होल्टेजमुळे मीटर्सला कोणतेही नुकसान होणार नाही किंवा त्याच्या कामात अनावश्यक ऑपरेशन होणार नाही.

- एफ. व्हीटी पुरवठ्याचे एक किंवा दोन फेज उपलब्ध नसल्यास उर्वरित सशक्त फेजसाठी मीटरचे काम चालू राहिल. संपूर्ण व्हीटी पुरवठा बंद झाला तर सरासरी फ्रिक्वेन्सीची परिगणना केवळ त्या कालावधीसाठी करण्यात येईल ज्यामध्ये ५ मिनिट गटामध्ये व्हीटी पुरवठा उपलब्ध होता. क्लॉक करेक्शनसाठी कोणत्याही काल-गटाच्या आकुंचन किंवा वृद्धीचा देखील उचितपणे हिशोब करण्यात येईल.
- जी. मीटरच्या मापन आणि प्रचालनासाठी मीटरद्वारे लादलेला एकूण बोजा आयएस १४६९७ नुसार परिभाषित करण्यात येईल. मीटरच्या कॅलेण्डर क्लॉकच्या सातत्यपूर्ण कामासाठी आणि मेमरीमध्ये साठवून ठेवलेली सर्व माहिती राखण्यासाठी, स्वयंचलित बॅकअप दीर्घ-आयुर्मानाच्या बॅटरीच्या माध्यमातून पुरविण्यात येईल, जी किमान २ वर्षासाठी आवश्यक वीज पुरवठा करण्यास सक्षम असेल. उचित बॅटरी जोडलेले मीटर्स पुरविण्यात येतील, जे किमान १० वर्षे, जोपर्यंत एकूण व्हीटी पुरवठा व्यत्यय दोन वर्षापेक्षा जास्त असणार नाही तोपर्यंत, बदलण्याची आवश्यकता राहणार नाही. मीटरच्या पीसीबीवर कोणताही परिणाम न करता सहजपणे बॅटरी बदलणे शक्य व्हावे यासाठी बॅटरीची उंचावर रचना करण्यात येईल.
- एच. मीटर्स, या वैशिष्ट्यांनी सुधारीत केलेल्या मीटरव्यतिरिक्त, आयएस १४६९७ मधील अटींचे पूर्णतः पालन करतील. संदर्भ पर्यावरणीय तापमान २७ डिग्री सेल्सियस असेल.
- आय. आयएस १४६९७.१९९९ च्या खंड ६.११ नुसार, अॅक्टिव्ह उर्जेचे (डब्ल्युएच) अचूक मापन करण्यासाठी प्रत्येक मीटरला चाचणी आउटपुट उपकरण (दृश्य) असेल. सीटी sec-1A साठी प्रति डब्ल्युएच वीस (२०) आणि सीटी sec-5A साठी प्रति डब्ल्युएच चार (४) हा प्राधान्याने पल्सिंग दर असेल. तथापि, खरेदीदार/उत्पादक ते स्वतः ठरवू शकतील. या उपकरणासोबत योग्य ते चाचणी उपकरण देखील असू शकेल.
- जे. अपवाद व्यवस्थापन- थ्री लाईन-टू-न्युट्रल व्होल्टेजचे सतत संनियंत्रण करण्यात येईल आणि जर ते मर्यादेपेक्षा (व्हीआरइएफ च्या ७० टक्के) कमी होईल तेव्हा मीटर एलइडी/एलसीडी वर योग्यरित्या दर्शवतील. सीमांकित मर्यादेपेक्षा कोणतेही फेज व्होल्टेज कमी झाल्यास मीटरच्या मेमरीमध्ये कमी व्होल्टेजची घटना नोंद करण्याची तरतूद देखील मीटरमध्ये असेल. ज्या काल गटात अशा व्होल्टेजमधील बिघाड घडतो त्या कालगटाची देखील नोंद “*” या चिन्हाने मीटरच्या मेमरीमध्ये नोंद करण्यात येईल. जर आयइएमला व्हीआरइएफच्या ५

टक्के ते ७० टक्क्यांच्या मध्ये ३ फेज आरएमएस व्होल्टेज लागत असल्यास आणि व्होल्टेज जर व्हीआरइफच्या ५ टक्क्यांपेक्षा कमी असेल तर, मीटर “Z” चिन्हाने शून्य व्होल्टेज नोंदेल. व्हीटी पुरवठा ठप्प झाल्यास किंवा एरर लॉग जनरेट करण्यास सीडीसीएसच्या सॉफ्टवेअरमध्ये घंटा/एसएमएसची (पूर्वनिर्धारित मोबाईल क्रमांकावर) देखील तरतूद असेल.

- के. वेळेची अचूकता- प्रत्येक मीटरमध्ये प्रति महिना १० सेकंद किंवा अधिक चांगली अचूकता असणारे अंतर्निहित कॅलेण्डर आणि घड्याळ असेल. कॅलेण्डर आणि घड्याळ उत्पादकाकडूनच योग्यरित्या निश्चित करण्यात येईल. मागणी केल्यास मीटरवर दिनांक (वर्ष-महिना-दिवस) आणि वेळ (तास-मिनिट-सेकंद) दर्शविण्यात येईल. जीपीएस (स्थानिक जीपीएस/सीडीसीएस जीपीएस) सिग्नलशी आणि सॉफ्टवेअर वापरणाऱ्या संगणकाद्वारे वेळेशी तालबध्द संकलन करण्याची क्षमता असेल. मीटर कम्युनिकेशन पोर्टच्या माध्यमातून त्या ठिकाणी सीमित वेळेशी तालबध्द संकलन करणे शक्य होईल. जेव्हा प्रगत किंवा मंद संकेत देण्यात येतात तेव्हा प्रत्येक पाच सेकंदांनी त्यापुढील दहा कालगटांचे आकुंचन किंवा वृद्धी करण्यात येईल. प्रगत वेळ आणि मंद संकेत (टाइम अँडव्हान्स अँड रिटार्ड कमांड) एक संकेत/आठवडा सीमित करण्यात यावेत. मीटरच्या मेमरीमध्ये घड्याळातील सर्व सुधारणांची नोंद करण्यात येईल आणि जमा झालेली माहिती/आकडेवारी योग्यरित्या मुद्रीत करण्यात येईल.
- एल. मीटरच्या डिस्प्लेवर स्विच ऑन करण्यासाठी किंवा एका संकेतावरून दुसऱ्या क्रमांकावर बदलण्यासाठी मीटरच्या समोर स्पर्श कळ (टच की) किंवा पुश बटन प्रदान केले जाईल. टच की/पुश बटनच्या शेवटच्या संचलनानंतर सुमारे एक मिनिटाने डिस्प्ले आपोआप बंद होईल. जेव्हा डिस्प्ले स्विच ऑन केल्यानंतर आधी दर्शविलेला मापदंड, उचितपणे अद्ययावत केलेला, पुन्हा दर्शविण्यात येईल.
- एम. मीटरमधील माहिती टेक्स्ट फाइल स्वरूपात (आयइइइ मानक/.txt नुसार फाइलचा विस्तार) एक्सेलमध्ये उतरवून घेण्यासाठी उपलब्ध होईल. प्रस्तावित नमुन्यात व्यत्यय न आणता ऋण किंवा धन वेळ दर्शविण्यात येईल. प्रत्येक ५ मिनिट ब्लॉक डेटामध्ये फ्रिक्वेन्सी (हर्ट्झ), अँक्टिव्ह एनर्जी (डब्ल्युएच मध्ये), रिअँक्टिव्ह एनर्जी (VARh मध्ये) आणि व्होल्टेज (व्ही मध्ये) असते. प्रत्येक ५ मिनिटांमधील *.npc/output report डब्ल्युएच आणि VARh आकडे तिसऱ्या दशांश स्थानापर्यंत पूर्णांक करण्यात येईल. उच्च आणि कमी व्होल्टेज स्थितीसाठी अँक्टिव्ह आणि रिअँक्टिव्ह एनर्जी ७+१ क्रमवारीमध्ये असेल.

एन. पोर्टेबल हॅण्ड हेल्ड युनिट (एचएचयु)/ कॉमन मीटर रीडिंग इन्स्ट्रुमेंट (सीएमआयआर)/ डेटा कलेक्टिंग डिवाइसमध्ये (डीसीडी) प्रमाणित मापदंडांसाठी IS-15959:2011 शी जुळण्याची क्षमता/सुसंगत असतील. एसइएमच्या मेमरीमध्ये साठवलेला डेटा टॅप करण्यासाठीचे ऑप्टिकल कप्लर वेगवेगळ्या बनावटीच्या एसइएमशी सर्वत्र जुळणारे असतील.

ओ. **बांधकामाची वैशिष्ट्ये:**

एक. मीटर सुटसुटीत आणि बळकट, धातुच्या किंवा गंज न लागणाऱ्या आणि/किंवा फिनिश मोल्डकेसमध्ये आणि/किंवा तयार वेष्टनामध्ये ठेवला जाईल. मीटरची पेटी सपाट, अनुलंब पृष्ठभागावर, जसे की कण्ट्रोल/रिले पॅनल फ्रण्ट, उभी करण्यासाठी आरेखित करण्यात येईल. सीटी आणि व्हीटी जोडणीसाठीची सर्व टर्मिनल्स मीटरच्या खालच्या बाजूस एका रांगेत मांडण्यात येतील. २.५ स्क्वे. एमएम. आकाराच्या तांब्याच्या तारांच्या कण्डक्टर्सद्वारा जाणाऱ्या सीटी आणि व्हीटीची सुरक्षित जोडणी देण्यासाठी टर्मिनल्सला योग्य ते अवरोधक आणि वेष्टनाचे बांधकाम केलेले असेल.

दोन. एकाच मॉडेलचे सर्व मीटर्स त्यांच्या विशिष्ट ओळख सांकेतांकाचा अपवाद वगळता सर्व दृष्टीने एकसारखेच असतील. आयएसआय १५९५९ मध्ये परवानगी दिलेल्या व्यवहारां व्यतिरिक्त, मीटर व्यवस्थित सिलबंद आणि अनधिकृत बदल न करता येणारे, मीटरच्या ठिकाणी कोणतीही जुळवाजुळव करण्याची शक्यता नसणारे असतील.

तीन. आयएस- १४६९७ नुसार, मीटर कोणतेही नुकसान किंवा विकृती, वाजवी मेकॅनिकल शॉक, भूकंपाचे धक्के, पर्यावरणीय तापमानातील बदल, आर्द्रता इ. शिवाय सुरक्षितपणे कार्यरत असतील. त्याची आयपी५४ वर्गवारीतील धूलरोधक बांधणी असेल आणि हे मीटर्स अंतर्गत, वातानुकलीत नसलेल्या मांडणीमध्ये आणि पॅनलद्वारा बाह्य मांडणीमध्ये समाधानकारक काम करण्यास सक्षम असतील.

चार. दोन्ही मीटरमध्ये जागेवरच चाचणीसाठी अंगभूत सुविधा (उदा. त्यांच्या टर्मिनलमध्ये चाचणीसाठी दुवे) असेल किंवा प्रत्येक मीटरसाठी स्वतंत्र चाचणी ब्लॉक प्रदान करण्यात येईल.

पॉलीकार्बोनेट सिल वापरण्यासाठी सिलबंद करण्याची व्यवस्था सुयोग्य असेल.

७८.१.२ मापन

- ए) वर्ग ०.२ एस (आयएस १४६९७) नुसार अचूकतेने ॲक्टिव्ह एनर्जीचे (डब्ल्युएच) मापन ३-फेज, ४-वायर तत्वावर करण्यात येईल.
- बी) मीटर उप-केंद्राच्या बसबारमधून सलग प्रत्येक ५ मिनिट/१५ मिनिटांच्या ब्लॉक दरम्यान (जे लागू असेल त्याप्रमाणे) पाठविण्यात आलेल्या नक्त ॲक्टिव्ह एनर्जीची (डब्ल्युएच) परिगणना करील आणि जर नक्त डब्ल्युएच निर्यात असल्यास धन चिन्हाने आणि जर नक्त आयात असल्यास ऋण चिन्हाने चार दशांश स्थळापर्यंत मेमरीमध्ये साठवण्यात येईल. तसेच, *.npc/output report मधील डब्ल्युएच आकडेवारी तीन दशांश स्थळापर्यंत पूर्णांक करण्यात येईल.
- सी) प्रत्येक सलग ५ मिनिट/१५ मिनिटांच्या गटादरम्यान व्हीटी आउटपुटमधील सायकल्सच्या संख्येची मीटर गणना करील आणि सरासरी फ्रिक्वेन्सी काढण्यासाठी त्यास ३०० (६० सेकंद/मिनिट X ५ मिनिट) किंवा ९०० (६० सेकंद/मिनिट X १५ मिनिट), जसे असेल तसे, भागेल. फ्रिक्वेन्सी डेटाची किमान गणना ०.०१ हर्ट्झ राहिल.
- डी) मीटर श्री लाईन-टू-न्युट्रल व्हीटी दुय्यम व्होल्टेजच्या आरएमएस मूल्याच्या सरासरीची गणना ६३.५१ व्ही ची टक्केवारी म्हणून करील आणि मागणीनुसार ते प्रसिध्द करील. व्होल्टेजचे मापन/गणनेची अचूकता किंमान ०.५ टक्के असेल, उत्तम अचूकता, जसे की, ९७-१०३ टक्क्यांच्या टप्प्यांमध्ये ०.२ टक्के अचूकता इष्ट राहिल. मीटरच्या मेमरीमध्ये व्होल्टेजची माहिती तीन दशांश स्थानापर्यंत साठविण्यात येईल. तसेच *.npc/output report मधील डब्ल्युएच आकडेवारी तीन दशांश स्थळापर्यंत पूर्णांक करण्यात येईल.
- इ) रिॲक्टिव्ह एनर्जीचे मापन आयएस १४६९७ मध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार ०.५एसच्या अचूकतेसह ३-फेज, ४-वायर तत्वावर करण्यात येईल. मीटर उप-केंद्राच्या बसबारमधून सलग प्रत्येक ५ मिनिट/१५ मिनिटांच्या ब्लॉक दरम्यान पाठविण्यात आलेल्या नक्त रिॲक्टिव्ह एनर्जीची (Net VARh=(VARh Export- VARh Import) परिगणना करील आणि जर नक्त VARh निर्यात असल्यास धन चिन्हाने आणि जर नक्त VARh आयात असल्यास ऋण चिन्हाने चार दशांश स्थळापर्यंत मेमरीमध्ये साठवण्यात येईल. मागणी करण्यात आल्यास मागील ५ मिनिटांच्या ब्लॉकदरम्यान बाहेर पाठविलेला नक्त VARh दर्शविण्यात येईल. तसेच,

*.npc/output report मधील डब्ल्युएच आकडेवारी तीन दशांश स्थळापर्यंत पूर्णांक करण्यात येईल.

एफ) मीटर बीजगणित पध्दतीने एकत्रितपणे दोन स्वतंत्र रजिस्टरमध्ये रिअॅक्टिव्ह एनर्जीचे संकलन करील, एक जेव्हा सरासरी आरएमएस व्होल्टेज १०३ टक्क्यांच्या वर असते त्या कालावधीसाठी आणि दुसरे जेव्हा सरासरी आरएमएस व्होल्टेज ९७.० टक्क्यांपेक्षा खाली असते त्या कालावधीसाठी. करंट रिअॅक्टिव्ह पॉवर निगेटिव्ह असल्यास रुण चिन्हाने, आणि संचयी रिअॅक्टिव्ह एनर्जी दोन्ही रजिस्टर्सचे वाचन मागणी केल्यास दाखविण्यात येईल. प्रत्येक मध्यरात्री दोन्ही रजिस्टर्सचे वाचन मीटरच्या मेमरीमध्ये साठविले जाईल. जेव्हा उप-केंद्राच्या बस बारमधून रिअॅक्टिव्ह पॉवर पाठविण्यात येते तेव्हा व्हीएआर डिस्प्लेवर धन चिन्ह असेल किंवा चिन्ह नसेल आणि व्हीएआरएच रजिस्टर्स पुढे जाईल. जेव्हा रिअॅक्टिव्ह पॉवर प्रवाह उलट दिशेने कार्य करील, तेव्हा व्हीएआर डिस्प्लेवर रुण चिन्ह असेल आणि व्हीएआरएच रजिस्टर्स मागे जाईल. सामान्यतः, स्टॅण्डर्ड पीटी गुणोत्तर २२० केव्ही/११०व्ही, ४०० केव्ही/१०० व्ही आणि ७६५ केव्ही/११० व्ही असेल. तथापि, प्रारंभाच्या वेळी विक्रेता जागेवरच त्याची पुष्टी करील आणि रिअॅक्टिव्ह एनर्जीची अचूक नोंद घेण्याची खातरजमा करण्यासाठी त्यानुसार मीटर कॉन्फिगर करील. रिअॅक्टिव्ह उच्च आणि कमी नोंदींसाठी, पीटी दुय्यम व्होल्टेज मीटरमध्ये कॉन्फिगर करण्यात येईल. त्यामुळे, जागेवरच याची पुष्टी करणे आवश्यक ठरते. भार सर्वेक्षणामध्ये उच्च आणि कमी व्होल्टेजचे मापदंड देखील उपलब्ध असावयास हवेत.

जी. उप-केंद्र बसबारमधून पाठविण्यात आलेल्या नक्त संचयी अॅक्टिव्ह एनर्जीची माहिती मीटर सातत्याने संकलित करील आणि मागणी केल्यास त्यावेळेपर्यंत माहिती दर्शविल. प्रत्येक मध्यरात्री संचयी नक्त डब्ल्युएच वाचनाची मीटरच्या मेमरीमध्ये साठवणूक करण्यात येईल. जेव्हा अॅक्टिव्ह पॉवर प्रवाह उपकेंद्राच्या बसबारमध्ये परत जाईल तेव्हा रजिस्टर विरुद्ध दिशेने काम करील.

एच. वेगवेगळ्या पॉवर फॅक्टरसाठीच्या त्रुटी आयएस१४६९७ मध्ये व्याख्या केल्यानुसार राहतील.

आय. रिअॅक्टिव्ह पॉवर आणि रिअॅक्टिव्ह एनर्जीच्या मापनासाठी आयएस १४६९७ चे पालन करण्यात येईल. रिअॅक्टिव्ह एनर्जीच्या मापनाची अचूकता क्लास ०.५ एस प्रमाणे राहिल.

जे. Wh, V आणि VARhचे मापन करताना हार्मोनिक्स गाळण्यात येतील, आणि केवळ मूलभूत फ्रिक्वेन्सीच्या प्रमाणाचे मापन/गणना करण्यात येईल. करंट आणि व्होल्टेजसाठी एकूण हार्मोनिक्स व्यत्ययाचे (टीएचडी) मापन.

के. माहिती/आकडेवारीच्या सुरक्षिततेची खातरजमा आयएस १५९५९ (सुरक्षिततेचे तीन स्तर) नुसार करण्यात येईल. अॅक्टिव्ह, रिअॅक्टिव्ह आणि आभासी पॉवरसाठी फोर-क्वॉड्रंट आयात/निर्यात.

७८.१.३ मेमरी/साठवणूक

ए. प्रत्येक मीटरमध्ये अ-संप्लवनशील मेमरी असेल ज्यामध्ये खालील बाबी आपोआप साठविण्यात येतील:

१. प्रत्येक सलग ५ मिनिटांच्या गटासाठी हर्ट्झमध्ये तीन दशांश स्थानापर्यंत
२. प्रत्येक सलग ५ मिनिटांच्या गटा दरम्यान नक्त डब्ल्युएच प्रेषण चार दशांश स्थानापर्यंत, जर नक्त डब्ल्युएच निर्यात असेल तर धन चिन्हासह आणि जर नक्त डब्ल्युएच आयात असेल तर ऋण चिन्हासह.
३. प्रत्येक सलग ५ मिनिटांच्या गटा दरम्यान नक्त VARh प्रेषण चार दशांश स्थानापर्यंत, जर नक्त VARh निर्यात असेल तर धन चिन्हासह आणि जर नक्त MVARh आयात असेल तर ऋण चिन्हासह.
४. प्रत्येक मध्यरात्री संचयी डब्ल्युएच प्रेषण, आठ अंकांमध्ये एक दशांशासह
५. जास्त व्होल्टेज स्थितीसाठी संचयी VARh प्रेषण, प्रत्येक मध्यरात्री आठ अंकांमध्ये एक दशांशासह
६. कमी व्होल्टेज स्थितीसाठी संचयी VARh प्रेषण, प्रत्येक मध्यरात्री आठ अंकांमध्ये एक दशांशासह
७. प्रत्येक सलग ५ मिनिटांच्या गटासाठी सरासरी आरएमएस व्होल्टेज
८. कोणत्याही फेजवर व्हीटी पुरवठ्यातील बिघाडाची तारीख आणि काल गट, (*)/(Z) या चिन्हामध्ये.

बी. मीटर वरील सर्व सूचीबद्ध माहिती त्याच्या मेमरीमध्ये १५ मिनिटांच्या कालांतरासाठी किमान पंचेचाळीस दिवसांच्या कालावधीसाठी आणि ५ मिनिटांच्या कालांतरासाठी १५ दिवस साठवून राहिल.

सी. सीडीसीएस म्हणजेच एसएलडीसी/एएलडीसी येथे पुरविलेले सॉफ्टवेअर डीसीयुद्वारे माहिती गोळा करण्याच्या सर्व कामांचे व्यवस्थापन करील, माहिती वैध करील, डाटाबेसमध्ये ही माहिती साठवेल आणि संपूर्ण यंत्रणेचे व्यवस्थापन करील. सॉफ्टवेअरमध्ये नियत कालांतराने जमा झालेल्या माहितीची अनुसूची तयार करण्यासाठी अनुसूचक देखील असेल. माहितीच्या नियत कालांतराचा अवधी उपयोगकर्ता परिभाषित करील.

७८.१.४ डिस्प्ले

प्रत्येक मीटरला खालील बाबी दर्शविण्यासाठी, मागणी केल्यावर, (एका वेळी एक) डिजिटल डिस्प्ले असेल:

एक. मीटरचा अनु.क्र. आणि मॉडेल: आयइएम१२३४५६७८ किंवा आयइएम१२३४५६७८

दोन. दिनांक (वर्ष महिना दिवस) : २०१६०३११डी

तीन. वेळ (तास मिनिट सेकंद) : १९५५२७टी

चार. संचयी डब्ल्युएच वाचन : १२३४५६७ सी

पाच. मागील गटाची सरासरी फ्रिक्वेन्सी: ४९.८९एफ

सहा. मागील गटादरम्यान नक्त डब्ल्युएच प्रेषण : २८.७५इ

सात. मागील गटादरम्यान नक्त व्हीएआरएच प्रेषण : १८.७५आर

आठ. व्होल्टेज सरासरी टक्के: ९९.२यु

नउ. रिअॅक्टिव्ह पॉवर व्हीएआर: १०६.५आर

दहा. व्होल्टेज - उच्च VARh नोंद वाचन : १२३४५६७.५एच

अकरा. व्होल्टेज - कमी VARh नोंद वाचन : १२३४५६७.५एल

बारा. तत्क्षणी फेज व्होल्टेज

तेरा. तत्क्षणी लाईन करंट

चौदा. श्री फेजच्या सरासरी पॉवर फॅक्टरचे तत्क्षणी मूल्य

पंधरा. कमी बॅटरी संकेत

सोळा. श्री फेज लाईन टू न्युट्रल व्होल्टेजवर सातत्याने संनियंत्रण ठेवण्यात येईल आणि यापैकी कोणत्याही फेजचे व्होल्टेज ७० टक्क्यांपेक्षा कमी झाले तर, प्राधान्याने, मीटरच्या पुढील बाजुवरील संबंधित चमकणारा एलइडी स्थिर राहिल. सर्व श्री फेजचे व्होल्टेज ७० टक्क्यांपेक्षा कमी झाले तर हे सर्व एलइडी बंद होतील. सर्व व्हीटी दुय्यम व्होल्टेज पुन्हा व्यवस्थित झाल्यावर एलइडी आपोआप चालू होतील.

सतरा. व्हीटी पुरवठा अव्यवस्थित असताना दोन्ही व्हीएआरएच रजिस्टर्स (दहा आणि अकरा) स्थिर राहिल.

वरील माहिती डिस्प्ले होण्यासाठी अन्य कोणतीही उत्तम किंवा अधिक माहितीपर पध्दती असल्यास प्राधान्य देण्यात येईल. मीटर खरेदीदार आणि विक्रेता यांच्यामध्ये वरील बाबी परस्पर मान्य करण्यात आल्या पाहिजेत. प्रदर्शन मेन्युवर नॅव्हिगेट करण्यासाठी मीटरच्या दर्शनी पट्टीवर नॅव्हिगेशन की देण्यात येतील.

७८.१.५ संपर्क

ए) एचएचयुद्वारे त्याच्या मेमरीमध्ये साठवलेली सर्व माहिती काढून घेण्यासाठी प्रत्येक मीटरला एक ऑप्टिकल पोर्ट असणे आवश्यक आहे. वरील बाबीव्यतिरिक्त प्रत्येक मीटरला डीएलएमएसच्या आवश्यकतेनुसार आरएस-४८५, आरएस-२३२, इंटरनेट आणि युएसबी पोर्ट पुरवण्यात येईल, ज्याद्वारे मीटरच्या मेमरीमध्ये साठवलेली सर्व माहिती डीएलएमएस वापरून सीडीसीएस, स्थानिक संगणक आणि बाह्य साठवणूक उपकरणामध्ये (डीसीयुद्वारे) हस्तांतरित करता येईल. निर्धारित वेळेत मीटरच्या मेमरीमध्ये साठवलेली माहिती वर उल्लेख केलेल्या कोणत्याही पोर्टस् किंवा अन्य कोणत्याही साधनाद्वारे काढून घेणे आणि सुयोग्य संपर्क साधनांचा वापर करून दूरस्थ मुख्य संगणकावर ही माहिती प्रसारित करणे हा उद्देश आहे. ज्यायोगे एमआरआय (मीटर रिंडींग इन्स्ट्रुमेंट) ची आवश्यकता न राहता, बाह्य साठवणूक साधनाद्वारे युएसबी पोर्टच्या माध्यमातून इएमआय माहिती सुरक्षितपणे उतरवून घेणे शक्य होईल. युएसबीद्वारे माहिती हस्तांतरण केवळ एकदिशीय असेल, म्हणजेच प्रमाणीकरण प्रक्रियेमध्ये मीटरमधून बाह्य उपकरणामध्ये. मीटरमधील माहितीमध्ये अनधिकृत बदल करता येणार नाही.

बी) सर्व मीटर्स ऑप्टिकल पोर्ट, आरएस—४८५ पोर्ट, आरएस-२३२, इन्टरनेट पोर्ट आणि युएसबी या सर्व साधनांशी जुळवून घेणारे असतील आणि डीएलएमएसचा स्वतंत्रपणे वापर करून संसूचित करतील. स्थानिक संगणकाचा वापर करून मीटरमध्ये जमा झालेल्या माहितीची प्रत (छापील प्रत) घेणे शक्य होईल. कोणत्याही स्थानिक लॅपटॉप/संगणकाद्वारे माहिती संकलन सॉफ्टवेअर स्थापित करून माहितीचे संकलन करणे शक्य होईल.

७८.१.६ चाचणी

ए) मीटर उत्पादकाने खरेदीदाराला मीटर पाठवण्यापूर्वी, ते मीटर वीज पुरवठा करण्यासाठी योग्य आहेत अशा चाचण्या आणि त्याची खात्री पाठवावेत.

आयएस१४६९७ च्या अनुरूप मीटरर्सची नियमित आणि स्वीकृती चाचणी घेण्यात येईल.

बी) कोणताही मीटर आवश्यक वैशिष्ट्यांची पूर्तता करण्यात अयशस्वी झाला तर मालकाकडून नाकारण्यास पात्र असेल.

७८.१.७ संपर्क पोर्ट –

जुळणी पूर्ण झाल्यानंतर आणि उत्पादकाकडून पाठवणी करण्यापूर्वी सर्व आयडएम मीटरची, संपर्क पोर्टचा वापर करुन डीएलएमएस माहिती उतरवून घेण्यास ते योग्य आहेत याची पडताळणी करण्यासाठी, खालील बाबींची स्वीकृती चाचणीच्या अधीन राहून, चाचणी करुन घेण्यात येईल.

एक. ऑप्टिकल पोर्ट द्वारा मीटरमधून संगणकामध्ये मीटरमधील माहिती उतरवून घेणे.

दोन. युएसबी पोर्टद्वारे मीटरमधील माहिती उतरवून घेणे.

तीन. इंटरनेट पोर्टद्वारे मीटरमधून डीसीयु/सीडीसीएसद्वारे मीटरमधील माहिती उतरवून घेणे.

चार. संगणक सॉफ्टवेअरशी अनुरूप असणे.

पाच. वेळेशी तालबध्द संकलन, प्रगत आणि मंद संकेताचे कार्य करणे.

सहा. प्रत्येक मीटरची डाउनलोडींग करण्याची वेळ पडताळणी करुन घेणे.

७८.१.८ प्रकाराची चाचणी

आयएस१४६९७ आणि आयएस१५९५९ नुसार प्रकाराची चाचणी करण्यात येईल.

७८.१.९ साधारण

ए. अद्ययावत/अनुरूप डीएलएमएस सॉफ्टवेअरसोबत (जुने आणि नवीन मीटरमधील माहिती उतरवून घेण्याच्या अनुरूप) मीटरचा पुरवठा करण्यात येईल. वॉरंटी कालावधीमध्ये कोणतेही नवीन सॉफ्टवेअर स्थापित करण्याची आवश्यकता असेल तर ते पक्षकार किंवा दूरस्थ सहाय्याच्या माध्यमातून करण्यात येईल.

बी. एकूण व्यवस्था अशी असेल की एक कार्य (मीटरमधील माहिती उतरवून घेण्याची सॉफ्टवेअरची कळ दाबणे) पाच मिनिटांमध्ये किंवा प्राधान्याने जास्त गतीने संपूर्ण कार्य पूर्ण करील.

- सी. तांत्रिक मूल्यांकन/प्रात्यक्षिका दरम्यान सॉफ्टवेअर फ्रण्ट एण्ड/युजर इंटरफेसच्या लेआउटला एसएलडीसी/एएलडीसीकडून मान्यता घेण्यात येईल.
- डी. डीएलएमएस/सीओएसइएम मधील माहिती विद्यमान नमुन्यात तसेच टॅब्युलर (.सीएसव्ही) नमुन्यात, लागू असल्यानुसार, रुपांतरीत करण्यात सॉफ्टवेअर सक्षम असेल. विन्डो/ऑफिस/अॅटीव्हायरससाठी सॉफ्टवेअर पुरविण्यात येईल. अॅटीव्हायरसमुळे ही प्रक्रिया धीम्या गतीने होऊ नये आणि त्याची पडताळणी तांत्रिक प्रात्यक्षिका दरम्यान करण्यात येईल.
- इ. वरील वैशिष्ट्ये केवळ सूचक आहेत, इच्छित प्रयोजनासाठी कोणत्याही उच्च दर्जाची आवश्यकता असल्यास एमएसएलडीसीशी सल्लामसलत करून एसटीयुद्वारे मूल्यांकन केले जाईल आणि त्यानुसार पुरवठा केला जाईल. रेखाचित्र मंजूरीच्या टप्प्यावर सविस्तर आर्किटेक्चरला मान्यता देण्यात येईल.
- एफ. मीटर, कुटीमधील विद्यमान सी अॅण्ड आर पॅनलच्या प्रमाणभूत आकारामध्ये किंवा दरवाजे बंद असलेल्या सी अॅण्ड आर पॅनलमध्ये, बसविण्यात येतील. सी अॅण्ड आर पॅनलमध्ये जागा नसेल तर स्वतंत्र पॅनल देता येतील.
- जी. एसटीयूकडून खालील बाबींकरिता टप्प्याटप्प्याने कार्यपध्दती (ऑन स्क्रीन शूट टाईप आणि डेस्कटॉप व्हीडिओ कॅप्चर) पुरविण्यात येईल:
- एक. लॅपटॉप/संगणकामधील डेटाबेसच्या हाताळणीसाठीच्या सॉफ्टवेअरची प्रतिष्ठापन/पुर्न-प्रतिष्ठापन
- दोन. संबंधित आयएस/आयइसी मानकांप्रमाणे मीटरची देखभाल/जागेच्या चाचणीची कार्यपध्दती.
- तीन. एचएचयु/लॅपटॉप/डेस्कटॉप संगणकाद्वारे मीटरमधून माहिती उतरवून घेण्याची पध्दती.
- एच. पुरवठा करण्यात आलेले मीटर सद्य स्थितीत लागू असलेल्या मविनिआ/सीइए/आयइजीसी मधील सर्व वैधानिक विनियमांची पूर्तता करणारे असावेत आणि पुरवठादाराने मीटर पुरविताना वॉरंटी सर्टीफिकेटसह त्याबाबतची खात्री द्यावी.

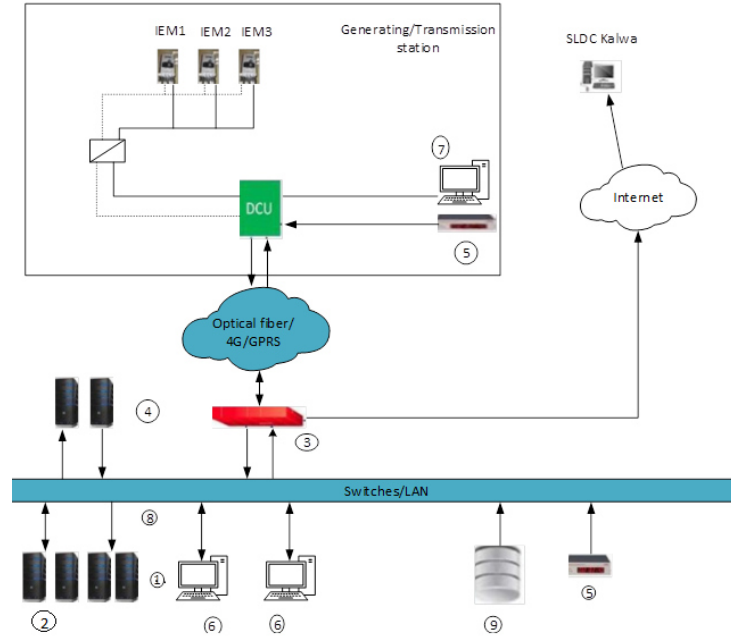
७८.१.१० स्वयंचलित मीटरमधील माहितीचे वाचन (एएमआर) यंत्रणा

विभागातील एएमआरच्या यंत्रणेचे अभिप्रेत असलेले स्थापत्याचे या विभागामध्ये वर्णन करण्यात आले आहे.

एएमआरचा उद्देश

एएमआर योजनेचा उद्देश प्रत्येक मीटर/ठिकाणाहून मुख्य माहिती संकलन यंत्रणेमध्ये (सीडीसीएस) स्वयंचलित माहितीचे संकलन करणे आणि त्यानंतर वैधता, प्रक्रिया आणि सानुकूलित अहवाल तयार करणे हा आहे. ही माहिती होस्ट राज्य भार प्रेषण केंद्रामध्ये स्थित असलेल्या आरडीबीएमएस डेटाबेसमध्ये साठविण्यात येईल.

एएमआर प्रचलित खुल्या डीएलएमएससारख्या प्रोटोकॉलची पूर्तता करणाऱ्या कोणत्याही बनावटीच्या इंटरफेस मीटरमधून माहिती प्राप्त करील. AMR MDAS मीटरमधून किंवा डीसीयुमधून, जसे असेल तसे, थेट माहितीचा स्वीकार करील. तो प्रत्येक मीटरमधून माहितीच्या प्राप्तीचा माग ठेवेल आणि संपर्क लिंक अयशस्वी होण्यादरम्यान कोणतीही गहाळ झालेली माहिती आपोआप शोधून काढण्यास देखील सक्षम असेल.

आकृती १ : अभिप्रेत एएमआर यंत्रणेचे संकल्पचित्र

Legends

अनु	प्रकार
१	ऑप्लिकेशन सर्व्हर - मुख्य आणि स्टॅण्डबाय
२	डेटाबेस सर्व्हर
३	फायरवॉल
४	वेब सर्व्हर्स
५	जीपीएस घडयाळ
६	ग्राहकाचा संगणक
७	घटनास्थळीचा स्थानिक संगणक
८	नेटवर्क मॅनेजमेंट सिस्टम (एनएमएस) (ऑप्लिकेशन सर्व्हर/ग्राहक संगणकामध्ये इन्स्टॉल करावयाचा)
९	स्टोअरेज

७८.१.११ अचूकता श्रेणी :

इंटरफेस पॉईंटसाठी मुख्य मीटर्स आणि चेक मीटर्स, उर्जेच्या हिशोबासाठी मीटर्स आणि स्टॅण्ड बाय मीटर्सची वैशिष्ट्ये खालीलप्रमाणे तक्ता - २ मध्ये देण्यात आली आहेत:

तक्ता क्र. २ : इंटरफेस पॉईंट मीटर्ससाठी मुख्य आणि चेक मीटर्सची वैशिष्ट्ये

अनु	मापदंड	मानके
१	स्टॅण्डर्ड रेफरन्स व्होल्टेज	आयएस प्रमाणे
२	व्होल्टेज रेंज	मीटर आयएस प्रमाणे व्होल्टेजमधील फरकाच्या श्रेणीसह ११० व्होल्ट्स एसी (लाईन-लाइन) वर समाधानकारकपणे काम करील.
३	स्टॅण्डर्ड फ्रिक्वेन्सी	आयएस प्रमाणे मीटर -५% ते अ५%. च्या तफावत श्रेणीसह ५० हर्ट्झवर समाधानकारकपणे काम करील.
४	स्टॅण्डर्ड बेसिक करंट	(ग्राहक मीटर्सची करंट रेज अशा रितीने निवडण्यात येईल की मंजूर भाराच्या संबंधात लोड करंटची नोंद केली जाईल)
५	अचूकता श्रेणी*	मीटर खालील अचूकता श्रेणीच्या आवश्यकतांची पूर्ती करील: इंटरफेस मीटर्स - ०.२एस (अॅक्टिव्ह) ०.५एस (रिअॅक्टिव्ह)
६	प्रारंभाचा करंट आणि कमाल करंट	आयएस प्रमाणे

७	पॉवर फॅक्टर रेंज	मीटर झीरो लॅग टू युनिटी टू झीरो लीडच्या पॉवर फॅक्टर रेंजवर समाधानकारकपणे काम करील.
८	पॉवर फ्रिक्वेन्सी विथस्टॅण्ड व्होल्टेज	आयएस प्रमाणे
९	१.२/५० मायक्रो सेकंदासाठी इम्पल्स व्होल्टेज विथस्टॅण्ड टेस्ट	आयएस प्रमाणे
१०	वीज वापर	आयएस प्रमाणे

* सर्व इंटरफेस मीटर्सना ०.२एस चा अचूकता श्रेणी असावी.

* करंट ट्रान्सफॉर्मर्स (सीटी) आणि व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर्सची (व्हीटी) अचूकता श्रेणी संलग्न मीटरपेक्षा कनिष्ठ प्रतीची असणार नाहीत. या संहितेची पूर्तता न करणारे विद्यमान सीटी आणि व्हीटी एसटीयुकडून नवीन सीटी आणि पीटी द्वारे बदलण्यात येईल. मीटरप्रमाणे एकच अचूकता श्रेणीचे सीटी आणि व्हीटी मीटरचे कपाट किंवा पॅनलमध्ये जागेच्या अडचणीमुळे बसविले जाऊ शकत नसले तर, एसटीयुकडून उचित अचूकता श्रेणीचे सीटी आणि व्हीटीद्वारे बदलण्यात येत नाहीत तोपर्यंत, पुढील कमी अचूकता श्रेणीचे सीटी आणि व्हीटी बसविण्यात येतील.

७८.२ माहिती उतरवून घेण्याची मीटर्सची क्षमता

सर्व मीटर्समध्ये कॉमन मीटर रिडिंग इन्स्ट्रुमेंट (एमआरआय) द्वारे मीटरमधील माहिती उतरवून घेण्याची सुविधा असेल. सीएमआरआय, जेव्हा त्यामध्ये संबंधित मीटर रिडिंग इन्स्ट्रुमेंट प्रोग्राम हे मीटरविशिष्ट डाउनलोडिंग सॉफ्टवेअर लोड असते तेव्हा, वेगवेगळ्या बनावटीच्या एसी स्थिर एनर्जी मीटर्समधून माहिती/आकडेवारी उतरवून घेण्यास सक्षम असेल. सीएमआरआय एनर्जीची माहिती, भार सर्वेक्षण माहिती, देयकाचे मापदंड, मीटरची स्थिती, मीटरमधील विसंगती आणि मीटरच्या मेमरीमधील अनधिकृतपणे बदल केलेली माहिती आणि नंतरच्या टप्प्यात पुनर्प्राप्तीसाठी संग्रहित करणे यासारखी माहिती काढण्यासाठी सक्षम असेल. मीटर एफआयएफओ तत्वावर किमान १०० अनधिकृत घटना संग्रहित करण्यास सक्षम असेल, ज्यामध्ये पीटी चुकणे, सीटीचे प्रत्यावर्तन, व्होल्टेजमधील असंतुलन, करंटमधील असंतुलन आणि पॉवर चालू/बंद यांचा समावेश असेल.

७८.३ बाह्य प्रभावांसाठी प्रतिरोधन

मीटरमध्ये बाह्य प्रभावांना प्रतिरोधन करण्याची क्षमता असेल, जसे की, चुंबकीय विद्युत्प्रवर्तन, कंपन, इलेक्ट्रोस्टॅटिक डिस्चार्ज, स्विचिंग ट्रान्झियंट, सर्ज व्होल्टेज,

ऑबलिक सस्पेनशन आणि हार्मोनिक्स आणि आवश्यक चाचण्या संबंधित मानकांनुसार करण्यात येतील.

७८.४ सीटी आणि पीटीची अचूकता श्रेणी

करंट ट्रान्सफॉर्मर्स (सीटी) आणि व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर्सची (व्हीटी) अचूकता श्रेणी त्यांच्याशी संलग्न असलेल्या मीटर्सपेक्षा कनिष्ठ प्रतीची असणार नाहीत. या संहितेची पूर्तता न करणारे विद्यमान सीटी आणि पीटी नवीन सीटी आणि व्हीटीद्वारे टप्प्याटप्प्याने बदलण्यात येतील. व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर्स इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक व्हीटी किंवा कॅपॅसिटीव्ह व्होल्टेज ट्रान्सफॉर्मर्स (सीव्हीटी) असतील.

७८.५ लीड केबल्स

सीटी आणि पीटीच्या लीड केबल्समध्ये शेवटच्या जोडणीच्या दरम्यान (केबल लीड एण्ड आणि सीटी/पीटी टर्मिनल दरम्यान तसेच केबल्स लीड आणि मीटर टर्मिनल्स दरम्यान) व्होल्टेज कमी करण्यासाठी पुरेसे क्रॉस-सेक्शन असेल. लीड केबल्समध्ये जॉईंट्सना परवानगी देण्यात येणार नाही. सीटी आणि पीटीच्या मीटरिंग कोअरवरील भारासह त्यास जोडलेल्या लीड केबल्स आणि मीटर्सचा भार प्रमाणित भारापेक्षा जास्त असणार नाही.

७९ मीटर वाचन आणि नोंद

७९.१ इंटरफेस मीटर्स

एसटीयुकडून एसएलडीसी किंवा माहिती केंद्राला ऑनलाईन एएमआर सुविधेद्वारा मीटर वाचन पाठविण्यात येईल आणि आयोगाकडून मान्यता दिलेल्या तफावत हिशोबपूर्ती कार्यपध्दती अंतर्गत योग्य त्या माध्यमाद्वारे कळविण्यात येईल.

एएमआर यंत्रणा कार्यरत न झाल्यास, आयोगाने मान्यता दिलेल्या तफावत हिशोबपूर्ती कार्यपध्दतीनुसार मीटरचे वाचन घेणे आणि मीटरमधील माहितीची नोंद घेणे, इंटरफेस मीटरशी संलग्न सर्व माहितीचा डेटाबेस ठेवणे आणि मीटरमधील माहितीच्या अचूकतेची पडताळणी करणे आणि एसएलडीसी किंवा अन्य अभिकरणांना ती पुरवण्याची जबाबदारी पारिषण परवानाधारकाची राहिल.

८० मीटरमधील माहिती मिळवण्याचा हक्क

८०.१ बसविण्यात आलेल्या मीटरमधून मीटरिंगची माहिती घेण्याचा हक्क खालील व्यक्ती/संस्थांच्या अधिकृत प्रतिनिधींना राहिल:

ए. एसटीयु मीटरिंग मांडणीस जबाबदार राहिल.

बी. राज्य भार प्रेषण केंद्र,

सी. राज्य पारिषण कंपनी,

- डी. मीटरिंग मांडणीच्या ठिकाणचा वीज ग्राहक किंवा वीजनिर्माता, जसे असेल तसे,
इ. अनु. क्र. ए, बी आणि सी मधील व्यक्तींकडून किंवा आयोगाकडून अधिस्वीकृती असणारी अन्य कोणतीही व्यक्ती, आणि
एफ. आयोग,

८१ मीटर सिलबंद करणे

८१.१ सिलबंद करण्याची व्यवस्था

सर्व मीटर्स उत्पादकाकडून सिलबंद करण्यात येतील. उत्पादकाकडून पुरविण्यात आलेल्या सिल व्यतिरिक्त सर्व मीटर्सचे सील वेगवेगळ्या मीटर सिलबंद पॉईंटच्या ठिकाणी खालीलप्रमाणे करण्यात येईल:

इंटरफेस मीटर्स पुरवठादार आणि खरेदीदार या दोहोंकडून सिलबंद करण्यात येतील.

८१.२ सिलबंदची ठिकाणे

खालील ठिकाणी (लागू असेल त्याप्रमाणे) सिलबंद करण्यात येतील:

१. मीटरचे बाहयांग किंवा वेष्टन
२. मीटर टर्मिनल वेष्टन
३. मीटर टेस्ट टर्मिनल ब्लॉक
४. मीटरचे कपाट
५. पॅनल लिक्समध्ये वळविलेले सीटी आणि व्हीटी दुय्यम टर्मिनल्स.
६. सीलची देखरेख आणि सिलिंगची नोंद
  - ए. सर्व नवीन सिलसाठी माग काढण्याचे आणि अभिलेखे ठेवण्याचे सॉफ्टवेअर उत्पादकाकडून पुरविण्यात येईल, जेणेकरून मीटरची निर्मिती, प्राप्ती, संग्रह, नोंद ठेवणे, मांडणी आणि निरीक्षण, काढून टाकणे आणि निकालात काढण्याच्या श्रृंखला यांचा माग काढता येईल.
  - बी. प्रत्येक कंपनीसाठी विशिष्ट सिल असेल आणि या सीलवर स्पष्टपणे दिसणारे कंपनीचे नाव किंवा प्रतिक चिन्ह - लोगो असेल.
  - सी. केवळ पेटंट असलेली सील (सीलचे उत्पादन करण्याचा कायदेशीर अधिकार असलेल्या उत्पादकाकडील सील) वापरण्यात येतील.
  - डी. पॉलीकार्बोनेट किंवा ॲक्रलिक सील्स किंवा प्लास्टिक सिल्स किंवा होलोग्राफीक सिल्स किंवा अन्य कोणतेही उत्तम सील्स वापरण्यात येतील.

ग्राहकाच्या जागेत बसविण्यात आलेल्या नवीन मीटरमध्ये लीड सिल्स वापरण्यात येणार नाही. जुने लीड सिल्स नवीन सिल्सद्वारे टप्प्याटप्प्याने बदलण्यात येतील आणि त्यासाठीची कालमर्यादा परवानाधारकाकडून आयोगाकडे मान्यतेसाठी सादर करण्यात येईल.

८१.३ मीटरचे सिल काढणे

८१.३.१ इंटरफेस मीटर्स

जेव्हा इंटरफेस मीटर्सचे सील्स कोणत्याही कारणासाठी काढावे लागेल तेव्हा इंटरफेस मीटर्सचे सिल काढण्याच्या वेळी आणि पुन्हा सिलबंद करण्याच्या वेळी उपस्थित राहण्यासाठी अन्य पक्षकाराला आगाऊ नोटीस देण्यात येईल. मीटरचे सील तोडणे आणि पुन्हा सील करण्याची नोंद एसटीयुकडून घेण्यात येईल, एसटीयु मीटरचे सील काढण्याचा आणि पुन्हा सील करण्याचा दिनांक, तोडलेल्या आणि नवीन सीलचा अनुक्रमांक आणि सील काढण्याचे कारण यांची नोंद मीटर नोंदवहीत करण्याचे काम करते.

८२ मीटरमध्ये बिघाड किंवा विसंगती

८२.१ इंटरफेस मीटर्स

ए) मुख्य मीटर आणि चेक मीटरच्या वाचनामधील फरक कोणत्याही महिन्यात ०.५ टक्क्यांपेक्षा जास्त असल्याचे सूचित करण्यात आल्यास एसटीयुकडून कालबध्द पध्दतीने खालील पावले उचलण्यात येतील:

१. सीटी आणि व्हीटी जोडणीची तपासणी,

२. इंटरफेस मीटरची चाचणी करण्यासाठी वापरण्यात येणा-या स्टॅण्डर्ड मीटरची अचूकता श्रेणी इंटरफेस मीटरपेक्षा कमी नसावी.

अशी तपासणी किंवा चाचणीनंतर देखील फरक राहिल्यास, एसटीयुकडून कालबध्द पध्दतीमध्ये सदोष मीटर योग्य मीटरद्वारे बदलण्यात येईल.

बी) मीटर जळणे किंवा मीटरच्या मापदंडाचे अनियमित प्रदर्शन यासारख्या ठळक बिघाडा प्रकरणी आणि मीटरच्या चाचणीतील चुका संबंधित मानकांमध्ये देण्यात आलेल्या अनुज्ञेय मर्यादांच्या पलिकडे असल्यास, एसटीयुकडून ताबडतोब मीटर योग्य मीटरद्वारे बदलण्यात येईल.

सी) जर मुख्य मीटर आणि चेक मीटर हे दोन्ही बिघडले तर, एसटीयुकडून किमान एक तरी मीटर ताबडतोब बदलण्यात येईल. तसेच, विद्यमान मांडणीमध्ये नवीन फिडरची भर पडली किंवा नवीन उपकेंद्र स्थापित करण्यात आले तर,

इंटरफेस मीटर्स पुरविण्यात येतील आणि मीटरींग व्यवस्थेच्या सिंगल लाईन डायग्रामला एमएसएलडीसीची पूर्वमान्यता घेऊन एसटीयुकडून कार्यान्वित करण्यात येईल.

८२.२ बिघाडातील कालावधीसाठीचे देयक

- ए) मीटरमधील बिघाडाच्या कालावधीसाठीचे देयक वीज खरेदी करार, ठोक वीज पारेषण करारामधील कार्यपध्दतीनुसार किंवा आयोगाकडून मान्यता देण्यात आलेल्या डीएसएम कार्यपध्दती अंतर्गत विनिर्दिष्ट केल्यानुसार तयार करण्यात येईल.
- बी) मुख्य मीटर आणि स्टॅण्डबाय मीटर्सने प्रत्येक काल-गटात नोंद केलेल्या वाचनाचे विश्लेषण, उलटतपासणी आणि वैधता एसएलडीसीकडून तपासण्यात येईल. वाचनामध्ये विसंगती, असल्यास, आढळली तर एसएलडीसीकडून एनर्जी अकाउन्टींग अभिकरणास उर्जेच्या हिशोबासाठी कळविण्यात येईल.
- सी) एसएलडीसी विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या तरतुदीनुसार, सदोष मीटर्सच्या चाचणी, कॅलिब्रेशन किंवा तो बदली करण्यासंबंधात पुढील आवश्यक कारवाई करणा-या एसटीयु किंवा संबंधित परवानाधारक किंवा निर्मिती कंपनीला, जसे असेल तसे, विसंगतीबाबत कळविल.
- डी) सदोष मीटर्सची एसटीयुकडून कालबध्द पध्दतीने ताबडतोब चाचणी आणि तालबध्द संकलन करण्यात येईल.

८३ मीटर्सचे तालबध्द संकलन आणि नियतकालिक चाचणी

८३.१ इंटरफेस मीटर

- ए) एसटीयुकडून अचूकतेसाठी, चाचणी अंतर्गत मीटरपेक्षा उत्तम अचूकता श्रेणीच्या सर्व इंटरफेस मीटर्सची तीन वर्षांतून किमान एकदा जागेवर चाचणी करण्यात येईल. जेव्हा मीटरने नोंद केलेली उर्जा आणि अन्य परिमाणे विद्युतदृष्ट्या जवळच्या मीटर्सशी असामान्य किंवा विसंगत असतील तेव्हा या मीटर्सची देखील चाचणी करण्यात येईल.
- बी) जेव्हा इंटरफेस मीटरने नोंदविलेले परिमाण आणि संपर्क जाळ्याद्वारे देयक केंद्रात संनियंत्रण केलेली संबंधित मूल्य यामध्ये अवाजवी फरक असेल तेव्हा संपर्क यंत्रणा आणि टर्मिनल उपकरणाची एसटीयु कडून चाचणी करण्यात येईल आणि त्यामध्ये सुधारणा करण्यात येईल.

सी) सदोष मीटर्सची एनएबीएल अधिस्वीकृत फिरत्या प्रयोगशाळेचा वापर करून किंवा कोणत्याही अधिकृत प्रयोगशाळेत चाचणी करण्यात येईल आणि आवश्यकता असल्यास उत्पादकाकडून रिकॅलिब्रेट करून घेण्यात येतील.

डी) सदोष इंटरफेस मीटर्सची चाचणी आणि कॅलिब्रेशन पुरवठादार आणि खरेदीदार यांच्या प्रतिनिधींच्या समोर करण्यात येऊ शकेल. एसटीयु अन्य पक्षकाराला चाचणीच्या दिनांकासंबंधात आगाऊ सूचना पाठविल.

८४ वादाच्या निराकरणासाठीची यंत्रणा

मीटरिंग संबंधात एसटीयु, अन्य पारेषण परवानाधारक, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे पारेषण यंत्रणा उपायोगकर्ते, कोणतीही निर्मिती कंपनी, महाराष्ट्रातील वितरण कंपनी, महाराष्ट्रात नोंद असणारे व्यापारी, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेले अति-उच्च दाब ग्राहक आणि एसटीयु आणि अन्य निर्मिती कंपन्या/वितरण परवानाधारक/उपयोगकर्ते यांच्यामधील आंतर-कंपनी मीटरिंग संबंधातील कोणताही वाद राज्य ग्रिड संहितेमध्ये देण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीनुसार सोडविण्यात येतील. एन्टीटीमधील देयक आणि हिशोबपूर्तीच्या संबंधातील वाद वीज खरेदी करार, ठोक वीज पारेषण करार आणि जोडणी करार इ. अंतर्गत सोडविण्यात येतील.

८५ डायनॅमिक संहिता

सतत आणि वेगाने बदलत जाणारे मीटरिंग आणि संसूचन तंत्रज्ञान विचारात घेऊन आणि नवीन वाणिज्यिक करार आणि वीज दर, उद्योगांच्या संरचनेसाठी मीटरिंग संहितेचा वेळोवेळी आढावा घेण्याचा आणि अद्ययावत करण्याची आवश्यकता असते. मीटरिंग संहितेमध्ये सर्व बदल आणि सुधारणांवर एमसीसीमध्ये चर्चा करण्यात येईल आणि आयोगाकडून त्यास मान्यता घेण्यात येईल.

एसटीयु आणि एसएलडीसीला, जेथे प्रकरणनिहाय आवश्यकता असेल तेथे, एनर्जी अकाउन्टींग मीटर्सच्या स्थानाची व्याख्या करण्याचे/निश्चित करण्याचे अधिकार असतील.

८६ मीटरच्या गुणवत्तेची खात्री

पारेषण परवानाधारक, निर्मिती कंपनी, स्व-वापरासाठीचे वीज निर्माते/सह-निर्मिती प्रकल्प, वितरण परवानाधारक आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी थेट जोडलेले ग्राहक, जे या मीटरिंग संहिते अंतर्गत मीटरच्या प्राप्तीसाठी आणि/किंवा बसविण्यासाठी आणि कार्यान्वित करण्यासाठी जबाबदार आहेत त्यांनी पुरवठादाराने मीटर जागेत कार्यान्वित करण्यापूर्वी IS 14697:1999 & IS 15959:2011 सर्व प्रकारच्या सामान्य आणि स्वीकृती चाचण्या करण्यात आल्याची खातरजमा करतील. जागेत मीटर कार्यान्वित झाल्यानंतर, मीटरच्या समाधानकारक कामासाठी जबाबदार

असलेला मीटरचा मालक आणि एन्टीटी वरील विनियम ८३ च्या धर्तीवर मीटरच्या सामान्य देखभाल/चाचणीसाठी योजना आखतील आणि एमसीसीच्या मान्यतेसाठी सादर करतील.

भाग आय: संकीर्ण

---

८७. उद्दिष्ट

८७.१ उपयोगकर्त्यांकडून एसटीयुला देणे आवश्यक असलेली सर्व माहिती तसेच एसटीयु आणि एसएलडीसी यांच्याकडून उपयोगकर्त्यांना देणे आवश्यक असलेली सर्व माहिती सूचीबद्ध करणे हे या विनियमांतील तरतुदीनुसार या संहितेचे उद्दिष्ट आहे.

८८. जबाबदारी

८८.१ एमइजीसी, २०२० मधील तरतुदीनुसार, सर्व उपयोगकर्ते एसटीयु/एसएलडीसीला अद्ययावत माहिती सादर करण्यासाठी जबाबदार आहेत.

८८.२ सर्व उपयोगकर्ते अशी माहिती पाठविण्याची जबाबदारी असलेल्या व्यक्तीचे नाव, पत्ता आणि दूरध्वनी क्रमांक एसटीयु/एसएलडीसीला देतील.

८८.३ एसटीयु अशी माहिती प्राप्त करण्याची जबाबदारी असलेल्या व्यक्तीचे नाव, पत्ता आणि दूरध्वनी क्रमांक एसएलडीसी आणि उपयोगकर्त्यांना देईल.

८८.४ एसटीयु एमइजीसी, २०२० च्या संबंधित नमुन्यामध्ये देण्यात आल्यानुसार उपयोगकर्त्यांना अद्ययावत माहिती देईल.

८८.५ माहिती देणाऱ्या संबंधित उपयोगकर्त्यांवर माहितीच्या अचूकपणाची जबाबदारी राहिल.

८९. माहितीचे व्यवस्थापन आणि वाटप

८९.१ या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार, एसटीयु आणि एसएलडीसी यांना आवश्यक असलेली सर्व माहिती उपयोगकर्त्यांकडून देण्यात येईल आणि उपयोगकर्त्यांना आवश्यक असलेली सर्व माहिती एसटीयु आणि एसएलडीसीकडून देण्यात येईल.

९०. माहितीच्या नोंदणीची वर्गवारी आणि टप्पे

९०.१ संबंधित विनियमांच्या उलट-संदर्भासह वेगवेगळ्या वर्गवारी अंतर्गत आदानप्रदान करण्याची आवश्यकता असलेली माहिती या विनियमांच्या परिशिष्टांमध्ये सूचीबद्ध करण्यात आली आहे.

९१. उपयोगकर्त्यांच्या माहितीमध्ये बदल करणे

९१.१ एसटीयुकडे नोंद करण्यात आलेल्या कोणत्याही माहितीमध्ये बदल झाल्याचे कोणत्याही उपयोगकर्त्यास समजल्यास, उपयोगकर्त्याने त्वरित या बदलाबाबत एसटीयुला सूचित करणे आवश्यक राहिल. एसटीयु अशा बदलाची सूचना प्राप्त झाल्यावर ताबडतोब माहिती अद्ययावत करील. एसटीयुने स्वतःच्या यंत्रणेसंबंधात संकलित केलेल्या कोणत्याही माहितीला देखील ही बाब लागू राहिल.

९२. माहिती सादर करण्याची पध्दती

९२.१ माहिती सादर करण्यासाठी प्रमाण नमुन्यात माहिती देण्यात येईल आणि असा नमुना एसएलडीसी/एसटीयुला सादर करण्यात येणाऱ्या लेखी माहितीसाठी वापरणे आवश्यक राहिल.

९२.२ विनियमांमध्ये जेथे प्रमाण नमुना देण्यात आलेला नसेल तेथे एसएलडीसी/एसटीयुकडून असा प्रमाण नमुना तयार करण्यात येईल.

९२.३ उपयोगकर्त्याने अनुसूचीमधील सर्व माहिती नियतकालांतराने एसएलडीसी/एसटीयुला किंवा अशा अन्य विभागाला आणि/किंवा एसटीयुने सूचित केलेल्या पत्त्यावर सादर करणे आवश्यक राहिल. माहितीची प्रत्येक अनुसूची सादर करणाऱ्या व्यक्तीचे नाव निर्देशित करणे आवश्यक राहिल.

९२.४ उपयोगकर्ता आणि एसएलडीसी/एसटीयु यांच्यामध्ये संगणक माहितीचा दुवा (डेटा लिंक्स) अस्तित्वात असेल तर या दुव्यामार्फत माहिती सादर करता येईल. ही माहिती कागदपत्रांच्या हस्तांतरणासाठी विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या नमुन्यात देण्यात येईल, यास इलेक्ट्रॉनिक सांकेतांकाचा अपवाद राहिल ज्यासाठी अन्य नमुन्यामध्ये माहिती देणे अधिक योग्य राहिल. उपयोगकर्ता एसएलडीसी/एसटीयु यांच्याशी सल्लामसलत करून वापरण्यात यावयाच्या पध्दती विनिर्दिष्ट करील आणि प्रोटोकॉल्स, पारिषणाची गती इ. प्रश्नांची, असल्यास, सोडवणूक करील.

९३. माहिती न देणे

९३.१ उपयोगकर्त्यांना एमइजीसीच्या संबंधित संहितेमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार माहिती देणे बंधनकारक राहिल. जर कोणतीही माहिती गहाळ झाली आणि उपयोगकर्त्याने माहिती दिली नाही तर, एसटीयु/एसएलडीसी वाजवीरित्या कार्य करतील, जेव्हा आवश्यक असेल तेव्हा, परिस्थितीच्या निकडीवर अवलंबून अशा माहितीचा अंदाज करतील. त्याचप्रमाणे, जर कोणतीही माहिती गहाळ झाली आणि एसटीयुने माहिती दिली नाही तर संबंधित उपयोगकर्ता वाजवीरित्या कार्य करील, जेव्हा आवश्यक

असेल तेव्हा, परिस्थितीची निकडीवर अवलंबून अशा माहितीचा अंदाज करील. प्रत्येक प्रकरणातील असे अंदाज समान संयंत्र किंवा उपकरणांसाठीच्या संबंधित माहितीच्या आधारावर, उपयोगकर्ता किंवा एसटीयु किंवा एसएलडीसी, जसे असेल तसे, उचित मानेल अशा अन्य माहितीवर आधारित असतील.

९४. विशेष विचारविनिमय

- ९४.१ एसटीयु किंवा एसएलडीसी किंवा उपयोगकर्ता आवश्यक असलेल्या अतिरिक्त माहितीची वाजवी विनंती करू शकेल.
- ९४.२ एसटीयु माहिती संग्रहातून एसएलडीसीला आवश्यक असलेली/त्यांनी विनंती केलेली माहिती देईल.

९५. सिम्युलेशन आणि विश्लेषणाचा अभ्यास

- ९५.१ एसटीयु नेटवर्कच्या भविष्यातील विस्तार आणि वाढीस चालना देण्यासाठी सिम्युलेशन आणि विश्लेषणाचा नियतकालिक अभ्यास करील. या अभ्यासात अल्पकालिक आणि दीर्घकालिक अशा दोन्ही अभ्यासांचा समावेश असेल. पारिषण परवानाधारकाने कोणत्याही अतिरिक्त पायाभूत सुविधा प्रस्तावित करताना अगदी अलीकडच्या भार प्रवाहाच्या माहितीचा वापर करणे अनिवार्य राहिल.
- ९५.२ एसएलडीसी देखील संचलनाच्या नियोजनासाठी सिम्युलेशन आणि विश्लेषणाचा अभ्यास करील. अशा अभ्यासामध्ये स्टेडी स्टेट लोड फ्लो, अल्पकालिक स्थिरता अभ्यास, पारिषण आउटटेज सिम्युलेशन अभ्यास, सुरक्षा अभ्यास, संचालन नियोजन अभ्यास यासारख्या अभ्यासाचा समावेश असेल. असा अभ्यास मागील माहितीवर तसेच रियल-टाईम SCADA माहितीवर आधारित असेल.
- ९५.३ एसटीयु आणि एसएलडीसी क्षमता बांधणीसाठी आणि अशा अभ्यासाकरिता नियोजन आणि संचलनामध्ये कार्यरत असलेल्या कर्मचा-यांच्या प्रशिक्षणासाठी आवश्यक त्या उपाययोजना करील.

९६. माहितीचे संपादन

- ९६.१ विद्युत यंत्रणेच्या कार्यक्षम नियंत्रणासाठी एसएलडीसीला खालील रियल-टाईम माहिती मिळणे आवश्यक राहिल:-
- ए) प्रत्येक निर्मिती केंद्राने मेगावॉट आणि मेगाव्होल्ट एम्पिअर (रिअॅक्टिव्ह) मध्ये निर्मिती केलेली आणि अॅबसॉर्ब केलेली वीज,

- बी) बाह्य जोडणीमधून मेगाव्होल्ट एम्पिअर (रिअॅक्टिव्ह) मध्ये आयात किंवा निर्यात केलेली वीज,
- सी) सर्व यंत्रणा बसबारमधील व्होल्टेज,
- डी) यंत्रणेतील फ्रिक्वेन्सी,
- इ) प्रत्येक पारिषण भागातील मेगावॉट आणि मेगाव्होल्ट एम्पिअर (रिअॅक्टिव्ह) मधील विद्युत प्रवाह,
- एफ) हवामानाची माहिती उदा. तापमान, वाऱ्याची गती आणि दिशा, आर्द्रता इ. आणि
- जी) ट्रान्सफॉर्मर, ब्रेकर/आयसोलेटर स्टेटस पॉईंटची टॅप पोजिशन.
- ९६.२ निर्मिती कंपनी त्यांच्या निर्मिती केंद्रातून उप-एसएलडीसी/एसएलडीसीला वरील माहिती पाठविण्यासाठी आवश्यक आरटीयु किंवा इंटरफेस पॉईंट पुरवतील.
- ९६.३ एसटीयु/पारिषण परवानाधारक त्यांची रिसिव्हिंग केंद्रे आणि उप-केंद्रांतून उप-एसएलडीसी/एसएलडीसीला वरील माहिती पाठविण्यासाठी अशाच प्रकारे आवश्यक आरटीयु किंवा इंटरफेस पॉईंट पुरविल.
- ९६.४ एसटीयु संचलनविषयक माहितीच्या आदान-प्रदानासाठी उप-एसएलडीसी ते एसएलडीसी आणि एसएलडीसी ते डब्ल्युआरएलडीसी यांच्यामध्ये योग्य तो माहिती हस्तांतरण दुवा (डेटा लिंक) स्थापित करील.
- ९६.५ RTU/SCADA सुविधेमध्ये, उप-एसएलडीसीकडे पाठविण्यात येणाऱ्या सर्व माहितीवर, वेळेचे सिन्क्रोनायझेशन आणि वेळ नोंद करण्याची (टाईम स्टॅम्पिंग) सोय असलेली भौगोलिक स्थिती प्रणाली (जीपीएस) असावयास हवी. संबंधित केंद्र बंद पडल्याच्या माहितीची वेळ नोंद करण्यासाठी जीपीएसचा वापर करता येईल.
- ९६.६ सर्व ७६५/४०० केव्ही वाहिन्या/एचव्हीडीसी आणि महत्त्वाच्या २२० केव्ही वाहिन्यांवर डिस्टर्बन्स रेकॉर्डर आधीच स्थापित करण्यात आले नसतील तर ते तसे स्थापित करण्यात येतील आणि त्यामध्ये नोंद केलेली माहिती अडथळांचे घटनोत्तर विश्लेषण करण्यासाठी एसएलडीसीला उपलब्ध करून देण्यात येईल.

९७. वादाचे निराकरण

- ९७.१ एमइजीसी, २०२० मधील कोणत्याही तरतुदींच्या किंवा एमइजीसी, २०२० च्या तरतुदींअंतर्गत अधिसूचित केलेल्या नियम आणि कार्यपध्दतीच्या अर्थनिश्चितीवरून कोणताही वाद निर्माण झाल्यास, जीसीसीकडे हे प्रकरण संदर्भ करण्यात येईल. सदर वाद न मिटल्यास, जीसीसी आपल्या सूचना/शिफारशींसह हे प्रकरण आयोगाकडे संदर्भ करील.

९८. अनुपालन

- ९८.१ उपयोगकर्ते आणि पारेषण यंत्रणा परवानाधारक यांच्याकडून या विनियमांच्या भाग-बी, भाग-सी, भाग-एफ, भाग-जी आणि भाग-एच मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या तरतुदी आणि या संहिते अंतर्गत तयार केलेल्या कार्यपध्दतीच्या होणाऱ्या अनुपालनावर संनियंत्रण ठेवण्याची जबाबदारी एसटीयुवर राहिल.
- ९८.२ या विनियमांच्या भाग-डी आणि भाग-इ मध्ये समाविष्ट असलेल्या तरतुदी आणि या संहिते अंतर्गत तयार केलेल्या कार्यपध्दतीचे उपयोगकर्ते आणि पारेषण यंत्रणा परवानाधारक यांच्याकडून होणाऱ्या अनुपालनावर संनियंत्रण ठेवण्याची जबाबदारी एसएलडीसीची राहिल.
- ९८.३ एमइजीसीच्या तरतुदी आणि/किंवा या संहिते अंतर्गत तयार करण्यात आलेल्या नियम आणि कार्यपध्दतीचे जर सतत अनुपालन होत नसेल तर अशा बाबी आयोगास कळविण्यात येतील.
- ९८.४ डब्ल्युआरएलडीसीने कोणताही पारेषण परवानाधारक किंवा राज्यातील कोणताही अन्य परवानाधारक किंवा निर्मिती कंपनी (आंतर-राज्य पारेषण यंत्रणेशी जोडणी नसलेल्या) किंवा राज्यातील उप-केंद्राला द्यावयाचे सर्व निर्देश एसएलडीसीमार्फत देण्यात येतील आणि एसएलडीसी अशा निर्देशांचे परवानाधारक किंवा निर्मिती कंपनी किंवा उप-केंद्रांकडून उचित पालन होईल याची खातरजमा करील.
- ९८.५ ग्रिडचे एकात्मिक संचलन होण्याच्या आणि राज्यांतर्गत ग्रिडचे संचलन जास्तीत जास्त किफायतशीरपणे आणि कार्यक्षमतेने होण्याची खात्री करण्यासाठी एसएलडीसी आवश्यक ते निर्देश देईल आणि पर्यवेक्षण आणि नियंत्रण ठेवील.
- परंतु असे की, अशा निर्देशांचे पालन न केल्यास अधिनियमाच्या कलम ३३(५) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार दंड आकारण्यात येईल.
- ९८.६ राज्यांतर्गत ग्रिडशी जोडलेला प्रत्येक पारेषण परवानाधारक आणि उपयोगकर्ता या विनियमांतर्गत एसएलडीसी किंवा एसटीयुने निर्गमित केलेल्या निर्देशांचे पालन करील.
- ९८.७ जर विजेच्या दर्जाच्या किंवा राज्य ग्रिडच्या सुरक्षित, खात्रीशीर आणि एकात्मिक संचलनाच्या संदर्भात किंवा या विनियमांतर्गत देण्यात आलेल्या कोणत्याही निर्देशासंबंधात कोणताही वाद उद्भवल्यास ही बाब आयोगाकडे संदर्भ करण्यात येईल.

परंतु असे की, आयोगाचा निर्णय प्रलंबित असताना, पारेषण परवानधारक किंवा उपयोगकर्त्याकडून एसएलडीसी किंवा एसटीयुच्या निर्देशांचे, जसे असेल तसे, पालन करण्यात येईल.

१८.८ उपयोगकर्ता किंवा पारेषण परवानाधारकांकडून जर एमइजीसी, २०२० च्या तरतुदी आणि/किंवा त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियम आणि कार्यपध्दतीचे सतत पालन करण्यात येत नसल्यास अशा उपयोगकर्त्यांच्या किंवा पारेषण परवानधारकांच्या संयंत्र आणि/किंवा उपकरणाची जोडणी खंडीत करण्यात येईल.

१८.९ एमइजीसी, २०२० च्या तरतुदी आणि किंवा त्या अंतर्गत केलेल्या नियम आणि कार्यपध्दतीचे उपयोगकर्ता किंवा पारेषण परवानाधारक यांच्याकडून पालन करून घेण्याबाबत व त्याचे संनियंत्रण करण्याबाबत, आयोगास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांवर, या विनियमांच्या विनियम १८.१ ते १८.८ मध्ये काहीही असले तरी त्याचा परिणाम होणार नाही.

१९. एमइजीसी, २०२० च्या अंमलबजावणीसाठी तयार करावयाची कार्यपध्दती

१९.१ एमइजीसी, २०२० च्या अंमलबजावणीसाठी एसटीयु आणि/किंवा एसएलडीसीकडून खालील कार्यपध्दती तयार करण्यात येईल:

अनु क्र.	कार्यपध्दती/ मार्गदर्शक तत्त्वे/संहिता/योजनेचा तपशील	संदर्भ विनियम	जबाबदार संस्था
१	५ वर्षांसाठी पारेषण यंत्रणा आराखडा	१२.१	एसटीयु
२	नियोजन संहितेसाठी मार्गदर्शक पुस्तिका	१३.२.६	एसटीयु
३	५ वर्षांसाठी एकात्मिक स्रोत नियोजन	११ (२)	एसएलडीसी आणि एसटीयु
४	स्पिनिंग रिझर्व्ह मार्जिन कार्यान्वित करण्यासाठीची कार्यपध्दती	१४.४.४	एसएलडीसी
५	जोडणी कराराचा नमुना	२१.१	एसटीयु
६	एसआरएस तयार करण्यासाठीची कार्यपध्दती	२६.१.५	एसटीयु
७	ए) ब्लॉक स्टार्ट, बी) ग्रिडमधील अंशतः बिघाडातून यंत्रणा पूर्वस्थितीत येणे सी) भारात कपात डी) नूतनशील उर्जेत कपात इ) आयलॅण्डिंग आणि	२८.२ आणि ४३.२	एसएलडीसी

	एफ) आवश्यकतेनुसार अन्य कोणतीही कार्यपध्दती याकरिता कार्यपध्दती		
८	अतिभार व्यवस्थापनाची कार्यपध्दती	४४.१	एसटीयु आणि एसएलडीसी
९	आंतर-राज्य सीमेवर काम सुरु करावयासाठीची कार्यपध्दती	४५.२	एसटीयु
१०	निर्मिती संचाच्या घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकाची कार्यपध्दती	३२.२	जोडपत्र-३ मध्ये दिल्यानुसार
११	निर्मिती संचाच्या आरएसडीची सूचना देण्यासाठीची कार्यपध्दती	३६	एसएलडीसी
१२	राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणा रिअॅक्टिव्ह एनर्जी आकारांचे लेखे ठेवण्यासाठी आणि हिशोबपूर्तीसाठीची कार्यपध्दती	३७.१६	जोडपत्र ७ मध्ये दिल्यानुसार
१३	मागणीच्या अंदाजासाठीची कार्यपध्दती, नमुने आणि कालमर्यादा	३८.१	एसएलडीसी
१४	मागणीत कपात करण्यासाठी आकस्मिक कार्यपध्दती	३९.३.३	परवानाधारक/उपयोगकर्ता/एसटीयु
१५	माहिती देण्याजोग्या घटनांसाठीची मार्गदर्शक सूचना/प्रमाणित रिपोर्टिंग नमुना	४६.२.३	एसएलडीसी
१६	संपर्क जाळे संरक्षण यंत्रणेच्या चाचणी आणि देखभालीसाठीची कार्यपध्दती	५९.१	एसटीयु
१७	सायबर सुरक्षिततेसाठी प्रमाणित संचलन कार्यपध्दती	६४.३	एसटीयु
१८	संकटकालिन व्यवस्थापन योजना आणि सायबर सुरक्षितते अंतर्गत कार्यपध्दती	६५.३	एसटीयु
१९	इंटरफेसिंग आवश्यकतांवरील मार्गदर्शक सूचना/कार्यपध्दती	६५.१ ए	एसएलडीसी
२०	“त्वरित दोषशोधन आणि पूर्वस्थितीसाठी केंद्रीकृत पर्यवेक्षणा”साठीची कार्यपध्दती	६५.१ बी	एसटीयु
२१	संपर्क प्रणालीच्या उपलब्धतेबाबत मार्गदर्शक तत्त्वे	६५.१ सी	एसटीयु
२२	संरक्षण नियमपुस्तिका	६६.७	एसटीयु

१००. सुधारणा करण्याचे अधिकार

१००.१ आयोग कोणत्याही वेळी, या विनियमांतील कोणत्याही तरतुदीमध्ये बदल, फेरफार, फेरबदल किंवा सुधारणा करू शकेल.

१०१. अडचणी दूर करण्याचे अधिकार

१०१.१ या विनियमांतील तरतुदींची अंमलबजावणी करताना जर काही अडचणी आल्या तर आयोग, साधारण किंवा विशेष आदेशाने, अडचणी दूर करण्यासाठी आवश्यक असेल अशा, अधिनियमातील तरतुदींशी विसंगत नसणा-या, तरतुदी करू शकेल.

१०२. शिथिल करण्याचे अधिकार

१०२.१ आयोग, स्वतःहून किंवा आयोगासमोर हितसंबंधित व्यक्तीने केलेल्या अर्जाच्या संदर्भात, या विनियमांतील कोणत्याही तरतूद सर्वसाधारण किंवा विशिष्ट आदेशाद्वारे शिथिल करू शकेल; मात्र त्यापूर्वी, यासंबंधीच्या कारणांची लेखी नोंद करण्यात येईल आणि तरतूद शिथिल केल्यामुळे बाधित होऊ शकणाऱ्या व्यक्तींना त्यांची बाजू मांडण्याची संधी देण्यात येईल.

१०३. कार्यप्रणाली निर्देश, संहिता, मार्गदर्शक तत्त्वे निर्गमित करण्याचे अधिकार

१०३.१ या विनियमांची अंमलबजावणी करण्यासाठी, अधिनियमातील तरतुदींच्या अधीन राहून, आयोग, वेळोवेळी, कार्य-प्रणाली निर्देश किंवा संहिता किंवा मार्गदर्शक तत्त्वे निर्गमित करू शकेल.

ठिकाण: मुंबई

दिनांक: २ सप्टेंबर, २०२०.

(अभिजीत देशपांडे)

सचिव,

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग

जोडपत्रे

जोडपत्र - १: मीटरिंगसाठी समर्पित श्री-फेज एचव्ही-सीटी सेटची किमान स्वाकाराहं
वैशिष्ट्ये
(संदर्भ खंड ७.६.२ (बी))

अनु. क्र.	तपशील	३३/१३२/२२०/४००/७६५ केव्ही	
	सीटीची वैशिष्ट्ये (सीटी-पीटी संचासाठी)		
१	नॉमिनल सिस्टम व्होल्टेज (kV rms)		पारेषण यंत्रणेत सीटी-पीटी संयुक्त मीटरिंग संचाचा वापर करण्यात येत नाही.
२	हाइएस्ट सिस्टम व्होल्टेज (kV rms)		
३	रेफरन्स स्टॅण्डर्ड		
४	स्टॅण्डर्ड सीटी गुणोत्तर (Amps/Amp)		
५	रेटेडे कन्टीन्युअस थर्मल करंट		
६	१ सेकंदासाठी रेटेड शॉर्ट टाइम थर्मल प्रिलिमिनरी करंट (in kA)		
७	सीटी वैशिष्ट्ये		
(अ)	रेटेड प्रायमरी करंट (Amps)		
(ब)	रेटेड सेकण्डरी करंट (Amps)		
(क)	अॅक्युरसी क्लास		
(ड)	मॅक्झिमम इन्स्ट्रुमेंट सिक्युरीटी फॅक्टर (आयएसएफ)		
(इ)	रेटेड सेकंडरी बर्डन (व्हीए)		
८	इन्सुलेटिंग तेलासाठी रेफरन्स स्टॅण्डर्ड		
	पीटीची वैशिष्ट्ये (सीटी-पीटी संचासाठी)		
१	नॉमिनल सिस्टम व्होल्टेज (kV rms)		
२	हाइएस्ट सिस्टम व्होल्टेज (kV rms)		
३	रेफरन्स स्टॅण्डर्ड		
४	संभाव्य परिमाणन उपकरणासाठी सेकंडरी वायन्डिंगची संख्या		
५	स्टॅण्डर्ड व्होल्टेज गुणोत्तर		
६	रेटेड सेकण्डरी बर्डन (व्हीए) प्रति वाईन्डिंग		
७	अचूकता श्रेणी (स्टॅण्डर्ड व्हीए बर्डनच्या १० टक्के ते १०० टक्के)		
८	रेटेड व्होल्टेज फॅक्टर आणि कालावधी		

जोडपत्र – २ साईट रिस्पॉन्सिबिलिटी शेड्युल
(संदर्भ विनियम २६.१.३)

वीज केंद्राचे नाव:
दूरध्वनी क्रमांक:
फॅक्स क्रमांक:
कायमचा पत्ता:
साईट मॅनेजर:

संयत्र/उपकरणाचा भाग	संयत्राचा मालक	जबाबदारी				शेरा
		सुरक्षितता	नियंत्रण	संचलन	देखभाल	
.... केव्ही स्विचयार्ड						
बसबार्स सह सर्व उपकरणे						
फिडर्स						
निर्मिती संच						

**जोडपत्र-३:राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राची घोषित क्षमता सिध्द करण्यासाठी सविस्तर कार्यपध्दती
(संदर्भ विनियम ३२.२)**

१. डीसी च्या प्रात्यक्षिकासाठी नोडल अधिकारी

- १.१ एसएलडीसीच्या मुख्य अभियंत्यांशी विचारविनिमय करुन, नोडल अधिकारी म्हणून कार्यकारी अभियंता शिफ्ट इन-चार्ज, एसएलडीसी यांची नेमणूक करण्यात येईल.
- १.२ राज्यातील सर्व वितरण परवानाधारक आणि निर्मिती केंद्रे घोषित क्षमता सिध्द करण्याच्या प्रयोजनासाठी नोडल अधिकारी पदनिर्देशित करतील आणि एसएलडीसीला त्याबाबत कळवतील.

२. वितरण परवानाधारकाकडून घोषित क्षमतेचे करण्याची विनंती

- २.१ वितरण परवानाधारकाचा नोडल अधिकारी **नमुना-१ (जोडपत्र-३)** मध्ये जोडण्यात आलेल्या विहित नमुन्यात एसएलडीसीकडे डीसीचे प्रात्यक्षिक दाखवण्यासाठी विनंती सादर करील.
- २.२ वितरण परवानाधारक त्याने केवळ दीर्घ-कालिन आणि मध्यम-कालिन तत्त्वावर करारबध्द केलेल्या निर्मिती केंद्रांना घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखवण्याची विनंती करील.
- २.३ घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखवण्याच्या विनंतीसाठीची कारणे अर्जात विनिर्दिष्ट करण्यात येतील.

३. एसएलडीसीच्या निरीक्षणावर घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखविणे

- ३.१ एसएलडीसी, या विनियमांतील तरतुदीनुसार, राज्यातील कोणत्याही निर्मिती केंद्राला घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखवण्याची विनंती करील.
- ३.२ या कार्यपध्दतीतील तरतुदीनुसार अधिक्षक अभियंता (संचलन), एसएलडीसी, दैनिक तत्त्वावर, मागील दिवसासाठी, निर्मिती केंद्राचे डीसी ट्रॅकिंग प्रमाणित करील.
परिशिष्ट- ए (जोडपत्र - ३) मध्ये त्यासाठीचा नमुना देण्यात आला आहे.

४. घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखवण्याच्या अंमलबजावणीची कार्यपध्दती

- ४.१ वीजनिर्मितीत वाढ करण्यास प्रत्यक्ष सुरुवात करण्यात येण्याच्या काल-गटासह, किमान सहा काल-गटांच्या आधी एसएलडीसीच्या नोडल अधिकाऱ्याकडे प्रात्यक्षिकासाठी विनंती सादर करण्यात येईल.

- ४.२ एसएलडीसी, दोन काल-गटात, मविनिआ डीएसएम विनियमांनुसार, विद्यमान भार निर्मिती समतोल आणि साईन रिव्हर्सल सिनिरिओ च्या आधारावर तपशीलाची पडताळणी करील आणि प्रात्यक्षिकाच्या परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी उचित निर्णय घेईल.
- ४.३ एसएलडीसी संबंधित निर्मिती केंद्राला प्रात्यक्षिकासाठी वीज निर्मितीत वाढ करण्याची सूचना ४ थ्या काल-गटात देईल, जी ६ व्या काल-गटापासून अंमलात येईल.
- ४.४ एसएलडीसी नोडल अधिकाऱ्याकडून डीसीचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यासाठी अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर प्रात्यक्षिक दाखविण्याची प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत संबंधित निर्मिती संचाला घोषित क्षमतेमध्ये सुधारणा करता येणार नाही.
- ४.५ वीजनिर्मितीमध्ये वाढ करण्यासाठी आवश्यक कार्यवाही करण्यासाठी निर्मात्याकरिता ५वा काल-गट राखीव ठेवण्यात येईल.
- ४.६ ६व्या काल-गटापासून वीजनिर्मितीमध्ये प्रत्यक्ष वाढीस सुरुवात होईल आणि घोषित क्षमता साध्य करण्यासाठी कमाल कालावधी वीज निर्मितीच्या वेगाच्या दरानुसार राहिल. प्रात्यक्षिकाच्या कालावधीदरम्यान, निर्मिती संच घोषित केलेल्या क्षमतेप्रमाणे सरासरी निर्मिती ठेवील आणि प्रात्यक्षिक कालावधी दरम्यान ती एकसमान राहिल, जी कमाल १२ काल-गटांची राहिल. घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकाच्या कार्यवाहीसाठी खालील तक्ता – १ मध्ये देण्यात कालमर्यादा देण्यात आली आहे.

तक्ता – १ डीसी प्रात्यक्षिकाच्या कार्यवाहीसाठी कालमर्यादा

काल गट	वेळ	तपशील
१ ला गट	१२:०० ते १२:१५	<ul style="list-style-type: none"> वितरण परवानाधारकाच्या नोडल अधिक-याकडून एसएलडीसीच्या नोडल अधिका-याला घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकासाठी अर्ज घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकाची प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत घोषित क्षमतेत बदल करण्यासाठीच्या निर्मात्याची कोणतीही विनंती मान्य करण्यात येणार नाही.
२ रा आणि ३ रा काल गट	१२:१५ ते १२:४५	<ul style="list-style-type: none"> पर्यायी निर्मितीचे पिकींग, ग्रिडचे स्थैर्य राखणे इ. यासारख्या बाबींची पडताळणी आणि उचित कार्यवाही.
४ था काल	१२:४५ ते	<ul style="list-style-type: none"> वितरण परवानाधारक/एसएलडीसीच्या अर्जाच्या आधारावर

काल गट	वेळ	तपशील
गट	१३:००	एसएलडीसीकडून प्रात्यक्षिक दाखविण्यासाठी संबंधित निर्मात्याला सूचना देणे आणि आवश्यक अंतःक्षेपण पुरवणे
५ वा काल गट	१३:०० ते १३:१५	<ul style="list-style-type: none"> निर्मितीमध्ये वाढ होण्यासाठी आवश्यक कार्यवाहीसाठी निर्मात्यांकरिता राखीव
६वा ते एन काल गट	१३:१५ नंतर	<ul style="list-style-type: none"> घोषित क्षमता प्राप्त करण्यासाठी निर्मितीत प्रत्यक्ष वाढ करण्यास प्रारंभ ६व्या काल गटापासून, निर्मितीमध्ये प्रत्यक्ष वाढीस प्रारंभ. एन काल गट निर्मितीतील वाढीच्या दरानुसार राहिल.
एन ते एन+ १२पर्यंतचे काल गट	---	<ul style="list-style-type: none"> घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकाचा कालावधी १२-काल गटांचा राहिल. तथापि, यंत्रणेच्या स्थितीवर त्यामध्ये बदल होऊ शकेल.
संबंधित निर्माता घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिका दरम्यान कामकाजाच्या तपशीलाची संचलनविषयक नोंद वही ठेवेल		

- ४.७ प्रात्यक्षिकाच्या कालावधी दरम्यान, निर्मिती संचाचे प्रात्यक्षिकाखालील आधीचे वेळापत्रक प्रत्यक्ष वीजनिर्मितीने बदलण्यात येईल. निर्माता घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक पूर्ण झाल्यानंतर दिवसाच्या उर्वरित काल-गटासाठी सुधारित घोषित क्षमता सादर करील.
- ४.८ घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकामुळे झालेला कोणताही वाणिज्यिक परिणाम संबंधित वितरण परवानाधारक/विक्रेता सहन करील.
- ४.९ घोषित क्षमतेचे प्रात्यक्षिक दाखविण्यात अयशस्वी ठरलेल्या निर्मात्याला एसएलडीसी आणि संबंधित लाभधारकास किमान १० काल-गट आधी पूर्व-विनंती करून घोषित क्षमतेचे फेर-प्रात्यक्षिक दाखविणे आवश्यक राहिल. तथापि, त्याच दिवशी घोषित क्षमतेचे फेर-प्रात्यक्षिक दाखविण्याच्या अशा निर्मात्याच्या विनंतीस परवानगी देण्यात येणार नाही.
- ४.१० परंतु आणखी असे की, एसएलडीसी अशा निर्मात्याने चाचणी दरम्यान दाखविलेल्या प्रत्यक्ष निर्मिती इतकी, त्या दिवसाच्या उर्वरित काल-गटासाठी किंवा निर्माता फेर-प्रात्यक्षिकाच्या वेळी चाचणी दरम्यान दाखविलेल्या प्रत्यक्ष निर्मितीपेक्षा जास्त घोषित

क्षमता सिध्द करीत नाही तोपर्यंत, घोषित क्षमतेवर मर्यादा ठेवेल. घोषित क्षमतेच्या फेर-प्रात्यक्षिकाचा खर्च अशा निर्मात्याला करावा लागेल.

५. माहितीची नोंद ठेवण्यासाठी आणि प्रमाणित करण्यासाठीची कार्यपध्दती

- ५.१ प्रात्यक्षिका खालील निर्मिती संचाच्या अंतःक्षेपणाची माहिती ४ थ्या काल-गटापासून ठेवण्यात येईल, म्हणजेच, एसएलडीसीकडून ज्या काल-गटात सूचना देण्यात आल्या त्यापासून 'एन + १२ वा काल-गट'.
- ५.२ निर्मिती केंद्राचा नोडल अधिकारी निर्मिती केंद्रामध्ये नोंदण्यात आलेली मीटरमधील माहिती/आकडेवारी (मेगावॅट तास) आणि स्काडा माहिती/आकडेवारी प्रात्यक्षिकाच्या दिनांकापासून २४ तासांच्या आत नमुना – २ (जोडपत्र-३) मध्ये देण्यात आलेल्या विहित नमुन्यात एसएलडीसीला सादर करील. घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिका दरम्यान ठेवलेल्या संचलन नोंदवहीची (लॉगबुक) प्रत एसएलडीसीला सादर करण्यात येईल.
- ५.३ एसटीयु इंटरफेस पॉईंटवरील (एक्स-बस बिंदू) मीटरमधील माहिती/आकडेवारी (मेगावॅट तास) देखील प्रात्यक्षिकाच्या दिनांकापासून कामकाजाच्या दोन दिवसांच्या आत एसएलडीसीला पाठविल.
- ५.४ एसएलडीसी माहिती/आकडेवारीची पडताळणी करील आणि प्रात्यक्षिकाच्या दिनांकापासून कामकाजाच्या चार दिवसांच्या आत नमुना-३ (जोडपत्र-३) मध्ये घोषित क्षमतेच्या घोषणेचे प्रमाणपत्र निर्गमित करील.
- ५.५ मागील महिन्याचा तपशील प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेला महिना निहाय तत्त्वावर विहित नमुन्यात संकेत-स्थळावर प्रदर्शित करण्यात येईल.

जोडपत्र-३ चा नमुना - १

(वितरण परवानाधारक/एमएसएलडीसीने सादर करावयाचा)

अनु.क्र .	तपशील	माहिती
१	घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकाची तारीख	
२	अर्जाचा गट क्र. आणि वेळ	
३	घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकास प्रारंभ करण्यात आलेला गट क्र. आणि वेळ	
४	वितरण परवानाधारकाचे नाव	
५	प्रात्यक्षिक दाखवावयाच्या निर्मिती संचाचा तपशील	
ए	निर्मिती केंद्राचे नाव	
बी	प्रात्यक्षिक दाखवावयाच्या निर्मिती संचाचा क्र.	
सी	प्रात्यक्षिक दाखवावयाच्या संचाची क्षमता	
डी	निर्धारण मेगावॉट	
इ	निर्मिती कंपनीने जाहीर केलेली घोषित क्षमता मेगावॉट	
६	प्रात्यक्षिकासाठी ज्या क्षमतेपर्यंत निर्मिती वाढवावयाची आहे ती क्षमता	
७	त्याच निर्मिती संचाने आधी दाखविलेल्या प्रात्यक्षिकाचा तपशील	
८	प्रात्यक्षिक दाखविण्याच्या विनंतीचे कारण	

नोडल अधिका-याची स्वाक्षरी:

नोडल अधिका-याचे नाव:

वितरण परवानाधारक/एमएसएलडीसीचे नाव:

मोबाईल क्र.:

जोडपत्र-३ चा नमुना - २

(निर्मिती कंपन्यांनी सादर करावयाचा)

निर्मिती संचाच्या घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकासाठी निर्मितीची माहिती

अनु. क्र.	तपशील	सविस्तर माहिती
१	घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकाचा दिनांक	
२	घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकाच्या प्रारंभाचा काल गट क्र. आणि वेळ	
३	प्रात्यक्षिक दाखवावयाच्या निर्मिती संचाचा तपशील	
ए	निर्मिती केंद्राचे नाव	
बी	प्रात्यक्षिक दाखवावयाच्या निर्मिती संचाचा क्र.	
सी	प्रात्यक्षिक दाखवावयाच्या निर्मिती संचाची क्षमता	
डी	निर्धारण - मेगावॅट	
इ	निर्मिती कंपनीने निर्गमित केलेली घोषित क्षमता	
४	प्रात्यक्षिकासाठी निर्मितीमध्ये वाढ करण्यात यावयाची क्षमता	
५	एमएसएलडीसीने निर्मिती संचाला ज्या ४थ्या कालगटात सूचना दिली त्या ४थ्या काल गटापासून प्रारंभ होणा-या गटनिहाय निर्मितीची माहिती/आकडेवारी	गट -४: गट -५: गट -६: गट -७: गट -८: ... ... गट - एन: गट + १: ... ... गट -एन + १२:
६	प्रात्यक्षिक यशस्वीरित्या दाखविण्यात आले अथवा नाही	हो/नाही
ए	उत्तर नाही असल्यास त्याची कारणे	

नोडल अधिका-याची स्वाक्षरी:

नोडल अधिका-याचे नाव:

निर्मितीचे कंपनीचे नाव:

मोबाईल क्र.:

(एसएलडीसीच्या पत्रावर)

निर्मिती संचाच्या घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकासाठी प्रमाणपत्र

प्रति,

वितरण परवानाधारक

पत्ता:

निर्मिती कंपनीचे नाव

पत्ता:

विषय: निर्मिती केंद्राच्या ----- येथील संच क्र.--- ची घोषित क्षमता सिध्द करण्याचा दाखला

संदर्भ क्र. १) मविनिआ (बहु-वर्षीय वीज दर) विनियम, २०१९ दिनांक -----

क्र. २) मविनिआ राज्य ग्रिड संहिता) विनियम, २०२० दिनांक -----

क्र. ३) घोषित क्षमता प्रात्यक्षिकाच्या आयोजनाचा दि. -----

वरील संदर्भाधीन विषयास अनुसरून, ----- (निर्मिती कंपनीचे नाव) ----- येथील निर्मिती केंद्राच्या ----- येथे स्थित असलेल्या ----- मेगावॉट स्थापित क्षमता असलेल्या निर्मिती संचाच्या घोषित क्षमतेच्या प्रात्यक्षिकाचे आयोजन ---- (दिनांक) ----- रोजी करण्यात आले.

या प्रात्यक्षिका दरम्यान, निर्मिती संचाने प्रात्यक्षिक करताना ---- या काल-गटामध्ये ----- घोषित क्षमतेवर ----- मेगावॉट निर्मिती (संपूर्ण गटासाठी सरासरी निर्मिती) साध्य केल्याचे निदर्शनास आले. वरील बाब विचारात घेता, असे प्रमाणित करण्यात येते की, ----- निर्मिती केंद्राच्या निर्मिती संच क्र. ----- ने (--- % चुकीसह) घोषित केल्याप्रमाणे यशस्वीरित्या घोषित क्षमता सिध्द करण्याचे प्रात्यक्षिक दाखविले आहे.

किंवा

वरील बाब विचारात घेता, असे प्रमाणित करण्यात येते की, ----- निर्मिती केंद्राचा निर्मिती संच क्र. ----- (--- % चुकीसह) घोषित केल्याप्रमाणे घोषित क्षमता सिध्द करण्याचे प्रात्यक्षिक करून दाखविण्यात अयशस्वी झाला आहे.

संबंधित माहिती शीघ्र संदर्भासाठी येथे परिशिष्ट-ए मध्ये जोडण्यात आली आहे.

कृपया, माहितीस्तव आणि आवश्यक कार्यवाहीसाठी सादर,

धन्यवाद

आपला विश्वासू,

(नाव)

मुख्य अभियंता

एसएलडीसी, ऐरोली.

सोबत - वरील प्रमाणे

एस. डब्ल्यु. आर.एस. प्रत रवाना:

संचालक (संचालन), महापारेषण कंपनी, मुंबई

प्रत रवाना:

अधीक्षक अभियंता (संचालन) महापारेषण कंपनी, मुंबई.

एसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर महिनानिहाय तत्वावर विहित नमुन्यात तपशील अद्ययावत आणि प्रसिध्द करावा ही विनंती.

जोडपत्र-३ चे परिशिष्ट – ए

घोषित क्षमता भंग केल्याचा अहवाल														
विद्युत अधिनियम, २००३ च्या कलम ६२ आणि ६३ अंतर्गत राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेली निर्मिती केद्रे														
अनु.क्र.	निर्मिती संचाचे नाव	निर्मिती कंपनीचे नाव	दिवसाची सर्वोच्च मागणी (पीक) तासांमधील घोषित क्षमता<दिवसाची सर्वोच्च मागणी नसतानाच्या (ऑफ पीक) तासांमधील घोषित क्षमता			दिवसातील वेगवेगळ्या काल गटामधील घोषित क्षमतेतील तफावतीचे % करारांतर्गत क्षमतेच्या ३० पेक्षा जास्त			वर्षाच्या कमी मागणी असणा-या कालावधीदरम्यान घोषित क्षमता > वर्षाच्या कमी मागणी नसणा-या कालावधीदरम्यान घोषित क्षमता			एमएसएलडीसीची पडताळणी		निर्मात्याकडून चुकीची घोषणा केली आहे का? (हो/नाही)
			दिवसाच्या/काल-गटासाठी पीक तासांची घोषित क्षमता	दिवसाच्या/काल-गटासाठी ऑफ-पीक तासांची घोषित क्षमता	दिवसाच्या/काल-गटासाठी पीक तासांची घोषित क्षमता<दिवसाच्या/काल-गटासाठी ऑफ-पीक तासांची घोषित क्षमता आहे का (हो/नाही)	काल-गटासाठी घोषित क्षमता १/काल गट १	काल-गटासाठी घोषित क्षमता २/काल गट २	करारबद्ध क्षमतेच्या संबंधात काल-गट १ आणि काल-गट २ च्या मधील घोषित क्षमतेच्या तफावतीची टक्केवारी	वर्ष/दिनांक/काल-गटाच्या कमी मागणी असणा-या कालावधी दरम्यानची घोषित क्षमता	वर्ष/दिनांक/काल-गटाच्या कमी मागणी नसणा-या कालावधी दरम्यानची घोषित क्षमता	वर्षाच्या जास्त मागणी असणा-या कालावधीपेक्षा कमी मागणी असणा-या कालावधी दरम्यानची घोषित क्षमता जास्त आहे किंवा नाही. (हो/नाही)	उल्लंघना दरम्यान संचाचे कोणतेही सक्तीचे/सहाय्यक देखभालीचे केलेले काम (हो/नाही)	उल्लंघना दरम्यान संचामधील कोणताही बिघाड (हो/नाही)	
ए	बी	सी	डी	इ	एफ	जी	एच	आय = [(जी-एच)* १०० / संचाची करारबद्ध क्षमता	जे	के	एल	एम	एन	ओ
1														
सर्वोच्च मागणीचे तास: ०९.०० – १७.०० तास (काल गट:३७ ते ६८)														
(डॅम १) तत्त्वावर जनरेट करावयाचा दैनिक अहवाल														
(सर्वोच्च मागणी असलेली तिमाही : क्यु-१ (एप्रिल, मे), क्यु-३ (ऑक्टोबर), क्यु-४ (मार्च), सर्वोच्च मागणीचे तास : ०९.००-१७.०० तास (काल गट : ३७ ते ६८)														

जोडपत्र – ४ : महाराष्ट्र राज्यातील राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेला जोडलेल्या राज्यांतर्गत निर्मात्यांच्या संचांच्या अंशतः भार संचलनामुळे आणि बऱ्याच वेळा झालेल्या चालू/बंदमुळे उष्मांक दर, सहाय्यकारी वापर आणि दुय्यम इंधन तेलाच्या वापरात घट झालेल्या भरपाईसाठीची कार्यपध्दती

(संदर्भ विनियम क्र. ३४.३(एफ) आणि ३४.६)

१. प्रस्तावना

अ) भरपाईसाठीच्या कार्यपध्दतीच्या अंमलबजावणीची सविस्तर कार्यवाही खालील संहिता/विनियम आणि मार्गदर्शक तत्वांच्या आधारावर राहिल.

एक) मविनिआ डीएसएम विनियम, २०१९.

दोन) मविनिआ (राज्य ग्रिड संहिता) विनियम, २०१९

तीन) आयोगाने दिनांक ११ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी मान्यता दिलेली मविनिआ डीएसएम कार्यपध्दती.

चार) मविनिआ (बहु-वर्षीय वीज दर) विनियम, २०१९

पाच) सीइआरसी (भारतीय विद्युत ग्रिड संहिता), २०१० आणि त्यानंतर करण्यात आलेल्या सुधारणा आणि ४ थ्या सुधारणेमधील तरतुदी

सहा) सीइआरसी आदेश क्र. एल-१/२१९/२०१७-सीइआरसी दिनांक ५ मे, २०१७

सात) सीइआरसी वीज दर विनियम, २०१९.

२. प्रयोज्यता

राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या कोळसा/वायुवर आधारित निर्मिती केंद्रांना कॉम्पनसेशन कार्यपध्दती लागू राहिल:

ए) आयोगाकडून ज्यांचा वीज दर निश्चित करण्यात येतो.

बी) आयोगाकडून ज्यांचा वीज दर स्वीकृत करण्यात येतो.

सी) ज्यांचा वीज दर आयोगाकडून निश्चित किंवा स्वीकृत करण्यात येत नाही परंतु जे राज्य संस्था आहेत अशा निर्मिती केंद्रांच्या बाबतीत, अल्प-कालिन मुक्त प्रवेशाद्वारे राज्यांतर्गत खरेदीदाराला २५ मेगावॉट (स्व-वापराच्या वीज निर्मिती व्यतिरिक्त) च्या वर विजेची विक्री करताना, प्रस्तावित कॉम्पनसेशन कार्यपध्दती ध्यानात घेऊन, त्यांच्या वीज खरेदी करारामध्ये उचित तरतुदी करणे आवश्यक राहिल.

डी) या कार्यपध्दतीच्या अंमलबजावणीचा दिनांक आयोगाकडून स्वतंत्रपणे अधिसूचित करण्यात येईल.

३. व्याख्या आणि संक्षिप्त रूप

३.१ या कॉम्पनसेशन कार्यपध्दतीमध्ये संदर्भानुसार वेगळा अर्थ अपेक्षित नसेल तर :

ए) **“केंद्राचा एयुएल”** (% मध्ये) म्हणजे खालीलप्रमाणे निश्चित केलेला परिगणना कालावधी दरम्यानचा केंद्राचा विद्युत भारः

संचाचा सरासरी भार (एयुएल) टक्केवारीत

केंद्राची झालेली निर्मिती (मेगावॅट तासांमध्ये)

= इफेक्टिव्ह क्षमता (मेगावॅट तासांमध्ये)X(१-प्रमाणकानुसार सहाय्यकारी वापर) X १००

बी) **“परिगणना कालावधी”** म्हणजे असा कालावधी की ज्यासाठी कॉम्पनसेशनची परिगणना करण्यात येते. सर्वसाधारणपणे, आर्थिक वर्षादरम्यान १२ परिगणना करण्यात येतील. विवक्षित महिन्याच्या १६ तारखेपासून त्यापुढील महिन्याच्या १५ तारखेपर्यंत परिगणना महिन्यास सुरुवात होईल. दुसरी आणि त्यापुढील परिगणना दोन महिन्यांची संचयी परिगणना विचारात घेऊन करण्यात येईल. (परिगणना कालावधी मासिक एमओडी कालावधीशी जुळणारा मानला जातो.)

सी) **“कॉम्प (एफ)”** - अंतिम कॉम्पनसेशन म्हणजे एयुएलच्या आधारावर कमी झालेला केंद्रातील उष्मांक दर (एसएचआर) आणि एइसी सह प्रत्यक्ष आणि प्रमाणकानुसार मापदंडाच्या आधारे परिगणना कालावधीदरम्यान वीज निर्मात्याला रुपयांमध्ये प्राप्त व्हावयाचे ताळमेळ केलेले कॉम्पनसेशन होय.

डी) **“कॉम्प (पी)”** देय असलेले कॉम्पनसेशन म्हणजे प्रमाणकानुसार मापदंड आणि एयुएलच्या आधारावरील प्रत्यक्ष कमी झालेला केंद्रातील उष्मांक दर (एसएचआर) आणि एइसीच्या आधारावर परिगणना कालावधीसाठी रुपयामध्ये गणना केलेले कॉम्पनसेशन होय.

इ) **“इसी (ए)”** म्हणजे केंद्रातील उष्मांक दर (एसएचआर) आणि एइसी च्या प्रत्यक्ष मापदंडांवर परिगणना कालावधीदरम्यान निर्दिष्ट केलेल्या निर्मिती केंद्रासाठी रुपयामध्ये गणना केलेला एकूण ऊर्जा आकार.

एफ) **“इसी (एन)”** म्हणजे एयुएलच्या आधारावर कमी झालेला केंद्रातील उष्मांक दर (एसएचआर) आणि एइसी विचारात घेऊन प्रमाणकानुसार मापदंडावर परिगणना

कालावधी दरम्यान निर्दिष्ट केलेल्या निर्मिती केंद्रासाठी रुपयामध्ये गणना केलेला एकूण ऊर्जा आकार.

जी) **“परिणामकारी क्षमता”** म्हणजे मेगावॉट तासांमधील परिणामकारी क्षमता म्हणजे परिगणना कालावधीदरम्यान निर्मिती केंद्रात होणारी कमाल संभाव्य निर्मिती आणि त्याची परिगणना खालीलप्रमाणे करण्यात येईल:

निर्दिष्ट केलेल्या निर्मिती केंद्राची एकूण स्थापित क्षमता (मेगावॉट तासांमध्ये) - परिगणना कालावधी दरम्यान काम बंद (नियोजित किंवा सक्तीचे आऊटेज) अंतर्गत आणि आरएसडी/झेडएस अंतर्गत सदर केंद्राच्या संचाची स्थापित क्षमता (मेगावॉट) X आऊटेजचा काळ.

एच) **“इसीआर (कॉम्प)”** म्हणजे एयुएलच्या आधारावर कमी झालेला केंद्रातील उष्मांक दर (एसएचआर) आणि एइसी विचारात घेऊन परिगणना केलेल्या कालावधीसाठी रुपये प्रति युनिटमधील प्रमाणकानुसार ऊर्जा आकारांच्या दरातील वाढ.

आय) **“इसीआर (डीसी)”** म्हणजे परिगणना कालावधीदरम्यानच्या एयुएलनुसार सरासरी घोषित क्षमता विचारात घेऊन कमी झालेला केंद्रातील उष्मांक दर आणि एइसी च्या आधारावर रुपये प्रति युनिटमधील ऊर्जा आकारांचा दर.

जे) **“इसीआर (एसइ)”** म्हणजे परिगणना कालावधीदरम्यान निर्मिती केंद्राचा एयुएल विचारात घेऊन कमी झालेल्या केंद्रातील उष्मांक दर आणि एइसी च्या आधारावर रुपये प्रति युनिटमधील ऊर्जा आकारांचा दर.

के) **“केंद्राची परिणामकारी निर्मिती”** मेगावॉट तासांमधील केंद्राची परिणामकारी निर्मिती म्हणजे निर्दिष्ट केलेल्या केंद्राची प्रत्यक्ष निर्मिती (एक्स-बस) किंवा परिगणना कालावधी दरम्यान मुक्त प्रवेशांतर्गत द्विपक्षीय विक्री/सामुहिक विक्री वगळून निर्धारित निर्मिती यापैकी जे जास्त असेल ते.

एल) **“वीज दर विनियम”** म्हणजे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (बहु-वर्षीय वीज दर) विनियम, २०१९ वेळोवेळी सुधारणा करण्यात येणारे किंवा त्यानंतर त्यासंबंधात करण्यात येणारा कोणताही कायदा.

४. भरपाई काढण्यासाठीची कार्यपध्दती

४.१ कमी झालेल्या उष्मांक दर आणि एइसीसाठी कार्यपध्दती

ए) ही कार्यपध्दती, आयोगाने वेळोवेळी अधिसूचित केल्याप्रमाणे राज्य ग्रिड संहिता आणि वीज दर विनियमांमधील संबंधित तरतुदींच्या आधारावर, असेल.

बी) वर्षाच्या अखेरीस होणाऱ्या ताळमेळपत्रकाच्या अधीन राहून, एयुएलच्या आधारावर कमी झालेला केंद्रातील उष्मांक दर (एसएचआर) आणि एइसी विचारात घेऊन संचयी तत्वावर एका महिन्यासाठी कॉम्पनसेशन काढण्यात येईल.

सी) आयोगाच्या वीज दर विनियमानुसार सारख्याच संचांच्या प्रमाणकानुसार एइसी किंवा स्थापित क्षमता आणि एक्स-बस करारबद्ध क्षमता यांच्यातील फरक निर्मिती केंद्राच्या स्थापित क्षमतेची टक्केवारी, यापैकी जे कमी असेल ते, विचारात घेऊन स्पर्धात्मक बोली प्रकल्पांचा प्रमाणकानुसार सहाय्यकारी वापर विचारात घेण्यात येईल.

डी) वायुवर आधारित निर्मिती केंद्रांसाठी, उत्पादकाने दिलेल्या निर्मितीच्या कॅरस्टराईस्टीक कर्हच्या आधारावर केंद्रातील कमी झालेला उष्मांक दर आणि एइसी निश्चित करण्यात येईल. जर संपूर्ण संचलनासाठी कॅरस्टराईस्टीक कर्ह देण्यात आला नाही तर, जसे की, मोड्युल रेटच्या ५५ टक्के, ओइएमकडून देण्यात आलेला कर्ह मोड्युल भाराच्या ५५ टक्क्यांपर्यंत बर्हिर्विष्ट करण्यात येईल.

इ) या विनियमानुसार केंद्रातील उष्मांक दर आणि एइसीमध्ये वाढ करण्यासाठी एयुएलचा वापर करण्यात येईल आणि वायुवर आधारित निर्मिती केंद्रासाठी वरील टप्पा ४ प्रमाणे करण्यात येईल.

परंतु असे की, परिगणनेच्या कालावधीसाठी निर्मिती केंद्राचे एयुएल ७० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त असेल तर कमी झालेला केंद्रातील उष्मांक दर आणि एइसी मधील वाढ यासाठी कोणतेही कॉम्पनसेशन देण्यात येणार नाही.

एफ) टप्पा ५ मध्ये काढण्यात आलेल्या वाढलेल्या केंद्रातील उष्मांक दर आणि एइसीच्या मूल्यांच्या आधारे, अधिनियमाच्या कलम ६२ अंतर्गत ज्या निर्मिती केंद्राचा वीज दर आयोगाकडून निश्चित करण्यात येतो त्या केंद्राच्या एयुएलसाठीचा ऊर्जा आकार दर (इसीआर), म्हणजेच इसीआर (एसइ) आयोगाच्या वीज दर विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या सूत्राचा वापर करून परिगणित करण्यात येईल.

परंतु असे की, अधिनियमाच्या कलम ६३ अंतर्गत ज्या निर्मिती केंद्राचे वीज आयोगाकडून स्वीकृत करण्यात येतात त्या केंद्रासाठी खालील सूत्रानुसार इसीआर(एसइ) काढण्यात येईल:

एक) जेथे केंद्रातील उष्मांक दर आणि एड्डी विनिर्दिष्ट न करता इसीआर उद्धृत करण्यात येतो:

इसीआर (एसइ) = उद्धृत केलेला इसीआर किंवा उद्धृत केलेला अस्थिर आकार x (१ + परिणामकारी निर्मितीच्या अनुरूप संचाच्या भाराच्या आधारावर उष्मांक दरातील कमी झालेली टक्केवारी / १००) / (१ - निर्धारित निर्मितीच्या अनुरूप संचाच्या भाराच्या आधारावर सहाय्यकारी वापरातील कमी झालेली टक्केवारी / १००).

दोन) जेथे प्रमाणकानुसार नक्त उष्मांक दराच्या आधारे इसीआरची परिगणना करण्यात येते आणि केंद्रातील कमी झालेल्या नक्त उष्मांक दराच्या तुलनेत उर्जा आकारांसाठी आधीच वीज खरेदी करार झालेला आहे:

इसीआर (एसइ) = (परिणामकारी निर्मितीच्या अनुरूप केंद्रातील नक्त उष्मांक दराच्या आधारे (संचाच्या भाराच्या आधारावर कमी झालेल्या उष्मांक दराच्या टक्केवारी व्यतिरिक्त) काढलेला इसीआर) / (१ - परिणामकारी निर्मितीच्या तुलनेत संचाच्या भाराच्या आधारे कमी झालेल्या सहाय्यकारी वापराची टक्केवारी / १००).

टिपणी: भारत सरकार अधिसूचित केलेले मॉडेल पीपीए केंद्रातील नक्त उष्मांक दरातील घटीच्या अनुरूप उर्जा आकारांच्या प्रदानासाठी देण्यात येते आणि त्यामुळे या कार्यपध्दतीअंतर्गत वेगळ्या भरपाईस परवानगी देण्यात येणार नाही.

तीन) जेथे प्रमाणकानुसार नक्त उष्मांक दराच्या आधारे इसीआरची परिगणना करण्यात येते आणि केंद्रातील कमी झालेल्या नक्त उष्मांक दराच्या तुलनेत उर्जा आकारांसाठी आधीच वीज खरेदी करार झालेला नाही:

इसीआर (एड्डी) = केंद्रातील नक्त उष्मांक दराच्या आधारे काढलेला इसीआर x / (१ + परिणामकारी निर्मितीच्या अनुरूप संचाच्या भाराच्या आधारे कमी झालेल्या उष्मांक दराची टक्केवारी / १००) / (१ - परिणामकारी निर्मितीच्या तुलनेत संचाच्या भाराच्या आधारे कमी झालेल्या सहाय्यकारी वापराची टक्केवारी / १००).

जी) परिगणना कालावधीसाठी घोषित क्षमतेच्या सरासरीच्या संबंधात इसीआरची गणना, आयोगाच्या वीज दर विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या सुत्रांचा वापर करून देखील, करण्यात येईल आणि त्याचा वापर कॉम्पनसेशनच्या परिगणनेसाठी संदर्भ म्हणून करण्यात येईल. केंद्रातील उष्मांक दर आणि

एइसी कमी घोषित करण्यात आल्यास (प्रमाणकानुसार एक्स-बस स्थापित क्षमतेच्या संदर्भात), असल्यास, त्याचा परिणाम राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राच्या खात्यात दाखविण्यात यावा, म्हणून असे करण्यात येत आहे.

परंतु असे की, अधिनियमाच्या कलम ६३ अंतर्गत ज्या निर्मिती केंद्राचे वीज दर आयोगाकडून स्वीकृत करण्यात येतात त्या केंद्रांसाठी खालील सुत्रानुसार इसीआर(डीसी) काढण्यात येईल:

एक) जेथे केंद्रातील उष्मांक दर आणि सहाय्यकारी वापर विनिर्दिष्ट न करता इसीआर उद्धृत करण्यात येतो:

इसीआर (डीसी) = उद्धृत केलेला इसीआर किंवा उद्धृत केलेला अस्थिर आकार x (१ + घोषित क्षमतेच्या अनुरूप संचाच्या भाराच्या आधारावर कमी झालेल्या उष्मांक दराची टक्केवारी / १००) / (१ - घोषित क्षमतेच्या संबंधात संचाच्या भाराच्या आधारावर कमी झालेल्या सहाय्यकारी वापराची टक्केवारी / १००).

दोन) जेथे नक्त उष्मांक दराच्या आधारे इसीआरची परिगणना करण्यात येते आणि केंद्रातील कमी झालेल्या नक्त उष्मांक दराच्या तुलनेत उर्जा आकारांसाठी आधीच वीज खरेदी करार झालेला आहे:

इसीआर (डीसी) = (घोषित क्षमतेच्या अनुरूप केंद्रातील नक्त उष्मांक दराच्या आधारे (संचाच्या भाराच्या आधारावर कमी झालेल्या उष्मांक दराच्या टक्केवारी व्यतिरिक्त) काढलेला इसीआर) / (१ - घोषित क्षमतेच्या अनुरूप संचाच्या भाराच्या आधारे कमी झालेल्या सहाय्यकारी वापराची टक्केवारी / १००).

टिपणी: भारत सरकार अधिसूचित केलेले मॉडेल पीपीए केंद्रातील नक्त उष्मांक दरातील घटीच्या अनुरूप उर्जा आकारांच्या प्रदानासाठी देण्यात येते आणि त्यामुळे या कार्यपध्दतीअंतर्गत वेगळ्या भरपाईस परवानगी देण्यात येणार नाही.

तीन) जेथे प्रमाणकानुसार नक्त उष्मांक दराच्या आधारे इसीआरची परिगणना करण्यात येते आणि केंद्रातील कमी झालेल्या नक्त उष्मांक दराच्या अनुरूप उर्जा आकारांसाठी आधीच वीज खरेदी करार झालेला नाही:

इसीआर (डीसी) = केंद्रातील नक्त उष्मांक दराच्या आधारे काढलेला इसीआर x / (१ + घोषित क्षमतेच्या अनुरूप संचाच्या भाराच्या आधारे

कमी झालेल्या उष्मांक दराची टक्केवारी / १००) / (१ – घोषित क्षमतेच्या अनुरूप संचाच्या भाराच्या आधारे कमी झालेल्या सहाय्यकारी वापराची टक्केवारी / १००).

एच) एन महिन्याच्या शेवटी परिगणनेसाठी राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांला अदा करावयाचे कॉम्पनसेशन हे त्या कालावधीतील इसीआर(एसइ) आणि इसीआर(डीसी) मधील फरक असेल.

एन महिन्याच्या शेवटी परिगणना कालावधीसाठी इसीआर(कॉम्प)ची गणना खालीलप्रमाणे करण्यात येईल :

$$ECR_n(Comp) = ECR_n(SE) - ECR_n(DC)$$

परंतु असे की, निर्मात्याकडून केंद्राच्या प्रत्येक वीज खरेदी करारासाठी स्वतंत्रपणे इसीआर (कॉम्प) काढण्यात येईल परंतु एकूण वीज खरेदी करार विचारात घेऊन, खरेदीदाराकडून उचित छाननी केल्यानंतर, वार्षिक ताळमेळ पत्रक तयार करण्यात येईल.

आय) एन महिन्याच्या शेवटी परिगणना केलेल्या कालावधीसाठी राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांना अदा करावयाच्या कॉम्पनसेशन कॉम्प_{एन} (पी) ची गणना खालीलप्रमाणे करण्यात येईल:

कॉम्प_{एन} (पी) = (मुक्त प्रवशांतर्गत द्विपक्षीय विक्री/सामुहिक विक्री वगळून त्यांच्या मूळ लाभधारकांसाठी एकूण निर्मितीचे निर्धारण (ऊर्जा)* इसीआरएन (कॉम्प)

जे) परिगणना कालावधीसाठी $ECR_n(A)$ परिगणना कालावधीच्या शेवटी राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांनी दिलेल्या केंद्रातील उष्मांक दर आणि सहाय्यकारी वापराच्या प्रत्यक्ष मूल्याचा वापर करून आणि आयोगाच्या प्रचलित आदेशानुसार प्रमाणकानुसार दुय्यम इंधन तेलाचा वापर, ज्यासाठी निर्मिती केंद्राकडून लाभधारकांना आवश्यक माहिती पुरविण्यात येईल.

त्याचप्रमाणे, $ECR_n(A)$ ची परिगणना, राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांनी आयोगाला वीज दर विनियमानुसार दिलेल्या केंद्रातील उष्मांक दर आणि सहाय्यकारी वापर आणि प्रमाणकानुसार दुय्यम इंधन तेलाचा वापर यांच्या आकडेवारीचा वापर करून, करण्यात येईल.

परंतु असे आहे की, अधिनियमाच्या कलम ६३ अंतर्गत ज्या निर्मिती केंद्राचे वीज आयोगाकडून स्वीकृत करण्यात येतात त्या केंद्रांच्या $ECR_n(A)$ ची परिगणना, संबंधित

महिन्यासाठीच्या प्रमाणकानुसार नक्त केंद्रातील उष्मांक दर किंवा इसीआर, जसे असेल तसे, यांचा वापर करून, करण्यात येईल.

के) खालील मूल्यांची परिगणना पुढीलप्रमाणे करण्यात येईल:

एक) प्रत्यक्ष मापदंडांच्या आधारावर राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राला देय असलेले एकूण ऊर्जा आकार

$ECR_n (A) = ECR_n (A) \times$ (एन महिन्याच्या अखेरीस परिगणना केलेल्या कालावधी दरम्यान मुक्त प्रवशांतर्गत द्विपक्षीय विक्री/सामुहिक विक्री वगळून त्यांच्या लाभधारकांसाठी एकूण निर्मितीचे निर्धारण (ऊर्जा))

दोन) प्रमाणकानुसार मापदंडांच्या आधारावर राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राला देय असलेले एकूण ऊर्जा आकार:

$ECR_n (N) = ECR_n (N) \times$ (एन महिन्याच्या अखेरीस परिगणना केलेल्या कालावधी दरम्यान मुक्त प्रवशांतर्गत द्विपक्षीय विक्री/सामुहिक विक्री वगळून त्यांच्या लाभधारकांसाठी एकूण निर्मितीचे निर्धारण (ऊर्जा))

एल) राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राला एन महिन्याच्या शेवटी परिगणना केलेल्या कालावधीसाठी देय असलेले कॉम्पनसेशन खालील निकषांच्या आधारावर निश्चित करण्यात येईल :

एक) $EC_n(A)$ जर $EC_n(N)$ च्या सममूल्य किंवा त्यापेक्षा कमी असेल तर:

राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राला कोणतेही कॉम्पनसेशन मिळणार नाही.

दोन) $EC_n(A)$ जर $EC_n(N)$ च्या पेक्षा जास्त असेल तर :

(बी१) $Comp_n (P)$ जर $EC_n(A)$ वजा $EC_n(N)$ च्या पेक्षा कमी किंवा त्याच्या सममूल्य असेल तर एन महिन्याच्या शेवटी परिगणना कालावधीसाठी राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राला देय असलेले अंतिम कॉम्पनसेशन :

$$Comp_n (F) = Comp_n (P)$$

(बी२) $Comp_n (P)$ जर $EC_n(A)$ वजा $EC_n(N)$ च्या पेक्षा जास्त असेल तर एन महिन्याच्या शेवटी परिगणना कालावधीसाठी राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राला देय असलेले अंतिम कॉम्पनसेशन :

$$Comp_n (F) = ECR_n (A) - ECR_n (N)$$

एम) एन महिन्याच्या अखेरीस परिगणना केलेल्या कालावधीसाठी के लाभधारकांना देय असलेले अंतिम कॉम्पनसेशन

एक) परिगणना कालावधी दरम्यान लाभधारकांनी जर त्यांच्या हक्काच्या ८५ टक्के नुकसानभरपाईची मागणी केली तर लाभधारकांना कोणतेही कॉम्पनसेशन मिळणार नाही.

दोन) लाभधारकांच्या हक्कांच्या ८५ टक्क्यांपेक्षा कमी असलेल्या, मागणी न नोंदविलेल्या विजेच्या गुणोत्तराप्रमाणे अन्य लाभधारकांमध्ये कॉम्पनसेशनची वाटणी करण्यात येईल, जसे की, एन महिन्या अखेरीस परिगणना केलेल्या कालावधीसाठी के लाभधारकांना देय असलेले कॉम्पनसेशन.

$$FCB_{kn} = Comp_n(F) \times \frac{UE_{kn}}{\sum_k UE_{kn}}$$

जेथे UE_{kn} म्हणजे एन महिन्याच्या अखेरीस परिगणना केलेल्या कालावधी दरम्यान के लाभधारकांची त्यांच्या हक्कांच्या ८५ टक्क्यांपेक्षा कमी असलेली, मागणी न नोंदवलेली वीज.

एन) तथापि, (n-1) महिन्याच्या अखेरीस परिगणना कालावधीकरिता आधीच अदा केलेल्या कॉम्पनसेशनसाठी समायोजन करण्यात येईल.

एन महिन्यासाठी के लाभधारकांना देय/प्राप्य असलेले नक्त कॉम्पनसेशन

$$NCB_{kn} = FCB_{kn} - FCB_{k(n-1)}$$

जर NCB_{kn} निगेटिव्ह असेल तर, ही रक्कम राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राने लाभधारकांना देय असेल आणि त्याचप्रमाणे उलट. अशा रितीने आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस आपोआप ताळमेळ साधेल.

५. दुय्यम इंधन तेलाच्या वापराची परिगणना

ए) जर स्टार्ट-अपची एकूण संख्या निर्मिती केंद्रातील ७ एक्स संख्येपेक्षा कमी किंवा त्याच्या सममूल्य असेल किंवा प्रत्यक्ष दुय्यम इंधन तेलाचा वापर प्रमाणकानुसार इंधन तेलाच्या वापरापेक्षा कमी असेल, तर त्या वर्षासाठी दुय्यम इंधन तेलाच्या वापरामुळे कमी असलेल्या केंद्रातील उष्मांक दराकरिता कोणतेही कॉम्पनसेशन देय असणार नाही.

बी) दुय्यम इंधन तेलाच्या कमी वापरामुळे त्या वर्षासाठी राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्राला देय असलेल्या कॉम्पनसेशनची (केएल दुय्यम तेलाच्या) परिगणना प्रति युनिट ७ पेक्षा जास्त असलेल्या स्टार्ट-अपच्या संख्यांना गुणून करण्यात येईल आणि विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या अतिरिक्त दुय्यम इंधन तेल वापराच्या उचित मूल्यासह फक्त राखीव शट-डाऊनशी जोडण्यात येईल.

- सी) राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रांना देय असलेले कॉम्पनसेशन अशा रीतीने मर्यादित राखले जाईल की निकषांच्या आधारे केलेला इंधनाचा वापर अधिक परिगणना केलेले कॉम्पनसेशन त्या वर्षी प्रत्यक्ष दुय्यम इंधन तेलाच्या वापरापेक्षा जास्त असणार नाही.
- डी) रुपयामधील कॉम्पनसेशनची गणना त्या वर्षीसाठी दुय्यम इंधन तेलाच्या परिगणना केलेल्या आणि सरासरी लॅण्डेड किमतीनुसार केएल मधील कॉम्पनसेशनला गुणून करण्यात येईल.
- इ) रिझर्व्ह शट-डाऊनमुळे करण्यात आलेले प्रत्येक स्टार्ट-अप संबंधित लाभधारकाशी, ज्याने त्याच्या पात्रतेपेक्षा ५५ टक्क्यांपेक्षा कमी मागणी केली होती.
- एफ) कॉम्पनसेशन (रुपयामधील) खालील पध्दतीने लाभधारकांमध्ये वाटण्यात येईल:
लाभधारकांना देयक असलेले कॉम्पनसेशन

Compensation payable by beneficiary i

$$= (N_i \times \frac{A_i}{\sum(N_i \times A_i)}) \times \text{Compensation payable to CGS/ISGS}$$

Where

N_i = Number of start-ups attributable to the beneficiary i.

A_i = Weightage Average Percentage share of the beneficiary in the generating station

- जी) राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्र अंशतः संचलनादरम्यान आणि स्टार्ट-अप दरम्यान दुय्यम इंधन तेलाच्या वापराची तपासणी करण्याचा शक्य तितकी उचित काळजी घेईल.

६. किमान तांत्रिक निर्धारणापेक्षा कमी चालणारे निर्मिती केंद्र

किमान तांत्रिक निर्धारणापेक्षा कमी चालणाऱ्या निर्मिती केंद्रांच्या बाबतीत, त्यांना किमान तांत्रिक निर्धारणाच्या अनुरूप कॉम्पनसेशन मिळण्याचा हक्क राहिल.

७. निर्मात्याने कॉम्पनसेशनची परिगणना करणे, देयक तयार करणे आणि माहिती सादर करणे

- ए) निर्मिती केंद्र या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार कॉम्पनसेशनची परिगणना करील आणि त्याचे देयक लाभधारकांना त्यांच्या मासिक देयकासह पाठविल, ज्याचे समायोजन एसएलडीसीने निर्गमित केलेल्या अंमलबजावणीच्या वेळापत्रकाच्या आधारे करण्यात येईल.

- बी) निर्मिती कंपनी महिन्याच्या ३० तारखेपर्यंत मागील महिन्याच्या (दि.१६ ते दि.१५) कॉम्पनसेशनच्या परिगणनेसह आवश्यक माहिती **अनुसूची - १** मध्ये विहित केल्याप्रमाणे लाभधारकांना सादर करील आणि त्यापुढील महिन्यांप्रमाणे. खरेदीदार आणि विक्रेता यांच्याकडून प्रदानाच्या अटी निश्चित करण्यात येतील.
- सी) एसएलडीसी परिगणनेच्या कालावधीसाठी अंमलबजावणी केलेले आवश्यक निर्धारण महिन्याच्या २२ तारखेपर्यंत निर्मिती कंपनी तसेच संबंधित वितरण परवानाधारकाला देईल.

८. कॉम्पनसेशन विवरणपत्र निर्गमित करणे

- ए) निर्मिती कंपनी लाभधारकाला कॉम्पनसेशनचे विवरणपत्र देईल आणि त्याची प्रत एसएलडीसीला पाठविल.
- बी) कोणत्याही खरेदीदाराला जर कोणत्याही प्रकारे असंगती किंवा विसंगती आढळून आली तर, कॉम्पनसेशन विवरणपत्र निर्गमित झाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत त्याची सूचना विक्रेत्याला देईल.

जोडपत्र – ४ ची अनुसूची – १

राज्यांतर्गत वीजनिर्मात्यांकडून लाभधारकांना देयक पारित करताना सादर करावयाची माहिती.

Sr. No (a)	(b)	Unit No 1 (c)	Unit No 2 (d)	Unit No 3 (e)	Unit No 4 (f)	Total (g)
1	Installed capacity/MCR					
2	Planned outage/Tripped (Hrs)					
3	On bar hrs					
4	Normative SHR or Net SHR as the case may be					
5	Normative SFC					
6	CVSF					
7	LPPF					
8	LPSFi					
9	Normative LC					
10	LPL					
11	Normative Aux. Cons					
12	Actual GHR/SHR					
13	Actual SFC					
14	Actual LC					
15	Actual Aux. Cons					
16	RSD start /stop in the month					
17	RSD start/stop cumulative					
18	Total no. of Start /stop during year					
19	CVPF					

जोडपत्र – ४ ची अनुसूची – २

Computation of Average Unit Loading (AUL)			
	Data Source	Formula	
Actual generation MWhr	AG(MU)	AG(MU)*1000	
Total IC in MWhr			
Total DC MWhr	DC On Bar(MU)	DC On Bar(MU)*1000	
Norm AEC	Norm APC	-	
IC Units under outage MW			
Units under RSD MW			
Outage Time			
On bar ic mwh	On Bar IC (MU)	On Bar IC *1000	
Effective Generation(SDL) MWhr	SG Excl. Bilateral (Mus)	Total SG(Mus)*1000	
Effective Capacity MWhr	On Bar IC (MU), Norm APC	On Bar IC (MU)*(1-Norm APC/100)	
AUL w.r.t SDL in %	Effective Generation(SDL) MWhr, Effective Capacity MWhr	100*Effective Generation(SDL) MWhr/Effective Capacity MWhr	Higher one to be taken
AUL w.r.t AG in %	Actual generation MWhr, Effective Capacity MWhr	100*Actual generation MWhr/Effective Capacity MWhr	
AUL w.r.t DC in %	Total DC MWhr, Effective Capacity MWhr	100*Total DC MWhr/Effective Capacity MWhr	

जोडपत्र – ४ ची अनुसूची – ३

Calculation of Compensation			
		Data Source	Formula
I	Degraded GHR	GHR	GHR*Compensation factor as applicable
II	Degraded AEC	APC, %APC dr(AUL SG)	APC + %APC dr(AUL SG)
III	GHR for ECR SE	GHR_Act_Cum, Degraded GHR	MIN(GHR_Act_Cum, Degraded GHR)
IV	AEC for ECR SE	APC_Act_Cum, Degraded AEC	MIN(APC_Act_Cum, Degraded AEC)
V	ECR(SE)	GHR for ECR SE, SFC, CVSF_Cum, LPPF_Cum, CVPF_Cum, AEC for ECR SE	ECR (SE)= {(GHR FOR ECR SE - SFC*CVSF)*LPPF/CVPF+SFC*LPSFi+LC*LPL}*100/(100-AEC for ECR SE)
VI	GHR for ECR DC	GHR, GHR_Act_Cum	MIN(GHR*(%Degradation as applicable), GHR_Act_Cum)
VII	AEC for ECR DC	APC_Act_Cum, APC dr(AUL DC)	MIN(APC_Act_Cum, APC dr(AUL DC))
VIII	ECR(DC)	GHR for ECR DC, SFC, CVSF, LPPF, CVPF, LPSF, AEC for ECR DC	((GHR for ECR DC - SFC)*CVSF*LPPF/CVPF)+(SFC*LPSF)*100/(100-AEC for ECR DC)
IX	ECRn(COMP)	ECR(SE), ECR(DC)	ECR(SE)-ECR(DC)
X	Comp(P)	Effective Generation(SDL) MWhr, ECRn(COMP)	Effective Generation(SDL) MWhr*ECRn(COMP)
XI	ECR(A)	GHR_Act_Cum, SFC, CVSF, LPPF, CVPF, LPSF, APC_Act_Cum	((GHR_Act_Cum - SFC)*CVSF*LPPF/CVPF)+(SFC*LPSF)*100/(100-APC_Act_Cum)
XII	ECR(N)	GHR, SFC, CVSF, LPPF, CVPF, LPSF, APC	((GHR - SFC)*CVSF*LPPF/CVPF)+(SFC*LPSF)*100/(100-APC)
XIII	EC(A)	Effective Generation(SDL) MWhr, ECR(A)	Effective Generation(SDL) MWhr*1000*ECR(A)
XIV	EC(N)	Effective Generation(SDL) MWhr, ECR(N)	Effective Generation(SDL) MWhr*1000*ECR(N)
XV	EC(A)-EC(N)	EC(A), EC(N)	EC(A)-EC(N)
XVI	Comp(F)	Comp(P), EC(A)-EC(N)	MIN(Comp(P), EC(A)-EC(N))

जोडपत्र – ४ ची अनुसूची – ४

Sample Calculation Sheet

AUL

Actual generation	1063651.233	
Total IC in MWhr		
Total DC MWhr	1393977.335	
Norm AEC	5.75	
On bar IC MWhr	1889672.4	
Effective Generation (SDL) MWhr	1008292.661	
Effective Capacity MWhr	1781016.237	
AUL w.r.t SDL in %	56.61	Higher one to be taken
AUL w.r.t AG in %	59.72	
AUL w.r.t DC in %	78.27	

GHR(kcal/kwh)	2247.97
GHR_Actual	2375.05
APC	5.75
APC_Actual	8.54
SFC	0.5
SFC_Actual	
LPPF_A(Rs/kg)	4.88936
LPSF_A(Rs/ml)	0.03349988
CVPF_A(kcal/kg)	3565.6
CVSF_A(kcal/ml)	8.97873

SG	1,008,292,661
----	---------------

Degraded GHR	2,315.4091
Degraded AEC	6.75
GHR for ECR SE	2,315.4091
AEC for ECR SE	6.75
ECR(SE)	3.416
GHR for ECR DC	2,276.07
AEC for ECR DC	6.1
ECR(DC)	3.335
ECRn(COMP)	0.081
Comp(P)	81,671,705.541

Note

- 1.All the values are taken from the Generator
- 2.Sample calculation is based on CERC Regulation

ECR(A)	3.572
ECR(N)	3.282
EC(A)	3,601,621,385
EC(N)	3,309,216,513
EC(A)-EC(N)	292,404,872
Comp(F) Rs.	81,671,705.541

**जोडपत्र – ५ : ----- महिन्यातील राखीव शट डाउनचा अहवाल
(संदर्भ विनियम ३६.३)**

अनु.क्र.	निर्मिती केंद्र	संचाची संख्या	संचाचे आकारमान	राखीव शट डाउन अंतर्गत एकूण क्षमता (संच क्र आणि क्षमता)	आरएसडी कालावधी दिनांक		आरएसडीची कारणे	एमओडी तील क्रमवारी	एमओडी देण्यात आलेल्या केंद्र/संचापेक्षा जास्त अस्थिर आकार असलेली निर्मिती केंद्रे	आरएसडीसाठी जास्त अस्थिर आकार असलेल्या निर्मिती केंद्राची निवड न झाल्याबद्दलची कारणे
					पासून	पर्यंत				
१										
...										

टिपणी:

जोडपत्र – ६ : ----- महिन्यातील चुकीच्या घोषणेचा अहवाल

(संदर्भ विनियम ३२.५)

अनु.क्र.	निर्मिती केंद्र	निर्मिती संच	संचाचे मेगावॉट	आकारमान	चुकीच्या घोषणेच्या घटनांचा तपशील आणि त्यासाठी लागू असलेला दंड
1					
....					

टिपणी:

**जोडपत्र – ७ : राज्यांतर्गत एन्टीटीसाठी रिअॅक्टिव्ह ऊर्जा आकारांच्या लेखे ठेवण्याच्या
आणि हिशोबपूर्तीसाठीची कार्यपध्दती
(संदर्भ विनियम ३७.९)**

१. प्रस्तावना

१.१ मविनिआ (बहु-वर्षीय वीज दर) विनियम, २०१९ च्या विनियम ७० नुसार, निर्मिती केंद्र एसएलडीसीच्या निर्देशानुसार संयंत्र क्षमतेच्या आधारे रिअॅक्टिव्ह ऊर्जा अंतःक्षेपित/अॅबसॉर्ब करण्यात येईल. एमइजीसीमध्ये विनिर्दिष्ट केल्यानुसार, केवळ एसएलडीसीच्या निर्देशानुसार झालेल्या रिअॅक्टिव्ह ऊर्जेच्या आदानप्रदानांसाठी, लागू असलेल्या कालावधीसाठी (अंतःक्षेपण किंवा अॅबसॉर्पशन) एसएलडीसीकडून निर्मिती केंद्रांना, कॉम्पनसेशन देण्यात/त्याची वसुली करण्यात येईल.

२. कार्यपध्दतीची प्रयोज्यता

२.१ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या सर्व पारेषण यंत्रणा कंपन्यांना आणि सर्व निर्मात्यांना (पवन आणि सौर निर्मिती केंद्रांसह) किंवा राज्यातील कॉमन पुलिंग उप-केंद्रांना ही कार्यपध्दती लागू राहिल.

२.२ राज्यातील सर्व आंतरजोडणी ठिकाणांवर विशेष ऊर्जा मीटर्स (एसइएम) बसविल्यानंतर, आयोगाकडून स्वतंत्रपणे अधिसूचित करण्यात यावयाच्या दिनांकापासून राज्यात या कार्यपध्दतीची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

३. सर्वसाधारण तत्त्वे

३.१ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमध्ये/यंत्रणेकडून रिअॅक्टिव्ह विजेच्या देवाणघेवाणीची आवश्यकता टाळण्यासाठी आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेचे व्होल्टेज विनिर्दिष्ट मर्यादेत ठेवण्यासाठी, भार बिंदूच्या जवळील कमी व्होल्टेज यंत्रणेमध्ये शक्य होईल तेथपर्यंत, उपयोगकर्त्याकडून रिअॅक्टिव्ह विजेचे कॉम्पनसेशन आणि/किंवा अन्य सुविधा देण्यात येतील.

३.२ एसटीयुने केलेल्या यंत्रणा अभ्यासानुसार तात्पुरते ओव्हरव्होल्टेज मर्यादेत ठेवण्यासाठी उचित लाईन रिअॅक्टर्स पुरविण्यात येतील.

३.३ एसटीयुने निर्देशित केल्याप्रमाणे पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्त्याकडून अतिरिक्त रिअॅक्टिव्ह कॉम्पनसेशन पुरविण्यात येतील.

३.४ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेवरील ७६५/४०० केव्ही बस आणि लाईन रिअॅक्टर्सचे स्विचिंग इन/आऊट एमएसएलडीसीच्या सूचनांनुसार चालेल. सर्व ७६५/४०० केव्ही आयसीटीचे टॅप बदलण्याचे काम देखील एमएसएलडीसीच्या सूचनांनुसार चालेल.

४. लेखे ठेवणे आणि हिशोबपूर्ती करण्यासाठीची पध्दती

४.१ पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्ता आणि निर्मिती केंद्रांकडून व्हीएआर वीज खेचणीस /अंतःक्षेपणास परावृत्त करण्यासाठी, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी व्हीएआरच्या देवाणीघेवाणीसाठीची किमत खालीलप्रमाणे राहिल:

- टीएसयु आणि निर्मिती कंपनी ज्या आंतरजोडणी मीटरिंग बिंदूवर जोडण्यात आल्या असतील तेथील व्होल्टेज जर बस व्होल्टेजच्या ९७ टक्क्यांपेक्षा कमी झाले तर टीएसयु आणि निर्मिती संच व्हीएआर विजेच्या खेचणीसाठी पूल (अकाउन्ट)मध्ये रकमेचा भरणा करतील.
- टीएसयु आणि निर्मिती कंपनी ज्या मीटरिंग बिंदूवर जोडण्यात आल्या असतील तेथील व्होल्टेज जर बस व्होल्टेजच्या ९७ टक्क्यांपेक्षा कमी झाले तर टीएसयु आणि निर्मिती संचांना व्हीएआर विजेच्या अंतःक्षेपणासाठी पूलमधून रक्कम देण्यात येईल.
- टीएसयु आणि निर्मिती कंपनी ज्या मीटरिंग बिंदूवर जोडण्यात आल्या असतील तेथील व्होल्टेज जर बस व्होल्टेजच्या १०३ टक्क्यांपेक्षा जास्त झाले तर टीएसयु आणि निर्मिती संचांना व्हीएआर विजेच्या खेचणीसाठी पूलमधून रक्कम देण्यात येईल.
- टीएसयु आणि निर्मिती कंपनी ज्या आंतरजोडणी मीटरिंग बिंदूवर जोडण्यात आल्या असतील तेथील व्होल्टेज जर बस व्होल्टेजच्या १०३ टक्क्यांपेक्षा जास्त झाले तर टीएसयु आणि निर्मिती संच व्हीएआर विजेच्या अंतःक्षेपणासाठी पूलमध्ये रकमेचा भरणा करील.

परंतु असे की, निर्मिती केंद्रांमधून जाणाऱ्या त्यांच्या स्वतःच्या वाहिन्यांचा अपवाद वगळता, टीएसयुकडून व्हीएआर वीज खेचणीसाठी/परत देण्यासाठी कोणताही आकार/प्रदान लावण्यात येणार नाही.

परंतु आणखी असे की, केवळ एसएलडीसीच्या निर्देशानुसार झालेल्या रिअॅक्टिव्ह ऊर्जेच्या देवाणघेवाणीसाठी, लागू असलेल्या कालावधीसाठी (अंतःक्षेपण किंवा अॅबसॉर्प्शन) एसएलडीसीकडून निर्मिती केंद्रांना, खालील अटींवर कॉम्पनसेशन देण्यात/त्याची वसुली करण्यात येईल.

व्होल्टेज/पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्ता आणि निर्मिती संचाची स्थिती	राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेतून VAr वीज खेचणी	राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेत VAr अंतःक्षेपण
$V_{\text{meter}} < 97 \% \text{ of } V_{\text{bus}}$	पूलमध्ये भरणा	पूलमधून प्रदान
$97\% < V_{\text{meter}} < 103\%$	प्रदान नाही	प्रदान नाही
$V_{\text{meter}} > 103 \% \text{ of } V_{\text{bus}}$	पूलमधून प्रदान	पूलमध्ये भरणा

४.२ राज्यात रिअॅक्टिव्ह पॉवर कॉम्पनसेशनच्या अंमलबजावणीच्या दिनांकापासून, kVA_{rh} (अंतःक्षेपण/वीज खेचणी) साठी वसूल करण्यात यावयाचा आकार १३.०० पैसे प्रति युनिट kVA_{rh} किंवा आयोगाकडून ठरविण्यात येईल असा अन्य दर राहिल आणि आयोगाकडून या दरांमध्ये सुधारणा करण्यात येत नाहीत तोपर्यंत, या दरात पुढील वर्षांमध्ये ०.५० पैसे/kVA_{rh} इतकी वार्षिक वाढ करण्यात येईल.

४.३ वर काहीही नमूद केले असले तरी, ग्रिडच्या कोणत्याही उपकरणाची सुरक्षितता धोक्यात आली तर एसएलडीसी टीएसयु आणि निर्मिती केंद्रांना त्यांच्या kVA_{rh} विजेच्या खेचणीत/अंतःक्षेपणात कपात करण्याचे निर्देश देऊ शकेल.

४.४ राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेली निर्मिती केंद्रे, एमएसएलडीसीच्या कोणत्याही विशिष्ट सूचनांशिवाय यंत्रणा स्थितीनुसार, संबंधित निर्मिती संचाच्या क्षमता कर्ह्या मर्यादेत, त्यावेळी आवश्यक असलेल्या अॅक्टिव्ह निर्मिती न थांबवता, रिअॅक्टिव्ह विजेची निर्मिती/विजेची खेचणी करतील.

एसएलडीसी, रियल टाईम दरम्यान निर्मात्यांनी केलेल्या विजेच्या अंतःक्षेपण/वीज खेचणीचे संनियंत्रण करील आणि ९७ टक्के आणि १०३ टक्के व्होल्टेजच्या पलिकडे गेलेल्या विशिष्ट कसुरदार निर्मात्यांना सूचित करील.

यंत्रणेच्या आवश्यकतेवर अवलंबून, कन्डेन्सर पध्दती अंतर्गत येणाऱ्या जल-विद्युत निर्मितीच्या संचलनाची विशिष्ट आवश्यकता राहिल. त्यामुळे, कन्डेन्सर मोड पध्दती अंतर्गत येणाऱ्या जल-विद्युत निर्मितीचे संचलन केवळ एमएसएलडीसीच्या सूचनांनुसार करण्यात येईल. एमएसएलडीसी अशा संचलनाचे अभिलेखे ठेवेल.

४.५ ग्रिडमधील मोठ्या अडथळ्यांदरम्यान, बस व्होल्टेजमध्ये सेट पॉईंट्सच्या पलिकडे तफावत होऊ शकेल. अशा प्रकरणी, एमएसएलडीसी अशा घटेनेच्या कालावधीसह त्याचा तपशील जाहीर करील, जो लेख्यांमधून वगळण्यात येऊ शकेल, तथापि, एमएसएलडीसीच्या सूचनांनुसार आवश्यक अॅक्टिव्ह आणि रिअॅक्टिव्ह विजेचा पुरवठा

करण्याची जबाबदारी बाधित क्षेत्रात स्थित असलेल्या टीएसयु आणि निर्मिती केंद्रावर राहिल.

४.६ टीएसयु आणि/किंवा निर्मात्यांवर लागोपाठच्या चार आठवड्यांसाठी दंड लावण्यात आला असेल तर, ४ थ्या आठवड्यात येणाऱ्या एकूण आठवड्यांच्या रिअॅक्टिव्ह आकारांच्या २० टक्के अतिरिक्त आकारांची वसुली संबंधित टीएसयु किंवा निर्मात्यांकडून करण्यात येईल.

५. रिअॅक्टिव्ह विजेचे लेखे ठेवणे आणि हिशोबपूर्ती करणे

५.१ एएमआर सुविधेसह, राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेमधील सर्व निर्मिती <> पारेषण आणि पारेषण <> वितरण आंतरजोडणीच्या ठिकाणी विशेष ऊर्जा मीटर्स (एसइएम) बसविण्याची जबाबदारी एसटीयुवर राहिल.

५.२ पुढील लागोपाठच्या आठवड्यांच्या १० दिवसांमध्ये लेखे ठेवण्यासाठी आणि परिगणना करण्यासाठी रिअॅक्टिव्ह विजेची मीटरमध्ये आठवडाभर नोंदविण्यात आलेली माहिती एसएलडीसीला देण्याची जबाबदारी एसटीयु/पारेषण परवानाधारकावर राहिल.

५.३ राज्य रिअॅक्टिव्ह वीज पूल अकाऊन्ट ठेवण्याची जबाबदारी एमएसएलडीसीवर राहिल.

५.४ एमएसएलडीसी, सर्व टीएसयुकडून एएमआर प्राप्त झाल्यापासून दहा दिवसांच्या आत कमी/उच्च व्होल्टेज अंतर्गत नक्त रिअॅक्टिव्ह विजेची खेचणी/अंतःक्षेपण करणाऱ्या राज्यातील सर्व पारेषण यंत्रणा उपयोगकर्त्यांच्या आणि निर्मिती केंद्रांच्या व्हीएआर आकाराचे तात्पुरते साप्ताहिक विवरणपत्र तयार करील आणि निर्गमित करील.

५.५ रिअॅक्टिव्ह विवरणपत्रात विस्तृतपणे खालील माहिती समाविष्ट असेल:

- प्रत्येक टीएसयुच्या कमी व्होल्टेज (<९७%) आणि उच्च व्होल्टेज (>१०३%) दरम्यान दिवस-निहाय नक्त रिअॅक्टिव्ह विजेचे अंतःक्षेपण/विजेची खेचणीचा सविस्तर तपशील,
- प्रत्येक टीएसयुच्या कमी व्होल्टेज (<९७%) आणि उच्च व्होल्टेज (>१०३%) दरम्यान एकूण नक्त रिअॅक्टिव्ह विजेचे अंतःक्षेपण/विजेच्या खेचणीचा साप्ताहिक गोषवारा,
- टीएसयुकडून देय असलेले/प्राप्य असलेल्या रिअॅक्टिव्ह आकारांचा गोषवारा.
- विवरणपत्र पूर्ण करण्यासाठी एमएसएलडीसीला आवश्यक वाटणारा अन्य कोणताही सविस्तर तपशील.

५.६ खालील पध्दतीनुसार रिअॅक्टिव्ह विजेचे समायोजन करण्यात येईल:

परिभाषा:

- **प्रादेशिक रिअॅक्टिव्ह आकार (RRC):** प्रादेशिक रिअॅक्टिव्ह पूल अकारुन्टमध्ये राज्याकडून देय (+)/ प्राप्य (-) RRC
- **देय राज्य रिअॅक्टिव्ह आकार (SRC)(P):** टीएसयुकडून (+)
- **प्राप्य (SRC)(R):** टीएसयुकडून (-)
- **रिअॅक्टिव्ह राखीव रक्कम (RRA):** राज्य रिअॅक्टिव्ह वीज पूल अकारुन्टमध्ये उपलब्ध असलेले RRA (म्हणजेच, सर्व आधीच्या रिअॅक्टिव्ह व्यवहारांच्या हिशोबपूर्तीनंतर राहिलेली शिल्लक रक्कम)

(अ) प्रकरण – १:

राज्याकडून देय (+) असलेले RRC आणि $(RRC + SRC(R)) < SRC(P)$:

RRC आणि SRC(P) अदा केल्यानंतर राहिलेली शिल्लक रक्कम राखीव(RRA) म्हणून ठेवण्यात येईल.

(बी) प्रकरण -२

राज्याकडून देय (+) असलेले RRC आणि $[RRC + SRC(R)] > SRC(P)$:

राखीव (RRA) मध्ये उपलब्ध असलेली शिल्लक रक्कम, असल्यास, $[RRC + SRC(R)]$ and SRC (P). मध्ये मेळ घालण्यासाठी काढण्यात येईल.

जर राखीव शिल्लक नसेल किंवा तूट भरुन काढण्यासाठी अपुरी असेल तर, एकूण देय आणि एकूण प्राप्य रकमा यांचा मेळ घालण्यासाठी SRC(P) आणि SRC (R) यांची विभागणी करण्यात येईल.

सी) प्रकरण – ३

राज्याकडून प्राप्य असलेले (-) RRC आणि $[RRC + SRC(P)] > SRC(R)$:

SRC(R) अदा केल्यानंतर उर्वरित रक्कम राखीव (RRA) म्हणून ठेवण्यात येईल.

डी) प्रकरण -४

राज्याकडून प्राप्य असलेले (-) RRC आणि $[RRC + SRC(P)] < SRC(R)$:

राखीव (RRA) मध्ये उपलब्ध असलेली शिल्लक रक्कम, असल्यास, $[RRC + SRC(R)]$ आणि SRC (R). मध्ये मेळ घालण्यासाठी काढण्यात येईल.

जर राखीव शिल्लक नसेल किंवा तूट भरुन काढण्यासाठी अपुरी असेल तर, एकूण देय आणि एकूण प्राप्य रकमा यांचा मेळ घालण्यासाठी SRC(P) आणि SRC (R) यांची विभागणी करण्यात येईल.

इ) प्रकरण – ५

राज्यासाठी RRC नाही, SRC (P) नाही केवळ SRC (R) आणि RRA नाही:

टीएसयुला रिअॅक्टिव्ह आकार अदा करण्यात येणार नाही.

एफ) प्रकरण – ६

राज्याकडून देय (+) असलेले RRC, SRC (P), SRC (R) नाही आणि RRA नाही

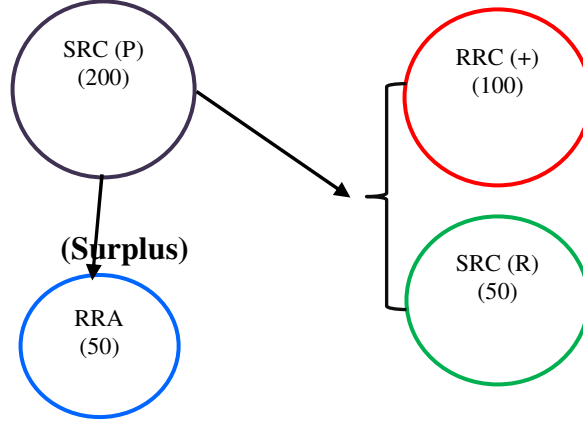
राज्य डीएसएम पूल अकाऊन्टमध्ये उपलब्ध असलेल्या रकमेचा वापर तात्पुरत्या तत्वावर प्रादेशिक रिअॅक्टिव्ह पूलचे प्रदान अदा करण्यासाठी करता येईल. अशा घटनेमध्ये, जेव्हा राज्य रिअॅक्टिव्ह पूल अकाऊन्टमध्ये शिल्लक जमा होईल, तेव्हा ती रक्कम राज्य डीएसएम पूल अकाऊन्टमध्ये हस्तांतरित करण्यात येईल.

वरील प्रकरणासाठीचे उदाहरण या कार्यपध्दतीच्या परिशिष्ट-१ (जोडपत्र-७) प्रमाणे खाली देण्यात आले आहे.

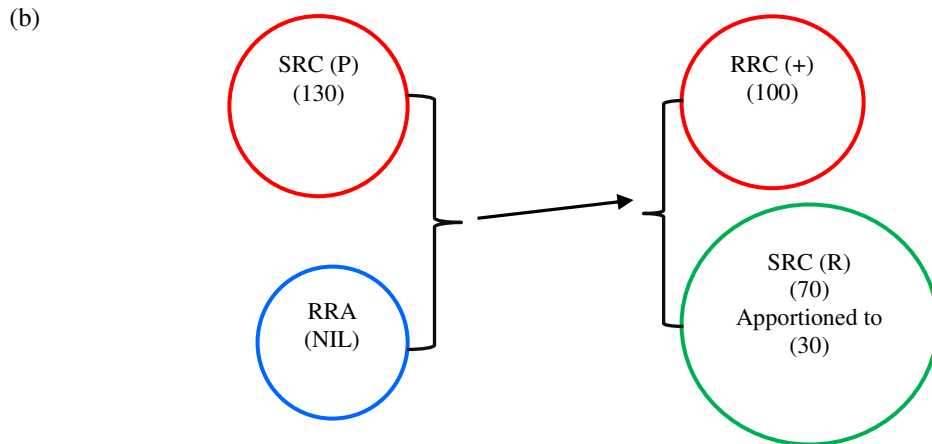
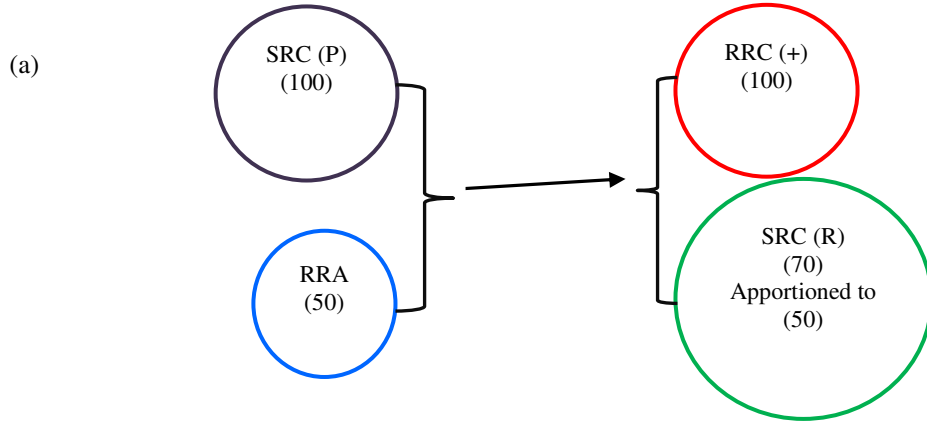
- ५.७ हे प्रदान, विवरणपत्र निर्गमित झाल्यापासून १० दिवसांच्या आत राज्य रिअॅक्टिव्ह वीज पूल अकाऊन्टमध्ये टीएसयु आणि निर्मात्यांकडून प्राधान्याने अदा करण्यात येईल.
- ५.८ VAr आकारांमुळे ज्या टीएसयुना रक्कम प्राप्त व्हावयाची आहे त्यांना रिअॅक्टिव्ह पूल अकाऊन्टमध्ये रक्कम जमा झाल्यापासून एक आठवड्याच्या आत रक्कम अदा करण्यात येईल.
- ५.९ जर VAr आकाराचे प्रदान मिळण्यास दोन दिवसांपेक्षा, म्हणजेच विवरणपत्र निर्गमित झाल्यापासून १२ दिवसांच्या पेक्षा जास्त विलंब झाला तर, कसुरदार टीएसयु विलंबाच्या प्रत्येक दिवसासाठी ०.०४ टक्के सरळव्याज दर देईल. प्रदानातील सातत्याने कसुराबाबत, असल्यास, एसएलडीसीकडून प्रतिबंधात्मक कारवाई सुरु करण्यासाठी आयोगास कळविण्यात येईल.
- ५.१० प्रत्येक वर्षीच्या ३१ मार्च पर्यंत सर्व VAr आकारांचे प्रदान केल्यानंतर रिअॅक्टिव्ह पूल अकाऊन्टमध्ये शिल्लक उरलेल्या रकमेचा वापर आयोगाकडून वेळोवेळी निश्चित केल्यानुसार करण्यात येईल.
- ५.११ एमएसएलडीसी राज्य रिअॅक्टिव्ह पूल अकाऊन्टचे संपूर्ण विवरणपत्र तिमाही तत्वावर जीसीसीच्या बैठकीत मांडेल.

राज्य रिअॅक्टिव्ह वीज खात्याच्या हिशोबपुर्तीचे उदाहरण

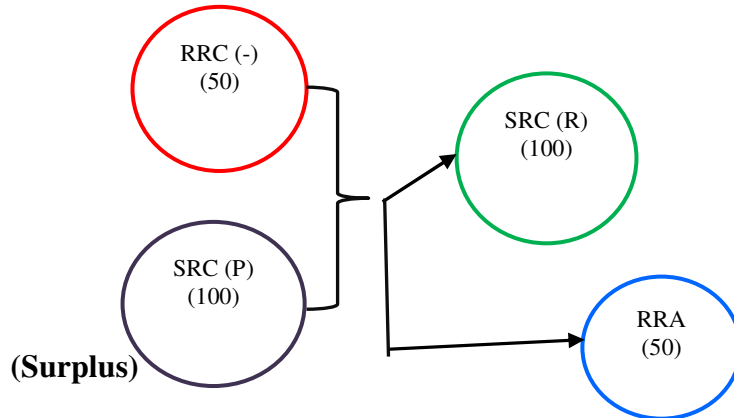
CASE – I: RRC is payable (+) by the State and $[RRC+SRC (R)] < SRC (P)$

CASE – II: RRC is payable (+) by the State and $[RRC+SRC (R)] > SRC (P)$

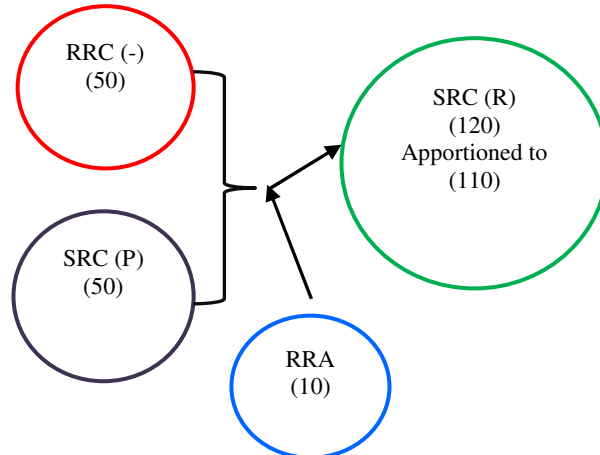

CASE – III: RRC is receivable (-) by the State and $[RRC+SRC (P)]>SRC (R)$

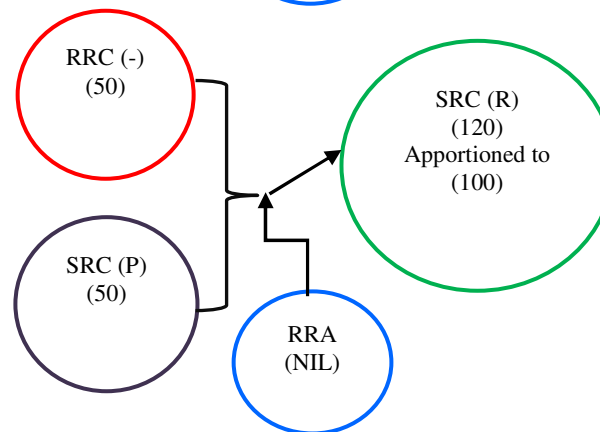

CASE – IV: RRC is receivable (-) by the State and $[RRC+SRC (P)]<SRC (R)$

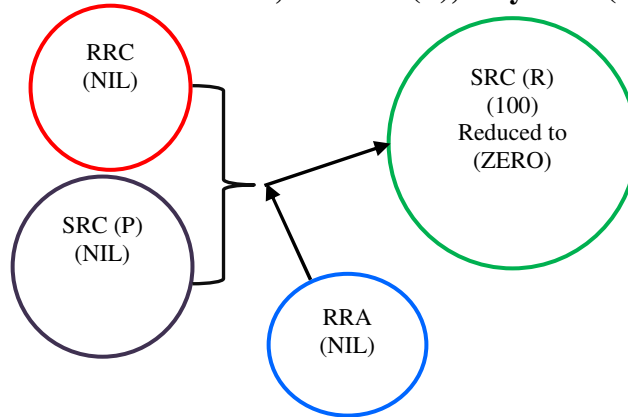
(a)

(b)

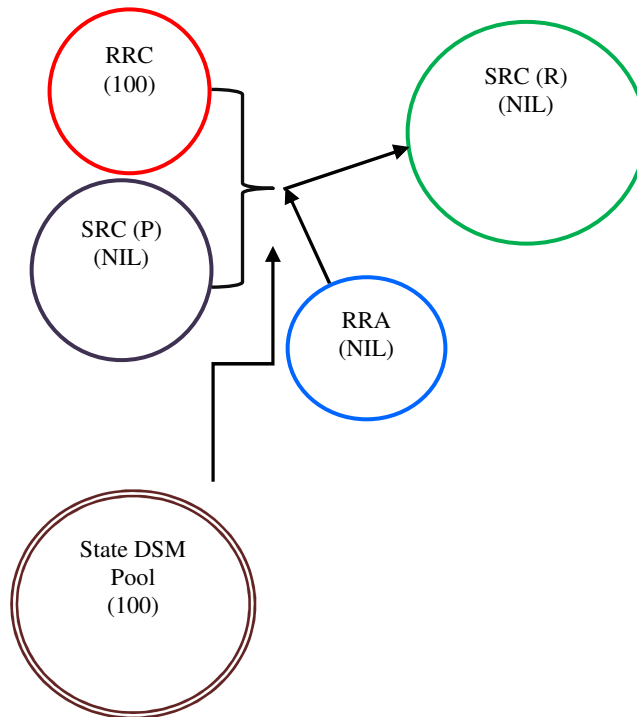

CASE – V: No RRC for the State, No SRC (P), only SRC (R) and no RRA

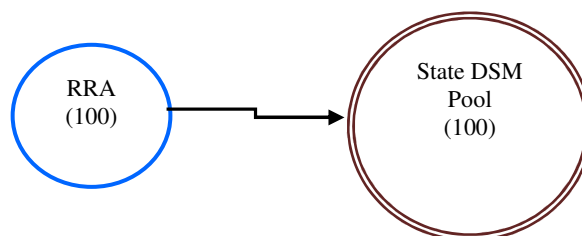

CASE – VI: RRC payable (+) for the State, No SRC (P), SRC (R) and no RRA

(a) Payment through State DSM Pool Account

(b) Transfer of Payment back to State DSM Account

जोडपत्र – ८.१ नमुना – ५ एस नमुना
(संदर्भ विनियम ३३.२)

नमुना - ५ एस

एमओडी स्टॅकसाठी विक्रेत्याकडून खरेदीदाराला सादर करावयाच्या माहितीचा नमुना

खरेदीदार (खरेदीदाराचे नाव) -----साठी ----- महिन्याकरिता (आर)अस्थिर आकारांचा एमओडी स्टॅक (----- पासून -----पर्यंत अंमलात)						
अनु. क्र..	निर्माता	आंतर राज्य निर्मिती केंद्र/राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रातील स्थापित क्षमता/हिस्सा मेगावॅटमध्ये	इंधनाचा प्रकार	महिना (आर-) दर (रु.)/ केडब्ल्यु उतरत्या क्रमाने		
				मान्यता दिलेले अस्थिर आकार रु. प्रति युनिटमध्ये (कलम ६२ निर्मात्यांसाठी वीज दराच्या आदेशानुसार/ कलम ६३ निर्मात्यांसाठी वीज खरेदी करारानुसार) (एन-१) महिन्यांसाठी इंधन अधिभारासह	मान्यता मिळालेल्या कायद्यातील बदलाच्या मागणीसाठी अंदाज (असल्यास) रु प्रति युनिटमध्ये	एकूण अंदाजित अस्थिर आकार रुपये प्रति युनिटमध्ये
				(ए)	(बी)	(सी) = (ए) +(बी)
१	निर्मिती -१	xxx	तेल/वायु	xxxx	yyyy	pppp
२	निर्मिती -२	xxx	वायु	xxxx	yyyy	pppp
३	निर्मिती -३	xxx	कोळसा	xxxx	yyyy	pppp
४	निर्मिती - एन	xxx	कोळसा	xxxx	yyyy	pppp

जोडपत्र – ८.१ अर्ज – ५ बी चा नमुना
(संदर्भ विनियम ३३.४ आणि ३३.८)

डे-अहेड शोडयुलिंग आणि सुधारणेसाठी खरेदीदार निहाय एमओडी स्टॅककरिता (विकेंद्रीकृत एमओडी)
नमुना
(मविनिआ डीएसएम विनियम, एमइजीसी, २०२० मधील तरतुदींच्या अधीन राहून हा एमओडी स्टॅक
इण्ट्रा-डे संचलनासाठी देखील वापरण्यात येईल.)

खरेदीदार -----साठी ----- महिन्याकरिता (आर)अस्थिर आकारांचा एमओडी स्टॅक (----- पासून -----पर्यंत अंमलात)						
अनु. क्र..	निर्माता	आंतर राज्य निर्मिती केंद्र/राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रातील स्थापित क्षमता/हिस्सा मेगावॅटमध्ये	इंधनाचा प्रकार	महिना (आर--) दर (रु.)/ केडब्ल्यु उतरत्या क्रमाने		
				मान्यता दिलेले अस्थिर आकार रु. प्रति युनिटमध्ये (कलम.६२ निर्मात्यांसाठी वीज दराच्या आदेशानुसार/ कलम ६३ निर्मात्यांसाठी वीज खरेदी करारानुसार) (एन-१) महिन्यांसाठी इंधन अधिभारासह	मान्यता मिळालेल्या कायद्यातील बदलाचा परिणाम (असल्यास) रु प्रति युनिटमध्ये	एकूण अस्थिर आकार रुपये प्रति युनिटमध्ये
				(ए)	(बी)	(सी) = (ए) +(बी)
१	निर्मिती - १	xxx	Oil/Gas	तेल/वायु	yyyy	pppp
२	निर्मिती - २	xxx	Gas	वायु	yyyy	pppp
३	निर्मिती - ३	xxx	Coal	कोळसा	yyyy	pppp
४	निर्मिती - एन	xxx	Coal	कोळसा	yyyy	pppp

जोडपत्र - ८.२ अर्ज - ६ बी चा सुधारित नमुना
(संदर्भ विनियम ३३.८)

नमुना - ६बी (सुधारित)

एसएलडीसीकरिता इण्ट्रा-डे रियल टाईम संचलनासाठी राज्य-निहाय एमओडी स्टॅककरिता (केंद्रीकृत एमओडी) नमुना (हा नमुना, डीएसएम विनियमांच्या वाणिज्यिक व्यवस्थेपर्यंत, एबीटी आदेशानुसार एफबीएसएम चौकटीअंतर्गत एमओडी करिता देखील वापरण्यात येईल)

(मविनिआ डीएसएम विनियम, एमइजीसी, २०२० मधील तरतुदींच्या अधीन राहून एसएलडीसीच्या हस्तक्षेपामुळे हा एमओडी स्टॅक इण्ट्रा-डे रियल टाईम संचलना दरम्यान देखील वापरण्यात येईल.)

----- महिन्याकरिता (आर)अस्थिर आकारांचा एमओडी स्टॅक (----- पासून -----पर्यंत अंमलात)						
अनु. क्र..	निर्माता	आंतर राज्य निर्मिती केंद्र/राज्यांतर्गत निर्मिती केंद्रातील स्थापित क्षमता/हिस्सा मेगावॅटमध्ये	इंधनाचा प्रकार	महिना (आर-) दर (रु.)/ केडब्ल्यु उतरत्या क्रमाने		
				मान्यता दिलेले अस्थिर आकार रु. प्रति युनिटमध्ये (कलम.६२ निर्मात्यांसाठी वीज दराच्या आदेशानुसार/ कलम ६३ निर्मात्यांसाठी वीज खरेदी करारानुसार) (एन-१) महिन्यांसाठी इंधन अधिभारासह	मान्यता मिळालेल्या कायद्यातील बदलाचा परिणाम (असल्यास) रु प्रति युनिटमध्ये	एकूण अंदाजित अस्थिर आकार रुपये प्रति युनिटमध्ये
				(ए)	(बी)	(सी) = (ए) +(बी)
१	निर्मिती -१	xxx	तेल/वायु	xxxx	yyyy	pppp
२	निर्मिती -२	xxx	वायु	xxxx	yyyy	pppp
३	निर्मिती -३	xxx	कोळसा	xxxx	yyyy	pppp
४	निर्मिती - एन	xxx	कोळसा	xxxx	yyyy	pppp

जोडपत्र – १ खरेदीदार/विक्रेत्यांनी एमएसएलडीसीला देय असलेले प्रस्तावित आकार
(संदर्भ - विनियम ५१)

खरेदीदार/विक्रेत्यांनी एमएसएलडीसीला देय असलेले प्रस्तावित आकार

१	नोंदणी आकार	०.०१ – १०० मेगावॅट	२०,०००.००	<ul style="list-style-type: none"> खरेदीदार/विक्रेत्यांच्या नोंदणीसाठी अर्जाच्या वेळी प्रत्येक खरेदीदारासाठी आयोगाच्या अलीकडच्या आदेशातील एनसीपीडी विचारात घेउन प्रत्येक विक्रेत्यासाठी निर्मिती केंद्राची स्थापित क्षमता विचारात घेउन (संच-निहाय विजेची विक्री करणा-या किंवा संच-निहाय मुक्त प्रवेश प्राप्त करणा-या निर्मिती केंद्राच्या बाबतीत नोंदणी आकार संच-निहाय अदा करण्यात येतील)
		१००.०१ ते १००० मेगावॅट	१,००,०००.००	
		१०००.०१ ते १०००० मेगावॅट	२,००,०००.००	
		>१००००.०१ मेगावॅट	५,००,०००.००	
२	शेडयुलिंग आकार	आयोगाने मान्यता दिल्यानुसार	२,२५०/-	प्रत्येक दिवसासाठी
३	खरेदीदार/विक्रेत्यांनी विनंती केल्यास निर्धारणातील सुधारणा	आयोगाने मान्यता दिल्यानुसार	२,२५०/-	प्रत्येक सुधारणेसाठी
४	विक्रेत्यांसाठी कॉर्पस निधी		प्रति मेगावॅट १०,०००	नोंदणी दरम्यान आणि निर्मिती केंद्राच्या स्थापित क्षमतेत वाढ होईल तेव्हा
५	खरेदीदारांसाठी कॉर्पस निधी		एनसीपीडीच्या प्रति मेगावॅट २०,०००	नोंदणी दरम्यान आणि राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेच्या वीज दर आदेशांतर्गत आयोग जेव्हा सुधारित एनसीपीडीला मान्यता देईल तेव्हा पूर्णतः मुक्त प्रवेश आणि कॅप्टीव्ह ग्राहकांच्या बाबतीत, मुक्त प्रवेशांतर्गत मान्यता दिलेली क्षमता विचारात घेण्यात येईल.
५	टॉप-अप ऑफ कॉर्पस		आवश्यकतेनुसार	कॉर्पस मध्ये घट झाल्यास
६	अन्य कोणतेही आकार		आवश्यकतेनुसार	जेव्हा आवश्यकता असेल तेव्हा

जोडपत्र – १० काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण संहितेमधील तक्ते आणि नमुने
(संदर्भ विनियम ५२.५)

तक्ता क्र. १ काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग) आणि प्रेषण कार्यपध्दती

काल मर्यादा	जबाबदारी	पासून	पर्यंत	नमुना क्र.
०६०० पर्यंत	पुढील दिवसासाठी पूर्वअंदाजित केंद्रनिहाय एक्स-पॉवर प्लान्ट मेगावॉट आणि मेगावॉट तासांमधील क्षमता	आंतर-राज्य निर्मिती केंद्र	डब्ल्युआरएलडीसी	
०८०० पर्यंत	पुढील दिवसासाठी पूर्वअंदाजित एक्स-पॉवर प्लान्ट मेगावॉट आणि मेगावॉट तासांमधील आंतर राज्य निर्मिती केंद्राची केंद्रनिहाय उपलब्ध क्षमता	डब्ल्युआरएलडीसी	एसएलडीसी	डब्ल्युआरएलडीसी च्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध
०८३० पर्यंत	पुढील दिवसासाठी पूर्वअंदाजित एक्स-पॉवर प्लान्ट मेगावॉट आणि मेगावॉट तासांमधील आंतर राज्य निर्मिती केंद्राची केंद्रनिहाय उपलब्ध क्षमता	एमएसएलडीसी	लाभधारक	डब्ल्युआरएलडीसी च्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध
०९०० पर्यंत	पुढील दिवसासाठी निर्मिती संचाचे कोणतेही आउटेटज विचारात घेउन मेगावॉट आणि मेगावॉट तासांमधील संच निहाय एक्स-पॉवर प्लान्ट निर्मितीची उपलब्धता	नूतनशील उर्जा निर्मात्यासह राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेला विक्रेता	एसएलडीसी	नमुना १ एस
०९०० पर्यंत	लाभधारकांची आंतरराज्य निर्मिती क्षमतेसाठी संमती	लाभधारक	एसएलडीसी	
०९३० पर्यंत	आंतर-राज्य निर्मिती केंद्राच्या क्षमतेसाठी लाभधारकांच्या संमतीबाबत डब्ल्युआरएलडीसीला कळविले	एसएलडीसी	डब्ल्युआरएलडीसी	
०९४५ पर्यंत	वीज बाजारातील विक्रीसाठी पुढील दिवसासाठीच्या विजेच्या परिमाण आणि कालावधीबाबत प्रत्येक दिवशी आंतर-राज्य निर्मिती केंद्राला लाभधारकांच्या संमतीबाबत कळविले.	डब्ल्युआरएलडीसी	आंतर-राज्य निर्मिती केंद्र	
१००० पर्यंत	१५ मिनिटांच्या काल-गट तत्त्वावर पुलिंग उप केंद्र निहाय आणि खरेदीदार निहाय पूर्वानुमान आणि उपलब्ध क्षमता क्युसीए अपलोड करील	क्युसीए	एसएलडीसी	नमुना १ एस
१००० पर्यंत	खरेदीदार १५ मिनिटांच्या काल गट तत्त्वावर पुढील दिवसासाठी एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील वीज खेचणीचे सविस्तर निर्धारण एमएसएलडीसीला देतील.	खरेदीदार	एसएलडीसी	नमुना १ बी
१००० पर्यंत	पूर्णतः पारेषण मुक्त प्रवेश ग्राहक १५ मिनिटांच्या काल गट तत्त्वावर पुढील दिवसासाठी एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील वीज खेचणीचे सविस्तर निर्धारण देतील.	पूर्णतः पारेषण मुक्त प्रवेश ग्राहक	एसएलडीसी	नमुना १ बी/ नमुना १ एस
११०० पर्यंत	भार निर्मिती संतुलन आणि युआरएस, असल्यास, तयार करील	एसएलडीसी		संकेत-स्थळावर

१११५ पर्यंत	विक्रेत्यांसाठी लक्ष्यांकित प्रेषण निर्धारण आणि खरेदीदारांसाठी लक्ष्यांकित वीज खेचणीचे निर्धारण	एसएलडीसी	खरेदीदार आणि विक्रेते	नमुना २ बी आणि २ एस
१४०० पर्यंत	लाभधारकांचे आंतर राज्य निर्मिती केंद्रांतून वीज खेचणीचे निर्धारण	लाभधारक	एसएलडीसी	
१५०० पर्यंत	लाभधारकांचे आंतर राज्य निर्मिती केंद्रांतून वीज खेचणीचे निर्धारण	एसएलडीसी	डब्ल्युआरएलडीसी	
१८०० पर्यंत	पुढील दिवसासाठी एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील राज्याच्या नक्त वीज खेचणीचे निर्धारण	डब्ल्युआरएलडीसी	एसएलडीसी	डब्ल्युआरएलडीसी च्या संकेत-स्थळावर उपलब्ध
पर्यंत २०००	पुढील दिवसासाठी निर्मिती संचाचे कोणतेही आउटेटज विचारात घेउन संच-निहाय एक्स-बस निर्मितीची एमडब्ल्यु आणि एमडब्ल्युएच मधील सुधारित उपलब्धता	राज्यांतर्गत पारेषण यंत्रणेशी जोडलेल्या विक्रेते, क्युसीए	एसएलडीसी	नमुना १ एस-आर
२००० पर्यंत	अल्प कालिन आणि दीर्घ कालिन तत्त्वावर करारबद्ध केलेल्या द्विपक्षीय वीज आणि आयपीपी मागणीच्या संबंधात पुढील दिवसासाठी वीज खेचणीचे सुधारित निर्धारण	खरेदीदार	एमएसएलडीसी	नमुना १ बी-आर
२००० पर्यंत	लाभधारकांनी दिलेले आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या सुधारित वीज खेचणीचे निर्धारण	लाभधारक	एसएलडीसी	
२२०० पर्यंत	लाभधारकांनी दिलेले आंतर राज्य निर्मिती केंद्राच्या सुधारित वीज खेचणीचे निर्धारण	एसएलडीसी	डब्ल्युआरएलडीसी	
२३०० पर्यंत	अंतिम भार निर्मिती संतुलन आणि युआरएस उपलब्ध, असल्यास	एसएलडीसी		एमएसएलडीसीचे संकेतस्थळ
२३३० पर्यंत	विक्रेत्यांसाठी अंतिम लक्ष्यांकित प्रेषण निर्धारण आणि खरेदीदारांसाठी अंतिम लक्ष्यांकित वीज खेचणीचे निर्धारण	एसएलडीसी	एसएलडीसीचे संकेतस्थळ	नमुना २ एस

तक्ता क्र. २ नमुना अर्जाची यादी

अनु. क्र.	तपशील	जोडपत्र/ नमुना क्र.
१	शेडयुलिंग आणि रि-शेडयुलिंगसाठी विक्रेत्यांकरिता नोंदणीचा नमुना अर्ज	नमुना ए
२	शेडयुलिंग आणि रि-शेडयुलिंगसाठी खरेदीदारांकरिता नोंदणीचा नमुना अर्ज	नमुना बी
३	खरेदीदारांकडून पारेषण <> वितरण सीमेवर डे अहेड वीज खेचणीचे सादरीकरण	नमुना १ बी
४	विक्रेत्याकडून संच निहाय एक्स-बस डे अहेड उपलब्धतेचे सादरीकरण	नमुना १ एस
५	पारेषण <> वितरण सीमेवर एमएसएलडीसीकडून खरेदीदाराच्या डे अहेड वीज खेचणीचे निर्धारण	नमुना २ बी
६	खरेदीदारांकडून पारेषण <> वितरण सीमेवर दिवसांतर्गत (इण्ट्रा डे) वीज खेचणीत सुधारणा	नमुना २ बी-आर
७	विक्रेत्याची संच निहाय इण्ट्रा डे घोषित क्षमता (एक्स-बस सीमेवर)	नमुना २ एस आर
८	पारेषण <> वितरण सीमेवर खरेदीदाराच्या वीज खेचणीचे अंतिम निर्धारण	नमुना ३ बी -आर
९	खरेदीदारांच्या एकत्रित वीज खेचणीचे निर्धारण	नमुना ४ बी
१०	डे अहेड एक्स-बस अंतःक्षेपणाचे निर्धारण	नमुना २ एस
११	निर्मिती <> पारेषण सीमेवर अंतःक्षेपणाचे इण्ट्रा डे निर्धारण	नमुना ३ एस-आर
१२	निर्मिती <> पारेषण सीमेवर अंतःक्षेपणाचे एकत्रित निर्धारण	नमुना ४ एस
१३	डे अहेड शेडयुलिंग आणि निर्धारणातील सुधारणेसाठी खरेदीदार निहाय एमओडी स्टॅक	नमुना ५ बी
१४	एमएसएलडीसीकडून इण्ट्रा-डे संचलनासाठी केंद्रीकृत एमओडी स्टॅक	नमुना ६ बी

जोडपत्र - १० मधील नमुना - ए
मविनिआ डीएसएम चौकटी अंतर्गत राज्य एन्टीटी - विक्रेत्यांसाठी नोंदणी नमुना अर्ज

अनु.क्र.	मापदंड	माहितीचा तपशील
१	निर्मात्याचा प्रकार	
२	इंधनाचा प्रकार	
३	निर्मात्याचे ठिकाण (गाव, तालुका, जिल्हा)	
४	निर्मिती केंद्राची एकूण स्थापित क्षमता	
५	तपशीलासह युनिट्सची एकूण संख्या	
६	उप-केंद्राचे नाव आणि जोडण्यात आलेल्या जनित्राच्या व्होल्टेजची पातळी	
७	उप-केंद्राचे अक्षांश आणि रेखांश	
८	ग्रीडशी जोडणीयतेचा रेखाचित्राचा नकाशा आणि मीटरिंग व्यवस्था	(कृपया जोडावे)
९	वीज खरेदी करार स्वाक्षांकित करण्यात आला आहे का : (हो/नाही)	उत्तर हो असल्यास, कृपया तपशील दर्शविणारे नोटलाईज्ड शपथपत्र जोडावे
१०	मीटरिंगचा तपशील (जी <>टी इंटरफेस मीटरिंगचा तपशील)	मीटर क्र. १. मुख्य २. चेक ३. स्टॅण्ड बाय
११	नोडल व्यक्तीच्या संपर्काचा तपशील	नाव: पदनाम: दूरध्वती क्र.: मोबाईल क्र.: ई-मेलचा पत्ता:
१२	पर्यायी नोडल व्यक्तीच्या संपर्काचा तपशील	नाव: पदनाम: दूरध्वती क्र.: मोबाईल क्र.: ई-मेलचा पत्ता:
१३	पूर्वानुमान, काल व परिमाण निर्धारण (शेड्युलिंग), सुधारणा, कपातीच्या घटना इ. मध्ये संपर्क साधण्यासाठी नियंत्रण कक्षाच्या संपर्काचा तपशील	दूरध्वती क्र.: मोबाईल क्र.: ई-मेलचा पत्ता:
१४	नोंदणीसाठी भरणा करण्यात आलेल्या प्रदानाचा तपशील	
१५	जनरेटर्सची तांत्रिक माहिती (रॅम्प अप/डाउन दर, किमान तांत्रिक निर्धारण इ. नमुन्यासोबत निर्माते नमुन्यासोबत परिशिष्ट म्हणून सविस्तर तपशील जोडेल)	
१६	वीज खरेदी कराराचे विवरण पत्र	
१७	क्षतिपूर्ती बंधपत्र (निर्मात्याने सादर करण्यासाठी)	

आम्ही याद्वारे प्रमाणित करतो की, आम्ही मविनिआ डीएसएम विनियम, २०१९ आणि त्याखाली तयार करण्यात आलेल्या सर्व संहिता, कार्यपध्दती आणि राज्य ग्रिड संहिता आणि

त्यामधील सुधारणांमध्ये उल्लेख केलेल्या सर्व संचलनात्मक आणि वाणिज्यिक जबाबदा-या पार पाडू आणि एमएसएलडीसीने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या निर्देशांचे पालन करू.

दिनांक:

ठिकाण:

स्वाक्षरी:

प्राधिकृत स्वाक्षरीकर्ता

नाव:

पदनाम

विक्रेत्याचे नाव आणि

मोहोर/शिक्का

जोडपत्र – १० मधील नमुना - बी

मविनिआ डीएसएम चौकटी अंतर्गत राज्य एन्टीटी – खरेदीदारांसाठी नोंदणी नमुना अर्ज

अनु. क्र.	मापदंड	माहितीचा तपशील
१	खरेदीदाराचा प्रकार	
२	संपर्कासाठी खरेदीदाराचा पत्ता	
३	मागील ३ वर्षांसाठी प्रत्येक तिमाहीच्या प्रत्येक सॅम्पल आठवड्यासाठी दैनिक भार कव्हची माहिती	
४	वीज खरेदी करारा स्वाक्षांकित करण्यात आला आहे का : (हो/नाही)	उत्तर होय असल्यास तपशील दर्शविणारे नोटलाईज्ड शपथपत्र जोडावे.
५	मीटररींगचा तपशील	मीटर क्र. १. मुख्य २. चेक
६	संबंधित व्यक्तीच्या संपर्काचा तपशील	नाव: पदनाम: दूरध्वती क्र. : मोबाईल क्र. : ई-मेलचा पत्ता:
७	संबंधित पर्यायी व्यक्तीच्या संपर्काचा तपशील	नाव: पदनाम: दूरध्वती क्र. : मोबाईल क्र. : ई-मेलचा पत्ता:
८	नोंदणीसाठीच्या प्रदानाचा तपशील	
९	वीज खरेदी कराराचे विवरणपत्र	
१०	क्षतिपूर्ती रोखे विवरणपत्र	

आम्ही याद्वारे प्रमाणित करतो की, आम्ही मविनिआ डीएसएम विनियम, २०१९ आणि त्याखाली तयार करण्यात आलेल्या सर्व संहिता, कार्यपध्दती आणि एमइजीसी, २०२० आणि त्यामधील सुधारणांमध्ये उल्लेख केलेल्या सर्व संचलनात्मक आणि वाणिज्यिक जबाबदा-या पार पाडू आणि एमएसएलडीसीने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या निर्देशांचे पालन करू.

दिनांक:

ठिकाण:

स्वाक्षरी:

प्राधिकृत स्वाक्षरीकर्ता

नाव:

पदनाम

खरेदीदाराचे नाव :

मोहोर/शिक्का :

जोडपत्र - १० मधील नमुना - १ बी
खरेदीदारांकडून एमएसएलडीसीला पारेषण <> वितरण सीमेवर डे अहेड वीज खेचणीच्या निर्धारणाचे निवेदन

नमुना १ बी	खरेदीदाराची डे अहेड (डी-१ दिवस) वीज खेचणी (पारेषण इऊ वितरण सीमेवर)							
एन्टीटीचे नाव								
खरेदीदाराचा सांकेतांक								
पोहोचवणीचा दिनांक								
काल गट	अंदाजित मागणी		अल्प कालिन मुक्त प्रवेश		मध्यम कालिन मुक्त प्रवेश		द्विपक्षीय करार	
	मेगावॅट	मेगावॅट तास	मेगावॅट	मेगावॅट तास	मेगावॅट	मेगावॅट तास	मेगावॅट	मेगावॅट तास
१								
२								
३								
९६								
सरासरी								
किमान								
कमाल								

*डे अहेड (डी-१ दिवस) जेथे *डी म्हणजे पोहोचवणीचा दिनांक

वरील व्यतिरिक्त जल विद्युत संयंत्राशी वीज खरेदी करार असलेले वितरण परवानाधारक या कार्यपध्दतीतील तरतुदीनुसार पाण्याची मासिक उपलब्धता, जलाशयाची पातळी, जल विद्युत संयंत्रापासून अंदाजित मासिक निर्मितीचा तपशील सादर करतील.

जोडपत्र १० मधील नमुना १ बी - आर
खरेदीदारांकडून एमएसएलडीसीला पारेषण <> वितरण सीमेवर डे अहेड वीज खेचणीच्या सुधारित निर्धारणाचे निवेदन

नमुना १ बी - आर	खरेदीदाराची सुधारीत डे अहेड (डी-१ दिवस) वीज खेचणी (पारेषण <> वितरण सीमेवर)							
एन्टीटीचे नाव								
खरेदीदाराचा सांकेतांक								
पोहोचवणीचा दिनांक								
काल गट	अंदाजित मागणी		अल्प कालिन मुक्त प्रवेश		मध्यम कालिन मुक्त प्रवेश		द्विपक्षीय करार	
	मेगावॅट	मेगावॅट तास	मेगावॅट	मेगावॅट तास	मेगावॅट	मेगावॅट तास	मेगावॅट	मेगावॅट तास
१								
२								
३								
९६								
सरासरी								
किमान								
कमाल								

*डे अहेड (डी-१ दिवस) जेथे *डी म्हणजे पोहोचवणीचा दिनांक

वरील व्यतिरिक्त जल विद्युत संयंत्राशी वीज खरेदी करार असलेले वितरण परवानाधारक या कार्यपध्दतीतील तरतुदीनुसार पाण्याची मासिक उपलब्धता, जलाशयाची पातळी, जल विद्युत संयंत्रापासून अंदाजित मासिक निर्मितीचा तपशील सादर करतील.

जोडपत्र – १० मधील नमुना – १ एस
विक्रेत्यांकडून संच-निहाय एक्स-बस डे अहेड उपलब्धतेचे निवेदन

नमुना – १ बी एस		संच निहाय एक्स बस घोषित क्षमता डे अहेड (डी-१ दिवस) (एक्स-बस परिघावर)						
विक्रेत्याचे नाव		विक्रेत्याचा सांकेतांक (सांकेतांक संच निहाय जनरेट होईल)						
सुधारणा क्र.								
पोहोचवणीचा दिनांक								
काल गट	डे अहेड घोषित क्षमता (मेगावॉट)	दीर्घ कालिन मुक्त प्रवेश (मेगावॉट)		अल्प कालिन मुक्त प्रवेश (मेगावॉट)		मध्यम कालिन मुक्त प्रवेश (मेगावॉट)		सामुदायिक (मेगावॉट)
		राज्यांतर्गत		राज्यांतर्गत		राज्यांतर्गत		
		खरेदीदार १	खरेदीदार २	खरेदीदार १	खरेदीदार २	खरेदीदार १	खरेदीदार २	
१								
२								
३								
९६								
सरासरी								
किमान								
कमाल								
मेगावॉट तास								

*डे अहेड (डी-१ दिवस) जेथे *डी म्हणजे पोहोचवणीचा दिनांक

जोडपत्र – १० मधील नमुना २ बी
एमओडीवर आधारित डे अहेड वीज खेचणीच्या निर्धारणाची एमएसएलडीसीकडून घोषणा

नमुना २ बी	खरेदीदाराच्या डे अहेड वीज खेचणीचे निर्धारण – एबीसीडी (पारेषण<> वितरण सीमेवर विकेंद्रीत एमओडीच्या आधारे)					
खरेदीदाराचे नाव : -----					खरेदीदाराचा सांकेतांक	
पोहोचवणीचा दिनांक: -----						
काल गट	निर्मिती १	निर्मिती २	निर्मिती ३	निर्मिती ४	एकूण वीज खेचणी	
१						
२						
३						
९६						

जोडपत्र – १० मधील नमुना २ बी-आर

खरेदीदाराकडून पारेषण<>वितरण सीमेवर इण्ट्रा-डे वीज खेचणीत सुधारणा

नमुना २ बी-आर		खरेदीदाराकडून (पारेषण<>वितरण सीमेवर) इण्ट्रा-डे (डी-दिवस) वीज खेचणीत सुधारणा				
खरेदीदारांचे नाव: -----						
सुधारणा क्र.: -----						
पोहोचवणीचा दिनांक: -----						
काल गट	डे अहेड अंदाजित मागणी (एमडब्ल्यु)	सुधारीत मागणी (एमडब्ल्यु)	एलटीए (मेगावॉट)	अल्प कालिन मुक्त प्रवेश (मेगावॉट)	मध्यम कालिन मुक्त प्रवेश (मेगावॉट)	द्विपक्षीय (मेगावॉट)
१						
२						
३						
९६						
सरासरी						
किमान						
कमाल						
मेगावॉट तास						

*डी म्हणजे पोहोचवणीचा दिनांक

जोडपत्र – १० मधील नमुना २ एस-आर
विक्रेत्याची संच निहाय इण्ट्रा डे घोषित क्षमता (एक्स-बस सीमेवर)

नमुना २ एस-आर	विक्रेत्याची संच निहाय (एक्स-बसवर) इण्ट्रा डे (डे-दिवस) क्षमतेची घोषणा										
विक्रेत्याचे नाव	विक्रेत्यांचा सांकेतांक (संच निहाय सांकेतांक जनरेट होईल)										
सुधारणा क्र.											
पोहोचवणीचा दिनांक											
काल गट	डे अहेड डीसी (मेगावॉट)	सुधारीत डीसी (मेगावॉट)	अल्प कालिन मुक्त प्रवेश (मेगावॉट)				मध्यम कालिन मुक्त प्रवेश (मेगावॉट)				सामुदायिक व्यवहार
			राज्यांतर्गत		आंतर-राज्य		आंतर-राज्य		राज्यांतर्गत		
			खरेदीदार १	खरेदीदार २	खरेदीदार १	खरेदीदार २	खरेदीदार १	खरेदीदार २	खरेदीदार १	खरेदीदार २	
१											
२											
३											
९६											
सरासरी											
किमान											
कमाल											
मेगावॉट तास											

*डी म्हणजे पोहोचवणीचा दिनांक

जोडपत्र – १० मधील नमुना २ एस
डे अहेड एक्स-बस अंतःक्षेपणाच्या निर्धारणासाठी

नमुना २ एस	डे अहेड अंतःक्षेपणाचे निर्धारण (मेगावॉट) (निर्मिती<> पारेषण सीमेवर)							
विक्रेत्याचे नाव:								
काल गट	सांकेतांक : संच निहाय							
१	अल्प कालिन मुक्त प्रवेश मेगावॉटमध्ये			मध्यम कालिन मुक्त प्रवेश मेगावॉटमध्ये		एलटीए मेगावॉटमध्ये		पॉवर एक्सचेंज
२	राज्यांतर्गत		आंतर राज्य	राज्यांतर्गत		आंतर राज्य	राज्यांतर्गत	मेगावॉटमध्ये
३	खरेदीदार १	खरेदीदार २	खरेदीदार १	खरेदीदार १	खरेदीदार २	खरेदीदार १		
९६								

जोडपत्र १० मधील नमुना ५ बी

डे अहेड शेडयुलिंग आणि शेडयुलिंगमधील सुधारणेसाठी खरेदीदार निहाय एमओडी स्टॅककरिता
(विकेंद्रीत एमओडी) नमुना

(सुधारित नमुना – ५बी करिता या विनियमांचे जोडपत्र ८.१ पाहावे)

जोडपत्र १० मधील नमुना ६ बी

इण्ट्रा डे अहेड संचलनासाठी राज्य निहाय एमओडी स्टॅककरिता (केंद्रीकृत तत्त्वाच्या आधारावर) नमुना

(सुधारित नमुना – ५बी करिता या विनियमांचे जोडपत्र ८.२ पाहावे)